John Steinbeck

Iarna vrajbei noastre

(„The Winter of our Discontent”, 1961)

Traducere de Mihu Dragomir şi Tatiana Maliţa

John Steinbeck

Iarna vrajbei noastre

Kindle eBook: Cosimo, mai 2013
- versiunea 1.0 (definitivă) -
Editura Pentru Literatură Universală, 1967
ilustraţia copertei: Eugen Voinescu – „Capul Caliacra pe furtună”

Cuprins:

John Steinbeck
PARTEA ÎNTÂI
Capitolul I
Capitolul II
Capitolul III
Capitolul IV
Capitolul V
Capitolul VI
Capitolul VII
Capitolul VIII
Capitolul IX
Capitolul X
PARTEA A DOUA
Capitolul XI
Capitolul XII
Capitolul XIII
Capitolul XIV
Capitolul XV
Capitolul XVI
Capitolul XVII
Capitolul XVIII
Capitolul XIX
Capitolul XX
Capitolul XXI
Capitolul XXII

Surorii mele, Beth, a cărei
flacără străluceşte clar.

PARTEA ÎNTÂI

Capitolul I

Când dimineaţa aurie de aprilie o trezi din somn pe Mary Hawley, ea se răsuci spre bărbatu-său şi-l văzu cum, cu două degete vârâte în gură, se strâmba la ea, făcându-şi un bot de broască.

— Eşti un caraghios, Ethan, tu ai geniul comicului, zise ea.

— Spune-mi, domnişoară Şoricel, n-ai vrea să te măriţi cu mine?

— Te-ai trezit, prostuţule?

— Anul bun se cunoaşte după prima lui zi, iar ziua bună, de dimineaţă.

— Mi se pare că, într-adevăr, te-ai trezit. Ştii că azi e Vinerea Mare?

El spuse cu o voce cavernoasă:

— Scârbele de romani încep să-şi concentreze soldaţii la poalele Golgotei.

— Nu-ţi bate joc de cele sfinte! Crezi că Marullo o să te lase să închizi prăvălia la unsprezece?

— Puişorule scump, Marullo e şi catolic şi macaronar. Probabil că nici n-o să se arate pe la prăvălie. Am să ţin închis de la amiază până ce se termină execuţia.

— Vorbeşti ca pelerinii[1]. Nu-i frumos.

— Aiurea, gândăcelule! Vorba asta vine din familia maică-mii; este o expresie a piraţilor. Şi, de altfel, a fost chiar o execuţie, ştii asta.

— Nu erau piraţi. Chiar tu mi-ai spus că erau vânători de balene şi că posedau documente în

regulă de la… cum îi zice, Congresul Continental.

— Corăbierii atacaţi de ei îi socoteau piraţi. Iar soldaţii romani socoteau că este vorba de o execuţie.

— Te-am enervat. Îmi placi mai mult când faci pe prostu’.

— Sunt chiar prost, asta o ştie toată lumea.

— Întotdeauna mă iei peste picior. Dar ai tot dreptul să fii mândru; gândeşte-te şi tu: să ai, într-o singură familie, şi strămoşi pelerini şi căpitani de baleniere!

— Crezi că ei ar fi?…

— Ce vrei să spui?

— Oare ei, măreţii mei strămoşi, ar fi mândri văzându-l pe urmaşul lor ajuns un prăpădit de băiat de prăvălie, într-o băcănie nenorocită, ţinută de un italian, în oraşul pe care ei îl stăpâneau odinioară?

— Dar tu nu eşti băiat de prăvălie. Eşti un fel de administrator. Tu ţii contabilitatea, tu depui banii la bancă, şi tot tu faci comenzile de mărfuri.

— Desigur. Şi tot eu sunt cel care mătură, cară gunoiul, bate temenele în faţa lui Marullo, iar dacă aş fi o pisică, ar trebui să prind şi şoarecii din prăvălia lui.

Ea îl îmbrăţişă.

— Hai să nu ne mai gândim la asta. Dar, te rog, nu mai vorbi urât în Vinerea Mare. Te iubesc.

— Bine, zise el după un timp. Toate spun acelaşi lucru. Dar să nu-ţi închipui că asta îţi dă dreptul să te tolăneşti goală-puşcă lângă un bărbat însurat.

— Voiam să-ţi vorbesc despre copii.

— Ce-i cu ei, au ajuns la puşcărie?

— Uite, iar spui prostii. Poate c-ar fi mai bine să-ţi vorbească ei.

— Şi de ce nu tu?...

— Margie Young-Hunt o să-mi ghicească azi din nou.

— În cărţi? Cine mai e şi Margie Young-Hunt asta şi ce învârteşte? Văd că toţi curtezanii de la noi...

— Să ştii, dacă aş fi geloasă... Se zice că atunci când un bărbat pretinde că nu a observat o fată frumoasă...

— Fată, aia? A avut până acum doi bărbaţi.

— Al doilea a murit.

— Vreau să mănânc. Tu crezi în aiurelile alea cu ghicitul?

— Margie mi-a ghicit în cărţi despre fratele meu. Cineva apropiat şi drag – aşa mi-a spus.

— Cineva care îmi este apropiat şi drag o să primească câteva la spate, dacă nu se mişcă mai repede...

— Mă duc... Vrei ouă?

— Da. De ce s-o fi zicând Vinerea Mare? De ce e „mare”?

— Of! suspină ea. Te ţii numai de năzbâtii!

Când Ethan Allen Hawley se aşează la masa de lângă fereastră, în sufragerie, cafeaua era pregătită, iar ouăle aşezate într-un castronaş, alături de plinea prăjită.

— Mă simt grozav de bine, zise el. De ce s-o fi zicând Vinerea Mare?

— Pentru că este primăvară, răspunse ea, stând lângă sobă.

— Vinerea primăverii?

— Febrele primăverii. S-or fi trezit copiii?

— N-aş crede. Ai naibii leneşi! Ce-ar fi să-i trezim şi să le tragem vreo câteva curele?

— Vorbeşti îngrozitor când vrei s-o faci pe

nebunul. Vii acasă între douăsprezece şi trei?

— Nu.

— De ce nu?

— Din cauză de femei. Am să le strecor pe furiş în prăvălie. Poate pe Margie aia…

— Ethan, nu vorbi aşa. Margie mi-e prietenă bună. E un om în stare să-şi dea şi cămaşa de pe ea.

— Zău? Da de unde şi-a luat cămaşă?

— Iar vorbeşti ca pelerinii.

— Pot să pun prinsoare cu tine, pe ce vrei, că eu şi ea suntem rude. În venele ei curge sânge de pirat.

— Oh! Iar vorbeşti prostii. Uite lista. I-o vârî în buzunarul de la piept. E cam lungă, dar nu uita că vine Paştele; şi adu-ţi aminte că îmi trebuie două duzini de ouă. Vezi că întârzii.

— Ştiu. Şi poate că-i fac lui Marullo vânzare cu câţiva centi mai puţin. Dar de ce vrei două duzini?

— Ca să le vopsim. Allen şi Mary Ellen vor neapărat. Ar fi bine să pleci.

— Bine, gândăcelule, dar mai întâi dă-mi voie să mă duc până sus, la Allen şi Mary Ellen, să le trag o mamă de bătaie.

— Eth, îi răsfeţi într-un mod nepermis. Ştii şi tu asta.

— Rămâi cu bine, o, navă-amiral, zise el, şi, trântind uşa cu geam, păşi afară, în dimineaţa verde-aurie.

Se întoarse o clipă în loc să privească frumoasa casă bătrânească, casa tatălui şi străbunicului său, cu lemnăria văpsită în alb, cu luminator deasupra uşii de la intrare, cu ornamente în stil Fraţii Adam şi cu o „lucarnă” pe acoperiş. Casa era înconjurată de o grădină mare, plină de verdeaţă, cu lilieci centenari, groşi în trunchi cât un om, încărcaţi de

boboci. Pe Strada Ulmilor, ulmii îşi uneau coroanele deasupra capului, iar mugurii lor tineri, gata să crape, îi îmbrăcau într-un galben proaspăt. Soarele tocmai se arăta deasupra clădirii băncii, reflectându-se în turnul argintiu al fabricii de apă gazoasă şi stârnind, dinspre bătrânul port, miros de alge şi sare.

La această oră matinală, pe Strada Ulmilor se afla o singură fiinţă; câinele domnului Baker, bancherul, setterul roşcat Red Baker, care se mişca încet şi cu demnitate, oprindu-se din când în când, la câte un ulm, ca să adulmece lista trecătorilor.

— Bună dimineaţa, domnule! Numele meu e Ethan Allen Hawley. V-am mai întâlnit pe când stăteaţi cu piciorul ridicat.

Red Baker se opri, mulţumind pentru salut cu o mişcare domoală a cozii pufoase. Ethan continuă:

— Tocmai îmi admiram casa. Ştiau să construiască pe vremuri, nu glumă.

Red îşi înălţă capul şi, cu unul dintre picioarele dinapoi, se scarpină tacticos pe la coaste.

— Şi de ce nu? Aveau doar bani berechet. Aveau şi grăsime de balenă din şapte mări şi spermanţet. Ştiţi ce e acela spermanţet?

Red scoase un suspin adânc.

— Văd că nu ştiţi. Este o grăsime uşoară cu miros delicat de trandafir, şi se extrage din capul caşalotului. Vă dau un sfat, citiţi *Moby Dick.*

Setterul ridică piciorul deasupra stâlpului de fontă de care se leagă caii, de la marginea rigolei.

Întorcându-se să plece, Ethan mai spuse peste umăr:

— Şi faceţi o recenzie despre carte. I-aţi putea da lecţii şi fiului meu, care nu ştie nici măcar cum se

scrie spermanţet, darmite altceva.

Două cvartale mai departe de casa bătrânească a lui Ethan Allen Hawley, Strada Ulmilor dă în Strada Mare. Cam pe la jumătatea primului cvartal de case, un cârd gălăgios de vrăbii se ciorovăia pe iarba proaspătă din faţa casei Elgarilor. Nu se jucau, ci se tăvăleau una pe alta, se jumuleau, îşi scoteau ochii cu atâta ferocitate şi atât de zgomotos, încât nici nu-l văzură pe Ethan apropiindu-se. El se opri să privească bătălia.

— Păsărelele trăiesc în armonie, în cuibuşoarele lor, le zise el. De ce n-am putea trăi şi noi la fel? Uite-o balegă de cal pentru voi. Hai, surioarelor, nu vă puteţi înţelege nici măcar într-o dimineaţă frumoasă ca asta. Şi sfântul Francisc, care a fost drăguţ cu nişte bastarde ca voi... Ştergeţi-o! Alergă spre ele să le împrăştie, şi vrăbiile se ridicară cu un fâlfâit uşor de aripi, jelindu-se amarnic, cu glasuri piţigăiate. Am să vă spun doar atâta, zise Ethan în urma lor: „La amiază, soarele se va întuneca şi bezna va coborî pe pământ, şi teama o să vă cuprindă.”

Se întoarse pe trotuar şi-şi continuă drumul.

Casa veche a familiei Philips, care se afla în cvartalul următor, devenise pensiune. Joey Morphy, casier la *First National,* tocmai ieşea pe uşă, scobindu-se în dinţi. Îşi potrivi vesta şi îi zise lui Ethan:

— Bună! Tocmai mă gândeam să trec pe la dumneata, domnule Hawley.

— De ce s-o fi zicând Vinerea Mare?

— Vine din latineşte, zise Joey. De la *marus, marilius, marum,* care înseamnă *infect.*

Joey avea o figură de cal şi zâmbea ca un cal: buza

superioară, mai lungă, i se ridica în sus, dezvelind nişte dinţi mari şi lătăreţi. Joseph Patrick Morphy, Joey Morphy, zis Joey-Băiatul, sau pur şi simplu „Morph” era un tip cu adevărat popular, deşi nu locuia decât de câţiva ani în New Baytown. Era glumeţ şi proceda ca un jucător de poker, îşi „fila” glumele, în schimb necheza la glumele altora, fie că le mai auzise înainte sau nu. Deştept tip, Morph ăsta, cunoaşte toate dedesubturile, despre orice şi oricine – de la Mafia la Mounthatten – dar vorbea despre ele cu o anumită inflexiune a vocii, aproape ca şi când ar pune întrebări. Acest fel de a vorbi îi dădea o bonomie, care îl transforma pe interlocutor într-un complice cu dreptul de a povesti şi altora cele auzite, ca din partea sa proprie. Joey era un specimen extraordinar: practica jocurile de noroc, dar nimeni nu-l văzuse vreodată făcând un pariu; era un contabil bun şi un casier minunat. Domnul Baker, preşedintele băncii *First National,* avea în Joey o încredere desăvârşită, lăsându-i în seamă aproape toată greutatea treburilor. Morph cunoştea foarte bine pe toată lumea, dar nu se adresa niciodată oamenilor pe numele mic. Ethan era „domnul Hawley”. Margie Young-Hunt era, pentru Joey, „doamna Young-Hunt”, deşi umbla zvonul că se culcă cu ea. Nu avea familie, nu avea legături şi locuia singur în două odăi, cu baie separată, în vechea casă Philips, iar masa şi-o lua aproape întotdeauna la *Foremaster Grill-Bar.* Trecutul lui, în munca de bancă, era bine cunoscut domnului Baker şi membrilor consiliului. Era un trecut imaculat, dar Joey-Băiatul avea un fel de a depăna nişte poveşti care se întâmplaseră altcuiva în aşa fel încât te făcea să bănuieşti că, de fapt, i se întâmplaseră

chiar lui; şi, dacă acesta era adevărul, atunci chiar că văzuse multe în viaţă! Dar, necrezându-l, oamenii îl îndrăgeau şi mai mult. Unghiile îi erau foarte îngrijite, se îmbrăca bine şi cu gust, purta întotdeauna cămaşă curată, iar pantofii îi străluceau.

Cei doi bărbaţi porniră împreună pe Strada Ulmilor, spre Strada Mare.

— Voiam să te întreb ceva. Eşti cumva rudă cu amiralul Hawley?

— Poate vrei să spui amiralul Halsey? îl întrebă Ethan. Am avut în familia noastră o mulţime de căpitani, dar n-am auzit niciodată de vreun amiral.

— Mi s-a spus că bunicul dumitale a fost căpitan de balenieră. Cred că de-aia l-am asociat în mintea mea cu amiralul.

— Un oraş ca ăsta îşi are legendele lui, spuse Ethan. Tot aşa se spune că bunicii lui taică-meu au cam fost piraţi pe vremuri, iar familia maică-mii a venit pe Mayflower.

— Ethan Allen! Dumnezeule, zise Joey, eşti rudă şi cu ei?

— Poate. Probabil, răspunse Ethan. Ce mai zi… ai mai văzut o asemenea frumuseţe? De ce voiai să vii la mine?

— Ah, da. Îmi închipui că veţi ţine prăvălia închisă între douăsprezece şi trei. Vrei să-mi pregăteşti, pe la unsprezece jumătate, vreo două sendvişuri? M-aş repezi să le iau. Şi o sticlă de lapte.

— Banca nu închide?

— Banca, da. Dar eu, nu. Micul Joey va rămâne înăuntru, înlănţuit de registre. La sfârşitul unei astfel de săptămâni vin toţi, cu căţel şi purcel, să-şi încaseze cecurile.

— Nu m-am gândit la treaba asta, zise Ethan.

— Aşa e întotdeauna de Paşte, de Aniversarea Războiului Civil, de 4 Iulie, de Ziua Muncii – şi ori de câte ori sunt sărbători la sfârşit de săptămână. Dacă aş vrea să devalizez o bancă, aş face-o într-una din aceste sărbători. Banii aşteaptă gata pregătiţi.

— Joey, te-au prădat vreodată hoţii?

— Nu. Dar am un prieten care a fost prădat de două ori.

— Şi ce spunea?

— Spunea că i-a fost frică. A făcut tot ce i-au ordonat. S-a lungit pe jos şi i-a lăsat să-şi facă mendrele. Spunea că banii erau asiguraţi mai bine decât el.

— Vin eu să-ţi aduc sendvişurile, după ce închid prăvălia. Am să bat la uşa din spate. Ce fel de sendvişuri vrei?

— Nu te deranja, domnule Hawley. Am să mă reped eu, trecând prin alee. Aş vrea unul cu şuncă şi unul cu brânză, pe pâine de secară, cu o frunză de salată şi cu maioneză, şi poate şi o sticlă de lapte şi una de coca-cola, pentru mai târziu.

— Avem nişte salam de calitatea întâi – ideea lui Marullo.

— Nu, mulţumesc. Cum mai rezită Mafia asta întruchipată într-un singur om?

— Cred că bine.

— Chiar dacă nu te impresionează banii, nu poţi să nu admiri cum de a reuşit tipul ăsta să facă dintr-o tarabă toată averea pe care o are acum. E foc de deştept. Lumea habar n-are cât a pus deoparte. Poate că n-ar trebui să-ţi spun asta tocmai eu, un om al băncii.

— Nici nu mi-ai spus nimic.

Ajunseră în colţul unde Strada Ulmilor o coteşte spre Strada Mare. Se opriră automat, şi se întoarseră să privească mormanul de cărămizi trandafirii şi de mortar ce mai rămăsese din vechiul Hotel al Golfului, care acum se dărâma pentru a face loc unui nou magazin Woolworth. Buldozerul vopsit în galben şi macaraua înaltă care punea în mişcare berbecul şedeau, în faptul dimineţii, nemişcate ca nişte animale de pradă în aşteptare.

— Întotdeauna mi-am dorit să conduc o asemenea maşină, spuse Joey. Cred că este grozav să manevrezi berbecul şi să vezi cum se prăbuşeşte un perete întreg.

— Eu am văzut destule prăbuşindu-se în Franţa, zise Ethan.

— Da. Numele dumitale e înscris pe monumentul de pe faleză.

— Hoţii care l-au prădat pe prietenul dumitale au fost prinşi?

Ethan era convins că prietenul acesta era, de fapt, Joey însuşi. Oricine ar fi fost sigur de asta.

— O, desigur. I-au prins ca pe şoareci. Asta fiindcă hoţii norocoşi nu sunt deştepţi. Dacă Joey-Băiatul ar scrie o carte despre felul cum trebuie prădată o bancă, sticleţii n-ar mai reuşi să prindă pe nimeni.

Ethan râse.

— Ce-ai scrie?

— Am o sursă, domnule Hawley. Citesc ziarele. Şi am cunoscut foarte bine pe unul care a fost în poliţie. Vrei să-ţi ţin o conferinţă de doi dolari?

— Doar de vreo şaptezeci şi cinci de cenţi. Trebuie să deschid prăvălia.

— Doamnelor şi domnilor, începu Joey. Mă aflu astăzi aici… Nu, uite! Cum sunt prinşi jefuitorii de

bănci? Întâi: au cazier, fiindcă au mai fost prinşi înainte. Al doilea: încep să se certe pentru bani, şi unul dintre ei îi trădează. Al treilea: damele. Ei nu se pot lipsi de femei. Şi asta ne duce la punctul patru: trebuie să cheltuiască banii. Dacă urmăreşti banii zvârliţi pe piaţă, ajungi să dai de hoţi.

— Deci care e metoda dumneavoastră, domnule profesor?

— E simplă ca bună ziua. Procedeul exact invers: să nu prazi o bancă, dacă ai mai fost prins vreodată, sau dacă ai cazier. Nu-ţi lua complici… fă totul singur şi taci chitic. Uită că există femei. Şi nu cheltui banii. Pune-i bine, poate chiar pentru ani de zile. La un moment dat, când ai vreun motiv să afirmi că ai bani, scoate-i la iveală câte-un pic, câte-un pic, şi investeşte-i. Nu-i cheltui.

— Şi ce se întâmplă dacă hoţul a fost recunoscut?

— Dacă îşi va acoperi faţa şi nu va vorbi, cine poate să-l recunoască? Ai citit vreodată descrierile martorilor oculari? Sunt absolut haotice. Prietenul meu, poliţistul, mi-a povestit că uneori, când era şi el introdus în rând, printre suspecţi, oamenii îl arătau mereu pe el, jurând pe ochii lor că el este făptaşul. Îmi datorezi şaptezeci şi cinci de cenţi!

Ethan se scormoni prin buzunare.

— Îţi rămân dator.

— Am să-i scad din costul sendvişurilor, zise Joey.

Cei doi traversară Strada Mare şi intrară pe aleea care făcea unghi drept în partea opusă. Joey intră pe poarta din dos a băncii *First National,* de cealaltă parte a aleii, iar Ethan deschise uşa dinspre aleea băcăniei-fructărie a lui Marullo.

— Cu şuncă şi cu brânză? îi strigă el lui Joey.

— Pe pâine de secară. Cu salată verde şi

maioneză.

Un strop de lumină, cenuşie, din pricina ferestrei zăbrelite, murdare, pătrundea, din aleea îngustă, în magazie. Ethan se opri în încăperea prost luminată, căptuşită până la tavan cu rafturi înţesate cu cutii de lemn şi de carton, cu conserve de fructe, legume, peşte, carne şi brânză. Începu să adulmece aerul, vrând să-şi dea seama dacă nu cumva se simt urme de şoareci printre mirosurile ce răzbeau din făină, din fasolea şi mazărea uscată; adulmecă mirosul de hârtie şi de cerneală al cutiilor cu paste făinoase, izul iute, puternic al brânzeturilor şi cârnaţilor, aroma de fum a şuncilor şi slăninii, mirosul de fermentaţie ce venea de la cotoarele de varză, frunzele de salată verde şi resturile de sfeclă din cutiile argintii de gunoi aşezate lângă uşa din dos. Nesimţind mirosul rânced-amar de şoarece, deschise din nou uşa şi împinse cutiile de gunoi în alee. O pisică cenuşie se repezi să intre înăuntru, dar el o goni.

— Nu, nu-ţi dau voie, îi zise pisicii. Şoarecii şi şobolanii sunt gratis pentru pisici, dar tu te întinzi la cârnaţi. Şterge-o! Mă auzi?! Şterge-o! Pisica îşi lingea o lăbuţă trandafirie, pe care o ţinea îndoită, dar, la al doilea „şterge-o”, porni cu coada drept în sus, şi dispăru pe după gardul de scânduri din spatele băncii. Probabil că ăsta-i un cuvânt vrăjit, zise Ethan cu voce tare.

Se întoarse în magazie şi închise uşa în urma lui.

Străbătu apoi încăperea plină de praf şi ajunse la uşa batantă a băcăniei, dar se opri, auzind, dinspre toaletă, cum se scurgea o şuviţă de apă. Deschise uşa de placaj, aprinse lumina şi trase de lanţ. Apoi deschise uşa mare a prăvăliei, cu un ochi de geam

acoperit cu o plasă de sârmă, şi o propti bine cu un butuc de lemn pe care-l potrivi cu călcâiul.

Prăvălia era scăldată într-o lumină verzuie din cauza obloanelor trase peste ferestrele largi din faţă. Şi aici erau rafturi până la tavan, pline cu conserve, în cutii de tablă strălucitoare, sau în borcane de sticlă frumos aşezate – o adevărată bibliotecă gastronomică. Într-o parte erau tejgheaua, maşina de înregistrat şi totalizat încasările, pungi, sfoară, şi acea minune de oţel inoxidabil şi email alb: vitrina-frigider, în care bâzâia compresorul. Ethan apăsă pe un comutator şi mezelurile, brânzeturile, cârnaţii, cotletele, fripturile şi peştele fură inundate de o lumină albăstruie, rece, de neon. O lumină reflectată, ca de biserică, umplu prăvălia; o lumină difuză de catedrală, ca la Chartres. Ethan se opri locului s-o admire: tuburile de orgă ale cutiilor de conserve de tomate, paraclisele de măsline şi borcane de muştar, sutele de sarcofage ovale din cutii de sardele.

„Unimum et unimorum”, intona pe un ton nazal, ca de litanie. „Uni unişoarece quod unigândac in omnem unim, domine – ahhmen”, cânta el. Şi parcă o auzea pe nevastă-sa comentând: „Asta-i o prostie, şi-afară de asta ai putea să jigneşti pe cineva. Nu trebuie să-i jigneşti pe oameni în sentimentele lor.”

Băiat de prăvălie într-o băcănie – în băcănia lui Marullo – el, bărbat cu nevastă, şi doi copii dragi! Când mai rămâne singur, când mai poate fi singur? Ziua clienţii, seara nevasta şi copilaşii; noaptea nevasta, ziua clienţii, seara nevasta şi… copiii… „La baie, acolo sunt singur”, zise Ethan cu voce tare, „şi acum până nu deschid taraba”. Oh, clipe

întunecoase, amărui, frumos-mirositoare, pline de fleacuri şi dezordine – clipe delicioase. „Ale cui sentimente le jignesc acum, draga mea?” se adresă nevesti-sii. „Aici nu e nimeni, nu există sentimentele nimănui. Sunt numai eu şi cu *unimum unimorum*-ul meu, până când – până când am să deschid blestemata aia de uşă de la intrare.”

Dintr-un sertar din spatele tejghelei de lângă casă scoase un şorţ curat şi-l despături, îi desfăcu băierile pe care şi le trecu de două ori în jurul mijlocului său subţire, legându-le la spate.

Şorţul era lung, îi venea până la jumătatea fluierului piciorului. Ridică mâna dreaptă în sus, cu palma uşor arcuită şi începu să declame:

— Luaţi aminte la mine o, voi compoturi de pere, murături şi castraveciori… „De cum s-a luminat de ziuă, întrunitu-s-au bătrânii poporului, marii preoţi şi scribii, şi dusu-l-au pe El în faţa sfatului lor” …*de cum s-a luminat de ziuă.* Începeau să lucreze dis-de-dimineaţă, pederaştii, ai? Nu-şi pierdeau vremea. Ia să vedem, cum e mai departe? „Şi era cam într-al şaselea ceas al zilei” – adică era probabil douăsprezece – „când s-a lăsat o beznă adâncă peste tot pământul, până la ceasul al nouălea. Iară soarele s-a întunecat.” De ce îmi aduc oare aminte de asta? Doamne Dumnezeule, cât de mult timp i-a trebuit ca să moară – groaznic de mult timp. Lăsă să-i cadă mâna de-a lungul trupului şi privi întrebător la rafturile încărcate ca şi cum ele i-ar fi putut da un răspuns. „Acum nu-mi vorbeşti, Mary, găluşca mea! Eşti tu una dintre fiicele Ierusalimului?” „Nu mă plângeţi pe mine, zis-a El. Plângeţi-vă pe voi şi pe copiii voştri… Căci dacă ei fac astfel cu un copac verde, ce vor face cu unul

uscat?” Şi acuma mă mai emoţionează. Mătuşa Deborah nici n-a bănuit cât de adânc îmi va intra în suflet. Dar încă n-a sunat ceasul al şaselea – încă nu.

Trase obloanele verzi de la ferestrele cele mari zicând: „Intră, lumină a zilei!” Apoi descuie uşile din faţă: „Intră, lume!” împinse uşile prevăzute cu bare de fier, şi le fixă în cârlige. Soarele dimineţii se oglindea în pavaj, ca întotdeauna, căci în aprilie soarele răsărea tocmai din punctul unde Strada Mare dădea în geamlâcul uşii. Ethan se întoarse la toaletă, de unde scoase o mătură, ca să măture trotuarul.

O zi, o zi lungă cât o viaţă, are un una, ci mai multe înfăţişări. Ea se schimbă nu numai prin creşterea luminii până la zenit, şi prin descreşterea ei, ci şi în ţesătura intimă şi dispoziţie, în tonuri şi semnificaţii, urzite de o mie de factori de anotimp, de căldură sau frig, de calm sau de năvala vânturilor, convulsionate de mirosuri, de gusturi, de structura gheţii sau ierbii, a mugurelui sau frunzei, sau a crengilor desfrunzite şi înnegrite. Şi, după cum se schimbă ziua, tot aşa se schimbă şi supuşii ei, gândaci şi păsări, pisici, câini, fluturi şi oameni.

Ziua liniştită, clar-obscură şi interioară a lui Ethan Allen Hawley se terminase. Măturând, cu mişcări de metronom, în dimineaţa aceea pavajul, nu mai era bărbatul care ştia să ţină predici în faţa cutiilor de conserve, nu mai era *unimum unimorum,* nu mai era nici măcar un om copilăros. Cu fiecare mişcare a măturii el strângea mucuri de ţigări şi hârtii de ambalat gumă de mestecat, praf şi scufii de muguri căzute din copacii polenizaţi, şi împingea spre rigolă resturile aduse de vânt, de unde le vor ridica

gunoierii, cu maşina lor argintie.

Domnul Baker ieşi, cu pasul demn şi măsurat, din casa sa de pe Strada Castanilor şi se îndreptă spre bazilica de cărămidă roşie a băncii *First National.* Iar dacă paşii săi nu aveau aceeaşi lungime, faptul se datora, poate, unui reflex al vârstei prenatale, când el se ferea să-i rupă maică-sii şira spinării.

— Bună dimineaţa, domnule Baker, spuse Ethan, şi se opri din măturat, ca să nu umple de praf pantalonii impecabili de serj ai bancherului.

— ’neaţa, Ethan. Frumoasă dimineaţă!

— Frumoasă, răspunse Ethan. Vine primăvara, domnule Baker. Cârtiţa a avut dreptate şi de data asta.

— A avut, a avut. Domnul Baker făcu o pauză. Voiam să discut cu dumneata, Ethan. Banii pe care i-a primit soţia dumitale prin testamentul fratelui ei… sunt peste cinci mii, aşa e?

— Au rămas şase mii cinci sute, după ce am plătit impozitele, spuse Ethan.

— Banii zac în bancă. Ar trebui investiţi. As vrea să-ţi vorbesc în această chestiune. Banii voştri ar trebui să producă.

— Şase mii cinci sute de dolari nu pot să producă cine ştie ce, domnule. Trebuie să-i păstrăm pentru vreun caz mai grav.

— Nu cred în banii care zac neproductivi, Ethan.

— Dar şi aşa servesc la ceva… Stau şi aşteaptă.

Vocea bancherul deveni glacială.

— Nu înţeleg.

Dar inflexiunea glasului arăta că înţelege şi consideră acest răspuns drept stupid, iar tonul lui strecură în sufletul lui Ethan o amărăciune, şi din amărăciune se născu o minciună.

Mătura desena o curbă delicată pe pavaj.

— Iată cum stau treburile, domnule. Banii ăştia reprezintă o rezervă pentru Mary, dacă mi s-ar întâmpla mie ceva.

— În cazul acesta ar trebui să-ţi faci, cu o parte din bani, o asigurare pe viaţă.

— Dar banii ne sunt daţi doar în grijă, domnule. Au fost averea fratelui lui Mary. Mama ei mai trăieşte şi poate că o să mai trăiască încă mulţi ani.

— Înţeleg. Bătrânii pot deveni o povară.

— Pot să trăiască şi pe banii lor. În timp ce rostea această minciună, Ethan aruncă o privire pe faţa domnului Baker şi văzu cum, deasupra gulerului, se ridica o umbră de roşeală. Vedeţi, domnule, dacă aş investi banii lui Mary, i-aş putea pierde, tot aşa cum i-am pierdut şi pe ai mei, şi cum a pierdut şi tata averea.

— Asta a fost cândva, Ethan… a fost cândva. Ştiu că v-aţi ars. Dar vremurile s-au schimbat, se ivesc ocazii noi.

— Am avut şi eu ocazii, domnule Baker, am avut mai multe ocazii decât bun-simţ. Nu uitaţi, chiar imediat după război prăvălia asta îmi aparţinea. A trebuit să vând jumătate de cvartal de case pentru ca s-o pot amenaja – ultima noastră proprietate comercială.

— Ştiu, Ethan. Doar sunt bancherul dumitale. Îţi cunosc treburile aşa cum doctorul îţi cunoaşte pulsul.

— Desigur că ştiţi. În mai puţin de doi ani am ajuns aproape falit. Am fost nevoit să-mi vând totul ca să-mi plătesc datoriile; mi-a mai rămas doar casa.

— Nu poţi să-ţi iei toată vina asupra dumitale. De-abia fuseseşi eliberat din armată, n-aveai pic de

experienţă în afaceri. Şi nu uita că ai nimerit de-a dreptul în perioada de criză, chit că noi am numit-o recesiune. Chiar şi businesmenii unşi cu toate alifiile s-au dus la fund.

— M-am dus şi eu la fund. Este pentru prima dată în istorie când un Hawley devine vânzător într-o băcănie.

— Asta nu mai înţeleg, Ethan. Oricine poate da faliment. Dar ceea ce nu înţeleg este cum de te resemnezi să rămâi un falit, dumneata, reprezentant al unei mari familii, cu originea, cu învăţătura pe care ai primit-o. Această situaţie nu trebuie să se permanentizeze, dacă sângele din venele dumitale nu s-a făcut apă. Ce te-a doborât oare, Ethan? Ce te face să accepţi situaţia asta?

Ethan vru să-i dea un răspuns iritat. „Ce să înţelegi dumneata? Niciodată n-ai înţeles nimic…” dar în loc de asta, adună cu mătura o grămăjoară de hârtii de la gumă de mestecat şi mucuri de ţigări, le aranjă în chip de piramidă, apoi împinse piramida spre rigolă.

— Bărbaţii nu se lasă uşor doborâţi, adică vreau să spun că ei pot să lupte cu problemele grele. Ceea ce-i distruge este eroziunea, atunci sunt împinşi la pieire. Încet-încet îi cuprinde teama. Mie mi-e teamă. Societatea de electricitate Long Island poate să-mi închidă lumina. Nevastă-mea are nevoie de rochii. Copiii mei au nevoie de încălţăminte şi distracţii. Închipuiţi-vă, ce-ar fi dacă nu şi-ar putea termina studiile? Şi ratele lunare, şi doctorul, şi dinţii, şi o operaţie de amigdale, şi imaginaţi-vă că pe lângă toate astea m-aş mai îmbolnăvi şi n-aş mai putea mătura trotuarul ăsta blestemat! Ce să înţelegeţi? E ceva care vine încet-încet. Îţi

descompune sufletul. Nici nu mă pot gândi mai departe de luna viitoare, când trebuie să achit rata pentru frigider. Mi-e scârbă de slujba mea, şi mi-e frică totuşi să n-o pierd. Cum aţi putea dumneavoastră să înţelegeţi toate astea?

— Ce se aude cu mama lui Mary?

— V-am spus. Stă pe bani. O să moară şezând pe ei.

— Nu ştiam. Credeam că Mary e dintr-o familie săracă. Dar ştiu că omul când e bolnav, are nevoie de un medicament, sau poate de o operaţie, sau de nişte şocuri electrice. Poporul nostru a avut bărbaţi îndrăzneţi. Ştii şi dumneata asta. Oameni care nu s-au lăsat învinşi. Iar acum, vremurile se schimbă. Avem posibilităţi la care nici n-au putut visa vreodată strămoşii noştri. Dar aceste ocazii ne sunt smulse de străini. Străinii ne-o iau înainte. Trezeşte-te, Ethan.

— Şi ce să fac cu frigiderul?

— Dacă trebuie, renunţă la el.

— Şi ce să fac cu Mary şi cu copiii?

— Uită un timp de ei. Te vor iubi mai mult dacă vei ieşi din groapa asta. Nu îi ajuţi cu nimic dacă îţi faci mereu griji din pricina lor.

— Şi banii lui Mary?

— Pierde-i dacă e cazul, dar riscă-i. Dacă eşti atent, şi bine sfătuit, nu e nevoie să-i pierzi. A risca nu înseamnă a pierde. Oamenii noştri au mizat pe un risc chibzuit şi nu au pierdut. Poate că am să te jignesc, Ethan. Începi să uiţi chipul bătrânului căpitan Hawley. Şi doar îi datorezi ceva! El şi taică-meu au avut, în tovărăşie, *Belle-Adair,* una dintre ultimele baleniere, şi una dintre cele mai frumoase. Dezdoaie-ţi spinarea, Ethan. Ai faţă de *Belle-Adair* o

datorie pe care încă n-ai plătit-o, şi anume să îndrăzneşti! Dă-l dracului de frigider!

Cu vârful măturii, Ethan convinse o bucată îndărătnică de celofan să ia drumul rigolei. Rosti foarte încet:

— *Belle-Adair* a ars până la linia de plutire, domnule.

— Ştiu, dar oare asta ne-a oprit din drum? Nu ne-a oprit.

— Era asigurată.

— Cred şi eu că era.

— Vedeţi, eu nu eram asigurat. Nu mi-am salvat decât casa, şi atâta tot.

— Va trebui să uiţi lucrurile astea. Boceşti lucruri care aparţin trecutului. Trebuie să găseşti un dram de curaj, de îndrăzneală. De aceea ţi-am spus că ar trebui să investeşti banii lui Mary. Eu încerc să te ajut, Ethan.

— Vă mulţumesc, domnule.

— O să scoatem şorţul ăsta de pe dumneata, îi datorezi măcar atât bătrânului căpitan Hawley. Nici nu i-ar veni să creadă, dacă te-ar vedea.

— Bănuiesc şi eu că nu i-ar veni să creadă.

— Vezi, aşa trebuie să vorbeşti. O să-ţi scoatem şorţul ăsta.

— Dacă n-ar fi vorba de Mary şi de copii…

— Uită de ei, crede-mă, pentru binele lor. Se pregătesc aici, în New Baytown, evenimente interesante. Dumneata poţi să iei parte la ele.

— Mulţumesc, domnule.

— Dă-mi numai răgaz să mă gândesc.

— Domnul Morphy mi-a spus că el va lucra şi în timpul prânzului. Îi pregătesc nişte sendvişuri. Vreţi să pregătesc şi pentru dumneavoastră?

— Nu, mulţumesc. Am să-l las pe Joey să lucreze. E un om de ispravă. Eu mă duc să văd nişte terenuri. De fapt, la notariatul districtual, între douăsprezece şi trei acolo e plăcut şi liniştit. Poate am să găsesc ceva şi pentru dumneata. Vorbim noi în curând. La revedere.

Făcu un pas mare, evitând o crăpătură a pavajului, traversă aleea, apoi intră pe uşa din faţă a băncii *First National.* Ethan zâmbi spatelui care se îndepărta.

Termină în grabă cu măturatul, căci oamenii începeau să curgă valuri-valuri spre locurile lor de muncă. Instală la intrarea prăvăliei tarabele pentru fructele proaspete. Apoi, asigurându-se că nu trece nimeni, dădu la o parte dintr-un raft trei cutii cu conserve pentru câini şi, vârând mâna, scoase de acolo săculeţul cenuşiu în care se ţineau banii, puse conservele la loc, şi după ce apăsă pe butonul cu inscripţia „vânzarea suspendată” a casei de marcat, repartiză hârtiile de douăzeci, de zece, de cinci şi de un dolar la locurile lor, sub roţile care le ţineau strâns. Aranjă în despărţiturile de stejar ale sertarului casei de marcat monedele de cincizeci, de douăzeci şi cinci, şi de un cent, apoi împinse sertarul la loc. Nu-şi făcură apariţia decât vreo câţiva clienţi: nişte fetiţe cu părul răvăşit de somn, venite după o pâine, o sticlă de lapte sau o litră de cafea.

Margie Young-Hunt intră, purtând un pulover roz bine mulat pe bust. Fusta de tweed i se lipea drăgăstos de coapse şi îi sublinia dosul ţanţoş, iar Ethan văzu în ochii ei, în ochii ei căprui şi miopi, ceea ce soţia lui nu putea să vadă niciodată, deoarece acel ceva nu strălucea în ochii lui Margie

când soţiile erau de faţă. O pasăre de pradă, un vânător, o Artemis vânând pantaloni. Asemenea ochi erau numiţi de bătrânul căpitan Hawley „ochi de pirat”. Vocea ei, un fel de mormăit catifelat, devenea subţire şi dulce, căpăta un ton confidenţial pentru soţii.

— ’neaţa, Eth, zise Margie. Ce mai zi pentru un picnic!

— ’neaţa. Pariez că ţi s-a terminat cafeaua.

— Dacă ai să ghiceşti că mi s-a terminat apa minerală, n-am să mai calc pe aici.

— Ai făcut noapte mare?

— Oarecum. O poveste cu un comis-voiajor. Ăştia se simt în siguranţă cu o femeie divorţată. Are o servietă cu mostre gratuite. Probabil că şi tu ai zice că e un comis-voiajor. Poate că îl şi cunoşti, în cheamă Bigger sau Bogger şi lucrează pentru B. B. D. & D. Îţi relatez toate astea fiindcă îmi spunea că va trece să te vadă.

— Dar noi ne aprovizionăm mai mult de la Waylands.

— Poate că domnul Bogger încearcă să-şi salte afacerile, dacă s-o fi simţind azi-dimineaţă mai bine decât mine. Spune, poţi să-mi dai un pahar cu apă? Vreau să iau chiar acum câteva tablete de sifon. Ethan se duse în magazie, de unde se întoarse cu o cană mare cu apă de la robinet. Ea azvârli în cană trei tablete subţiri şi aşteptă să le vadă dizolvate. Apoi zise „noroc” şi dădu băutura pe gât.

— Faceţi-vă datoria, diavolilor, se adresă ea tabletelor.

— Aud că astăzi ai să-i ghiceşti în cărţi lui Mary.

— O, Doamne! Aproape că uitasem. Ar trebui să-mi fac o meserie din ghicit. Aş putea să mă

îmbogăţesc.

— Lui Mary îi place jocul ăsta. Te pricepi la ghicit?

— Nu este nevoie să te pricepi. Trebuie să laşi lumea – adică femeile – să pălăvrăgească despre ele, şi pe urmă le serveşti chiar ce ţi-au spus, şi ele cred că este vorba de clarviziune.

— Dar străinii înalţi şi negricioşi?

— Şi ăştia, desigur. Dacă aş putea să ghicesc bărbaţilor, n-aş fi avut ghinioanele pe care le-am avut, frăţioare! Cum m-am mai putut înşela cu vreo doi indivizi!

— Primul tău bărbat n-a murit?

— Nu, al doilea a murit, fie-i ţărâna uşoară, pui de… Nu, mai bine să-l las în pace. Fie-i ţărâna uşoară.

Ethan o salută cu solicitudine pe bătrâna doamnă Ezyzinski care intră, şi îi cântări fără grabă o litră de unt, ba spuse chiar un cuvânt sau două despre vreme, în timp ce Margie Young-Hunt, relaxată şi zâmbitoare, inspecta borcanele de *pâté de foie gras* cu capac auriu şi minusculele cutioare cu icre negre, rânduite la spatele tejghelei, lângă maşina de marcat.

— Acum, zise Margie când bătrânica ieşi, mormăind în poloneză.

— Acum, ce?

— Tocmai mă gândeam că, dacă aş cunoaşte bărbaţii, aşa cum cunosc femeile, mi-aş pune firmă la poartă. De ce nu-mi dai lecţii despre bărbaţi, Ethan?

— Ştii destule. Poate chiar prea multe.

— Ei, lasă! Tu nu ai simţul umorului?

— Vrei să încep lecţiile acum?

— Poate într-o seară.

— Bine, zise el. Facem un grup. Tu, Mary şi cei doi puşti. Subiectul: bărbaţii – despre slăbiciunea şi stupiditatea lor şi cum poţi să profiţi de ele.

Margie se făcu a nu lua în seamă tonul lui.

— După închidere tu nu lucrezi niciodată situaţii pentru întâi ale lunii, şi alte chestii dintr-astea?

— Ba da. Dar îmi iau lucrul acasă.

Margie îşi ridică braţele deasupra capului, şi îşi umflă părul cu degetele.

— De ce?

— De-aia!

— Ştii ce m-ai putea învăţa, dacă ai vrea?

Ethan spuse:

— „Iar după ce l-au hulit, l-au dezbrăcat de hlamidă, l-au îmbrăcat cu hainele Lui şi l-au dus ca să-l răstignească pe cruce. Şi ieşind cu El afară, au găsit pe un om din Chirene, pe nume Simon. Pe acesta l-au silit să ducă crucea Lui. Şi dacă au venit la locul numit Golgota, ceea ce însemnează: locul căpăţânii…”

— Oh, pentru numele lui Dumnezeu!

— Da, da, aşa e…

— Îţi dai seama ce pui de lele eşti?

— Da, o, fiică a Ierusalimului! Brusc ea începu să zâmbească.

— Ştii ce am să fac? În dimineaţa asta am să-i ghicesc cuiva viitorul. Ai să ajungi un grangur mare, ştiai asta? Tot ce vei atinge tu se va preface în aur – vei deveni un conducător. Merse repede până la uşă, apoi se întoarse zâmbind. Încearcă sa fii la înălţime, ca de nu… Pe curând, Mântuitorule!

Cât de ciudat şi mânios răsunau tocurile ei pe pavaj!

La ora zece totul se schimbă. Uşile mari, de sticlă,

ale băncii se deschiseră şi înăuntru se revărsă un fluviu de oameni care ridicară bani, aducându-i apoi în prăvălia lui Marullo, de unde cumpărară toate delicatesele necesare zilelor de Paşte. Ethan alerga de colo-colo, ca pe nişte schiuri de apă, până ce sună ceasul al şaselea.

Clopotul de incendiu din cupola primăriei bătu cu putere ora şase. Clienţii se împrăştiară care încotro, ducând pungile cu afumături. Ethan băgă înăuntru tarabele de fructe, închise uşile din faţă, apoi, fără niciun alt motiv, în afară de acela că în lume şi în el însuşi se lăsa noaptea, coborî obloanele verzi, şi întunericul cuprinse prăvălia. Numai neonul din vitrina-frigider arunca o lumină albastră, fantomatică.

Se duse înapoia tejghelei, tăie patru felii groase de pâine de secară şi le unse din belşug cu unt. Deschise uşile frigiderului şi luă două felii de şvaiţer şi trei felii de şuncă.

— Salată şi brânză, salată şi brânză, repeta el. După ce se însoară, bărbatul trăieşte în copaci. Unse feliile de deasupra cu maioneza dintr-un borcan, apoi le presă peste sendvişuri şi tăie prisosurile de salată şi grăsime de şuncă ce trecea peste margini. Luă apoi o sticlă de lapte şi o bucată de hârtie cerată ca să facă pachetul. Tocmai îndoia marginile hârtiei când în broasca uşii de la intrare se auzi răsucindu-se cheia; apoi intră Marullo, lat cât un urs şi cu pieptul ca un sac plin, astfel că braţele păreau prea scurte şi şedeau depărtate de corp. Purta pălăria dată pe spate, iar părul cărunt şi aspru îi venea ca o şapcă. Ochii lui Marullo erau umezi, vicleni şi somnoroşi, iar aurul în care îi erau îmbrăcaţi dinţii din faţă străluceau în lumina

răspândită de vitrina-frigider. Primii doi nasturi de la pantaloni rămăseseră neîncheiaţi, lăsând să se vadă izmenele groase de culoare cenuşie. Ţinea înfipte pe sub cureaua pantalonilor două degete, mici şi grase, şi clipea în semiobscuritate.

— ’neaţa, domnule Marullo. De fapt, acum e după-amiază.

— Bună, puştiule. Tu închis cam repede.

— În tot oraşul e închis. Credeam că sunteţi la liturghie.

— Azi nu liturghie. Singura zi a anului când nu liturghie.

— Aşa? N-am ştiut asta. Pot să vă ajut cu ceva?

Braţele scurte şi groase se întinseră şi se bălăbăniră din umeri înainte şi înapoi.

— Mă dor braţele, puştiule. Artrita… Din ce în ce mai rău.

— Nu se poate face nimic?

— Tot ce se poate fac: aplicaţii, căldura, grăsime de rechin, pilule… dar tot doare. Vasăzică închis. Ce-ar fi să stăm de vorbă puţin, ai, puştiule?

— S-a întâmplat ceva rău?

— Rău? Ce să fii rău?

— Dacă mă aşteptaţi o clipă, mă reped cu sendvişurile astea până la bancă. Le-a cerut domnul Morphy.

— Eşti un puşti deştept. Faci oamenilor servicii. Asta bine.

Ethan traversă magazia, trecu aleea şi ciocăni la poarta din dos a băncii. Îi predă lui Joey laptele şi sendvişurile.

— Mulţumesc, nu trebuia să te oboseşti până aici.

— Obligaţie de serviciu. Marullo mi-a spus să vin.

— Păstrează-mi, te rog, şi câteva sticle de coca-

cola la frigider. Îmi simt gura uscată.

Când se întoarse, Ethan îl găsi pe Marullo inspectând o ladă de gunoi.

— Unde vreţi să stăm de vorbă, domnule Marullo?

— Să începem chiar de aici, puştiule. Scoase din lada de gunoi câteva frunze de conopidă. Prea mult la ele tai.

— Doar atât cât să le aranjez.

— Conopida se vinde cu cântar. Iar tu banii la gunoi arunci. Cunosc pe unul, un grec deştept, care vreo douăzeci de restaurante are. Secretul ăl mare, el zice, este la lada de gunoi să fii atent. Ce la gunoi arunci, nu se vinde. Deştept tip este.

— Da, domnule Marullo.

Ethan porni nerăbdător spre partea din faţă a prăvăliei, iar Marullo, venind în urma lui, îşi tot scotea umerii înainte şi înapoi.

— Zarzavaturile bine stropeşti, aşa cum ţi-am spus?

— Bineînţeles.

Patronul luă în mână o căpăţână de salată.

— Cam uscată pare.

— Fir-ar să fie, Marullo, doar n-am să le înec în apă, şi aşa sunt ude leoarcă.

— Asta le face tinere, frumoase şi proaspete să pară. Crezi că eu nu ştii? Eu cu o tarabă – o singură tarabă am început. Eu ştii. Trebuie să înveţi, puştiule, dacă nu vrei faliment. Acum, în ce priveşte carnea – să ştii că prea mult tu la furnizori o plăteşti.

— Bine, dar noi facem reclamă că vindem carne de vacă de calitatea întâia!

— Întâia, a doua, a treia, cine ştie? Aşa pe carton scrie, nu-i aşa? Şi acum să stăm de vorbă frumos.

Stăm prost cu socotelile. Cine până la cincisprezece ale lunii nu plăteşte, nu-i mai dai pe credit şi-l ştergi de la listă.

— Nu putem face una ca asta. Unii dintre oamenii ăştia cumpără de la noi de douăzeci de ani.

— Ascultă, puştiule. Magazinele universale nu vindem pe credit nici de doi bani, nici măcar lui John Rockefeller.

— Da, dar majoritatea oamenilor ăstora sunt solvabili.

— Ce înseamnă „solvabil”? Cu sistemul ăsta banii pe loc ţii. Magazinele universale cumpără cu vagonul. Noi nu putem aşa ceva. Trebuie să înveţi, puştiule. Ei oameni drăguţi. Dar şi banii sunt drăguţi. Prea multe resturi ai de carne, în frigider.

— E numai grăsime şi piele.

— E în regulă, dacă tu înainte de a-i tăia grăsimea cântăreşti. Trebuie ai în vedere problema număru’ unu. Dacă tu nu în vedere problema număru’ unu, cine o să aibă? Trebuie să înveţi, puştiule.

Acum, dinţii de aur nu mai străluceau, căci ţinea buzele strânse, ca două mici trape bine închise.

Ethan se surprinse mirându-se de mânia care-l invada pe neaşteptate.

— Eu nu sunt un escroc, Marullo.

— Cine escroc? Ăsta-i cinstit comerţ, şi un cinstit comerţ este singurul fel de comerţ care în afaceri rezistă. Crezi că domnul Baker dă mostre pe gratis, puştiule?

Lui Ethan îi sări ţandăra rău de tot.

— Ascultă aici, la mine, ţipă el. Hawley-ii au trăit aici de la o mie şapte sute cincizeci. Dumneata eşti un venetic. Dumneata n-ai cum să cunoşti lucrurile astea. Noi am fost tot timpul oameni cumsecade şi

ne-am înţeles bine cu vecinii noştri. Dacă dumneata crezi că debarcând aici din Sicilia, poţi să schimbi totul, te înşeli. Dacă ai nevoie de slujba mea, n-ai decât să ţi-o iei înapoi – chiar aici, chiar acum. Şi nu mai îmi spune „puştiule”, că te pocnesc peste bot.

Toţi dinţii lui Marullo străluceau.

— Bine, bine. Nu supăra. Eu vreau numai binele ţie.

— Să nu mai îmi spui „puşti”! Familia mea trăieşte aici de două sute de ani.

Aceste vorbe sunară copilăreşte în propriile lui urechi şi asta făcu să-i treacă mânia.

— Eu nu bine vorbesc englezeşte. Tu crezi că Marullo e un nume venetic, un nume de flaşnetar, un nume de macaronar. Dar *genitori* mei, numele meu, poate vechi de doi, trei mii de ani. Marullus era de la Roma, vorbeşte despre el Valerius Maximus. Ce înseamnă doi sute de ani?

— Dumneata nu eşti de aici.

— Acum doi sute de ani nici dumneata de aici nu erai.

Acum, când toată mânia lui Ethan se topise, începea să vadă acel ceva care îl face pe om să se îndoiască de certitudinea realităţilor din afara lui. Imigrantul, veneticul, zarzavagiul se transforma chiar sub ochii lui: Ethan îi vedea acum fruntea bombată, nasul puternic, acvilin, ochii înfundaţi în orbite, înflăcăraţi şi netemători, capul sprijinit pe muşchii ca nişte coloane; vedea o mândrie atât de puternică şi de sigură de ea, încât se putea juca şi de-a umilinţa. Era clipa descoperirilor uimitoare care-l face pe om să se întrebe: dacă n-am reuşit să văd asta, oare câte lucruri n-am reuşit să văd?

— Nu trebuie să mai vorbeşti ca un macaronar, îi

spuse cu blândeţe.

— Comerţ bun. Eu te învăţ comerţ bun. Am şaizeci şi opt ani. Nevasta a murit. Artrita! Mă doare. Încerc să-ţi arăt cum în comerţ se lucrează. Poate n-ai să înveţi. Cei mai mulţi oameni nu învaţă. Se curăţă.

— Nu-i nevoie s-o spui, fiindcă şi eu sunt curăţat.

— Nu. Tu nu înţeles. Vreau să te învăţ cum se fac afacerile, ca să nu mai te cureţi niciodată tu.

— Slabă speranţă. N-am nicio afacere.

— Tu încă un puşti.

— Ia ascultă, Marullo, zise Ethan. Eu sunt cel care îţi administrez, de fapt, prăvălia. Eu îţi ţin registrele, eu depun banii la bancă, eu fac comenzile pentru marfă. Eu îi conving pe clienţi să vină aici. Asta nu înseamnă o afacere bună?

— Bineînţeles. Învăţat şi tu ceva. Nu mai eşti un puşti. Te superi când spun ţie „puşti”. Dar cum să-ţi spun? Eu spun la toţi „puşti”.

— Încearcă să-mi spui pe nume.

— Nu e prietenos. „Puşti” e prietenos.

— Dar nu e respectuos.

— Şi respectuos nu e prietenos. Ethan râse.

— Când eşti vânzător într-o prăvălie de mâna a doua, trebuie să ai demnitate – pentru nevastă, pentru copii. Înţelegi?

— Asta fals.

— Bineînţeles. Dacă aş avea cu adevărat demnitate, nici nu m-aş gândi la ea. Aproape că am uitat ce mi-a spus bătrânul taică-meu, puţin înainte de a muri. Spunea că gradul insultei este invers proporţional cu inteligenţa şi simţul de securitate. Spunea că vorbele astea, „pui de căţea”, sunt o insultă numai pentru un om care nu e absolut sigur

de maică-sa, dar cum poţi să-l insulţi pe Albert Einstein? Pe atunci mai trăia. Aşa că, dacă vrei, spune-mi mai departe „puşti”.

— Vezi, puştiule? E mai prietenos.

— Mă rog, e în regulă. Ce voiai să-mi spui despre treburile pe care nu ştiu să le fac?

— Treburi înseamnă bani. Banii nu prietenoşi. Puştiule, eşti poate prea prietenos tu… prea amabil. Banii nu-şi fac prieteni, fac alţi bani.

— Asta-i o prostie, Marullo. Eu cunosc o mulţime de oameni de afaceri care sunt amabili, prietenoşi şi onorabili.

— Da, puştiule, dar nu când tratează afaceri. Asta ai să afli şi tu. Când afli, prea târziu este. Tu, puştiule, ţii prăvălia frumos, dar dacă prăvălia ta ar fi, te-ai trezi într-o bună zi că te-ai curăţat, cu toate că tu amabil eşti. Eu lucruri adevărate, ca la şcoală, te învăţ. La revedere, puştiule.

Marullo îşi mai întinse o dată braţele şi ieşi repede pe uşa din faţă, trântind-o în urma lui, iar Ethan simţi întunericul coborând din nou asupra lumii.

Se auzi o ciocănitură metalică, puternică la uşa din faţă. Ethan dădu la o parte draperia şi strigă:

— E închis până la trei.

— Dă-mi drumul. Vreau să vorbesc cu dumneata.

Necunoscutul care intră în prăvălie era un om uscăţiv (tip de om veşnic tânăr, care n-a fost, de fapt, niciodată tânăr), bine îmbrăcat, cu părul rar şi pomădat, cu ochi veseli şi iscoditori.

— Iartă-mă că te deranjez. Trebuie să dau lovitura. Am vrut să te găsesc singur. Mi-era teamă că bătrânul n-o să mai plece de-aici.

— Marullo?

— Da. Eram peste drum.

Ethan îi privi mâinile imaculate. În inelarul mâinii stângi observă un inel de aur, cu un smarald mare.

Necunoscutul prinse privirea lui Ethan.

— Nu e fals. Aseară am cunoscut o prietenă a dumitale.

— Da?

— Pe doamna Young-Hunt. Margie Young-Hunt.

— Oh!

Ethan aproape că simţea cum mintea necunoscutului adulmeca pe ce cale să deschidă discuţia, căutând o asociaţie de idei.

— Drăguţă fată. Te-a lăudat. De aceea am crezut că… Numele meu e Biggers. Sunt reprezentantul firmei B.B.D. & D. Pentru regiunea asta.

— Noi cumpărăm de la Waylands.

— Ştiu. De aceea am şi venit aici. M-am gândit că poate vreţi să vă mai extindeţi relaţiile. Suntem încă noi în regiunea asta, dar începem să prindem rădăcini. Trebuie să facem unele concesii, ca să putem pătrunde. Dacă ai profita de această împrejurare, ai avea de câştigat.

— Va trebui să discuţi cu domnul Marullo despre treburile astea. El a lucrat întotdeauna numai cu Waylands.

Fără să scadă, vocea necunoscutului căpătă un ton confidenţial.

— Dumneata faci comenzile?

— Da, Marullo suferă de artrită, şi, în afară de asta, mai are şi alte treburi.

— Am putea să mai radem din preţuri.

— Cred că Marullo le-a dat pe răzătoare cât a putut. Mai bine stai de vorbă cu el.

— Este exact ceea ce nu vreau să fac. Vreau să stau de vorbă cu omul care face comenzile, şi acela

eşti dumneata.

— Nu sunt decât un simplu salariat.

— Dumneata faci comenzile, domnule Hawley. Pot să-ţi reduc cinci la sută.

— Marullo ar accepta o astfel de reducere, dacă marfa ar rămâne de aceeaşi calitate.

— Nu m-ai înţeles. Nu vreau să tratez cu Marullo. Aceşti cinci la sută ar fi bani gheaţă, fără cecuri şi registre, fără necazuri cu cei de la fisc, ar fi pur şi simplu nişte hârtii verzi şi curate, din mâna mea în mâna dumitale, şi din mâna dumitale în buzunarul dumitale.

— De ce n-ar primi Marullo reducerea?

— Chestie de acord al preţurilor.

— În regulă. Ce-ar fi dacă eu aş lua cei cinci la sută şi apoi i-aş da lui Marullo?

— Am impresia că nu-i cunoşti atât de bine pe oamenii ăştia, cum îi cunosc eu. Dacă îi dai banii lui Marullo, o să se întrebe cât mai primeşti dumneata pe deasupra, bani pe care el nu-i mai vede. Este o întrebare cât se poate de firească.

Ethan întrebă cu glasul scăzut:

— Vrei să-l înşel pe omul pentru care lucrez?

— Cine e înşelat? El nu pierde nimic, iar dumneata scoţi un ciubuc. Oricine are dreptul să scoată un ciubuc. Margie îmi spunea că eşti un băiat deştept.

— Este o zi întunecată, zise Ethan.

— Nu, nu e întunecată. Ai tras obloanele.

Mintea lui adulmeca mirosul unui pericol – ca un şoarece prins între mirosul sârmei de la capcană şi aroma brânzei.

— Ştii ce, spuse Biggers, mai gândeşte-te. Vezi dacă nu poţi să aranjezi ceva şi cu noi. Am să mai trec pe aici, să te văd, când voi mai avea treabă prin

regiunea asta. Vin din două în două săptămâni. Poftim cartea mea de vizită.

Mâna lui Ethan rămase nemişcată. Biggers puse cartea de vizită pe vitrina-frigider.

— Şi aceasta este o mică amintire, pe care o oferim noilor noştri prieteni. Scoase din buzunarul de la spate un portofel elegant, şi îl depuse pe emailul alb al vitrinei, lângă cartea de vizită. E un obiect tare drăguţ. Are despărţituri pentru carnetul de conducere şi pentru permisul de tribună.

Ethan nu răspunse nimic.

— Am să mai trec pe aici peste vreo două săptămâni, spuse Biggers. Mai gândeşte-te la ce ţi-am spus. Am să vin cu siguranţă. Am un *rendez-vous* cu Margie. E o fată grozavă. Neprimind răspuns continuă: Mă duc. Pe curând. Se apropie brusc de Ethan: Nu fi prost! Toţi fac la fel. Toţi!

Apoi se repezi la uşă, închizând-o cu grijă în urma lui.

În liniştea şi întunericul din încăpere, Ethan auzea zumzetul transformatorului pentru lumina de neon din vitrina-frigider. Se întoarse încet către mulţimea de spectatori îngrămădiţi pe rafturi:

— Credeam că-mi sunteţi prieteni! Dar voi n-aţi ridicat în apărarea mea nici măcar un deget. Stridii de zile bune, murături de zile bune, praf de budincă de zile bune! Nu mai sunt *unimus* pentru voi! Mă întreb ce-ar zice sfântul Francisc dacă l-ar muşca un câine sau l-ar ciuguli o pasăre! „Mulţumesc, domnule câine, *grazie tanto, signora* pasăre?” întoarse capul auzind cum cineva ciocănea şi bătea cu pumnii în uşa dinspre alee. Străbătu în grabă magazia murmurând: Mai mulţi clienţi decât atunci când e deschis.

Joey Morphy intră, clătinându-se şi ţinându-se cu mâna de gât.

— Pentru Dumnezeu, gemu. Ajutor, sau măcar Pepsi-cola, căci mă prăpădesc de sete. De ce e atât de întuneric aici? Oare m-a părăsit lumina ochilor?

— Am tras obloanele, vrând să-i descurajez pe bancherii însetaţi.

O porni spre vitrina-frigider, de unde scoase o sticlă aburită, o destupă şi întinse mâna să mai scoată una. „Am să beau şi eu.”

Joey-Băiatul se rezemă de geamul luminat al vitrinei şi dădu pe gât, pe nerăsuflate, o jumătate de sticlă.

— Hei! Cineva şi-a pierdut tezaurul! Şi, cu două degete, apucă portofelul.

— Este un mic cadou din partea comis-voiajorului de la B.B.D. & D. Încearcă să ne convingă să cumpărăm de la ei.

— Şi nu pe degeaba. Ăsta-i un obiect de calitatea întâi, fiule. Are şi iniţialele dumitale pe el, de aur.

— Zău?

— Vrei să spui că nici n-ai văzut?

— A plecat abia acum o clipă.

Joey deschise portofelul şi pipăi coperţile din material plastic transparent pentru învelit legitimaţiile.

— Ar trebui să te înscrii la vreun club. Se uită şi în despărţituri. Ei, ăsta zic şi eu că e într-adevăr amabil. Şi, zicând acestea, scoase cu două degete o hârtie nouă-nouţă de douăzeci de dolari. Ştiam eu că ei „mişcă”, dar nu credeam că mişcă chiar aşa, cu tancurile… Asta-i o amintire demnă de acest nume.

— Era înăuntru?

— Crezi că am băgat-o eu?

— Joey, trebuie să-ţi vorbesc. Individul mi-a oferit cinci la sută din toate comenzile pe care le-aş face la firma lor.

— Oho! În sfârşit, prosperitatea! Şi n-a rămas doar la vorbe goale. Ar trebui să faci cinste cu coca-cola. Azi e ziua dumitale cea mare.

— Vrei să spui că ar trebui să accept?

— De ce nu, dacă nu-i socoteşte în preţul mărfii. Cine pierde?

— A adăugat că n-ar trebui să-i spun lui Marullo, fiindcă o să creadă că eu primesc mai mult.

— Aşa e. Ce-i cu dumneata, Hawley? Ai înnebunit? Cred că-i din cauza luminii. Arăţi verde la faţă. Sunt şi eu verde? Nu cumva ţi-a trecut prin cap să nu accepţi?

— Abia m-am stăpânit să nu-i trag un picior în fund.

— O, vasăzică aşa stau lucrurile… Dumneata şi dinozaurii!

— El pretinde că toată lumea procedează în felul ăsta.

— Dar nu oricui i se oferă. Dumneata eşti unul dintre cei norocoşi.

— Dar nu e cinstit.

— Cum nu e cinstit? Păgubeşte cineva? Se comite ceva ilegal?

— Vrei să spui că dumneata ai primi?

— Dacă aş primi? Aş face sluj, i-aş cerşi favoarea asta. În meseria mea toate porţile îmi sunt închise. Aproape tot ce s-ar putea manevra într-o bancă este ilegal – în afară de cazul când eşti preşedintele băncii. Nu te înţeleg. De ce te tot codeşti? Dacă ai lua banii ăştia din punga lui Alfio, aş spune că nu e

tocmai corect… Dar nu e cazul. Dumneata le faci lor o favoare, iar ei îţi fac dumitale o favoare… o favoare de culoare verde, simpatică şi foşnitoare. Nu fi nebun. Ai nevastă, copii, şi trebuie să te gândeşti la ei. Să ştii că taxele şcolare pentru copii nu vor scădea.

— Te-aş ruga să pleci imediat!

Joey Morphy trânti cu putere sticla, încă negolită, pe tejghea.

— Domnule Hawley… nu, domnule Ethan Allen Hawley, rosti cu răceală, dacă dumneata crezi că eu aş fi în stare să comit un act necinstit, sau să te îndemn pe dumneata să faci aşa ceva… ei, în cazul ăsta poţi să te duci la dracu!

Şi Joey, bătos, porni spre magazie.

— N-am vrut să spun aşa ceva! N-am vrut să spun asta! Pe cinstea mea, Joey. Astăzi am primit câteva lovituri şi, pe deasupra… sărbătoarea asta îngrozitoare… îngrozitoare…

Morphy se opri în loc.

— Ce vrei să spui? Ah, da, înţeleg. Da, ştiu. Mă crezi că înţeleg?

— În fiecare an a fost aşa, de pe când eram copil, numai că acum e din ce în ce mai rău… poate fiindcă acum ştiu bine ce însemnează, poate fiindcă aud mereu cuvintele singurătăţii: *Lama sabahtani*[2]*.*

— Înţeleg, Ethan, înţeleg. Acum e aproape pe terminate… aproape că s-a terminat, Ethan. Uită, te rog, ieşirea mea!

Clopotul de fier, vestitor de incendii, bătu o dată.

— Acum s-a sfârşit, zise Joey-Băiatul. S-a sfârşit, pentru un an întreg. Se îndepărtă liniştit, străbătând magazia, şi închise în urma lui uşa dinspre alee.

Ethan ridică obloanele şi deschise din nou prăvălia, dar nu mai avu mulţi cumpărători – doar vreo câţiva copii veniţi după câte o sticlă de lapte sau o franzelă, şi domnişoara Borcher, care cumpără un cotlet mic de miel şi o conservă de mazăre, pentru cina ei încălzită pe sobă. Pe stradă nu mai trecea nimeni. Între cinci şi jumătate şi şase, în timp ce Ethan făcea pregătirile de închidere, nu apăru niciun client. Încuie prăvălia şi porni spre casă, şi de-abia atunci îşi aduse aminte de lista pe care i-o dăduse Mary. Se întoarse, aranjă totul în două pungi mari, apoi încuie din nou uşile. Se gândise să coboare până la faleză, să privească valurile cenuşii spărgându-se de cheiurile docurilor, să simtă aroma sărată a mării şi să mai stea de vorbă, aşezat pe o babà, cu vreun pescăruş cu ciocul în vânt. Îşi aminti de o poezie scrisă de o femeie, cândva, foarte de mult, o poetă pe care imaginea spiralei lunecoase a zborului de pescăruş o biciuise până la lacrimi. Poezia începea astfel: „O, pasăre fericită – ce te neliniştеşte atât de mult?” Dar poeta nu aflase niciodată răspunsul, probabil că nici nu voise să-l afle.

Pungile grele, cu cumpărături pentru sărbători, nu îndemnau la plimbare. Ethan traversă obosit Strada Mare şi coti fără grabă pe Strada Ulmilor, îndreptându-se spre casa bătrânească a familiei Hawley.

Capitolul II

Mary veni de lângă maşina de gătit, îi luă din braţe una dintre pungi.

— Am atâtea să-ţi spun! Ard de nerăbdare. O sărută, şi ea-i simţi buzele uscate.

— Ce s-a întâmplat? îl întrebă.

— Sunt puţin cam obosit.

— Dar băcănia a fost închisă trei ore.

— Am avut foarte multă treabă.

— Sper că nu eşti posomorât.

— Ziua de azi e posomorâtă…

— A fost o zi minunată. Aşteaptă numai, şi ai să te lămureşti.

— Unde sunt copiii?

— Sus, la radio. Au să-ţi spună ceva.

— Necazuri?

— De ce te gândeşti la asta?

— Nu ştiu.

— Nu te simţi bine?

— Ba mă simt bine, fir-ar să fie!

— După atâtea evenimente îmbucurătoare… Pentru partea care ne priveşte pe noi, am să aştept până după cină. Ce surpriză o să ai!

Allen şi Mary Ellen dădură fuga jos pe scară şi intrară valvârtej în bucătărie.

— A venit, ziseră ei.

— Tăticule, la prăvălie aveţi Peeks?

— Adică fulgi de ovăz? Da, Allen, avem.

— Aş vrea să ne aduci câteva cutii. Au pe ele un

Mickey Mouse, o mască pe care poţi s-o decupezi.

— Dar mi se pare că tu eşti cam mare pentru o mască de Mickey Mouse.

Ellen zise:

— Dacă trimiţi capacul cutiei şi zece cenţi, primeşti un fel de aparat cu care poţi deveni ventriloc. Chiar acum am auzit asta la radio.

— Spuneţi-i tatei ce aveţi de gând să faceţi, zise Mary.

— Ne înscriem la concursul naţional *Iubesc America.* Premiul întâi este o călătorie la Washington, o întâlnire cu Preşedintele – *împreună cu părinţii* – şi mai sunt şi o mulţime de alte premii.

— Minunat, zise Ethan. Şi în ce constă concursul? Ce trebuie să faceţi?

— Scrie în ziarele lui Hearst, strigă Ellen. Au anunţat în toată ţara. O compunere în care arăţi de ce iubeşti America. Toţi câştigătorii vor fi televizaţi.

— E grozav, exclamă Allen. Ce părere ai: să mergi la Washington, la hotel, la spectacole, să faci cunoştinţă cu Preşedintele, şi atâtea altele? Poţi să spui că nu-i grozav?

— Şi ce faceţi cu şcoala?

— Concursul are loc în timpul verii. Numele câştigătorilor vor fi anunţate la 4 iulie.

— Ei, poate că o să iasă bine. Dar voi iubiţi într-adevăr America, sau iubiţi numai premiile?

— Tată, zise Mary, nu le strica bucuria.

— Am vrut doar să separ fulgii de ovăz de Mickey Mouse. Se amestecaseră.

— Tăticule, unde crezi tu că am mai putea căuta?

— Ce să căutaţi?

— Ei, să vedem ce-au mai spus şi alţii…

— Străbunicu-tău avea câteva cărţi foarte bune.

Sunt în pod.

— De pildă?

— De pildă, cuvântările lui Lincoln, şi Daniel Webster, şi Henry Clay. Aţi mai putea să vă uitaţi prin Thoreau, sau prin Walt Whitman, sau Emerson… Şi prin Mark Twain. Cărţile sunt sus, în pod.

— Tu i-ai citit, tăticule?

— Străbunicul tău îmi era bunic. El obişnuia să-mi citească uneori din ei.

— Poate ne dai o mână de ajutor la compuneri.

— Atunci n-ar mai fi ale voastre.

— Bine, spuse Allen. Ai să-ţi aduci aminte să ne aduci nişte Peeks? Sunt hrănitoare, conţin mult fier şi alte chestii de-astea…

— Am să încerc.

— Putem să ne ducem la cinema? Mary zise:

— Credeam că o să-mi vopsiţi ouăle de Paşte. Le fierb îndată. După cină puteţi să le luaţi cu voi pe verandă.

— Putem să ne ducem în pod, să ne uităm la cărţi?

— Da, dacă după aceea stingeţi lumina. O dată a rămas aprinsă o săptămână întreagă. Tu ai lăsat-o aprinsă, Ethan.

După ce plecară copiii, Mary spuse:

— Nu-ţi pare bine că se înscriu la concurs?

— Desigur că-mi pare bine, mai cu seamă dacă vor face şi lucrări bune.

— Nu mai pot să aştept, trebuie să-ţi spun… Margie mi-a ghicit azi în cărţi, de trei ori, fiindcă zicea că în viaţa ei n-a mai pomenit aşa ceva. De trei ori! Am văzut chiar eu cum se potriveau cărţile.

— O, Doamne!

— N-ai să mai fi atât de neîncrezător când ai să

auzi despre ce e vorba. Întotdeauna faci haz când auzi de craii de ghindă. Ştii ce mi-a ghicit? Vrei să afli?

— Mary, vreau să te previn, spuse el.

— Să mă previi? Dar tu nu ştii încă nimic. Toată bogăţia mea eşti tu.

El şopti un cuvânt aspru, amar.

— Ce-ai zis?

— Am zis „slabă speranţă”.

— Tu crezi aşa, dar cărţile nu. Le-a dat de trei ori.

— Cărţile gândesc?

— Cărţile ştiu, zise Mary. Mi-a ghicit aici, în cărţile mele, şi totul se referea la tine. Ai să fii unul dintre cei mai importanţi oameni din acest oraş – chiar aşa a zis, *cei mai importanţi*. Şi nu peste mult timp. Fiecare carte pe care a întors-o arăta bani, din ce în ce mai mulţi bani. Ai să fii un om bogat.

— Iubito, zise el, te rog, lasă-mă să te previn, te rog!

— Ai să faci o investiţie.

— Cu ce?

— Ei, mă gândeam la banii fratelui meu.

— Nu, strigă el. Nu mă voi atinge de ei. Sunt ai tăi. Şi vor rămâne ai tăi. Tu te-ai gândit la asta, ori ea s-a gândit?…

— Ea nici n-a pomenit de ei. Nici cărţile. Ai să-i investeşti în iulie, şi de aici vor porni toate, succes după succes. Nu sună frumos? Aşa mi-a spus ea… „Norocul tău e Ethan. O să fie un om foarte bogat, poate cel mai mare om din acest oraş.”

— Fir-ar ea a naibii! Nu are dreptul!

— Ethan!

— Ştii ce face ea? Ştii ce faci tu?

— Ştiu că sunt o soţie bună, şi că ea este o

prietenă bună. Şi nu vreau ca noi doi să ne certăm şi să ne audă copiii. Margie Young este cea mai bună prietenă a mea. Ştiu că ţie nu-ţi place. Cred că eşti gelos pe prietenele mele, asta cred. Am avut o după-amiază frumoasă şi tu vrei să mi-o strici. E urât ce faci. Faţa lui Mary se acoperise de pete şi exprima o nemulţumire mânioasă, plină de indignare faţă de acest obstacol ivit în calea visurilor ei. Tu stai aici, domnule Deştept, şi toci oamenii bucăţele. Crezi că Margie a inventat totul. Ei bine, n-a inventat, fiindcă eu însămi am tăiat cărţile, de trei ori... Şi chiar dacă ar fi inventat, ce alt motiv ar fi avut decât dorinţa de a fi drăguţă şi prietenoasă, şi de a mă ajuta? Răspunde-mi, domnule Deştept! Găseşte dumneata vreun motiv josnic.

— Aş vrea să cunosc şi eu motivul. Poate din simplă răutate. Ea n-are nici bărbat, nici slujbă. Poate din răutate.

Mary vorbi cu glasul scăzut, plin de dispreţ:

— Tu vorbeşti despre răutate. Dar tu n-ai fi în stare să recunoşti răutatea chiar dată te-ar plesni peste obraz. Tu nu ştii prin ce trece Margie. Tot soiul de bărbaţi din oraşul ăsta o urmăresc zi şi noapte. Oameni de vază, bărbaţi însuraţi, care îi tot şuşotesc, o înghesuie... Oribil! Uneori nu ştie unde să se mai refugieze. De-aia are nevoie de mine, de o prietenă. Oh, mi-a povestit nişte lucruri... despre nişte bărbaţi la care nici nu te duce gândul. Unii dintre ei susţin sus şi tare, în public, că o detestă, şi apoi dau târcoale pe la uşa ei sau o cheamă la telefon, încercând să obţină o întâlnire... bărbaţi care se închină lui Dumnezeu, se pretind moralişti, ca pe urmă să facă lucruri dintr-astea. Iar tu

vorbeşti despre răutate!

— Ţi-a spus cine sunt aceşti bărbaţi?

— Nu, nu mi-a spus, şi asta constituie încă o dovadă. Margie nu vrea să lovească în nimeni, deşi toţi lovesc în ea. Dar mi-a spus că e şi unul despre care nici nu mi-ar veni să cred. Spunea că, dacă aş afla, aş încărunţi pe loc.

Ethan inspiră adânc, îşi ţinu răsuflarea şi apoi scoase un suspin lung.

— Mă întreb cine-ar putea să fie, zise Mary. După felul cum mi-a vorbit, s-ar părea că este un om pe care-l cunoaştem bine şi pe care nu l-am putea bănui.

— Dar, în anumite condiţii, ar putea să-l numească, zise încet Ethan.

— Numai dacă ar fi silită. Chiar ea mi-a spus aşa. Numai dacă ar fi nevoită… dacă cinstea sau reputaţia ei, înţelegi… Cine crezi că ar putea fi?

— Cred că ştiu cine.

— Ştii? Cine?

— Eu.

Mary rămase cu gura căscată.

— Oh, nebunule! Dacă nu sunt atentă, mă prinzi în cursă de fiecare dată. Dar mai bine aşa, decât să te văd morocănos.

— Ce situaţie penibilă! Soţul mărturiseşte că a păcătuit fizic cu cea mai bună prietenă a soţiei. Şi este luat în băşcălie.

— Nu e frumos să vorbeşti aşa.

— Poate că soţul ar fi trebuit să tăgăduiască. Atunci soţia l-ar fi onorat măcar cu o bănuială. Iubita mea, îţi jur pe tot ce-i sfânt, că n-am încercat niciodată, nici cu vorba, nici cu fapta, să mă dau la Margie Young-Hunt. Acum mă crezi că am păcătuit?

— Tu?

— Socoteşti că nu sunt destul de bun, nu sunt în stare să provoc dorinţe, socoteşti, cu alte cuvinte, că nu mi-ar merge?

— Îmi plac glumele. O ştii şi tu, dar ăsta nu-i un subiect de glumă. Sper că acolo, sus, copiii nu şi-au băgat nasul prin cufere. Nu aşază niciodată lucrurile la loc.

— Am să mai încerc o dată, cinstita mea soţie. O anumită femeie, ale cărei iniţiale sunt M. Y-H, mi-a întins din toate părţile capcane, din motive pe care numai ea le cunoaşte. Sunt serios ameninţat să cad într-una sau în mai multe dintre capcanele acestea.

— De ce nu te gândeşti mai bine la norocul tău? Cărţile au spus iulie, şi au spus-o de trei ori – am văzut eu. Vei avea bani, o mulţime de bani. Gândeşte-te la asta.

— Iubeşti atâta de mult banii, iepuraşule?

— Dacă iubesc banii? Ce vrei să spui?

— Îţi plac atât de mult banii, încât ajungi să justifici până şi necromanţia, taumaturgia, magia sau orice alte practici obscure?

— Tu ai spus-o! Tu ai început! Dar n-am să te las să te ascunzi îndărătul vorbelor tale. Dacă îmi plac banii? Nu, nu-mi plac banii. Dar nu-mi plac nici grijile. Mi-ar plăcea să pot umbla cu fruntea sus, în oraşul ăsta. Nu-mi place să se simtă copiii mei mai prost decât alţii, pentru că nu pot fi îmbrăcaţi la fel de bine… la fel de bine ca alţii. Mi-ar plăcea să pot umbla cu fruntea sus.

— Şi banii ţi-ar sprijini fruntea?

— Banii ar şterge rânjetele de pe feţele înfumuraţilor tăi amici.

— Nimeni nu râde de un Hawley.

— Asta s-o crezi tu! Numai că tu nu observi nimic.

— Poate pentru că nu caut.

— Iar îmi scoţi ochii cu sacrosanctul nume de Hawley?

— Nu, draga mea. Acum, el nu mai este cine ştie ce armă.

— Ei, îmi pare bine că ai descoperit în sfârşit acest adevăr. În oraşul ăsta, ca şi în oricare alt oraş, dacă un Hawley este băiat de prăvălie, tot băiat de prăvălie rămâne.

— Mă condamni pentru că am ajuns un ratat?

— Nu. Desigur că nu. Dar te condamn pentru că te complaci în situaţia asta. Ai putea să ieşi din ea dacă n-ai ţine la ideile tale învechite şi demodate. Toată lumea te ia peste picior. Un domn fără bani nu e decât un coate-goale.

Ultimul cuvânt bubui în capul ei ca o explozie; tăcu, năpădită de ruşine.

— Îmi pare rău, spuse Ethan. Am învăţat de la tine ceva… poate trei lucruri, iepuraşul meu. Trei lucruri, care nu vor fi niciodată crezute: adevărul, probabilul şi logicul. Acum ştiu de unde să iau banii cu care să-mi încep ascensiunea.

— De unde?

— Am să jefuiesc o bancă.

Clopoţelul ceasului de la cuptor sună uşor de câteva ori.

Mary spuse:

— Du-te şi cheamă copiii. Mâncarea e gata. Spune-le să stingă lumina.

Îi ascultă paşii care se îndepărtau.

Capitolul III

Soţia mea, Mary a mea, adoarme la fel de lesne cum ai închide uşa unui dulap. De atâtea ori am privit-o cu invidie cum adoarme. Trupul ei încântător se suceşte de câteva ori, ca un vierme de mătase cuibărindu-se în gogoaşa lui. Suspină o dată şi, sfârşind suspinul, ochii i se închid, iar pe buzele răsfrânte în voie înfloreşte acel surâs, înţelept şi vag, al zeilor din antichitatea greacă. Zâmbeşte în somn toată noaptea, iar în gâtul ei răsuflarea parcă toarce: nu e sforăit, ci torsul unui pisoi. O clipă, temperatura îi creşte vertiginos, încât simt fierbinţeala alături de mine, în pat, apoi scade, şi Mary se călătoreşte. Nu ştiu încotro. Îmi spune că nu are vise. Şi totuşi sunt sigur că visează. Înseamnă că visele pur şi simplu nu o tulbură sau că o tulbură atât de puţin, încât le uită înainte de a se trezi. Îi place să doarmă, şi somnul o prinde bine. Aş vrea să se întâmple la fel şi cu mine. Eu lupt împotriva somnului, şi îl doresc în acelaşi timp din toate puterile.

Cred că deosebirea este că Mary a mea ştie că va trăi veşnic, că va trece din viaţa asta într-o altă viaţă cu aceeaşi uşurinţă cu care păşeşte din somn la trezie. Ştie asta cu tot trupul ei, o ştie atât de profund, încât nici nu-şi mai pune vreo problemă, aşa cum nu se gândeşte că respiră. Are, astfel, timp de dormit, timp de odihnă şi răgazul de a înceta să mai existe pentru scurtă vreme.

Pe de altă parte, ştiu, prin mijlocirea oaselor şi ţesuturilor mele, că într-o bună zi, mai curând sau mai târziu, voi înceta să trăiesc, şi de aceea lupt împotriva somnului, şi totodată îl chem: încerc să-l ademenesc să vină. Clipa în care adorm înseamnă pentru mine o cumplită ruptură, o suferinţă. O ştiu, pentru că mă trezesc chiar în clipa când adorm, stăpânit de o durere apăsătoare. Iar după ce adorm, încep să fiu foarte ocupat. Visele mele nu sunt decât problemele zilei precedente, transfigurate până la absurd, ca nişte oameni care ţopăie, împodobiţi cu coarne şi măşti de animale.

Ca timp, eu dorm mult mai puţin decât Mary. Ea spune că are nevoie să doarmă mult şi recunosc că, în ceea ce mă priveşte, am nevoie de mai puţin somn, deşi sunt departe de a o crede. Există o anumită cantitate de energie depozitată în trup; şi, bineînţeles, că hrana o face să crească. Unii oameni îşi consumă energia repede, aşa cum unii copii îşi înfulecă bomboanele pe nerăsuflate, iar alţii, dimpotrivă, o consumă pe-ndelete. Întotdeauna se găseşte o fetiţă care îşi pune deoparte o bomboană, pentru mai târziu, şi o mănâncă după ce lacomii şi le-au dat gata de mult pe ale lor. Cred că Mary a mea va trăi mai mult decât mine. Ea îşi păstrează o bucăţică de viaţă pentru mai târziu. Dacă stau să mă gândesc mai bine, majoritatea femeilor trăiesc mai mult decât bărbaţii.

Vinerea Mare m-a tulburat de când mă ştiu. Fiind copil, mă copleşea jalea, nu atât gândind la chinul răstignirii, cât pentru că simţeam singurătatea îngrozitoare a Răstignitului. Şi niciodată nu m-am eliberat de tristeţea ce mi-o lăsau în suflet cuvintele evanghelistului Matei, citite cu voce sacadată şi

guturală de mătuşa Deborah din Noua Anglie.

Anul acesta tulburarea era, poate, şi mai gravă. Fără să vrei, raportezi totul la tine, şi ţi se pare că e vorba de tine însuţi. Astăzi Marullo mi-a dat lecţii asupra naturii afacerilor, şi pentru prima oară am înţeles-o şi eu. Imediat după aceea, mi s-a oferit, pentru prima oară, mită. E ciudat să afirm, la vârsta mea, dar nu-mi amintesc să mi se mai fi oferit vreodată. Trebuie să mă gândesc şi la Margie Young-Hunt. Este oare o întruchipare a răului? Ce urmăreşte? Ştiu că mi-a promis ceva, şi că m-a ameninţat dacă nu accept. Poate, oare, un om să trăiască gândind el însuşi, sau trebuie să se ia după alţii?

Am stat treaz atâtea nopţi, ascultând cum lângă mine toarce Mary a mea. Când priveşti în întuneric, încep să-ţi joace pete roşii în faţa ochilor, şi timpul devine mai lung. Mary îşi iubeşte atât de mult somnul, încât mă străduiesc să i-l apăr, chiar atunci când simt cum îmi arde pielea, acoperită, parcă, de curenţi electrici. Dacă mă dau jos din pat, se trezeşte. Se trezeşte şi se îngrijorează. Deoarece singurele ei experienţe de insomnie le-a făcut cu ocazia bolilor, îşi închipuie că nu mă simt bine.

Astă noapte a trebuit să mă scol şi să ies. Răsuflarea ei torcea lin, şi i-am văzut pe buze surâsul îndepărtat. Poate visa despre noroc, despre banii pe care urma să-i câştig. Mary vrea să fie mândră de mine.

Cât de ciudat este faptul că omul crede că poate să mediteze mai bine într-un loc anumit. Şi eu am un astfel de loc, l-am avut întotdeauna, dar ştiu că nu mă duc acolo să meditez, ci să simt, să retrăiesc, să-mi adun amintirile. Este un loc retras; probabil

că toţi oamenii au un astfel de loc, deşi n-am auzit pe nimeni vorbind despre el. O mişcare prudentă, înceată trezeşte mai repede pe cel care doarme, alături de tine, în timp ce un gest normal, voluntar, nu-l trezeşte. Sunt convins, de asemenea, că gândurile celor care dorm rătăcesc prin gândurile altor oameni. Am procedat ca şi când ar fi trebuit să mă duc la baie, m-am sculat şi m-am dat jos din pat. După aceea, luându-mi hainele, am coborât scările tiptil, şi m-am îmbrăcat în bucătărie.

Mary spune că mă preocup de grijile inexistente ale altora. Poate că aşa e, dar eu şi vedeam scena care s-ar petrece în bucătăria slab luminată: Mary se trezeşte, caută prin casă, cu privirea îngrijorată. Am scris pe carnetul pentru târguieli un bileţel, în care îi spuneam: „Iubito, nu pot dormi. M-am dus să mă plimb. Mă întorc repede.” Cred că l-am lăsat la vedere, în mijlocul mesei din bucătărie, în aşa fel, încât să dea cu ochii de el imediat ce va răsuci comutatorul din perete.

Apoi am deschis uşor uşa din dos şi am respirat adânc. Aerul era răcoros şi mirosea a pojghiţă de brumă. M-am învelit bine într-un palton gros şi mi-am tras peste urechi o şapcă marinărească, tricotată. Ceasul electric din bucătărie mârâi. Era trei fără un sfert. Zăcusem în întuneric, privind acele pete roşii, de la ora unsprezece.

Oraşul nostru, New Baytown, e un oraş frumos, vechi, unul dintre primele oraşe în adevăratul sens al cuvântului, din America. Primii lui întemeietori, printre care şi strămoşii mei, au fost, cred, fiii acelor oameni ai mărilor, neliniştiţi, puşi pe înşelăciune, certăreţi şi avari, care în timpul Elizabetei au pricinuit Europei dureri de cap; în

timpul lui Cromwell au cucerit pentru ei înşişi Indiile de Vest, iar în cele din urmă, după Restaurare, au venit să se aciuiască pe coasta nordică, cu împuternicire de la Carol Stuart. Reuşeau să îmbine cu succes pirateria cu puritanismul, care, dacă stai şi te gândeşti bine, nu sunt chiar atât de deosebite una de cealaltă. Şi pirateria şi puritanismul nu admiteau niciun fel de opoziţii; amândouă priveau cu ochi hrăpăreţi bunul altuia. Când se aliau, dădeau naştere unei cete de maimuţe colţoase, neîndurătoare. Cunosc toate acestea despre ei, deoarece mi le-a spus taică-meu. El era mare amator de istorie familială, şi am observat că acestor amatori le lipsesc de obicei calităţile celor pe care îi preaslăvesc. Tatăl meu era un aiurit, blând, bine informat, prost sfătuit, uneori sclipitor. Fără să-i dea nimeni vreun ajutor, a reuşit să-şi prăpădească pământurile, banii, prestigiul şi viitorul; de fapt, a pierdut aproape tot ceea ce familiile Allen şi Hawley acumulaseră în câteva sute de ani; a pierdut totul, în afară de nume – ceea ce, de altfel, era singurul lucru care îl interesa. Avea obiceiul să-mi dea „lecţii despre moştenire”, cum le numea el. Astfel am ajuns să ştiu atât de multe despre strămoşii mei. Poate că din această cauză sunt vânzător în băcănia unui sicilian, situată într-una din casele aparţinând cândva familiei Hawley. Aş vrea să nu mă amărăsc prea rău din pricina asta. Nu criza sau vremurile grele sunt de vină că am ajuns aici.

Am început să înşir toate astea plecând de la ideea că New Baytown este un oraş frumos. În loc s-o iau la stânga, am luat-o la dreapta, pe Strada Ulmilor, mergând cu paşi repezi spre Strada Porlock, care e

oarecum paralelă cu Strada Mare. Micul Willie, poliţistul nostru cel gras, moţăie probabil în maşina poliţiei, pe Strada Mare, şi nu doream să-mi petrec noaptea în tovărăşia lui. „Ce faci aşa târziu, Eth? Nu cumva ţi-ai găsit vreo bucăţică bună?” Micul Willie se plictiseşte şi îi place să vorbească, iar, după aceea, începe să pălăvrăgească şi altora despre ce a spus chiar el. Câteva scandaluri, nu prea mari, dar urâte, îşi au obârşia în plictiseala lui Willie. Poliţistul de zi e Stonewall[3] Jackson Smith. Nu-i o poreclă. A fost botezat Stonewall Jackson, ceea ce îl deosebeşte categoric de toţi ceilalţi Smithi. Nu ştiu de ce poliţiştii de la oraş trebuie să fie atât de ostili, dar de obicei aşa sunt. Stoney Smith este omul care nu ţi-ar spune nici măcar în ce zi a săptămânii ne aflăm, decât dacă s-ar afla în faţa justiţiei, sub prestare de jurământ. Comisarul Smith conduce cu devotament munca poliţiei orăşeneşti, studiază cele mai noi metode, şi a urmat cursurile F.B.I.-ului, la Washington. Cred că e un poliţist foarte bun; e înalt şi calm, iar ochii lui au luciri de metal. Dacă ai avea de gând să comiţi o crimă, ar trebui să te fereşti de el.

Toate aceste gânduri vin de la faptul că am pornit-o pe Strada Porlock, pentru a evita conversaţia cu micul Willie. Pe Porlock, se găsesc casele frumoase din New Baytown. Ştiţi, la începutul secolului al optsprezecelea, noi stăpâneam peste o sută de baleniere. Când se întorceau corăbiile, după un an sau doi de călătorie, din Antarctica sau din Marea Chinei, erau încărcate cu grăsime de balenă şi cu tot felul de bogăţii. În cursul călătoriei, acostau prin porturi străine de unde luau şi diferite bunuri, dar şi idei. De aceea o să întâlniţi atâtea lucruri chinezeşti

prin casele de pe strada Porlock. Unii dintre aceşti căpitani-proprietari dădeau chiar dovadă de gust. Având bani, aduseră arhitecţi englezi să le construiască case. De aceea vezi pe Strada Porlock atâtea case în stil Adam şi vechi grecesc. Erau la modă în Anglia, la epoca aceea. Dar, în ciuda ferestrelor semicirculare de deasupra uşilor, a coloanelor canelate şi greceşti, nu uitau lucarna de pe acoperiş. Rostul ei era ca soţiile casnice şi credincioase să se urce acolo şi să pândească sosirea corăbiilor, şi poate că unele soţii chiar se urcau. Familia mea, Hawley-ii, familiile Phillips, Elgar şi Baker erau mai vechi. Ele au rămas pe Strada Ulmilor, iar casele lor erau construite în stilul numit „american timpuriu”, cu acoperişuri ascuţite, şi cu scândurile păsuite ca la corăbii. Aşa arată şi casa mea, casa Hawley. Iar ulmii uriaşi sunt tot atât de bătrâni ca şi casele.

Strada Porlock şi-a păstrat felinarele de la lămpile cu gaz, numai că acum au becuri electrice. Vara, turiştii vin să admire arhitectura şi ceea ce numesc ei „farmecul lumii vechi” din oraşul nostru. De ce oare farmecul trebuie să aparţină lumii vechi?

Nu mai ştiu cum au ajuns Allenii din Vermont să se înrudească cu Hawley-ii. Aceasta s-a întâmplat curând după revoluţie. Aş putea afla, desigur. Sus în pod există pe undeva vreun document. Când a murit tata, Mary a mea era plictisită bine de istoria familiei Hawley aşa că, atunci când a propus să urcăm în pod toate vechiturile, i-am înţeles sentimentele. Te poţi lesne plictisi de istoria familiei altora. Mary nici măcar nu s-a născut la New Baytown. Aparţinea unei familii irlandeze, care nu fusese însă niciodată catolică. Ea nu pierde

niciodată prilejul de a sublinia acest lucru. Despre familia ei spune că era originară din Ulster. La noi, Mary a venit din Boston.

Ba nu, de fapt, nu este aşa. Eu am întâlnit-o la Boston. Mi-aduc aminte de noi doi, poate mă văd chiar mai bine acum, decât atunci; mi-amintesc de sublocotenentul Hawley, nervos şi speriat, într-o permisie de sfârşit de săptămână, şi de fata dulce, cu obrajii ca petalele unei flori aromitoare; şi totul era de trei ori mai profund, din cauza războiului şi a regulamentelor. Cât eram de serioşi, teribil de serioşi! Eu trebuia să plec, ca să fiu ucis, şi ea era gata să-şi consacre toată viaţa amintirii mele eroice. Era unul dintr-un milion de visuri identice ale unui milion de uniforme măslinii şi de rochii de stambă înflorată. Şi visul s-ar fi putut sfârşi foarte bine cu tradiţionala scrisoare care începe cu „Dragă John”, numai că ea-şi dedicase viaţa mie, oraşului. Scrisorile ei, pătrunse de o dragoste statornică, m-au urmat pretutindeni, cu scrisul lor rotund şi citeţ, cu cerneală albastră-închis, pe hârtie albastră-deschis, astfel că toată compania îi recunoştea scrisorile, şi fiecare soldat resimţea pentru mine o curioasă bucurie. Chiar dacă nu aş fi vrut să mă căsătoresc cu Mary, statornicia ei m-ar fi forţat s-o fac, pentru a perpetua legenda universală despre femeile frumoase şi credincioase.

Ea nu a şovăit defel când a trebuit să se transplanteze din casa irlandeză, închiriată la Boston, în bătrâna casă Hawley de pe Strada Ulmilor. Şi n-a şovăit niciodată, nici în lenta descurajare provocată de comerţul meu falimentar, nici cu ocazia naşterii copiilor noştri, nici din pricina acestei paralizii, care este lunga mea carieră

de băiat de prăvălie. Ştie să aştepte – acum îmi dau seama. Dar, mi se pare că, în cele din urmă, a început să obosească de atâta aşteptare. Niciodată, până acum, nu şi-a dat pe faţă dorinţele-i secrete, căci Mary a mea nu ia lucrurile în bătaie de joc, şi dispreţul nu este unealta ei. A fost prea ocupată, încercând să se descurce din atâtea situaţii. Părea deci cu atât mai ciudat că amărăciunea îi ieşise la iveală, cu cât până acum nu se mai întâmplase vreodată. Cât de repede se formează imaginile, în acompaniamentul scârţâitului de paşi pe caldarâmul acoperit cu brumă!

Nu există niciun motiv să te simţi un răufăcător, numai pentru că umbli pe stradă, în toiul nopţii, în New Baytown. Micul Willie face glume pe tema asta, dar majoritatea celor care m-ar vedea îndreptându-mă spre golf, la ora trei dimineaţa, ar crede că mă duc la pescuit şi nu s-ar gândi la nimic rău. Oamenii de la noi au tot felul de teorii despre pescuit; unii le ţin secrete, ca reţetele de familie, şi astfel de atitudini sunt respectate şi considerate respectabile.

Luminile străzii făceau ca pojghiţa albă şi tare de gheaţă, de pe peluze şi de pe trotuare, să scânteieze ca milioane de diamante minuscule. Pe o astfel de gheaţă, urmele de paşi se imprimă cu uşurinţă, dar înaintea mea nu se vedea nimic. Totdeauna, încă de pe când eram copil, am simţit o ciudată bucurie de a călca pe zăpada sau pe gheaţa proaspăt aşternută, neumblată. E ca şi cum ai fi primul om care păşeşte într-o lume nouă, trăieşti sentimentul profund, de satisfacţie, al descoperirii unui domeniu pur şi nou, nefolosit încă, nemurdărit. Noctambulilor de rând, pisicilor, nu le place să calce pe gheaţă. Mi-aduc

aminte că o dată, făcând o prinsoare, am pornit cu picioarele desculţe pe o potecă îngheţată, şi am simţit ca o arsură. Dar acum, având ciorapi groşi şi şoşoni, lăsam nepăsător primele amprente pe gheaţa virgină şi strălucitoare.

Acolo unde Strada Porlock se încrucişează cu Strada Torquay – adică acolo unde este fabrica de biciclete – tocmai la capătul Străzii Hicks, gheaţa curată era sfărâmată de urmele unor târşâituri de picioare. Erau urmele lui Danny Taylor, o stafie rătăcitoare, cu mersul nesigur, un om dorind să fie mereu în altă parte, târându-se aici şi vrând să fie aiurea. Danny, beţivul oraşului. Cred că fiecare oraş îşi are beţivul său. Danny Taylor – o mulţime de oameni clatină din cap în urma lui, dezaprobându-l – familie bună, familie veche, ultimul vlăstar, educaţie bună. A avut parcă nişte neplăceri la Academia Navală. De ce nu se îndreaptă? O să-l omoare băutura şi e păcat, fiindcă Danny e un gentleman. E o ruşine să cerşeşti pentru băutură. Bine că părinţii lui nu mai sunt aici să-l vadă în ce hal a ajuns. Asta i-ar ucide, dar ei au şi murit. Bârfeli de New Baytown.

Pentru mine, Danny reprezintă o rană deschisă şi un sentiment de vinovăţie. Ar trebui să fiu în stare să-l ajut. Am încercat, dar nu-mi acceptă ajutorul. Danny mi-e mai apropiat decât un frate, suntem de-o vârstă, am crescut împreună, aveam aceeaşi greutate şi aceeaşi forţă musculară. Sentimentul de vină porneşte, poate, din faptul că îl aveam în pază pe fratele meu, şi nu l-am salvat. Cu un sentiment atât de apăsător, scuzele – chiar cele valabile – nu aduc nicio uşurare. Familia Taylor este o familie tot atât de veche ca şi familia Hawley sau Baker, sau ca

oricare alta. Nu-mi amintesc să fi existat în copilăria mea vreun picnic sau vreun spectacol de circ, vreun concurs sau vreun Crăciun fără Danny, care-mi era tot atât de aproape ca şi braţul meu drept. Poate că dacă ne-am fi înscris la aceeaşi facultate, nu s-ar fi întâmplat nimic din toate astea. Eu m-am dus la Harvard; m-am desfătat cu limbile străine, m-am scăldat în ştiinţe umaniste, am făcut popasuri în antichitate, în estetică, în necunoscut, m-am îndopat cu cunoştinţe absolut nefolositoare pentru administrarea unei băcănii, după cum avea să se dovedească mai târziu. Şi întotdeauna am dorit ca Danny să fie alături de mine în acele minunate şi tulburătoare pribegii. Dar Danny era sortit carierei de marinar. Intrarea lui la Academia Navală a fost plănuită, calculată şi asigurată încă de pe când eram copii. De câte ori erau alegeri pentru Congres, tatăl lui Danny îl pisa zdravăn pe candidat, cerându-i sprijin pentru Academia Navală.

A urmat cursurile trei ani, ca premiant, apoi a fost exmatriculat. Lumea spune că asta i-a dat gata pe părinţii lui, şi că a ucis ceva şi în sufletul lui Danny. Tot ce a mai rămas din el este această tristeţe fără odihnă – această tristeţe rătăcind prin noapte şi cerşind câte un ban pentru o jumătate de „explozibil pentru creieri”. Mi se pare că englezii au zicala „Şi-a părăsit locul”, care îl jigneşte întotdeauna pe cel ce părăseşte, nu locul părăsit. Acum Danny este un vagabond nocturn, un om care vagabondează până în zori, un singuratic, un târâtor. Când îţi cerşeşte o monedă de douăzeci şi cinci de cenţi ca să aibă ce bea, ochii lui te imploră să-l ierţi tu, pentru că el nu-şi poate acorda iertare. Doarme într-o şandrama, în spatele şantierului naval al armatorilor Wilburs. Am

cercetat urmele paşilor lui, să văd dacă duceau spre şandrama sau spre oraş. După formă, părea că se îndrepta spre oraş, şi deci puteam să-l întâlnesc la orice pas. Micul Willie nu-l va băga la arest. La ce ar folosi?

Ştiam perfect de bine unde mă duceam. Mă gândisem, văzusem şi simţisem mirosul acelui loc încă înainte de a mă fi dat jos din pat. Portul Vechi a dispărut de mult. După ce s-a construit digul cel nou şi cheiul oraşului, nisipul şi mâlul au năpădit şi au îngropat rada cea veche, cândva încăpătoare, adăpostită de colţii ascuţiţi ai Stâncii Rusaliilor. Nu mai există nici calele, nici scheletele şi antrepozitele unde generaţii întregi de dogari meşteriseră butoaie pentru untura de balenă, şi nici cheiurile deasupra cărora se vedeau cândva bompresurile balenierelor, ornamentate cu figuri cioplite în lemn. Cele mai multe dintre ele erau corăbii cu trei catarge şi velatura pătratră; pe arborele artimon era fixat şi contra-artimonul; erau corăbii cu pescaj[4] adânc, făcute să reziste ani îndelungaţi pe mare, pe orice vreme. Flocul săgeţii era zburător, iar martingala servea şi ca vergă a springului.

Am o gravură în oţel, reprezentând Portul Vechi plin de corăbii, am şi câteva dagherotipuri decolorate, dar pot să-mi amintesc totul şi fără ajutorul lor. Cunosc portul şi cunosc corăbiile. Bunicul l-a reînviat în faţa mea, folosind bastonul lui cioplit dintr-un colţ de narval, şi m-a deprins cu vocabularul marinăresc, însoţind fiecare termen cu o lovitură uşoară a bastonului pe un ciot de babà, dezgolită de mare şi rămasă din ceea ce fusese cândva cheiul Hawley; era un om pătimaş, cu barbă albă, tunsă marinăreşte. Îl iubeam mult, dureros de

mult.

— Bine, îmi zicea, cu un glas ce n-ar fi avut nevoie de porta-voce, pe puntea de comandă. Spune pe de rost toată velatura corăbiei, de la început până la sfârşit. Şi dă-i drumul tare. Nu pot să sufăr şuşotitul.

Iar eu îi dădeam drumul, şi, la fiecare denumire, bunicul bocănea cu bastonul de narval în ciotul babalei. Eu strigam: „Focul săgeţii” (toc-toc!), „flocul mic” (toc-toc!), „flocul mijlociu” (toc-toc!).

— Strigă, nu şuşoti!

— Contra-rândunica de la prova, rândunica de trinchet, zburătorul mic, vela superioară, vela inferioară – şi de fiecare dată, toc-toc!

— Arborele mare! Strigă!

— Contra-rândunica – toc-toc!

Dar, pe măsură ce îmbătrânea, i se mai întâmpla să obosească:

— Opreşte arborele mare! îmi striga atunci. Treci la artimon. Acum dă-i drumul!

— Da, domnule. Rândunica artimonului, zburătorul artimonului, velăstraiul, verga arborelui artimon.

— Şi?…

— Contra-artimon.

— Cu ce velatură?

— Ghiu şi ghiondez, domnule.

Toc-toc – toc-toc – toc-toc, făcea bastonul de narval, lovind în blocurile de piatră năpădite pe apă.

Cu cât asurzea mai mult, cu atât învinuia oamenii că şuşotesc. „Dacă un lucru e adevărat, şi chiar dacă nu-i adevărat, dar vrei să-l spui, spune-l!” obişnuia atunci să strige.

Urechile bătrânului căpitan or fi obosit ele, către sfârşitul vieţii, dar memoria i-a rămas întreagă.

Putea să-ţi spună pe de rost tonajul şi viteza fiecărei corăbii care ieşise vreodată din acest port, cu ce se întorsese din călătorie şi cum fusese livrată încărcătura, şi, lucrul cel mai ciudat este că zilele de glorie ale vânătoarei de balene aproape că apuseseră înainte de a deveni el comandant. În loc de petrol, spunea „ulei împuţit” iar lămpile cu petrol erau pentru el „oale puturoase”. Apariţia luminii electrice l-a lăsat nepăsător, sau poate că se mulţumea numai cu amintirile. Moartea lui nu a fost o lovitură pentru mine. Bătrânul mă deprinsese cu moartea lui, tot aşa cum mă învăţase să cunosc corăbiile. Ştiam cum trebuie să mă comport, şi în mine, şi în afara mea.

La marginea Portului Vechi, cotropit de mâl şi de nisip, exact pe locul unde a fost cheiul Hawley, încă mai există piatra de fundaţie. Vine chiar la nivelul refluxului, iar apele fluviului ciocănesc în zidăria masivă. La trei metri mai departe de capătul ei există o mică trecere, lată de vreun metru şi un sfert, tot atât de înaltă, şi adâncă de un metru şi jumătate. Partea de sus e boltită. Cândva poate că a fost aici un canal, dar intrarea dinspre uscat este acum astupată de nisip şi sfărâmături de piatră. Acesta este „Refugiul” meu, refugiul de care are nevoie fiecare om. Când stai înăuntru nu te poate vedea nimeni, decât dinspre mare. Acum, la Portul Vechi nu mai există nimic, afară de câteva colibe ale culegătorilor de scoici comestibile, colibe care pârâie din toate încheieturile, în majoritate părăsite în timpul iernii, dar oricum, culegătorii de scoici sunt oameni liniştiţi. Abia dacă scot o vorbă de dimineaţă până seara, umblă privind în pământ, cu umerii aplecaţi.

Spre locul acela mă îndreptam. Aici mi-am petrecut o parte din noaptea dinainte de a pleca în armată, şi o parte din noaptea dinaintea căsătoriei cu Mary a mea, şi o parte din noaptea în care s-a născut Ellen, când Mary a îndurat atâtea chinuri. Trebuia să vin şi să stau aici, înăuntru, şi să ascult cum se lovesc de piatră valurile mărunte, şi să privesc dinţii de ferăstrău ai Stâncii Rusaliilor, în timp ce şedeam culcat în pat, privind petele roşii, mi-am văzut locul acesta şi am ştiut că trebuie să vin să mă aşez aici. Marile schimbări mă aduc aici – marile schimbări.

Ceva mai departe, de-a lungul ţărmului, curge South Devon; oamenii de treabă au aşezat lumini îndreptate spre plajă, pentru a-i feri pe îndrăgostiţi de pericole. Astfel încât ei sunt nevoiţi să se ducă în altă parte. O ordonanţă municipală glăsuieşte că micul Willie trebuie să patruleze aici din oră în oră. Pe plajă nu se vedea nici ţipenie de om – absolut nimeni, ceea ce era ciudat, fiindcă aproape tot timpul sau pleacă cineva la pescuit, sau stă cineva să pescuiască, sau vine câte cineva. M-am aplecat peste margine, am găsit piatra pe care să-mi pun piciorul şi am intrat în mica mea peşteră. De-abia m-am instalat, că am auzit trecând maşina micului Willie. Pentru a doua oară evitasem să-mi petrec noaptea în tovărăşia lui.

S-ar părea că e incomod şi stupid să stai cu picioarele încrucişate într-o nişă, ca un Buda clipind din ochi, dar totuşi, într-un anume fel, forma pietrei mi se potriveşte sau mă potrivesc eu cu ea. Iar în ceea ce priveşte stupiditatea, nici nu mă sinchisesc. Uneori e foarte amuzant să fii stupid, ca puştii care se joacă de-a statuile şi se prăpădesc de râs. Alteori,

faptul că eşti stupid întrerupe ritmul uniform al vieţii şi-ţi dă posibilitatea de a porni pe un drum nou. Când sunt tulburat, o fac pe prostul, ca Mary să nu se molipsească de tulburarea mea. Încă nu m-a descoperit, sau, dacă m-a descoperit, n-am s-o ştiu niciodată. Sunt atâtea lucruri pe care ne le ştiu despre Mary a mea! Şi, printre acestea, nu ştiu cât de mult ştie ea despre mine. Nu cred că ştie despre Refugiul meu. De unde să ştie? Nu am vorbit nimănui despre el. În mintea mea nu are alt nume decât acela de „Refugiu” – nu este însoţit de vreun ritual, vreo formulă, nimic. Este un loc unde pot să meditez. Niciun om nu ştie ce se petrece cu adevărat în celelalte fiinţe omeneşti. Cel mai bun lucru ce-l poate face omul este să creadă că şi ceilalţi gândesc ca el. Acum, stând în Refugiul meu, la adăpost de vânt, văzând în lumina felinarelor de veghe cum creşte fluxul negru sub cerul întunecat, mă întrebam dacă toţi oamenii au câte un Refugiu, sau dacă au nevoie de un Refugiu, sau vor să aibă unul şi nu-l au. Când şi când am surprins o privire, în ochii unora, o înspăimântată privire de animal, exprimând nevoia de a avea un locşor tihnit şi tainic, care să le liniştească bătăile inimii, un loc unde omul e el însuşi şi-şi poate reface puterile. Desigur, cunosc teoriile despre dorinţa de întoarcere în pântecul matern, şi despre dorinţa de a muri, şi poate că la unii oameni aceste dorinţe sunt reale, dar în ceea ce mă priveşte, nu le cred valabile, decât, doar, dacă aş încerca să rezolv într-un mod uşuratic probleme care nu sunt deloc uşoare. Tot ceea ce se petrece cu mine în Refugiul meu, eu numesc „refacerea forţelor”. Alţii ar putea să-i spună rugăciune, şi poate că ar fi acelaşi lucru.

Nu cred că e vorba de reflecţie. Reprezentată vizual, această stare s-ar înfăţişa astfel: un cearşaf ud, care, fluturând în vântul uşor, se usucă şi devine mai alb. Ceea ce se întâmplă îmi face bine, fie că e ce trebuie sau nu.

Aveam de examinat o mulţime de probleme, care ţopăiau şi îmi făceau cu mâna, ca să-mi atragă atenţia, cum fac copiii la şcoală. Apoi am auzit bătaia lentă a unui motor cu un singur cilindru, un vas de pescuit. Lumina din vârful catargului se îndrepta spre sud, pe după Stâncile Rusaliilor. A trebuit să-mi las gândurile deoparte, până ce, în afară de orice primejdie, şi-a îndreptat lumina roşie şi verde în şenalul portului. Era, desigur, un vas din portul nostru, de vreme ce găsise atât de lesne intrarea. Lăsă ancora în apa scăzută, şi doi oameni acostară într-un pui. Valurile mărunte măturau plaja, iar pescăruşilor deranjaţi din somn le trebui un timp destul de lung ca să se aşeze din nou pe geamanduri.

Punctul unu: trebuia să mă gândesc la Mary, draga mea, care acum dormea cu surâsul ei misterios pe buze. Speram că nu se va trezi, să mă caute. Dar, dacă se va trezi, îmi va spune oare vreodată? Cred că Mary, cu toate că pare să-mi spună totul, de fapt îmi spune foarte puţin. Trebuia să mă gândesc şi la problema banilor. Oare Mary voia să fie ea bogată sau voia aceasta pentru mine? Faptul că averea era doar imaginară, plăsmuită de Margie Young-Hunt, pentru motive necunoscute mie, nu schimba nimic. O avere imaginară e la fel de bună ca oricare alta, şi, de altfel, e foarte posibil ca toate averile să fie o mică iluzie. Orice om, cât de cât inteligent, poate câştiga bani, dacă vrea. În

majoritatea cazurilor, ceea ce vrea să aibă cu adevărat sunt femeile, hainele sau gloria, iar banii constituie o oglindire a omului. Marii artişti ai finanţei, ca Morgan şi Rockefeller, nu s-au lăsat cu nimic abătuţi de la ţinta lor. Ei au vrut bani, şi au câştigat bani, bani pur şi simplu. Ce au făcut cu banii după ce i-au avut, e o altă poveste. Impresia mea este că s-au speriat de stafia pe care au creat-o şi au încercat s-o mituiască.

Punctul doi: prin bani, Mary înţelegea perdele noi, studii asigurate pentru copii, posibilitatea de a-şi ridica fruntea ceva mai sus, şi mai voia – să fiu sincer! – să fie mândră de mine, în loc de a-i fi oarecum ruşine din pricina situaţiei mele. O spusese într-o clipă de mânie, şi acesta era adevărul.

Punctul trei: doresc eu să am bani? Ei bine, nu… în mine există ceva care detestă ideea de a fi vânzător de băcănie. Am ajuns în armată la gradul de căpitan, dar ştiu cărui fapt îl datoram. Familia şi relaţiile. Nu am fost ales pentru ochii mei frumoşi, dar am fost un bun ofiţer, un foarte bun ofiţer. Dacă mi-ar fi plăcut într-adevăr să comand, să impun altora voinţa mea, să-i văd cum sar să-mi execute ordinele, aş fi putut rămâne în armată şi acum aş fi fost colonel. Dar n-am vrut. Abia aşteptam să se termine. Se spune că un soldat bun se gândeşte la o bătălie, nu la tot războiul. La ansamblul războiului, se gândesc civilii.

Punctul patru: Marullo mi-a spus adevărul despre afaceri, afacerile fiind procesul prin intermediul cărora se câştigă banii. Joey Morphy mi-a vorbit tot pe şleau, ca şi domnul Baker şi comis-voiajorul. Toţi mi-au vorbit pe şleau. De ce oare m-au revoltat spusele lor, lăsându-mi un gust de ouă clocite? Sunt

eu atât de curat, sau atât de paşnic, sau atât de drept? Nu cred. Sunt oare atât de mândru? Ei, aici ar fi ceva. Sunt leneş, prea leneş ca să mă lansez într-o afacere? Există o bună parte de blândeţe inactivă, care nu înseamnă altceva decât lenevie, dorinţa de a nu avea griji, complicaţii, sau de a depune eforturi.

Cu mult înainte de a se lumina de ziuă, există un fel de miros şi o presimţire a zorilor. Acum, parcă plutea în aer, vântul se îmblânzise; o stea sau o planetă nouă luci la orizont. Ar fi trebuit să ştiu ce stea sau planetă, dar nu ştiu. În geana de lumină prevestind zorile, vântul se răceşte sau suflă mai puternic. Aşa se întâmplă şi acum. În curând va trebui să plec. Steaua asta care a răsărit a întârziat prea mult pentru a mă fi prevenit din timp de venirea zilei. Ce înseamnă zicala „Stelele influenţează, nu ordonă”? Ei bine, am auzit că o mulţime de financiari serioşi consultă cititorii în stele, pentru a le cere sfatul asupra acţiunilor pe care vor să le cumpere. Influenţează stelele urcarea acţiunilor? Acţiunile A.T. şi T.[5] sunt influenţate de stele? Nimic nu e mai frumos şi mai îndepărtat de soarta mea decât o stea. O pereche de cărţi de ghicit, amestecate şi bătute de degetele unei femei trândave şi răutăcioase – şi zodiile sunt plăsmuite! Cărţile de joc influenţează, dar nu ordonă? Eh, cărţile m-au influenţat să vin în Refugiul meu, la miezul nopţii şi m-au influenţat să mă gândesc, mai mult decât voiam, la un subiect pe care îl detest..

Ce mai influenţă! Puteau ele să-mi insufle abilitatea în afaceri, abilitate pe care nu am avut-o niciodată, puteau să-mi insufle dorinţa de a fi hrăpăreţ, ce-mi este cu totul străină? Puteam să

doresc ceea ce nu doresc? Există două tabere: cei ce înghit şi cei ce sunt înghiţiţi. Pentru început, aceasta este o regulă foarte bună. Sunt oare cei care înghit mai imorali decât cei ce sunt înghiţiţi? Până la sfârşit toţi sunt mâncaţi, toţi sunt înghiţiţi de pământ, chiar şi cei mai feroce şi mai şmecheri.

Cocoşii cântaseră de mult pe Dealul Scoicilor, dar eu parcă îi auzeam şi parcă nu. Doream să mai rămân, pentru a vedea chiar din Refugiul meu răsăritul soarelui.

Am spus că Refugiul nu implică existenţa vreunui ritual, dar nu e total adevărat. La fiecare vizită, îmi reconstruiesc, la un moment dat, în imaginaţie, pentru plăcerea mea, Portul Vechi – cu toate cheiurile, antrepozitele, pădurea de catarge şi desişul pânzelor şi parâmelor. Atunci învie şi cei de un sânge cu mine, strămoşii mei – văd tinerii pe punte, adulţii pe catarge, vârstnicii pe puntea de comandă. În acele clipe dispar fleacurile, ca Madison Avenue sau tăiatul prea multor frunze de conopidă. Omul avea pe atunci o demnitate, o ţinută. Omul putea respira.

Aşa vorbea taică-meu, naivul. Bătrânul căpitan îşi amintea de luptele pentru împărţirea câştigului, de diversele maşinaţii cu încărcăturile, de controlul sâcâitor al fiecărei scânduri, al fiecărei carlingi, de procesele, de omorurile – da, şi omorurile! – din cauza femeilor, a gloriei sau a setei de aventuri? Nu, nicidecum. Cauza erau banii. Rare erau întovărăşirile care să ţină mai mult de o singură călătorie, iar duşmăniile aprige continuau la nesfârşit, chiar după ce nu-şi mai aducea nimeni aminte de pricina care le stârnise.

Exista însă o amărăciune pe care bătrânul căpitan

nu o putea uita, o crimă ce nu putea s-o ierte. Mi-a povestit-o, probabil, de multe ori, stând în picioare sau şezând pe-o muche de cheu în Portul Vechi. Frumoase clipe am petrecut acolo, el şi cu mine. Îmi amintesc cum arăta cu bastonul lui de narval.

— Uită-te la stânca a treia din Reciful Rusaliilor, spunea el. O vezi? Acum trage o linie până la capul Porty, la nivelul fluxului. Vezi? Acum, la vreo 200 de metri mai departe, este scufundată ea, adică în orice caz chila ei.

— Belle-Adair?

— Belle-Adair.

— Corabia noastră.

— Pe jumătate a noastră, în tovărăşie. A ars în radă, a ars până la linia de plutire. N-am crezut niciodată că a fost doar un accident.

— Crezi că focul a fost pus, domnule?

— Da.

— Dar, dar… bine, nu poţi să crezi asta!

— Nu-mi venea nici mie să cred.

— Cine i-a dat foc?

— Nu ştiu.

— De ce?

— Era asigurată.

— Deci şi-atunci ca şi-acum.

— Da.

— Dar trebuie să existe totuşi o deosebire.

— Numai în ceea ce priveşte omul – numai în privinţa omului. Există o singură forţă – numai forţa omului! Nu poţi să te încrezi în nimic altceva.

Tata mi-a spus că de atunci, bunicul nu a mai adresat niciun cuvânt căpitanului Baker, însă nu şi-a trecut supărarea şi asupra fiului, bancherul Baker. El nu ar fi fost în stare să facă una ca asta, aşa cum

n-ar fi fost în stare să dea foc unei corăbii.

Doamne Dumnezeule, trebuie să mă întorc acasă! Am pornit îndată. Aproape că alergam, nici nu ştiu cum am străbătut Strada Mare. Era încă destul de întuneric, dar deasupra mării, la orizont, poposise o dâră de lumină, colorând valurile într-un cenuşiu ca de fier. Am ocolit obeliscul eroilor şi am trecut de poştă. În faţa unei uşi, Danny Taylor şedea, aşa cum mi-l închipuisem, cu mâinile în buzunare, cu gulerul hainei zdrenţuite ridicat şi cu clapele vechii sale şepci ţuguiate de vânător lăsate în jos. Faţa îi era vânătă de frig şi de boală.

— Eth, iartă-mă că te supăr. Îmi pare rău. Am nevoie de nişte explozibil pentru creieri. Dacă nu aş fi nevoit, ştii bine că nu ţi-aş cere.

— Ştiu. Adică nu ştiu, dar te cred. I-am dat o hârtie de un dolar. Îţi ajunge?

Buzele lui tremurau, ca ale unui copil gata să plângă.

— Îţi mulţumesc, Eth, zise el. Da, asta o să mă asigure pentru toată ziua, poate chiar şi pentru toată noaptea.

Numai gândindu-se la acest lucru, începu să se învioreze.

— Danny, trebuie să termini cu băutura. Crezi că am uitat? Ai fost fratele meu, Danny. Încă mai eşti fratele meu. Aş face orice pe lume, ca să te pot ajuta.

Obrajii lui slabi se colorară uşor. Privi banii din mâna lui, ca şi cum ar fi băut prima înghiţitură de explozibil pentru creieri. Apoi se uită la mine, cu o privire rece şi aspră.

— Mai întâi, asta mă interesează numai pe mine. Apoi, tu eşti lefter, Eth. Eşti la fel de orb ca şi mine,

numai că orbirea ta e de alt soi.

— Ascultă-mă, Danny…

— La ce bun? Eu o duc mai bine decât tine. Mai am un atu la mână. Îţi aminteşti casa noastră de la ţară?

— Casa care a ars? Unde ne jucam în pivniţa cu vinuri?

— Văd că-ţi aminteşti foarte bine. E a mea.

— Danny, ai putea s-o vinzi şi să începi o altă viaţă.

— N-am s-o vând. An după an, fiscul îmi rupe câte o bucăţică din ea, în contul impozitelor. Păşunea cea mare e încă a mea.

— De ce n-o vinzi?

— Fiindcă această proprietate mă reprezintă pe mine. Această proprietate este chiar Daniel Taylor. Atâta vreme cât o am, niciun pui de căţea nu poate să-mi impună ce anume să fac, şi niciun ticălos nu mă poate trimite la zdup, în numele propriului meu bine. Înţelegi?

— Ascultă, Danny…

— N-am să te ascult. Dacă tu crezi că dolarul ăsta îţi dă dreptul să-mi ţii predici, poftim! Ia-l înapoi.

— Păstrează-l.

— Îl păstrez. Tu nu-ţi dai seama ce vorbeşti. N-ai fost niciodată un… beţiv… Eu nu te învăţ pe tine cum să împachetezi şunca, nu-i aşa? Şi acum, fii bun, şi vezi-ţi de drum, iar eu am să bat la un geam, să-mi cumpăr nişte explozibil pentru creieri. Şi nu uita… Eu o duc mai bine decât tine. Eu nu sunt simbriaşul nimănui.

Îmi întoarse spatele şi-şi ascunse capul după pervazul uşii, ca un copil care rupe contactul cu lumea exterioară, neuitându-se la ea. Şi rămase aşa,

până ce, renunţând să aştept, am plecat mai departe.

Micul Willie, care îşi parcase maşina în faţa hotelului, se trezi din pirotealã şi coborî geamul de la portiera Chevroletului.

— ’neaţa, Ethan. Te-ai sculat devreme, sau nici nu te-ai culcat?

— Şi una şi alta.

— Probabil că ţi-ai găsit vreo trufanda…

— Desigur, Willie, o zână.

— Ascultă, Eth, să nu-mi spui mie că te-ai încurcat cu o femeie de stradă.

— Ţi-o jur.

— Nu mai cred nimic. Pariez că ai fost la pescuit. Ce face doamna?

— Doarme.

— Cum îmi vine schimbul, mă duc şi eu să mă culc.

Mi-am continuat drumul fără să-i mai spun că nici până atunci nu făcuse altceva.

Am urcat în vârful picioarelor pe scara din dos, şi am aprins lumina în bucătărie. Biletul meu era pe masă, ceva mai la stânga. Puteam să jur că-l lăsasem exact în mijlocul mesei.

Am pus de cafea, am aşteptat să fiarbă, şi tocmai când începea să se umfle intră Mary. Când se trezeşte din somn, iubita mea arată ca o fetiţă. Nici n-ai bănui că e mama a doi copii mari. Iar pielea ei are o aromă încântătoare, ca iarba proaspăt cosită, mirosul cel mai îmbietor şi mai reconfortant din câte cunosc.

— Ce faci aici, cu noaptea-n cap?

— Chiar ai de ce să mă întrebi. Află, te rog, că am umblat pe afară aproape toată noaptea. Uită-te la

şoşonii mei, colo lângă uşă. Uite ce uzi sunt.

— Unde ai fost?

— Răţuşca mea moţată, află că am descoperit, la ţărmul mării, o mică peşteră. M-am târât înăuntru şi am studiat problema nopţii!

— Stai o clipă…

— Şi am văzut o stea, ieşind din mare, şi, întrucât nu avea stăpân, am luat-o eu, să fie steaua noastră. Am îmblânzit-o şi i-am dat drumul să pască în voie.

— Vorbeşti prostii. Pur şi simplu cred că abia te-ai sculat, şi asta m-a făcut şi pe mine să mă trezesc.

— Dacă nu mă crezi, întreabă-l pe micul Willie. Am stat de vorbă cu el. Întreabă-l pe Danny Taylor. I-am dat un dolar.

— Nu trebuia. Iar o să se îmbete.

— Ştiu. Asta era dorinţa lui. Spune-mi, feriga mea dragă, unde poate să doarmă steaua noastră?

— Ce plăcut miroase cafeaua! Mă bucur că iar vorbeşti prostii. Mi-e groază să te văd posomorât. Regret toată povestea aia cu ghicitul. Nu vreau să crezi că mă socotesc nefericită.

— Nu te necăji, cărţile şi-au spus cuvântul.

— Ce?

— Fără glumă. Vom deveni bogaţi.

— Niciodată nu ştiu ce gândeşti cu adevărat.

— E greu de aflat, tocmai pentru că spun adevărul. Pot să trag copiilor o uşoară bătaie, pentru a sărbători ajunul învierii? Îţi promit că n-am să le rup oasele.

— Nici nu m-am spălat pe faţă, zise ea. Nu puteam să-mi închipui cine umblă prin bucătărie.

După ce s-a dus la baie, am băgat bileţelul în buzunar.

Şi tot nu cunoşteam adevărul. Cum eşti tu, în fiinţa

ta lăuntrică? Mary... mă auzi? Cine eşti tu, în fiinţa ta lăuntrică?

Capitolul IV

Dimineaţa aceea de sâmbătă nu părea să fie ca toate celelalte. Mă întreb, de altfel, dacă zilele seamănă una cu alta. Era o zi posomorâtă. Îmi suna în urechi şopotitul monoton şi sacadat al mătuşii Deborah: „Da, desigur, acum Isus e mort. Azi e singura zi când e mort. Şi toţi bărbaţii şi toate femeile au murit. Acum, Cristos îndură toate chinurile iadului. Dar mâine… Ai răbdare până mâine. Să vezi ce o să se întâmple mâine.”

Nu mi-o amintesc foarte clar pe mătuşa Deborah, aşa cum nu poţi distinge niciodată destul de clar lucrurile care sunt prea aproape de tine. Obişnuia să-mi citească zilnic din Scriptură, cum ai citi un ziar, şi cred că ea chiar aşa şi-o reprezenta: un şir de fapte desfăşurându-se până în vecii vecilor, dar care rămân mereu interesante şi noi. Pentru ea, Cristos învia din morţi cu adevărat, la fiecare Paşte; şi întâmpina acest eveniment ca pe o explozie pregătită dinainte, şi totuşi nouă. Faptele păreau că se petrec chiar atunci, nu cu două mii de ani în urmă. Şi a sădit în mine ceva din acest fel de a gândi.

Nu-mi amintesc să fi avut vreodată dorinţa de a deschide prăvălia mai devreme. Cred că mi-era silă de fiecare dimineaţă plictisitoare şi neprietenoasă. Dar azi mă grăbeam. O iubesc din toată inima pe Mary a mea, în unele privinţe chiar mai mult decât mă iubesc pe mine însumi, dar nu e mai puţin

adevărat că nu o ascult întotdeauna cu aceeaşi atenţie. Când începe să turuie despre rochii, sau despre îngrijirea sănătăţii, sau despre conversaţiile plăcute şi instructive, n-o mai ascult deloc, încât uneori ajunge să exclame: „Dar asta trebuie s-o ştii! Ţi-am mai spus-o o dată! Îmi aduc foarte bine aminte că ţi-am spus-o joi de dimineaţă.” Şi fără îndoială că aşa s-a întâmplat. Mi-a spus. Cât priveşte unele subiecte, îmi spune totul.

Azi-dimineaţă, nu numai că n-am ascultat ce-mi vorbea, dar voiam chiar să scap cât mai repede. Poate că voiam şi eu să vorbesc şi n-aveam ce să-i spun, pentru că – sincer vorbind – nici ea nu ascultă când vorbesc eu, ceea ce câteodată e cu mult mai bine. Înregistrează doar tonul şi inflexiunile vocii, şi îi este de ajuns pentru a putea trage concluzii în privinţa sănătăţii sau dispoziţiei mele să afle dacă sunt obosit sau vesel. Este, desigur, un mod de a asculta, la fel de bun ca oricare altul. Acum, gândindu-mă la toate astea, cred că nu este atentă la ceea ce vorbesc, pentru că nici eu nu mă adresez ei, ci unui ascultător obscur, ascuns în mine însumi. Bineînţeles că, atunci când e vorba despre copii, sau despre alte probleme grave, situaţia se schimbă.

Adeseori m-am gândit cât de mult depinde felul cum te exprimi de omul care te ascultă. Multe dintre conversaţiile mele au loc cu oameni morţi, de pildă cu mătuşica Deborah din Plymouth Rock, sau cu bătrânul căpitan. Mă pomenesc discutând cu ei. Îmi aduc aminte că odată, în timpul unei lupte, istovit şi năclăit de praf, i-am strigat bătrânului căpitan: „Trebuie să mă bat?” Şi el mi-a răspuns foarte limpede: „Sigur, trebuie. Şi nu mai vorbi cu jumătate de gură!” Nu e nimic misterios sau mistic

în asta. Este ca şi cum ai cere un sfat sau ai căuta o scuză în forul tău interior, inaccesibil îndoielilor şi nesiguranţei.

Pentru simpla dorinţă de a vorbi, care e un alt mod de a-ţi pune întrebări, conservele şi sticlele din băcănie, mute dar frumos aranjate, îmi servesc de minune. Ca orice animal sau pasăre, de altfel. Ele nu discută şi nu se duc să pălăvrăgească şi cu alţii.

Mary mi-a spus:

— Eşti gata de plecare? Dar mai ai o jumătate de oră! Iată ce se întâmplă dacă te scoli prea de dimineaţă!

— Trebuie să despachetez o mulţime de lăzi, i-am răspuns. Înainte de a deschide prăvălia, am de aranjat în rafturi o sumedenie de articole. Trebuie să iau hotărâri importante. De pildă dacă murăturile şi roşiile pot sta alături pe acelaşi raft, sau dacă nu se ceartă cumva compoturile de caise cu cele de piersici. Doar ştii şi tu câtă importanţă are pentru o rochie armonizarea culorilor.

— Tu eşti în stare să transformi totul într-o glumă, zise Mary. Dar asta mă bucură. E mult mai bine decât să tot bodogăneşti. Sunt atât de mulţi bărbaţi care nu ştiu decât să bodogănească.

Am plecat într-adevăr prea devreme. Red Baker încă nu ieşise la plimbare. Câinele acesta este atât de punctual, încât poţi să-ţi potriveşti ceasul după el, ca de altfel după oricare alt câine. Îşi va începe plimbarea lui simandicoasă exact peste o jumătate de oră. Însă Joey Morphy nu-şi va mai face apariţia. Banca va fi închisă pentru public, deşi asta nu înseamnă că Joey nu va fi la datorie la registrele lui. Oraşul părea foarte liniştit, o mulţime de oameni plecaseră în *weekend,* de Paşte. Paştele, ca şi 4

Iulie şi Ziua Muncii, sunt cele mai însemnate sărbători. În astfel de zile, oamenii pleacă afară din oraş, chiar dacă n-au niciun fel de chef să plece. Cred că, de data aceasta, până şi vrăbiile de pe Strada Ulmilor se călătoriseră.

Stonewall Jackson Smith era la datorie. Tocmai ieşea de la cafeneaua *La Marinar,* unde băuse o ceaşcă de cafea. Este un om atât de subţire şi de fragil, încât revolverele şi cartuşele pe care le poartă la brâu par neobişnuit de mari. Îşi poartă şapca de poliţist pe-o sprânceană, ca un şstrengar, şi se scobeşte mereu în dinţi, cu o pană de gâscă anume confecţionată.

— Îţi doresc noroc, Stoney. E o zi lungă şi grea pentru serviciul tău.

— Ce? întrebă el. N-a mai rămas nimeni în oraş. De fapt, voia să spună că tare ar fi vrut să fi fost şi el plecat din oraş.

— Ceva crime, Stoney, sau alte întâmplări senzaţionale?

— E destulă linişte, spuse el. Nişte puşti au nimerit cu o maşină în pod. Dar, dă-i dracului, era maşina lor. Judecătorul o să-i pună să plătească reparaţia podului. Ai aflat chestia cu banca din Floodhampton?

— Nu.

— N-ai auzit la televizor?

— Încă nu avem televizor. Au furat o sumă mare?

— Cică treisprezece mii. Ieri, cu o clipă înainte de închidere. Trei indivizi. S-a dat alarma în patru state. Willie păzeşte acum pe şosea, şi-şi blestemă zilele.

— Nu-i nimic, şi aşa doarme el destul.

— Ştiu, dar eu nu dorm destul. Azi-noapte am fost

tot timpul pe drumuri.

— Crezi că or să-i prindă?

— Da. Când e vorba de bani, îi prinde aproape întotdeauna. Societăţile de asigurare se ţin scai de poliţie. Ele nu renunţă în ruptul capului.

— Ar avea haz să nu-i prindă.

— Te cred, zise el.

— Stoney, te-aş ruga să treci pe la Danny Taylor. Pare grav bolnav.

— Dacă voi avea timp, spuse Stoney. Dar am să trec totuşi pe acolo. A ajuns o adevărată ruşine. Un om atât de cumsecade. Şi dintr-o familie onorabilă…

— Asta mă chinuieşte. Eu ţin la el.

— Degeaba, nu se mai poate face nimic cu el. O să plouă, Eth. Lui Willie nu-i place să-l ude ploaia.

Pentru prima oară în viaţa mea am păşit cu plăcere în alee şi am deschis, plin de elan, uşa din dos. Pisica era lângă uşă şi aştepta. Nu ţin minte să fi existat vreo dimineaţă în care pisica asta slabă şi abilă să nu mă aştepte şi să nu încerce să se strecoare pe uşa din dos. Şi nu-mi amintesc nici să mă fi abţinut vreodată de a arunca cu un băţ în el, sau să nu-l fi gonit. După câte ştiu, n-a reuşit niciodată să intre. Şi spun pisicii „el”, pentru că urechile îi sunt zdrenţuite de pe urma încăierărilor. Sunt oare într-adevăr pisicile nişte animale ciudate? Ni se par ciudate tocmai pentru că ni se aseamănă atât de mult, ca şi maimuţele? Cotoiul ăsta poate că a încercat de şase sau de opt sute de ori să intre în prăvălie, dar n-a reuşit niciodată.

— Vei avea o surpriză grozavă, îi spusei pisicii.

Şedea în mijlocul cercului pe care îl desena coada, şi cu vârful ei îşi plesnea picioarele, din faţă. Am intrat în magazinul întunecat, am luat de pe raft o

cutie cu lapte, am găurit-o, şi am vărsat laptele într-o ceaşcă. Apoi am dus ceaşca în magazie, am pus-o pe podea şi am deschis uşa. Cotoiul m-a fixat cu gravitate, s-a uitat la lapte, apoi s-a îndepărtat şi a sărit peste gardul din spatele băncii.

Tocmai îl priveam cum dispare, când Joey Morphy intră în alee, ţinând în mână, gata pregătită, cheia de la uşa din dos a băncii. Avea o înfăţişare posomorâtă, aspră, ca şi cum n-ar fi dormit deloc.

— Bună, domnule Hawley.

— Credeam că astăzi banca este închisă.

— S-ar părea că eu n-o să fiu deloc liber. Am găsit în registre o greşeală de treizeci şi şase de dolari. Am lucrat acasă până la miezul nopţii.

— Lipsă?

— Nu, plus.

— Asta ar trebui să fie cu noroc.

— Dar nu e. Trebuie să aflu de unde provine.

— Sunt oare băncile chiar atât de cinstite?

— Băncile sunt. Numai unii oameni nu sunt. Dacă vreau să simt şi eu că e sărbătoare, trebuie să descopăr greşeala.

— Aş vrea să cunosc şi eu câte ceva despre afaceri.

— Pot să-ţi spun tot ce ştiu într-o singură frază. Banii produc alţi bani.

— Asta nu mi-e de cine ştie ce ajutor.

— Nici mie. Dar sfaturi mă pricep să dau.

— De pildă?

— De pildă să nu te agăţi niciodată de prima ofertă care îţi iese în cale; de pildă, dacă e cineva prea dornic să vândă, înseamnă că are şi un motiv, şi, ca atare, valoarea unui lucru e în funcţie de persoana care-l doreşte.

— Ăsta e aşa-zisul curs rapid?

— Este, dar nu înseamnă nimic, atâta vreme cât nu dispui de primul factor.

— Adică, banii produc bani?

— Factorul acesta îi elimină pe foarte mulţi dintre noi din afaceri.

— Dar unii oameni nu fac împrumuturi?

— Ba da, dar pentru asta trebuie să te bucuri de credit, şi creditul e şi el o formă a banilor.

— Cred că eu aş face mai bine să-mi văd de băcănie.

— Aşa s-ar părea. Ai auzit despre jefuirea băncii din Floodhampton?

— Mi-a spus Stoney. Nostimă întâmplare, chiar ieri am vorbit amândoi despre asta, ţi-aduci aminte?

— Am acolo un prieten. Lovitura au dat-o trei indivizi, unul vorbea cu accent, altul şchiopăta. Trei indivizi. O să-i prindă, cu siguranţă. Poate într-o săptămână. Poate în două.

— Straşnic!

— O, nu ştiu, zău. Nu sunt şmecheri. Există o lege împotriva celor ce nu ştiu să fie şmecheri.

— Îmi pare rău de cele întâmplate ieri între noi…

— Uită totul. Eu sunt de vină, vorbesc prea mult. Asta e a doua regulă: nu vorbi. Eu n-am s-o învăţ niciodată. Ei, dar arăţi foarte bine!

— N-ar fi cazul să arăt tocmai bine. N-am prea dormit azi-noapte.

— Ai pe cineva bolnav?

— Nu. Am avut una din nopţile mele grele.

— Cunosc şi eu…

Am măturat prin prăvălie, am ridicat obloanele, fără să-mi dau seama de ceea ce făceam, fără să-mi dau seama dacă uram aceste treburi. Regulile

indicate de Joey mi se tot zbăteau în cap. Am discutat problemele acestea cu prietenii mei din rafturi, poate cu voce tare, poate doar în gând. Nu mai ştiu.

— Iubiţi colegi, le-am spus, dacă totul e atât de simplu, de ce nu reuşesc mai mulţi oameni? De ce comit mereu, aproape toţi aceleaşi greşeli? De ce, oare, scapă ei întotdeauna din vedere câte ceva? Poate că deficienţa reală, fundamentală, constă într-o formă oarecare de bunătate. Marullo spunea că banii n-au suflet. În cazul acesta, înseamnă că în sufletul unui om de afaceri, orice formă de bunătate constituie o slăbiciune. Cum se face că poţi obliga nişte băieţi obişnuiţi şi cumsecade să-şi măcelărească semenii în război? Ei bine, e mai uşor să-i obligi, dacă duşmanul e de altă naţie, sau dacă vorbeşte o altă limbă. Dar cum s-a întâmplat în războiul civil? Yankeii au mâncat copii mici, iar rebelii i-au lăsat pe prizonieri să crape de foame. Şi asta e cu putinţă. O clipă, felii de sfeclă şi conserve de ciuperci, vin şi la voi! Ştiu că vreţi să vorbesc despre voi. Fiecare vrea să se vorbească despre el. Dar eu, în paranteză fie zis, am ajuns la nişte constatări. Dacă vrem să aplicăm şi lumii neînsufleţite legile gândirii, atunci şi morala devine o chestiune relativă, ca şi modul de comportare, ca şi păcatul; devin şi ele relative, într-un univers relativ. Aşa cred că se întâmplă. Şi nu se poate ieşi din această situaţie, în paranteză fie zis.

Voi, paste făinoase, cu masca lui Mickey Mouse desenată pe cutie, voi, care, în schimbul etichetei şi a zece centi, procuraţi o maşinărie cu care poţi vorbi din burtă! Voi fi nevoit să vă car acasă, dar, deocamdată, ridicaţi-vă în picioare şi ascultaţi! Ceea

ce i-am spus scumpei mele Mary, în chip de glumă, reprezintă adevărul. Strămoşii mei, acei respectabili proprietari şi căpitani de corăbii, au avut într-adevăr misiunea să prade corăbiile ce făceau comerţ, în timpul revoluţiei, şi apoi în 1812. Totul din patriotism şi virtute. Dar, faţă de englezi, ei nu erau altceva decât nişte piraţi, şi pe ce puneau mâna, al lor era. Astfel s-a născut în familia mea averea irosită de taică-meu. Iată de unde proveneau banii care produceau alţi bani. Ne puteam mândri cu asta…

Am adus o cutie mare de carton, cu pastă de tomate, am deschis-o cu cuţitul şi am aranjat, într-un raft gol, cutioarele subţirele şi delicate.

Poate că voi nu ştiţi, sunteţi cam străine pe meleagurile astea. Banii nu numai că n-au suflet, dar nici onoare, nici memorie. Banii devin în mod automat demni de respect, dacă reuşeşti să-i păstrezi un timp mai îndelungat. Să nu credeţi că eu condamn banii. Îi admir foarte mult. Domnilor, permiteţi-mi să vă prezint câţiva noi-veniţi în sânul comunităţii noastre. Ia să vedem, am să-i aşez aici, lângă sosurile picante. Faceţi ca murăturile acestea pentru sendvişuri să se simtă bine în noul lor cămin. Sunt newyorkeze, născute, tăiate felii şi închise în cutii la New York. Discut cu prietenii mei de faţă despre bani. Despre una dintre cele mai bune familii de la noi… oh, îi cunoaşteţi numele! Cred că toţi oamenii din lume îl cunosc. Ei bine, această familie s-a lansat în afaceri vânzând englezilor carne de vacă, pe vremea când ţara noastră era în război cu englezii, iar banii acestei familii sunt admiraţi ca oricare alţi bani, după cum e admirată şi familia. Iată şi cazul unei alte dinastii, poate cea mai mare

dinastie de bancheri. Fondatorul dinastiei a cumpărat, de la armată, trei sute de puşti. Armata le refuzase, motivând că aveau defecte de construcţie, care puneau în primejdie viaţa celor ce le-ar fi mânuit, şi astfel omul nostru le cumpără pe un preţ de nimic, cu vreo cincizeci de cenţi bucata. Curând după aceea, generalul Fremont, pregătindu-se să pornească în eroicul marş spre apus, cumpără puştile, fără să le mai vadă, cu douăzeci de dolari bucata. Nimeni n-a aflat dacă puştile au făcut explozie în mâinile soldaţilor, sau nu. Aceia erau bani care produc alţi bani. Şi nu interesează în ce fel îi câştigi şi îi foloseşti ca să poţi câştiga şi mai mulţi. Nu sunt cinic. Domnul şi stăpânul nostru, Marullo, cel ce poartă un vechi nume roman, are perfectă dreptate. Când e vorba de bani, regulile obişnuite de conduită sunt trimise în concediu. De ce stau de vorbă cu mărfurile din băcănie? Poate pentru că voi sunteţi discrete. Voi nu-mi colportaţi cuvintele mai departe, nici nu vă ţineţi de bârfeli. Banii constituie un subiect grosolan şi lipsit de eleganţă numai atunci când îi ai. Cei săraci consideră că acest subiect este fascinant. Dar nu sunteţi şi voi de acord că atunci când cineva capătă un interes viu faţă de bani, trebuie să mai afle câte ceva despre natura, caracterele şi tendinţele banilor? Mă tem că foarte puţini sunt oamenii, fie ei marii artişti ai finanţei, sau bieţii coate-goale, care au interes pentru banul în sine. Şi puteţi să-i şi daţi deoparte pe bieţii coate-goale, care acţionează doar sub impulsul fricii.

Între timp, pe podea se adunase o grămadă impunătoare de cutii goale de carton. Le-am dus în magazie, pentru a le aranja, în vederea păstrării. O

mulţime de oameni îşi duc acasă proviziile în ele, şi, după cum ar spune Marullo, „asta ne ajută să nu risipim pungile, puştiule”.

Iarăşi povestea asta cu „puştiule”. Acum nu mă mai supără. Chiar vreau să-mi zică „puştiule”, să-mi zică chiar şi în gând „puştiule”. În timp ce aşezam cutiile de carton unele peste altele, dinspre uşa din faţă se auzi o bătaie puternică. M-am uitat la ceasornicul meu de argint, mare şi vechi, de mecanic de tren, şi, ce să vezi? Pentru prima oară în viaţă uitasem să deschid prăvălia la nouă fix. Era nouă şi un sfert! Discuţia cu mărfurile din băcănie mă făcuse să uit de toate. Prin fereastra de sticlă şi fier de la uşă, o puteam vedea pe Margie Young-Hunt. Nu o privisem niciodată în adevăratul sens al cuvântului, nu o studiasem niciodată. Poate că de aceea inventase povestea cu ghicitul, ca să se asigure că am luat cunoştinţă de existenţa ei. Nu trebuie să-i arăt că i-a reuşit atât de repede. Am deschis larg uşile.

— Nu aveam intenţia să te zoresc.

— Am întârziat.

— Da.

— Sigur. E trecut de nouă.

Margie Young-Hunt păşi cu nonşalanţă în prăvălie. Dosul ei, frumos şi rotund, era bine reliefat şi, cu fiecare pas, se legăna încet, o dată în sus, o dată în jos. Privită din faţă, era destul de bine înzestrată, aşa că, în privinţa asta, nu avea ce să-şi mai pună în evidenţă. Toate erau la locul lor; Margie e ceea ce Joey-Băiatul, şi poate chiar şi fiul meu Allen, ar numi „o bucăţică bună”. Poate că o vedeam pentru întâia oară. Trăsăturile regulate, nasul puţin cam lung, buzele conturate cu ruj, mai groase decât în

realitate, mai ales cea inferioară. Părul, vopsit în castaniu intens, nu prea natural, dar frumos. Avea bărbia fragilă şi bine modelată, dar obrajii erau cărnoşi, cu pomeţi foarte laţi. Ochii lui Margie erau rimelaţi. Aveau acea culoare căprui-albăstrie de oţel care se schimbă în funcţie de lumină. Era un tip rezistent, care îndurase multe, şi ştia să îndure, chiar şi violenţa, chiar şi pumnii. Ochii i se plimbară prin încăpere, se opriră asupra mea, asupra mărfurilor şi apoi din nou asupra mea. Mi-am spus că ştia să scruteze foarte îndeaproape oamenii şi că avea o memorie bună.

— Sper că nu mai eşti în situaţia de ieri dimineaţă.

Ea râse.

— Nu, nu. Nu-mi pică în fiecare zi un comis-voiajor. De data asta, chiar mi s-a terminat cafeaua.

— Aşa se întâmplă cu majoritatea oamenilor.

— Ce vrei să spui?

— În fiecare dimineaţă, primii zece clienţi sunt cei care au rămas fără cafea.

— Adevărat?

— Da. Vreau să-ţi mulţumesc pentru că mi l-ai trimis pe comis-voiajor.

— Ideea a fost a lui.

— Dar dumneata ai aranjat totul. Ce fel de cafea?

— Oricare. Mie nu-mi reuşeşte niciodată cafeaua, indiferent ce calitate cumpăr.

— Pui cu măsură?

— Desigur, dar tot proastă iese. Cafeaua nu este… era cât pe-aci să spun că nu este „specialitatea mea”.

— Ai şi spus-o. Încearcă marca asta.

Am luat o cutie de pe raft, Margie s-a întins s-o apuce din mâna mea, şi în acest mic gest fiecare

părticică a trupului ei s-a mişcat, a vibrat, s-a anunţat, pe tăcute. Eu, piciorul, sunt aici. Şi eu, coapsa, sunt aici. Dar nu sunteţi mai frumoşi decât mine, pântecul rotund. Totul mi se părea nou, o priveam pentru prima oară. Mi-am reţinut respiraţia. Mary spune că o femeie poate să emită sau nu semnale, după voia ei. Şi dacă este aşa, atunci Margie avea un sistem de semnalizare care funcţiona din vârful ascuţit al pantofului ei de lac, şi până în părul castaniu, moale şi ondulat.

— Am impresia că ţi-a trecut mahmureala de ieri.

— Ieri m-am cam turtit. Nici nu ştii de unde îţi vine.

— Cine ştie! De câte ori mi se întâmplă, aşa, fără niciun motiv…

— Ai făcut minuni cu ghicitul tău!

— Te-ai supărat?

— Nu. Aş vrea numai să ştiu cum ai procedat.

— Dumneata nu crezi în chestiile astea.

— Nu e vorba dacă eu cred sau nu. Dar în unele privinţe ai nimerit drept la ţintă. Te-ai referit la nişte lucruri la care m-am gândit şi la altele pe care le-am şi făcut.

— De pildă?

— De pildă, că ar fi timpul să se producă o schimbare.

— Crezi că am măsluit cărţile, nu-i aşa?

— N-are importanţă. Dar dacă e aşa, ce te-a făcut să le măsluieşti? Ţi-ai pus ceva în gând?

Mă privi drept în ochi, bănuitoare, scrutătoare, întrebătoare.

— Da! zise încet. Adică nu, nu m-am gândit la nimic. Ce m-a făcut să le măsluiesc? Asta e ca şi cum aş da singură la iveală măsluiala.

Domnul Baker privea din pragul uşii.

— Bună dimineaţa, Margie, zise el. Ethan, te-ai mai gândit la propunerea mea?

— M-am gândit, desigur. Şi aş vrea să stau de vorbă cu dumneavoastră.

— Oricând doreşti, Ethan.

— În timpul săptămânii nu pot lipsi. Ştiţi, Marullo aproape că nici nu dă pe aici. Mâine o să fiţi acasă?

— Desigur, după slujba religioasă. Asta e o idee bună. Vino cu Mary, pe la patru. În timp ce doamnele vor flecări despre ultima modă a pălăriilor, lansată de Paşte, noi o să ne retragem şi…

— Am să vă pun o sută de întrebări. Cred că e mai bine să le aştern pe hârtie.

— Tot ceea ce ştiu, am să-ţi spun cu plăcere. Deci la revedere. Bună dimineaţa, Margie.

După plecarea lui, Margie spuse:

— Văd că ai pornit-o repede.

— Încep doar să mă adaptez. Ascultă, ştii ce m-ar interesa? Ce-ar fi să dai cărţile legată la ochi, sau ceva în felul ăsta, să vedem dacă mai seamănă cu ce a ieşit ieri?

— Nu! exclamă ea. Nu merge! Îţi baţi joc de mine, sau crezi cu adevărat în cărţi?

— Dacă mă gândesc bine, nu are nicio importanţă dacă cred sau nu. Nu cred în percepţia extra-sensibilă, nu cred în fulgere şi nici în bomba cu hidrogen, nu cred nici măcar în violete sau în bancurile de peşti – dar ştiu că ele există. Nu cred în fantome, şi totuşi am văzut fantome.

— Acum îţi baţi joc de mine.

— Nu.

— Nu mai pari să fii acelaşi om.

— Nu mai sunt acelaşi om. Poate că nimeni nu rămâne multă vreme acelaşi.

— Ce s-a întâmplat, Eth?

— Nu ştiu. Poate că m-am săturat să fiu vânzător de băcănie.

— Ar fi şi timpul!

— Ţii într-adevăr la Mary?

— Sigur că ţin. De ce mă întrebi?

— Nu pari să fii din acelaşi… eşti cu totul altfel decât ea.

— Înţeleg ce vrei să spui. Dar să ştii că ţin la ea. O iubesc.

— Şi eu.

— Ce noroc!

— Ştiu că sunt norocos.

— Mă refeream la ea. Ei, mă duc să-mi prepar cafeaua mea infectă. Am să mă mai gândesc la problema cărţilor.

— Cu cât mai repede, cu atât mai bine, până nu se răceşte.

Plecă, ciocănind cu tocurile în pavaj: bucile bine conturate îi săltau de parcă ar fi fost din cauciuc viu. Nu o mai văzusem niciodată până atunci. Mă întreb câţi oameni voi fi privit în viaţa mea, fără să-i văd. Mă apucă spaima dacă stau să mă gândesc. Şi iarăşi o paranteză. Când doi oameni se întâlnesc, fiecare îl schimbă întrucâtva pe celălalt, în aşa fel că, în fiecare dintre ei, apar doi oameni noi. Poate că asta înseamnă că… oh, e tare complicat! Am căzut de acord cu mine însumi ca să mă gândesc la asemenea probleme numai noaptea, când am insomnii. Faptul că uitasem să deschid prăvălia la timp mă speria. Era ca şi cum ai lăsa să-ţi cadă batista pe locul crimei, sau ţi-ai uita ochelarii, ca

bandiţii ăia, sau cum le-o fi zicând, de la Chicago. Ce înseamnă asta? Ce crimă? Ce omor?

La amiază, am pregătit patru sendvişuri, cu brânză şi cu şuncă, cu salată şi cu maioneză. „Şuncă şi brânză, şuncă şi brânză – după ce se însoară, bărbatul trăieşte în copaci…” Am dus cele două sendvişuri şi o sticlă de coca-cola la poarta din dos a băncii, şi le-am înmânat lui Joey-Băiatul.

— Ai găsit greşeala?

— Încă nu. Sunt atât de aproape de ea, încât nu reuşesc s-o văd.

— De ce nu laşi totul baltă, până luni?

— Nu pot. Băncile sunt nişte instituţii cu reguli tare sucite.

— Uneori, tocmai când ţi-ai luat gândul de la ceva, reuşeşti să găseşti rezolvarea.

— Ştiu. Mulţumesc pentru sendvişuri. Se uită între feliile de pâine să se încredinţeze că au salată şi maioneză.

Sâmbătă după-amiază în ajun de Paşte, treaba într-o băcănie este, cum ar zice augustul şi analfabetul meu fiu, „pe dric”. S-au întâmplat totuşi două evenimente care mi-au dovedit că undeva, în mine, un curent subteran deschidea drumul unor schimbări. Vreau să spun că ieri, sau în orice altă zi, nu aş fi procedat aşa cum am procedat. E ca şi cum ai privi nişte mostre de tapet şi ai descoperi, deodată, un model nou.

Primul eveniment a fost apariţia lui Marullo. Artrita îl supăra rău. Îşi tot îndoia braţele, ca un halterofil.

— Cum merge?

— Aşa şi aşa, Alfio.

Nu-i mai spusesem niciodată pe nume până atunci.

— S-a golit tot oraş.
— Îmi place mai mult când îmi spui „puştiule”.
— Credeam că ţie nu place.
— Mi-am dat seama că-mi place, Alfio.
— Toată lumea din oraş plecat.
Cred că umerii îi ardeau de parcă ar fi avut nisip fierbinte la încheieturi.
— De când eşti plecat din Sicilia?
— Patruzeci şi şapte de ani. Mult.
— Ai mai fost pe-acolo, de atunci?
— Nu.
— De ce nu te duci să faci o vizită acolo?
— De ce? Totul schimbat.
— Nu eşti curios să afli în ce fel?
— Nu prea.
— Ai ceva rude în viaţă?
— Sigur, pe frate-meu şi copiii lui, şi au şi ei copii.
— Nu ţi-ar face plăcere să-i revezi?
Cred că el m-a privit cum o privisem eu pe Margie, văzându-mă pentru întâia oară.
— Ce tu ţi-ai pus în gând, puştiule?
— Mă doare să văd cum suferi din pricina artritei. Mă gândeam că în Sicilia e cald. Poate că o să-ţi vindece durerile.
S-a uitat la mine bănuitor.
— Ce e cu tine?
— Adică, ce vrei să zici?
— Pari schimbat.
— Oh! Am primit o veste bună.
— Nu cumva vrei tu dai demisia?
— Nu chiar acum. Dacă ai vrea să faci o călătorie în Italia, îţi promit să te aştept.
— Ce veste bună tu primit?
— Nu pot să-ţi spun încă. E aşa… Şi făcui cu mâna:

…aşa şi-aşa.

— Bani?…

— S-ar putea să fie bani. Uite, dumneata eşti destul de bogat. De ce nu te întorci în Sicilia, să vadă şi ei cum arată un american bogat? Şi să faci provizie de ceva soare. De prăvălie am eu grijă. Poţi să fii încredinţat.

— Nu ai de gând să-ţi dai demisie?

— Nu, ce naiba! Mă cunoşti destul de bine ca să ştii că nu te-aş lăsa încurcat.

— Te-ai schimbat, puştiule. De ce schimbat?

— Ţi-am mai spus. Du-te şi joacă-ţi bambinii pe genunchi.

— Eu nu mai am acolo ce căuta, zise el, dar îmi dădeam seama că reuşisem să-i vâr ideea în cap. Şi mai ştiam că avea să revină, la noapte, şi că va controla registrele de contabilitate. E un tip suspicios.

De-abia ieşise pe uşă că – întocmai ca şi ieri – intră comis-voiajorul de la B.B.D. & D.

— Nu sunt în interes de serviciu, zise el. Petrec weekendul la Montauk. M-am gândit să mai trec pe aici.

— Îmi pare bine c-ai venit, i-am răspuns. Vreau să-ţi înapoiez asta.

I-am întins portofelul, cu hârtia de douăzeci de dolari scoasă la vedere.

— Doamne, câtă amabilitate! Ţi-am spus că nu sunt în interes de serviciu.

— Ia-l!

— Ce ţi-a venit?

— Aici, pe la noi, asta întăreşte o înţelegere.

— Ce s-a întâmplat, eşti supărat?

— Nu.

— Atunci ce este?

— Ia-l! Tocmeala nu s-a terminat încă!

— Isuse... Ţi-au făcut o ofertă mai bună cei de la Waylands?

— Nu.

— Atunci care altă firmă, lua-o-ar dracu? I-am împins hârtia de douăzeci de dolari în buzunarul de la piept, înapoia colţului batistei.

— Am să păstrez portofelul, am spus. E frumos.

— Uite, eu nu pot să-ţi fac o nouă ofertă până ce nu vorbesc cu şeful serviciului. Probabil că n-am să reuşesc înainte de marţi. Am să-ţi telefonez. Dacă spun că la aparat e Hugh, ai să ştii cu cine vorbeşti.

— Plata convorbirii o suporţi dumneata.

— Dar chestiunea rămâne deschisă, nu?

— E deschisă, i-am răspuns. Îţi place să pescuieşti?

— Numai în compania femeilor. Am încercat s-o invit la pescuit pe bucăţica aia de Margie. Dar nu vrea să vină. S-a năpustit asupra mea în aşa hal că nu mai ştiam unde să mă ascund. Nu înţeleg femeile.

— Sunt din ce în ce mai greu de înţeles.

— Poţi să mai spui o dată! zise el. Nu mai auzisem această expresie de cincisprezece ani. Părea îngrijorat. Nu te angaja la nimic până ce nu primeşti o veste de la mine, îmi spuse. Doamne, şi eu care credeam că am de-a face cu un provincial naiv!

— N-am de gând să-mi trădez patronul.

— Aiurea! Vrei să mai ridici cota.

— Pur şi simplu am refuzat să mă las mituit, dacă ţii cu tot dinadinsul să vorbim despre această treabă.

Am impresia că vorbele mele dovedeau că mă

schimbasem. Individul începu să se uite la mine cu respect, ceea ce m-a încântat. Chiar foarte mult. Ticălosul mă credea plămădit din acelaşi aluat cu el, dar mă considera ceva mai şmecher.

Tocmai când mă pregăteam să închid, a telefonat Mary.

— Ethan, te rog nu te supăra…

— De ce să mă supăr, pufuleţ de păpădie?

— Ştii, e aşa de singură, şi m-am gândit… am invitat-o pe Margie la cină.

— Foarte bine.

— Nu te superi?

— Nu, ce dracu!

— Nu înjura. Mâine e Paştele.

— Bine că mi-am adus aminte. Calcă-ţi rochia cea mai frumoasă. La patru mergem la Baker.

— La ei acasă?

— Da, la ceai.

— Va trebui să-mi pun ţinuta de biserică, de Paşte.

— Perfect, frunzuliţa mea de ferigă.

— Nu te superi că am invitat-o pe Margie?

— Te iubesc, i-am răspuns.

Da, o iubesc. Cu adevărat. Şi îmi amintesc că m-am gândit ce pramatie poate fi uneori omul.

Capitolul V

După ce, străbătând Strada Ulmilor, am intrat pe mica alee pietruită cu prundiş, m-am oprit să-mi privesc casa bătrânească. Acum îmi părea altfel. Simţeam că este a mea. Nu a lui Mary, nici a tatălui meu, nici a bătrânului căpitan, ci a mea. Puteam s-o vând, să-i dau foc, sau să mi-o păstrez.

Urcasem abia două trepte, când uşa cu geam din spatele casei se deschise brusc, şi Allen ţâşni afară strigând:

— Unde sunt Peeks-urile? Mi-ai adus Peeks-urile?

— Nu, i-am răspuns. Şi, o, minune a minunilor! El nu se porni să urle de necaz. Nici n-a strigat-o pe maică-sa, să-mi confirme că într-adevăr îi promisesem să i le aduc.

Spuse numai:

— Oh! Şi îşi văzu liniştit de drum.

— Bună seara, i-am spus din urmă, în timp ce se depărta, iar el se opri şi răspunse cu un „bună seara” de parcă ar fi rostit nişte cuvinte străine, pe care de-abia le învăţase.

Mary intră în bucătărie şi-mi zise:

— Te-ai tuns.

Când simte la mine vreo ciudăţenie, ea o atribuie fie temperaturii, fie faptului că m-am tuns.

— Nu, micul meu zuluf, nu m-am tuns.

— Mi-a ieşit sufletul până am făcut curat în casă.

— Ai făcut curat?

— Ţi-am spus doar că vine Margie la cină.

— Ştiu, dar ce e nevoie de tot acest tămbălău festiv?

— N-am mai avut invitaţi la masă de nu ştiu când.

— Aşa e. Chiar aşa e.

— Îţi pui costumul închis?

— Nu, voi pune vechiul şi decentul meu Dobbin gri.

— De ce nu îmbraci costumul închis?

— Nu vreau să-i stric dunga, trebuie să-l am pregătit pentru mâine la biserică.

— Pot să-l calc din nou, mâine-dimineaţă.

— Am să-mi pun vechiul meu Dobbin, căruia nu-i găseşti pereche în toată regiunea.

— Copii, strigă ea, să nu vă prind că vă atingeţi de ceva! Am scos farfuriile de zile mari. Nu vrei să îmbraci costumul închis?

— Nu.

— Margie o să fie îmbrăcată în mare ţinută.

— Lui Margie îi place vechiul meu Dobbin.

— De unde ştii?

— Mi-a spus-o ea.

— Nu ţi-a spus nimic.

— A trimis o scrisoare la ziar.

— Fii serios. Sper că te vei purta frumos cu ea…

— Am să-i fac curte.

— Credeam că în cinstea ei vei îmbrăca costumul închis.

— Ascultă, floricico, când veneam încoace, nici nu-mi păsa ce haine am să îmbrac. Dar tu, în mai puţin de două secunde, m-ai făcut să nu doresc altceva decât să îmbrac vechiul meu Dobbin.

— Numai ca să-ţi arăţi meschinăria?

— Bineînţeles.

— Oh! exclamă ea, cu tonul lui Allen.

— Ce serveşti la masă? Vreau să-mi asortez cravata la nuanţa fripturii.

— Pui fript. Nu simţi mirosul?

— Mi se pare că da. Mary, eu… Dar n-am mai spus nimic. De ce să mai fi spus? Nu poţi să-ţi înăbuşi un instinct naţional. Se dusese, desigur, la *Comerţul economic,* fiind ziua când puii se vindeau cu preţ redus. Mai ieftin decât la Marullo. Eu îi procur de la *en-gros* şi nu o dată i-am explicat lui Mary în ce constă secretul acestor aşa-zise reduceri de preţ. Este o momeală, pentru a mai cumpăra încă vreo zece lucruri care nu reprezintă niciun chilipir, dar te trezeşti că le-ai cumpărat numai pentru că ţi-au fost la îndemână. Toată lumea cunoaşte acest secret, şi totuşi toată lumea se înghesuie la aceste chilipiruri.

Dar morala pe care i-o făcusem până acum, în această privinţă, lui Mary, floricica mea, se uscase şi în mine, de la rădăcină. Noul Ethan Allen Hawley merge în pas cu apucăturile naţionale, şi se foloseşte de ele ori de câte ori are prilejul.

— Sper că nu socoteşti că am fost neloială, zise Mary.

— Iubita mea, ce poate fi socotit virtute sau păcat în legătură cu un pui de găină?

— Erau grozav de ieftini.

— Cred că ai procedat înţelept… ca o bună gospodină.

— Îţi baţi joc de mine.

Allen mă aştepta în dormitor.

— Pot să mă uit puţin la sabia ta de templier?

— Desigur. E în dulap, în colţ.

El ştia foarte bine unde se afla sabia. În timp ce mă dezbrăcăm, scoase sabia din cutia de piele, o

trase afară din teacă şi ridică la lumină lama nichelată, admirându-se în oglindă în această nobilă poziţie.

— Cum merge lucrarea pentru concurs?

— Ce?

— Vrei să zici: „Poftim, domnule”?

— Da, domnule.

— Te-am întrebat, cum merge lucrarea?

— O, minunat!

— Ai să reuşeşti?

— Sigur.

— Sigur?

— Sigur, domnule.

— Poţi să scoţi şi pălăria. E în cutia aia mare de piele, pe raft. Pana s-a cam gălbejit.

Am intrat în cada cea mare şi veche, cu fundul alb, sprijinită pe picioare de leu. Pe vremuri, băile se făceau destul de mari, ca să te poţi lăfăi în ele. Mi-am frecat tot corpul cu peria, până ce am uitat de Marullo şi de toată ziua aceea, apoi m-am bărbierit, stând în cadă, fără să mă privesc în oglindă, căutându-mi perciunii cu vârful degetelor. Cred că toată lumea va fi de acord că aşa se bărbiereau romanii în epoca decadenţei. În timp ce mă pieptănam, m-am privit în oglindă. Nu-mi mai văzusem faţa de multă vreme. Poţi foarte lesne să te bărbiereşti zilnic fără să-ţi vezi într-adevăr faţa, mai ales dacă nici nu-ţi pasă prea mult cum arată. Frumuseţea este o calitate de suprafaţă, a pielii, dar eu cred că trebuie să emane şi din interior. Mi-aş dori acest al doilea fel de frumuseţe. Nu pentru că aş avea o faţă urâtă. Dar pentru mine, este pur şi simplu neinteresantă. Am schiţat, în oglindă, câteva expresii, apoi am renunţat. Nu reuşeam să exprim

nici nobleţe, nici ameninţare, nici mândrie, nici caraghioslâcuri. Era mereu aceeaşi faţă afurisită, care se strâmba.

Când m-am întors în dormitor, Allen îşi pusese pe cap pălăria de templier, cu pană, şi dacă arăt şi eu atât de caraghios, purtând-o, înseamnă că va trebui să-mi dau demisia din lojă. Cutia de pălării sta deschisă pe jos. Este o cutie aşezată pe un suport de carton, acoperit cu catifea, şi seamănă cu o strachină întoarsă cu dosul în sus.

— Mă întreb dacă pana asta de struţ poate fi albită, sau trebuie să-mi cumpăr una nouă.

— Dacă îţi cumperi una nouă, mi-o dai mie pe asta?

— De ce nu? Unde este Ellen? Încă n-am auzit vocea ei tânără şi stridentă.

— Lucrează la compunerea *Iubesc America.*

— Şi tu?

— Eu mă mai gândesc. Ai să ne aduci acasă nişte cutii de Peeks?

— Probabil că am să uit. De ce nu vii tu într-o zi la prăvălie, să ţi le iei singur?

— Bine. Te superi dacă te întreb ceva… domnule?

— Voi fi măgulit.

— E adevărat că noi stăpâneam două cvartale de pe Strada Mare?

— E adevărat.

— Şi că am avut baleniere?

— Da.

— Şi de ce nu le mai avem?

— Le-am pierdut.

— Cum adică?

— Aşa, pur şi simplu, le-am pierdut.

— Asta e o glumă.

— E o glumă al dracului de serioasă, dacă stai să o diseci.

— Noi, la şcoală, disecăm broaşte.

— Bine faceţi. Dar pentru broaşte nu-i chiar atât de bine. Pe care s-o aleg, dintre aceste frumoase cravate?

— Pe aia albastră, răspunse el, fără niciun interes. Spune-mi, după ce te îmbraci poţi… ai timp să vii până sus, în pod?

— O să-mi fac timp, dacă e vorba de ceva important.

— Ai să vii?

— Da.

— În regulă. Eu mă duc acum sus, să aprind lumina.

— Vin şi eu în două secunde, numai să-mi leg cravata.

Paşii lui, pe scara fără covor ce duce la pod, sunau a gol.

Dacă, în timp ce-mi înnod cravata, mă gândesc la ceea ce fac, cravata capătă tendinţa de a se răsuci, dacă îmi las degetele să lucreze cum vor ele, nodul iese perfect. Am încredinţat această misiune degetelor mele, îndreptându-mi gândurile către podul bătrânei case Hawley, casa mea, podul meu. Nu este o temniţă întunecoasă şi plină de pânze de păianjeni, adăpostind lucruri deteriorate şi părăsite. Are ferestre cu ochiuri mici şi atât de vechi, încât lumina care intră prin ele capătă culoarea levănţicii, iar lumea exterioară pare tremurătoare… ca şi cum ar fi văzută prin apă. Cărţile depozitate acolo nu aşteaptă să fie aruncate la gunoi sau donate. Ele stau instalate confortabil pe rafturi aşteptând să fie redescoperite. Iar scaunele, unele demodate

deocamdată, altele cu arcurile rupte, sunt mari şi comode. Podul meu nu este nici măcar un loc plin de praf. Când se face curăţenie în casă, se deretică şi podul; şi dat fiind că, în cea mai mare parte a timpului, stă închis, praful n-are cum să pătrundă aici. Îmi amintesc cum, copil fiind, încercam să descifrez buchile cărţilor, sau cum, frământat de nelinişti, sau în acea stare de somnolenţă a spiritului, care reclamă singurătatea, mă refugiam în pod şi mă încolăceam într-un fotoliu mulat după forma corpului, în lumina viorie de levănţică ce intra pe fereastră. De acolo, puteam studia grinzile mari, cioplite, care sprijină acoperişul. Puteam urmări felul în care sunt îmbinate una într-alta şi fixate cu piroane de stejar. Când ploaia bătea pe acoperiş, de la picătura foşnitoare până la mugetul averselor, locul acesta îţi dădea o plăcută senzaţie de securitate. Atunci prindeau viaţă cărţile, cărţile cu poze ale copiilor care se făcuseră mari, născuseră alţi copii şi dispăruseră; cărţile cu flecarul *Chatterbox* şi seriile cu Rollo; cele o mie de pedepse ale Domnului: *Focul, Potopul, Valurile uriaşe, Cutremurele* – toate cu poze; *Infernul* lui Gustave Doré, cu terţinele lui Dante ca nişte cărămizi pătrate în mijlocul ilustraţiilor, şi basmele înduioşătoare ale lui Hans Cristian Andersen; violenţa şi cruzimea din poveştile fraţilor Grimm, care făceau să-ţi îngheţe sângele în vene, grandoarea din *Morte d'Arthur*[6], cu desenele lui Aubry Beardsley, această fiinţă bolnăvicioasă şi diformă, atât de straniu aleasă pentru a ilustra pe marele şi virilul Malory.

Mi-aduc aminte că îmi spuneam cât de înţelept a fost Hans Cristian Andersen. Regele îşi mărturisea

tainele adâncului unei fântâni, şi tainele lui rămâneau nedivulgate. Cel care spune altora taine sau poveşti, trebuie să se gândească la persoana care îl ascultă sau îl citeşte, căci o povestire are tot atâtea versiuni câţi cititori. Fiecare ia dintr-o povestire ceea ce-i convine, sau ceea ce e în stare să ia, şi transformă, astfel, povestirea după măsura lui. Unii culeg câteva firimituri, aruncând restul, alţii cern povestea prin sita prejudecăţilor lor, alţii o colorează cu propria lor încântare. Pentru ca un cititor să se simtă în largul lui, povestirea trebuie să-i ofere unele puncte de contact. Numai atunci va putea să accepte miracolul. O poveste pentru Allen trebuie să fie altfel construită decât aceeaşi poveste pentru Mary a mea, şi remodelată, la rândul ei, pe măsura lui Marullo, pentru ca acesta să o savureze. Dar poate că tot *Fântâna lui Hosay,* din basmele lui Andersen, este ascultătorul cel mai bun. Ea se mulţumeşte să asculte, iar ecoul pe care-l trimite înapoi este potolit şi se risipeşte repede.

Bănuiesc că noi toţi, sau cei mai mulţi dintre noi, suntem adepţii acelei ştiinţe din secolul al XIX-lea, ce nega existenţa oricărui fenomen pe care nu putea să-l măsoare sau să-l explice. Fenomenele pe care oamenii nu le puteau explica existau în continuare, dar, bineînţeles, fără binecuvântarea noastră. Ceea ce nu ne puteam explica, nu voiam să observăm, şi între timp o bună parte a lumii a fost lăsată pe mâna copiilor, a nebunilor, a celor săraci cu duhul şi a misticilor, pe care îi interesa mai mult ceea ce există decât de ce există. Atâtea lucruri vechi şi frumoase rămân depozitate în podul lumii, din pricină că nu le dorim în jurul nostru, dar nici nu avem curajul să le azvârlim!

De o grindă a tavanului atârnă un bec simplu, fără abajur. Podul e pardosit cu scânduri de pin, cioplite cu barda, late de jumătate de metru şi groase de cinci centimetri, formând un suport solid pentru grămezile ordonate de cufere şi cutii, de lămpi şi vase de flori învelite în hârtie, şi tot felul de bibelouri exilate. Lumina strălucea blând deasupra generaţiilor de cărţi din rafturile deschise – toate curate şi fără urmă de praf. Mary a mea urmăreşte praful în modul cel mai riguros, nu admite niciun compromis şi, pe deasupra, iubeşte ordinea ca un sergent-major. Cărţile sunt aranjate după mărime şi culoare.

Allen îşi sprijinise fruntea de ultimul raft al unui dulap şi privea superior cărţile. Mâna lui dreaptă se odihnea pe mânerul sabiei de templier, pe care o ţinea cu vârful în jos, ca pe un baston.

— Întruchipezi o imagine simbolică, fiul meu. S-ar putea numi „Tinereţea, Războiul şi Cunoaşterea”.

— Vreau să te întreb: spuneai că există pe aici nişte cărţi în care putem găsi câte ceva.

— Ce anume?

— Nişte fraze patriotice pentru lucrarea noastră.

— A, da. Fraze patriotice. Ce părere ai de asta? „E viaţa oare atât de scumpă sau pacea atât de dulce, încât să fie nevoie să le cumpărăm cu preţul lanţurilor sau al sclaviei? Nu îngădui aceasta, Doamne Atotputernic! Nu ştiu ce vor face alţii, dar mie dă-mi sau libertatea, sau moartea!”

— Grozav! Asta ne trebuie.

— Bineînţeles. Pe atunci, pe pământul nostru trăiau uriaşi.

— Aş fi vrut să trăiesc şi eu pe vremurile alea. Corăbii de piraţi! Oh, băiete! Bang-bang! Sus

steagul! Corăbii cu aur, doamne înveşmântate în rochii de mătase şi gătite cu bijuterii. Grozav mi-ar fi plăcut să trăiesc pe vremea aia. Unii dintre strămoşii noştri au făcut piraterie – da, au făcut. Chiar tu ai spus.

— Au făcut un fel de piraterie nobilă. Îşi ziceau „corsari”. Viaţa lor nu a fost chiar atât de idilică, cum ne pare nouă de la distanţă. Mâncau carne sărată şi pesmeţi. Şi pe vremea aceea mai exista şi scorbut pe lume.

— Nu mi-ar păsa mie de asta! Aş pune mâna pe aur, şi l-aş căra acasă. Cred că acum nu mai e voie să procedezi aşa.

— Nu, acum pirateria este mai cuprinzătoare şi mai bine organizată. I se spune diplomaţie.

— Un băiat de la şcoala noastră a câştigat două premii la televiziune – o dată cincizeci de dolari, şi pe urmă două sute. Ce părere ai de asta?

— Probabil că e deştept.

— Ăla? Da de unde. Zice că e vorba de un truc. Trebuie să prinzi mişcarea şi apoi să combini o şmecherie.

— Şmecherie?

— Da. De pildă, să declari că eşti infirm, sau că te ocupi cu creşterea broaştelor, fiind singurul sprijin al bătrânei mame. Asta asigură interesul publicului, şi organizatorii te aleg pe tine. Băiatul despre care îţi vorbesc are nişte reviste unde sunt publicate toate concursurile de până acum. Pot să cumpăr şi eu una din revistele astea, tăticule?

— Ei, pirateria şi-a trăit traiul, dar mi se pare că instinctul mai dăinuieşte încă.

— Cum adică?

— Adică, instinctul de a dobândi ceva pe gratis. De

a te îmbogăţi fără să depui niciun efort.

— Pot să cumpăr revista?

— Credeam că treburile astea sunt compromise, de când cu scandalul Payola[7].

— Pe dracu, nu! Adică, nu, domnule! Au mai modificat condiţiile, pe ici pe colo. Grozav mi-ar plăcea să-mi pice şi mie ceva din prada aia!

— Chiar pradă e, nu-i aşa?

— Tot biştari se cheamă, oricum ai face rost de ei.

— Nu cred asta. Banilor le este indiferent, dar nu şi celui care şi-i procură în felul ăsta.

— Nu înţeleg de ce. Doar nu e nimic ilegal. Ce, chiar unii dintre oamenii cei mai importanţi din ţara noastră…

— Charles, fiul meu, fiul meu!

— Adică, de ce Charles?

— Vrei cu tot dinadinsul să fii bogat, Allen? E nevoie să fii bogat?

— Crezi că mie îmi convine să n-am şi eu motocicletă? Vreo douăzeci dintre colegii mei au motociclete. Şi crezi că te simţi bine când familia ta nu are nici măcar o maşină, fără să mai vorbim de televizor?

— Cred că te simţi adânc rănit…

— Tu nu ştii cum e asta, tăticule. Într-o zi, în ora de curs, am făcut o lucrare despre străbunicul meu, care a fost căpitan de balenieră.

— Chiar a fost.

— Toată clasa a izbucnit în râs. Ştii cum m-au poreclit? „Balena”. Ţie ţi-ar plăcea aşa ceva?

— Nu prea mi-ar plăcea.

— N-ar fi chiar atât de rău dacă ai fi măcar avocat sau ai lucra într-o bancă, sau ceva în genul ăsta. Ştii ce am să fac cu primii bani din prada pe care am să

pun mâna?

— Nu, ce?

— Am să-ţi cumpăr un automobil, ca să nu te mai simţi atât de prost când vezi că toţi ceilalţi au câte o maşină.

— Mulţumesc, Allen, i-am spus. Gâtlejul mi se uscase.

— Oh, n-ai pentru ce! Tot nu pot căpăta permis de conducere deocamdată.

— Ai să găseşti în lada de acolo toate discursurile importante din istoria noastră, Allen. Sper că ai să citeşti vreo câteva.

— Am să citesc. Trebuie.

— Desigur. Noroc la vânătoare!

Am coborât fără zgomot pe scări, umezindu-mi buzele. Allen avea dreptate. Mă simţeam prost.

M-am aşezat în fotoliul meu cel mare, sub lampa de citit, şi Mary mi-a adus ziarul.

— Eşti o mângâiere, Mary…

— Costumul ăsta e chiar frumos.

— Ştii să pierzi, şi ştii să găteşti.

— Cravata se potriveşte cu ochii tăi.

— Tu complotezi ceva. Pot s-o jur. Dacă îmi mărturiseşti taina, îţi vând şi eu o taină.

— Dar n-am nicio taină.

— Inventează una!

— Nu pot. Hai, Ethan, spune-mi!

— Nu ascultă vreo ureche de copil pe la uşi?

— Nu.

— Margie Young-Hunt a venit azi la prăvălie. Pretindea că i s-a terminat cafeaua. Cred că e pur şi simplu amorezată de mine.

— Hai spune, spune!

— Vorbeam despre ghicit, şi i-am spus că ar fi

interesant să repetăm experienţa, şi să vedem dacă ies cărţile la fel.

— N-ai spus asta!

— Ba am spus. Şi ea mi-a răspuns că ar fi interesant.

— Dar ţie nu-ţi plac asemenea lucruri.

— Ba mie îmi plac, dacă ies bine.

— Crezi că o să ghicească din nou astă-seară?

— Dacă ţi-ai da osteneala să-mi ghiceşti gândurile, ai afla că tocmai pentru asta vine.

— Oh, nu! Am invitat-o eu.

— După ce te-a stârnit ea.

— Ea nu-ţi prea place.

— Dimpotrivă. Începe să-mi placă foarte mult, şi chiar încep s-o respect.

— Tare aş vrea să pot ghici când eşti pus pe glume.

În clipa aceea Ellen intră, atât de încet, încât nu puteai bănui dacă ascultase discuţia noastră, dar mi s-a părut că trăsese într-adevăr cu urechea. Ellen are treisprezece ani, femeiuşcă din creştet până-n tălpi, dulce şi tristă, veselă şi gingaşă, bolnăvicioasă când are interes. Este într-un stadiu asemănător aluatului care începe să crească. Poate că va fi frumoasă, poate că nu. Este lipicioasă, se lipeşte de mine, suflă chiar în obrazul meu, cu răsuflarea dulce a unei viţeluşe. Şi îi place să te mângâie.

Ellen se aplecă peste braţul fotoliului, şi umărul ei mic şi fin se atinse de umărul meu. Îşi plimbă un deget trandafiriu de-a lungul mânecii vestonului, până la perişorii de pe încheietura mâinii, gâdilându-mă. Perişorii blonzi de pe braţul ei străluceau în lumina lămpii, ca un puf auriu. E o fiinţă rafinată, dar cred că toate femeiuştile sunt

rafinate.

— Ţi-ai dat cu lac pe unghii, i-am spus.

— Mama îmi dă voie, dacă este roz. Unghiile tale sunt aspre.

— Serios?

— Dar sunt curate.

— Le-am frecat cu periuţa.

— Nu pot să sufăr unghiile negre, ca ale lui Allen.

— Poate că pur şi simplu nu poţi să-l suferi pe Allen.

— Nu pot să-l sufăr.

— Bine faci. De ce nu-l omori?

— Eşti un prost.

Îşi trecu degetele pe după urechea mea. Probabil că încă de pe acum unii băieţi devin, în faţa ei, foarte nervoşi.

— Am aflat că lucrezi la compunere.

— Puturosul ăla ţi-a spus?

— E bună?

— O, da! Foarte bună. Când o să fie gata am să ţi-o dau s-o citeşti.

— Mă simt onorat. Văd că te-ai îmbrăcat ca de sărbătoare.

— Vechitura asta? Îmi păstrez rochia nouă pentru mâine.

— Bună idee. Acolo vor fi şi băieţi.

— Nu pot suferi băieţii. Îi urăsc.

— Ştiu că îi urăşti. Deviza ta este ostilitatea. Nici mie nu-mi prea plac. Acum ridică-te un minut. Vreau să citesc ziarul.

S-a smucit, ca o vedetă de cinema de prin 1920, şi s-a răzbunat pe loc.

— Când ai să fii şi tu bogat?

Da, o să dea mult de furcă bărbaţilor! Instinctul

mă îndemna să pun mâna pe ea şi să-i trag câteva la fund, dar ar fi fost exact ceea ce îşi dorea. Cred că avea ochii fardaţi. În ei licărea tot atât de puţină milă ca în ochii unei pantere.

— Vinerea viitoare, i-am răspuns.

— Aş vrea să te grăbeşti. M-am săturat să fiu săracă.

Şi se furişă repede afară.

Şi când te gândeşti că mai ascultă şi pe la uşi! O iubesc, ceea ce este ciudat, pentru că ea întruchipează tot ceea ce detest la ceilalţi oameni – dar totuşi o iubesc.

N-am reuşit să citesc ziarul. Nici nu apucasem să-l deschid, când sosi Margie Young-Hunt. Era coafată – coafată la coafor. Cred că Mary s-ar pricepe să explice ce coafură avea. Eu nu.

De dimineaţă, Margie, femeia care venise să cumpere cafea, era pregătită pentru mine ca o capcană de prins urşi. Acum, seara, ţinta ei era Mary. Dacă fundul i se legăna, legănarea nu mai era vizibilă. Dacă sub taiorul corect era un corp, corpul se ascundea. Era un musafir perfect – faţă de o altă femeie – săritoare, fermecătoare, măgulitoare, atentă, modestă. Cu mine se purta de parcă aş fi îmbătrânit de azi-dimineaţă cu patruzeci de ani. Ce fenomen uluitor e o femeie! Pot să le admir, în diferitele lor comportări, chiar dacă nu le înţeleg motivele.

În timp ce Margie şi Mary îşi depanau agreabila introducere: „Cum ţi-ai făcut părul?”… „Îmi place foarte mult”… „Asta-i culoarea care te prinde, ar trebui să porţi totdeauna culoarea asta” – inofensive semnale de recunoaştere ale femeilor – mi-am amintit de cea mai femeiască istorie pe care am

auzit-o vreodată. Două femei se întâlnesc. Una dintre ele strigă: „Ce-ai făcut cu părul? Parc-ar fi o perucă!” „Este chiar o perucă.” „Să ştii că nici nu se cunoaşte.”

Poate că aici există nişte reacţii mai adânci decât acelea pe care le cunoaştem sau avem dreptul să le cunoaştem.

Cina a constat dintr-o înşiruire de exclamaţii referitoare la calităţile puiului fript, şi de asigurări că porţiile au fost mai mult decât suficiente. Ellen a studiat-o pe musafira noastră cu un ochi care înregistra fiecare detaliu al coafurii şi machiajului. Şi atunci am înţeles cât de timpuriu încep femeile să-şi exerseze examinarea minuţioasă pe care îşi bazează ceea ce se numeşte „intuiţie feminină”. Ellen se ferea de privirile mele. Ştia că ţintise în mine ca să mă ucidă, şi se aştepta la răzbunare. Foarte bine, sălbatica mea fecioară! Mă voi răzbuna în modul cel mai crud ce ţi-l poţi imagina. Am să dau uitării toată povestea.

A fost o cină bună, prea săţioasă şi cu prea mult din toate, aşa cum sunt desigur dineurile date de diverse asociaţii, şi pe deasupra s-a strâns şi un munte de farfurii pe care nu le întrebuinţăm de obicei. Iar, la sfârşit, cafea, ceea ce de asemenea nu obişnuim.

— Nu te împiedică să dormi?

— Nimic nu mă împiedică să dorm.

— Nici chiar eu?

— Ethan!

După aceea a urmat războiul ucigător, dar tăcut, pe tema vaselor de spălat.

— Lasă-mă să-ţi ajut.

— Deloc. Eşti musafir.

— Atunci lasă-mă cel puţin să le duc. Privirea lui Mary căuta spre copii, iar gândul i se îndrepta spre ei ca o baionetă. Ştiau ce trebuia să urmeze, dar nu puteau face nimic.

— Copiii fac totdeauna treaba asta, zise Mary. Le place foarte mult. Şi o fac atât de bine! Sunt mândră de ei.

— Ce frumos! Azi nu mai întâlneşti asemenea copii.

— Ştiu. Avem marele noroc că vor să ne ajute.

Puteam să citesc în gândurile lor, care se zbăteau căutând o salvare, imaginând cum să încurce lucrurile, cum să se prefacă bolnavi, cum să scape jos frumoasele şi vechile noastre farfurii. Probabil că şi Mary le-a citit intenţiile criminale.

— Uimitor, zise Mary, că nu sparg niciodată nimic, n-au ciobit nici măcar un pahar!

— Sunteţi norocoşi, zise Margie. Cum i-aţi deprins?

— Nu i-am deprins. La ei e o pornire naturală. Ştii, unii oameni sunt stângaci de la natură, dar Allen şi Ellen sunt îndemânatici de la natură.

M-am uitat la puşti, să văd cum înghit hapul, îşi dădeau seama că au fost prinşi la strâmtoare. Cred că, în sinea lor, se întrebau dacă şi Margie Young-Hunt îşi dă seama de situaţie. Încă mai căutau o ieşire. Le-am aruncat colacul de salvare.

— Desigur că le place să audă complimente, spusei, însă acum îi reţinem. Au să piardă filmul, dacă nu-i lăsăm să plece imediat.

Margie a avut eleganţa de a nu izbucni în râs, iar Mary mi-a aruncat o privire rapidă şi uimită, de admiraţie. Copiii nici nu ceruseră să se ducă la cinema.

Chiar dacă, fiind de faţă, adolescenţii nu fac gălăgie, totuşi parcă e mai multă linişte în absenţa lor. Când sunt acasă, aerul din jurul lor e în fierbere. După ce au ieşit, întreaga casă parcă respiră uşurată şi îşi revine în fire. Nu e de mirare că spiriduşii invadează numai casele unde există adolescenţi.

Noi trei am început să dăm târcoale, precauţi, subiectului pe care-l ştiam inevitabil. M-am dus la vitrina cu geam şi am scos trei pahare în formă de crin, cu picior lung, aduse din Anglia, Dumnezeu ştie de când. Apoi am turnat în ele, dintr-o cană de patru litri şi jumătate, învelită cu împletitură de pai afumat şi decolorat de vreme.

— Rom de Jamaica, am spus. Hawley-ii au fost marinari.

— Trebuie să fie foarte bătrân, zise Margie Young-Hunt.

— Mai bătrân decât dumneata, decât mine sau chiar decât tatăl meu.

— O să ţi se urce la cap, zise Mary. Dar bine, asta înseamnă o adevărată petrecere! Ethan îl scoate numai la nunţi şi la înmormântări. Crezi că este bine, iubitule? Adică, vreau să zic, tocmai înainte de Paşte?

— Nici împărtăşania nu se face cu coca-cola, draga mea.

— Mary, nu ţi-am văzut niciodată soţul atât de vesel.

— Cauza este norocul pe care i l-ai ghicit tu, zise Mary. L-a schimbat peste noapte.

Ce maşinărie înspăimântător de complicată este organismul omenesc! O îngrămădire de instrumente de calcul, cadrane, contoare, dintre care putem citi

numai câteva, şi poate că nici pe acelea tocmai cum ar trebui. Am simţit, iscându-se brusc, în pântece, o durere ascuţită, ca şi când m-ar fi atins un fier înroşit, apoi pornind în sus, străpungându-mă până sub coaste. În urechi îmi vâjâia un vânt puternic, strivindu-mă ca pe o biată corabie căreia i s-ar rupe catargul mai înainte de a reuşi să-şi coboare pânzele. Aveam un gust sălciu în gură, iar camera se ridica şi cobora ca în joaca talazurilor. Fiecare semnal de alarmă îmi ţipa „pericol”, „catastrofă”, „ciocnire”. Durerea m-a cuprins în timp ce treceam prin spatele scaunelor pe care şedeau doamnele, şi m-a silit să mă încovoi, tremurând; apoi, la fel de brusc, mi-a trecut. M-am îndreptat din şale, continuând să merg; femeile nici n-au băgat de seamă ce se întâmplase. Înţeleg cum de au crezut oamenii cândva că pot fi posedaţi de diavol. Nu sunt prea sigur dacă nu cumva cred şi eu în ceva asemănător. Să fii posedat! E ca şi cum o forţă străină, clocotitoare, caută să iasă cu orice preţ din tine, o forţă căreia i te împotriveşti din toate fibrele fiinţei tale, dar totuşi pierzi lupta, şi, declarându-te învins, încerci să trăieşti mai departe făcând pace cu năvălitorul. Violare – acesta este cuvântul potrivit pentru o asemenea stare, dacă vrem să ne gândim la sonoritatea unui cuvânt înconjurat de flăcări albastre, ca o lampă de sudură.

Glasul scumpei mele Mary se făcu auzit prin clipa de durere. Spunea:

— Aflarea unor lucruri plăcute nu poate face rău nimănui.

Mi-am încercat vocea; avea un timbru puternic şi sănătos. Am rostit:

— Un strop de speranţă, chiar când nu mai există

nicio speranţă, nu-i strică nimănui.

Şi, punând cana la locul ei în vitrină, m-am întors la scaunul meu şi am băut o jumătate de pahar de rom vechi şi aromat; m-am aşezat, picior peste picior, încleştându-mi mâinile, una de alta, în poală.

— Nu-l înţeleg, zicea Mary. N-a dat niciodată vreo importanţă ghicitului în cărţi, îşi bătea joc de treburile astea. Pur şi simplu, nu înţeleg.

Vârful nervilor mei foşneau ca o iarbă uscată, bătută de vântul iernii, iar degetele mi se albiseră de încleştare.

— Voi încerca să-i dau o explicaţie doamnei Young – lui Margie, am zis. Mary descinde dintr-o familie irlandeză nobilă, dar săracă.

— Nu eram chiar atât de săraci!

— Nu-ţi dai seama după felul cum vorbeşte?

— Din moment ce mi-ai atras acum atenţia…

— Bunica lui Mary a fost sanctificată, sau s-ar cuveni să fie; era o adevărată credincioasă, nu-i aşa, Mary?

Aveam impresia că în sufletul dragei mele se preciza o undă de ostilitate. Dar am continuat.

— Totuşi ea nu se sfia să creadă în stafii, deşi existenţa lor nu este prea conformă cu dogma strictă şi consecventă a creştinismului.

— Dar asta e altceva…

— Bineînţeles că e altceva, draga mea. Aproape fiecare lucru e altceva decât ni se pare. Poţi să nu crezi în ceea ce nu ştii cum arată?

— Fii atentă! zise Mary. Vorbele lui îţi întind o cursă!

— Nu-i întind nicio cursă. Eu nu mă pricep nici să ghicesc, nici să prezic viitorul. Dar cum pot să nu cred în ghicit? Cred că există de vreme ce se

practică!

— Dar nu eşti convins că reprezintă vreun adevăr.

— Adevărul este că milioane de oameni se duc la ghicitori, şi plătesc pentru ca să li se ghicească. Este de ajuns ca să devină interesant, nu?

— Dar tu nu…

— O clipă! Nu afirm că nu cred, ci doar că nu ştiu. Nu e totuna! Nu ştiu ce vine mai întâi – adevărul sau ghicitul?

— Cred că înţeleg ce vrea să spună.

— Înţelegi?

Mary nu era prea încântată.

— Să zicem că omul care ghiceşte este sensibil faţă de unele evenimente, care trebuie să se întâmple în orice caz. Asta voiai să spui?

— Asta-i altceva. Dar cum pot să ştie cărţile ce se va întâmpla? Adăugai: Cărţile n-ar putea nici măcar să se clintească din loc, dacă nu le-ar întoarce cineva.

Margie nu se uita la mine, dar eram sigur că, simţind-o pe Mary din ce în ce mai nemulţumită de mine, voia să afle ce atitudine trebuie să adopte.

— N-am putea face o încercare? am întrebat.

— E ridicol. Cărţile nu prea vor să fie supuse la experienţe; totuşi nu strică să încercăm. Cum vrei să procedăm?

— Dar nici nu v-aţi atins de rom!

Îşi ridicară paharele în acelaşi timp, sorbiră o înghiţitură şi le aşezară pe masă. Mi-am băut şi eu romul, şi am scos din nou cana.

— Ethan, crezi că e bine?

— Da, scumpeteo. Mi-am umplut paharul. De ce nu poţi să dai cărţile legată la ochi?

— Trebuie să spun şi ce reprezintă.

— Ce-ar fi dacă le-ar da Mary, sau eu, şi le-ai citi dumneata?

— Trebuie să se creeze o intimitate între ghicitor şi cărţi, dar nu ştiu… am putea să încercăm.

— Cred că, dacă ne-am hotărât să încercăm, trebuie să respectăm regulile obişnuite, spuse Mary.

Este felul ei de totdeauna. Nu-i plac schimbările – adică nu-i plac schimbări mărunte. Pe cele mari le suportă ca nimeni altul; leşină, văzând o tăietură la un deget, dar, văzând o beregată spintecată, e în stare să rămână calmă şi chiar să sară în ajutor. Mă simţeam oarecum jenat, pentru că, deşi îi spusesem lui Mary că mai discutasem cu Margie despre treburile astea, acum ne prefăceam că ne gândim pentru prima oară la ele.

— Am mai vorbit despre asta azi-dimineaţă.

— Da, când am venit să cumpăr cafea. Discuţia m-a urmărit toată ziua. Am adus şi cărţile.

Mary are tendinţa de a confunda concentrarea cu supărarea, şi supărarea cu violenţa, iar violenţa o înspăimântă. Este o spaimă pe care i-au sădit-o în suflet nişte unchi beţivi, şi e o ruşine. Simţeam cum începe să o cuprindă teama.

— Să lăsăm prostiile, am spus. Mai bine hai să jucăm cazino[8].

Margie înţelese tactica mea, o cunoştea, şi probabil că o mai folosise.

— Sunt de acord.

— Viitorul meu e asigurat. Voi fi un om cu avere. Asta mi-ajunge.

— Vezi, şi-am spus că el nu crede nicio iotă. Te duce cu vorba, şi în cele din urmă refuză să ia parte la joc. Uneori mă aduce într-un hal de nervi…

— Da? Niciodată nu mi-ai spus asta în faţă. Ai fost întotdeauna soţia mea iubitoare.

E ciudat cum uneori poţi simţi undele care trec prin aer şi se întretaie – nu întotdeauna, numai uneori. Mary nu-şi foloseşte mintea pentru o gândire organizată şi poate că, din această cauză, este mai receptivă la impresii. În cameră se accentua încordarea. Îmi trecu prin minte gândul că poate, de acum înainte, Margie nu va mai fi prietena ei cea mai bună, poate că, de azi, Mary nu se va mai simţi atât de bine în prezenţa ei.

— Zău că aş vrea să văd şi eu cum se ghiceşte în cărţi. Nu mă pricep deloc. Totdeauna mi s-a spus că asta este o îndeletnicire a ţigăncilor. Dumneata eşti ţigancă? Cred că n-am avut niciodată ocazia să cunosc o ţigancă.

— Ca fată, avea un nume rusesc, dar e din Alaska, zise Mary.

Aceasta era deci explicaţia pometţilor ei laţi.

— Mary, există o taină pe care încă nu ţi-am spus-o până acum, şi anume cum am ajuns noi în Alaska, zise Margie.

— A fost în stăpânirea ruşilor, intervenii eu. Noi am cumpărat-o de la ei.

— Da, dar aţi ştiut că fusese un loc de surghiun, ca Siberia, dar pentru crime mai grave?

— Ce fel de crime?

— Cele mai înspăimântătoare. Străbunica mea a fost surghiunită în Alaska pentru vrăjitorie.

— Ce anume făcea?

— Făcea să se dezlănţuie furtuna. Am râs.

— Vasăzică ai ajuns la această ocupaţie în mod firesc.

— Să dezlănţui furtuni?

— Să ghiceşti în cărţi – ceea ce e, poate, acelaşi lucru.

— Nu-i adevărat, glumeşti, spuse Mary.

— Poate că glumesc, Mary, dar spun adevărul. Vrăjitoria era considerată drept crima cea mai îngrozitoare, mai îngrozitoare decât omorul. Mai păstrez actele străbunicii – numai că, bineînţeles, sunt în ruseşte.

— Ştii să vorbeşti ruseşte?

— Foarte puţin.

Am spus:

— Poate că şi astăzi vrăjitoria continuă să fie crima cea mai gravă.

— Acum înţelegi ce am vrut să spun? întrebă Mary. El sare de la o idee la alta. Niciodată nu ştii ce gândeşte. Noaptea trecută s-a... adică azi-dimineaţă s-a trezit înainte de a se lumina. A plecat la plimbare.

— Sunt un mizerabil, am spus. Un nelegiuit, sălbatic şi incorigibil.

— Aş vrea ca Margie să dea cărţile, dar aşa cum ştie ea, fără amestecul tău. Dacă ne tot întindem la vorbă, se întorc copiii şi n-o să mai putem face nimic.

— Iertaţi-mă o clipă, le-am spus eu.

Am urcat în dormitor. Sabia se odihnea pe pat, iar cutia de pălării, deschisă, pe jos. Am intrat în baie şi am tras apa la closet. Când se trage apa, se aude în toată casa. Am muiat în apă rece o cârpă şi mi-am apăsat-o pe frunte, şi mai ales pe ochi. Îi simţeam ieşind din orbite. Apa rece mi-a făcut bine. M-am aşezat pe capacul closetului şi mi-am vârât toată faţa în cârpa udă; când s-a încălzit, am udat-o iar. Întorcându-mă prin dormitor, am luat din cutie

pălăria de templier cu pană, şi, aşezându-mi-o pe cap, am coborât scara în ritm de marş.

— Oh, nebunule, zise Mary.

Părea înveselită şi uşurată. Încordarea apăsătoare dispăruse din atmosferă.

— Oare se poate înălbi o pană de struţ?

S-a îngălbenit.

— Cred că se poate. Trebuie să-l întrebi pe domnul Schultz.

— Am să i-o duc luni.

— Aş vrea ca Margie să-ţi dea în cărţi, zise Mary. Ţin foarte mult.

Am pus pălăria pe stâlpul cu care se termină balustrada scării. Stâlpul aducea cu un amiral beat, dacă un astfel de amiral există.

— Adu masa de jucat cărţi, Eth. E nevoie de loc mult.

Am luat-o din dulapul din vestibul, şi i-am aranjat picioarele.

— Lui Margie îi place să stea pe un scaun cu spătarul drept.

I-am adus un scaun din sufragerie.

— Ce trebuie să facem noi?

— Să vă concentraţi, zise Margie.

— La ce să ne gândim?

— Pe cât se poate, la nimic precis. Cărţile sunt în poşeta mea, colo pe canapea.

Totdeauna mi-am închipuit că nişte cărţi de ghicit trebuie să fie pătate cu grăsime, groase, cu colţuri îndoite, dar cărţile lui Margie erau curate şi luceau, de parcă ar fi avut o pojghiţă de material plastic. Erau mai lungi şi mai înguste decât cărţile de joc, şi păreau mai multe de cincizeci şi două. Margie, stând dreaptă pe scaun, începu să le amestece.

Vedeam nişte poze în culori vii, succedându-se în formaţii complicate. Denumirile erau scrise în franţuzeşte: *l'empereur, l'ermite, le chariot, la justice, le mat, le diable*[9], pământ, soare, lună, stele, şi culori de verde, de roşu, de ghindă, şi bani – cred – dacă *denier* înseamnă bani, deşi desenul reprezintă o rozătă heraldică; fiecare suită avea şi *roi, reine* şi *chevalier*[10]. Apoi au apărut nişte cărţi stranii – desene tulburătoare: un turn despicat în două de un fulger, o roată a norocului, un om atârnând cu capul în jos, dintr-o spânzurătoare, numit *le pendu*[11], şi Moartea – *la mort,* un schelet purtând o coasă.

— Sunt cam lugubre, am spus. Desenele înseamnă chiar ceea ce par să însemne?

— E în funcţie de poziţie. Dacă vin cu capul în jos, înseamnă exact contrariul.

— Semnificaţia lor se poate schimba?

— Da. Asta e interpretarea.

Din clipa în care luă cărţile în mână, Margie deveni gravă. Mâinile ei, în bătaia luminii, spuneau ceea ce observasem şi mai înainte, anume că era mai în vârstă decât părea.

— Unde ai învăţat să dai în cărţi? am întrebat-o.

— Priveam cum le dădea bunica, iar mai târziu am început să le iau cu mine pe la petreceri – cred că era un mod de a atrage atenţia.

— Crezi în cărţi?

— Nu ştiu. Uneori se petrec lucruri ieşite din comun. Nu ştiu.

— Este posibil ca ghicitul în cărţi să fie o metodă de a te concentra – un exerciţiu psihic?

— Uneori mi se pare că aşa şi e. De obicei, de câte ori constat că am dat unei cărţi o semnificaţie pe

care nu o avea mai înainte, tocmai atunci se şi potriveşte.

Mâinile ei păreau nişte fiinţe vii, în timp ce amesteca şi tăia, amesteca şi tăia din nou, trecându-mi apoi mie cărţile să le tai.

— Cui să-i ghicesc?

— Ghiceşte-i lui Ethan, strigă Mary. Să vedem dacă va ieşi la fel ca ieri.

Margie se uită la mine.

— Păr de culoare deschisă, ochi albaştri. Ai sub patruzeci de ani? mă întrebă.

— Exact.

— Regele de verde. Îl căută în pachetul de cărţi. Ăsta eşti dumneata.

Era un desen reprezentând un rege purtând coroană şi hlamidă, şi ţinând în mână un imens sceptru, colorat în roşu şi albastru. Dedesubt era scris *Roi de Baton.* Aşează cartea cu faţa în sus şi amestecă din nou restul de cărţi. Apoi începu să le dea repede, vorbind în acelaşi timp, cu un glas monoton. Aşează o carte deasupra cărţii mele. „Asta te acoperă.” Alta de-a latul. „Asta îţi trece de-a curmezişul.” Una în partea de sus. „Asta ţi-e cununa.” Una jos. „Asta ţi-e temelia. Asta în faţă, asta în spatele dumitale.” Cărţile formau pe masă o cruce. Apoi puse repede, la stânga crucii, patru cărţi la rând, zicând:

— Dumneata, casa dumitale, speranţele, viitorul dumitale.

Ultima carte era omul spânzurat cu capul în jos, *le pendu,* dar, din locul unde şedeam eu, de partea cealaltă a mesei, îl vedeam cu capul în sus.

— Vasăzică, asta îmi rezervă viitorul.

— Poate să însemne o salvare, zise ea.

Îşi plimbă arătătorul pe lângă conturul buzei inferioare. _

— Se văd bani? întrebă Mary.

— Da, se văd, răspunse ea distrată. Şi, pe neaşteptate, strânse cărţile, le amestecă de mai multe ori şi le reaşternu, murmurând din nou cuvintele rituale. Părea că nu cercetează fiecare carte în parte, ci vede dintr-odată întreaga formaţie, iar ochii ei aveau o privire înceţoşată şi vagă.

„Joacă tare, mi-am spus în sinea mea, cu procedeul ăsta dă gata asistenţa, pe la cluburile feminine, şi oriunde.” Probabil că şi Pythia arăta la fel de rece, gravă şi impresionantă. Dacă reuşeşti să ţii oamenii în tensiune, cu sufletul la gură, într-o expectativă cât mai îndelungată, au să creadă orice le spui – şi nu e vorba de şarlatanie, ci de tehnică, de dozarea timpului. Femeia asta îşi irosea talentul pentru nişte voiajori comerciali. Dar ce voia de la noi, de la mine? Brusc, strânse cărţile, le făcu pachet şi le băgă în cutia roşie pe care scria: *I. Muller & Ciel Fabrique de Cartes.*

— Nu mai pot să ghicesc, zise ea. Mi se întâmplă, câteodată.

Mary zise, cu sufletul la gură:

— Ai văzut în cărţi ceva şi nu vrei să spui?

— Oh, ba da, vă spun! O dată, pe când eram mică, am văzut un şarpe schimbându-şi pielea, un şarpe cu clopoţei din Munţii Stâncoşi. Am stat şi am privit această transformare, de la început şi până la sfârşit. Ei bine, în timp ce mă uitam acum în cărţi, ele au dispărut deodată, iar în locul lor a apărut şarpele acela care îşi schimbă pielea; pe jumătate, pielea îi era prăfuită şi zdrenţăroasă, iar cealaltă jumătate era nouă şi strălucitoare. Ghiciţi voi

sensul.

— Păreai intratã în transă, am spus. Ţi s-a mai întâmplat vreodată?

— De trei ori.

— Şi a avut vreun sens deosebit?

— Nu, după câte ştiu.

— Ţi-a apărut de fiecare dată şarpele?

— O, nu! Erau alte imagini, dar la fel de ciudate.

— Poate că asta înseamnă schimbarea sorţii lui Ethan, zise Mary cu însufleţire.

— Dar ce, el e un şarpe cu clopoţei?

— Oh, înţeleg ce vrei să spui…

— Simt că mi se încreţeşte pielea, zise Margie. Cândva, în copilărie, şerpii îmi erau oarecum simpatici dar, când am mai crescut, nu i-am mai putut suporta. Când îi văd, mi se încreţeşte toată pielea. Acum, e mai bine să plec.

— Ethan poate să te conducă până acasă.

— Nici nu-mi trece prin cap să accept.

— Mi-ar face plăcere să te conduc.

Margie zâmbi către Mary:

— Ţine-l aici, alături de tine. Tu nu ştii ce înseamnă să n-ai bărbat.

— Prostii, spuse Mary. Dacă tu ai mişca un singur deget, ţi-ai găsi imediat un bărbat.

— Aşa am procedat înainte vreme. Dar nu e bine. Dacă bărbaţii se prind atât de lesne, înseamnă că nu e cine ştie ce de capul lor. Ţine-ţi-l acasă. Să nu pună alta mâna pe el. Vorbind, îşi îmbrăca haina; se grăbea să dispară cât mai iute. Cina a fost delicioasă. Sper să mă invitaţi şi altă dată. Iartă-mă că n-am mai putut ghici, Ethan.

— Te vedem mâine, la biserică?

— Nu, plec la noapte la Montauk.

— Dar acolo vremea e încă friguroasă şi umedă.

— Îmi plac dimineţile, acolo, la mare. Noapte bună.

Mai înainte ca eu să apuc să-i deschid uşa, ea şi ieşise afară, de parcă ar fi urmărit-o cineva.

— Nu ştiam că pleacă astă-seară din oraş, zise Mary.

Nu puteam să-i răspund că nici ea nu ştiuse.

— Ethan, cum explici tu ce ţi-a ghicit astă-seară?

— Astă-seară n-a ghicit nimic.

— Ba da, ai uitat, a spus că vei câştiga bani. Dar ce ai înţeles tu? Bănuiesc că a văzut ceva care a speriat-o. Şi n-a vrut să ne spună.

— Poate că, de când a văzut şarpele acela, a rămas stăpânită de frică.

— Nu crezi că însemna ceva deosebit?

— Cornuleţul meu cu miere, tu eşti expertă în probleme de ghicit. Dar eu de unde să ştiu?

— În orice caz, sunt bucuroasă că n-o urăşti. Credeam c-o urăşti.

— Sunt un om viclean, i-am răspuns. Îmi ascund adevăratele sentimente.

— Nu faţă de mine. Ei vor rămâne până ce se sfârşeşte şi a doua reprezentaţie.

— Despre cine vorbeşti?

— Despre copii. Aşa se întâmplă întotdeauna. Ai fost adorabil în disputa asupra farfuriilor.

— Am o fire complicată. Şi, la timpul oportun, am planurile mele în legătură cu onoarea ta.

Capitolul VI

Am avut întotdeauna obiceiul de a amâna câtăva vreme luarea unei hotărâri, pentru a câştiga, astfel, răgazul necesar de gândire. Apoi, când într-o bună zi mă decideam să examinez problema respectivă, constatam că se rezolvase şi că, de fapt, hotărârea mea era luată. Probabil că fiecărui om i se întâmplă la fel, dar eu n-am posibilitatea să aflu dacă este într-adevăr aşa. De parcă, în peşterile întunecoase şi nelocuite ale minţii, s-ar fi întrunit nişte juraţi lipsiţi de înfăţişare, şi ar fi pronunţat verdictul, îmi imaginez această tainică şi neodihnită zonă a creierului meu ca pe o apă neagră, adâncă, stătătoare, un loc de depuneri de unde nu ies la suprafaţă decât contururi neclare. Sau, poate, este un fel de bibliotecă uriaşă, în care s-au înregistrat toate transformările materiei vii, începând din clipa când a luat fiinţă.

Cred că unii oameni au acces mai intim decât ceilalţi în acest loc de taină – poeţii de pildă. Odată, pe când eram vânzător de ziare şi nu aveam ceas deşteptător, am născocit un emiţător de semnale, prin provocarea anumitor reacţii. Noaptea, stând culcat în pat, mă închipuiam în picioare, la marginea unei ape negre, ţinând în mână o piatră albă, rotundă. Scriam pe ea, cu litere foarte negre, „ora 4”, apoi azvârleam piatra şi priveam cum, învârtindu-se mereu, se tot cufunda, până ce dispărea. Metoda avea succes. La patru fix, mă

trezeam din somn. Mai târziu, am reuşit, cu aceeaşi metodă, să mă trezesc la patru fără zece, sau la patru şi un sfert. N-am dat greş niciodată.

Se întâmpla însă ca la suprafaţa acestei ape să apară o arătare, uneori stranie, alteori pur şi simplu hidoasă, ca şi cum un şarpe de apă, sau vreun alt monstru, al adâncurilor, s-ar ridica din abisul marin.

Nu este decât un an de când Dennis, fratele lui Mary, a murit, la noi acasă, în chinuri groaznice, din cauza unei infecţii la tiroidă. Boala i-a răspândit microbul spaimei în tot organismul şi omul devenise violent, înspăimântat şi feroce. Figura lui prelungă şi blândă de irlandez căpătase o expresie bestială. Am dat şi eu o mână de ajutor pentru a-l ţine cu forţa în pat, pentru a-l linişti şi îmbărbăta în coşmarul lui prevestitor de moarte, şi asta a durat o săptămână întreagă, până ce i-au apărut edeme la plămâni. N-am vrut ca Mary să-l vadă săvârşindu-se din viaţă. Ea nu văzuse niciodată un om murind, şi eram convins că ultima imagine a fratelui ei putea să-i şteargă din suflet amintirea dragă a omului care fusese odinioară atât de blând. Şi, pe când îl vegheam pe patul de moarte, din apa mea neagră a ieşit la suprafaţă un monstru. Îl uram pe Dennis. Aş fi vrut să-l ucid, să-mi înfig dinţii în beregata lui. Muşchii fălcilor mi se încleştaseră, şi cred că gura mea rânjea ca botul unui lup în faţa prăzii.

Când totul s-a sfârşit, am fost cuprins de remuşcări, şi i-am mărturisit tot ceea ce simţisem bătrânului doctor Peele, care tocmai iscălea certificatul de deces.

— Nu este nimic neobişnuit în ceea ce-mi spui, mi-a răspuns. Am citit de multe ori pe feţele oamenilor asemenea porniri, numai că prea puţini le

mărturisesc.

— Dar de unde vin pornirile astea? Eu l-am iubit.

— Cine ştie ce amintiri străvechi. Poate sunt nişte rămăşiţe ale timpurilor gregare, când îmbolnăvirea sau rănirea unui individ reprezenta un adevărat pericol pentru grupul din care făcea parte. Unele animale, ca şi cea mai mare parte a peştilor, îi sfâşie şi îi devorează pe cei mai slabi dintre ei.

— Se poate, dar eu nu sunt animal, şi nici peşte.

— Nu eşti, de bună seamă. Şi poate tocmai din această cauză asemenea porniri ţi se par străine de dumneata. Dar ele zac în noi. Totul zace în noi.

Doctorul Peele este un om de treabă, un biet bătrânel obosit. Ne ajută de cincizeci de ani să venim pe lume sau să ne călătorim din ea.

Dar să mă întorc la acel congres al piraţilor din întuneric – acolo unde se lucrează fără odihnă.

Uneori, omul poate să devină, brusc, cu totul altul, şi în asemenea cazuri se spune: „El nu este în stare să comită una ca asta! Nu-i seamănă lui!” Şi totuşi poate că-i seamănă!

Poate că noi îl priviserăm, până atunci, dintr-un anumit unghi, sau poate că l-au deformat presiunile exercitate, de sus ori de jos, asupra lui. Sunt cazuri frecvente în timp de război: cel fricos devine erou, iar cel viteaz se prăbuşeşte în flăcări. Şi se mai întâmplă şi altfel de cazuri: deschizi dimineaţa ziarul şi afli că un om cumsecade, care îşi iubea familia, şi-a ciopârţit cu toporul femeia şi copiii. După părerea mea, omul se transformă necontenit. Numai că transformarea începe să se observe în anumite momente. Dacă aş vrea să mă analizez mai profund, cred că aş reuşi să descopăr, chiar de la naştere, sau poate şi mai înainte, rădăcinile

transformării mele de azi. În ultima vreme, o seamă de fapte mărunte începuseră să alcătuiască schema unor schimbări mai importante. Aveam senzaţia că treburile şi evenimentele zilnice îmi dădeau ghes, mă îmbrânceau într-o direcţie contrară celei normale sau, în orice caz, contrară aceleia pe care eram obişnuit s-o consider drept normală: direcţia în care mergea vânzătorul de băcănie, falitul, omul fără nicio ţintă sau speranţă reală, cu aspiraţiile zădărnicite de necesitatea de a umple burţile şi a îmbrăca trupurile alor săi, captiv al unor obiceiuri şi atitudini pe care le socotea morale, ba chiar virtuoase. Şi poate că mai simţeam chiar şi o trufie nejustificată că sunt, după cum îmi plăcea să mă numesc, un „om de treabă”.

Bineînţeles, înţelegeam ce se petrecea în jurul meu. Nu aveam nevoie de explicaţiile lui Marullo. Nu poţi trăi într-un orăşel ca New Baytown, fără să-ţi dai seama cum merg treburile. Dar eu nu prea mă gândeam la aceste probleme. Judecătorul Doréas stabilea amenzile pentru încălcarea regulilor de circulaţie în funcţie de anumite aranjamente. Faptul nu mai era un secret pentru nimeni. Şi se ştie că un aranjament atrage după sine alte aranjamente. Directorul serviciilor municipale, care era în acelaşi timp şi proprietarul firmei *Budd – Materiale de Construcţie,* vindea municipiului, la preţuri ridicate, tot felul de materiale, dintre care unele complet nefolositoare. Când se începea asfaltarea vreunei noi străzi aflam că domnul Baker şi Marullo şi încă vreo duzină de oameni de afaceri importanţi cumpăraseră, cu câtva timp înainte de a se fi publicat vreun anunţ, mai toate loturile pentru construcţii. Toate acestea nu erau decât fapte care

se potriveau cu natura umană, dar până acum crezusem că mie nu mi se puteau potrivi. Marullo şi domnul Baker, şi voiajorul comercial, şi Margie Young-Hunt, şi Joey Morphy parcă se coalizaseră să mă urnească din loc, şi până la urmă reuşiseră să-mi dea un brânci zdravăn, încât a trebuit să-mi acord un răgaz pentru gândire.

Draga mea Mary, cu zâmbetul arhaic pe buze, torcea încetişor, îmbujorată în somn, de tihnă şi mulţumire, cum se întâmplă întotdeauna după ce ne iubim; respira o împlinire calmă.

După cât umblasem cu o noapte înainte, acum ar fi trebuit să-mi fie somn, dar nu-mi era. Am observat că rareori mi se întâmplă să-mi fie somn atunci când ştiu că a doua zi pot să mă scol mai târziu. Punctele roşii îmi jucau înaintea ochilor, iar lumina felinarelor de pe stradă făcea să se răsfrângă pe tavan umbrele crengilor de ulm, desfrunzite, ce se împleteau şi se despleteau alene şi cadenţat, în adierea vântului primăvăratic. Fereastra era deschisă pe jumătate, iar perdelele albe se umflau ca pânzele unei corăbii ancorate. Lui Mary îi plac perdelele albe, spălate des. În felul acesta, ea capătă un sentiment de bunăcuviinţă şi securitate. Când îi spun că nu este decât o exprimare a sufletului ei de irlandeză, tânjind după perdele de dantelă, se îmbufnează.

Şi eu mă simţeam împlinit şi mulţumit, dar, pe când Mary, în asemenea împrejurări, cade într-un somn adânc, eu nu voiam să adorm. Voiam să gust din plin senzaţia de mulţumire. Voiam să mă gândesc la concursul cu tema *Iubesc America,* la care se pregăteau să participe copiii mei. Dar, pe lângă toate acestea, voiam să analizez ceea ce se

întâmpla cu mine şi să iau o hotărâre; m-am oprit, bineînţeles, la ultimul subiect, constatând imediat că obscurii juraţi din adâncuri aveau hotărârea gata luată, în numele meu. O vedeam în faţa ochilor, transcrisă în termeni categorici. Era ca şi cum, după ce te-ai antrenat şi te-ai pregătit pentru o alergare, te trezeşti în sfârşit că te afli chiar pe linia de plecare, cu ţintele pantofilor proptite în bloc-starturile culoarului pe care vei alerga. În clipa aceea nu mai ai nicio altă alternativă. Când se va auzi pocnetul pistolului, trebuie să porneşti. Mi-am dat seama că şi eu aveam ţintele pantofilor proptite în bloc-starturi, şi aşteptam doar semnalul. Şi se părea că eram ultimul om care realiza faptul. În tot cursul zilei, diverşi oameni remarcaseră că arăt bine, subînţelegând că arăt altfel decât de obicei, mai sigur pe mine, schimbat. Voiajorul comercial fusese chiar uluit. Marullo mă studiase, puţin cam jenat. Iar Joey-Băiatul se simţise obligat să-şi ceară scuze pentru ceea ce nu el spusese, ci eu. Apoi Margie Young-Hunt, cu povestea şarpelui cu clopoţei. Poate că ea fusese cea mai isteaţă dintre ei. Reuşise într-un fel oarecare să mă pătrundă şi să descopere în mine existenţa unei certitudini, mai înainte ca eu însumi să o fi constatat. Simbolul acestei certitudini era un şarpe cu clopoţei. M-am surprins zâmbind în întuneric. După aceea, neştiind cum să mai procedeze, recursese la cel mai vechi truc din lume – perspectiva adulterului, undiţă aruncată în largul apei, pentru a se afla cam ce fel de peşti trăiesc pe acolo. Nu de şoapta tainică a trupului ei ascuns cu grijă mi-am adus aminte – nu, în faţă mi-a apărut imaginea mâinilor ei, ca nişte gheare, trădându-i şi vârsta, dar şi nervozitatea, şi

cruzimea ce-l cuprind pe om când îşi pierde controlul asupra unei situaţii.

Îmi propun uneori să aflu natura intimă a gândurilor nocturne. Ele sunt înrudite îndeaproape cu visele. Câteodată le pot stăpâni în voie, dar alteori se năpustesc asupra mea, ca o herghelie de cai sălbatici, nestruniţi.

În felul acesta şi-a făcut apariţia Danny Taylor. Nu doream să mă gândesc la el şi să mă întristez, dar totuşi a venit. A trebuit să recurg la o şmecherie învăţată cândva de la un sergent, deşcă bătrână care trecuse prin multe. A fost o împrejurare, în timpul războiului, când am trăit o zi, o noapte şi încă o zi, ca şi cum ar fi fost o singură unitate de timp, un întreg ale cărui părţi erau tot ce poate fi mai cutremurător şi mai groaznic în oribila realitate a luptelor. Nu ştiu dacă mi-am dat seama de întreaga grozăvie chiar în timpul cât o trăiam, deoarece eram şi foarte ocupat şi peste măsură de istovit, dar mai târziu, această unitate formată dintr-o zi, o noapte şi încă o zi, mi-a revenit tot mai des, cu perseverenţă, în gândurile nocturne, până ce am simţit că sunt pe punctul de a înnebuni; există o nebunie denumită „oboseală de front”, după ce, mai înainte vreme i se spunea contuzie. Am încercat toate metodele pe care le cunoşteam, vrând să-mi îndepărtez din gânduri acele zile, dar în ciuda tuturor eforturilor, ele se reîntorceau în mintea mea. Aşteptau să treacă ziua, şi noaptea puneau din nou stăpânire pe mine. O dată, după câteva pahare de whisky, devenind ceva mai sentimental, am destăinuit sergentului nostru major, un bătrân ostaş de profesie, ce luptase în războaie de a căror existenţă noi şi uitaserăm. Dacă şi-ar fi prins de

piept toate panglicile decoraţiilor primite, n-ar mai fi reuşit să-şi încheie nasturii. Era de origine polonez, din Chicago, şi se numea Mike Polaski. Când i-am spus povestea, era băut zdravăn, din fericire, căci altfel ar fi devenit morocănos şi tăcut, din cauza unor prejudecăţi adânc înrădăcinate, în privinţa fraternizării gradelor inferioare cu ofiţerii.

Mike mi-a ascultat toată povestea, de la început până la sfârşit, fixându-mi tot timpul aluniţa dintre sprâncene.

— Da! zise el. Cunosc chestia. Mai rău e că omul vrea neapărat să şi-o scoată din cap. Dar metoda asta nu-i bună. Ce trebuie să faci, e s-o accepţi aşa cum e.

— Adică cum, Mike?

— Bagă de seamă, va dura cam mult! Începe chiar cu începutul, şi sileşte-te să-ţi aminteşti cât mai multe amănunte, până ajungi la sfârşit. Ori de câte ori îţi revine în minte, faci aşa cum îţi spun, depeni toate faptele, de la început până la sfârşit. Ai să vezi că amintirile vor începe mai întâi să pălească, apoi vor dispărea episoade întregi, şi până la urmă ai să uiţi toată povestea.

Am încercat metoda sergentului şi-a mers. Nu ştiu dacă psihiatrii au cunoştinţă de această metodă, dar ştiu că ar merita să fie utilizată.

Când gândurile despre Danny Taylor porniră, în noapte, asaltul asupra mea, am pus imediat în aplicare tratamentul sergentului Mike.

Pe vremea când eu şi Danny eram copii – aveam aceeaşi vârstă, aceeaşi înălţime, aceeaşi greutate – ne duceam la magazia de cereale şi furaje de pe Strada Mare, ca să ne cântărim. Dacă, într-una din săptămâni, eu cântăream cu o juma’ de kilogram

mai mult, în săptămâna următoare Danny mă ajungea din urmă. Mergeam împreună să pescuim, să vânăm şi să înotăm, şi ne plimbam cu aceleaşi fete. Familia lui Danny era bogată, ca toate vechile familii din Old Baytown. Taylorii locuiau într-o casă albă, cu coloane înalte şi subţiri, pe strada Porlock. Cândva, Taylorii au avut şi o casă la ţară – cam la vreo cinci kilometri de oraş.

În jurul oraşului nostru, ochiul întâlneşte numai dealuri unduioase, acoperite cu arbori, în unele locuri pini pitici, iar în altele stejari, arbori de hickory şi vreo câţiva cedri. Odinioară, cu mult înainte de a mă fi născut eu, stejarii atingeau dimensiuni uriaşe, atât de uriaşe, încât corăbiile de prin partea locului aveau chila, bordajul şi punţile construite din lemnul acestor giganţi, care creşteau la o aruncătură de piatră depărtare de şantierul naval; dar, tăindu-i mereu, n-a mai rămas nimic din falnicii stejari. În peisajul acesta încântător, Taylorii stăpâniseră cândva o casă, situată în mijlocul unei fâneţe întinse, singurul teren plat din toată regiunea. Probabil că aici fusese, pe vremuri, fundul unui lac, căci terenul, neted ca o masă, era înconjurat de dealuri joase. Cu vreo şaizeci de ani în urmă, casa Taylorilor arsese până la temelie, şi nu mai fusese reconstruită. Când eram puşti, Danny şi cu mine ne duceam acolo cu bicicletele. Ne zbenguiam în pivniţa zidită din piatră, ne-am construit chiar o cabană de vânătoare din cărămizile rămase de la vechile fundaţii ale casei. Cred că parcul fusese cândva o adevărată minune. Se mai distingeau, sub invazia pădurii, aleile mărginite de pomi, rămăşiţele gardurilor vii şi ale straturilor de flori. Ici şi colo mai întâlneai câte o

bucată dintr-o balustradă de piatră, şi o dată am găsit un bust al lui Pan, pe un soclu ros de vreme. Căzuse cu faţa în jos, iar coarnele şi barba erau înfundate în pământul gras, amestecat cu nisip. L-am ridicat, l-am şters de pământ, şi l-am respectat câtăva vreme ca pe un zeu ce era. Dar dorinţa de bani şi fetele au pus stăpânire pe noi şi, în cele din urmă, l-am urcat într-o căruţă şi l-am cărat până la Floodhampton, unde l-am vândut pe cinci dolari, într-un magazin de vechituri. Trebuia să fi fost o piesă de valoare, poate chiar antică.

Eram prieteni, eu şi Danny, aşa cum în mod normal toţi băieţii sunt prieteni. A intervenit apoi înscrierea lui la Academia Navală. L-am văzut, o dată, în uniformă, şi după aceea nu l-am mai întâlnit mulţi ani. New Baytown este un oraş în care oamenii, trăind înghesuiţi, nu pot avea taine. Toată lumea ştia că Danny fusese exmatriculat şi nimeni nu mai comenta faptul. Familia Taylor s-a stins, aşa cum s-a stins şi familia Hawley. N-am mai rămas decât eu şi, bineînţeles, fiul meu Allen. Danny nu s-a mai arătat pe meleagurile noastre, decât după ce toţi ai lui au murit, iar când s-a înapoiat era un beţiv. La început am încercat să-i vin în ajutor, dar el nu m-a lăsat. Nu voia să vadă pe nimeni. Şi, cu toate acestea, eram încă apropiaţi – foarte apropiaţi.

Am început să-mi depăn din nou amintirile în legătură cu Danny, până am ajuns la dimineaţa când îi dădusem un dolar, cu ajutorul căruia să-şi înece necazul.

Transformarea prin care treceam fusese pregătită şi de propriile mele sentimente, dar şi de presiuni din afară – voinţa lui Mary, dorinţele lui Allen, supărarea lui Ellen, sfatul domnului Baker. Abia

atunci când schimbarea este întru totul stabilită, gândul aşază un acoperiş deasupra întregii construcţii şi găseşte cuvintele care s-o explice şi s-o justifice. Nu cumva, umila, permanenta mea situaţie de simbriaş, nu înseamnă virtute, ci numai o trândăvie morală? În orice meserie este nevoie de îndrăzneală. Poate că eu eram pur şi simplu un om timid, poate că mă temeam de consecinţe – şi eram deci, într-un cuvânt, leneş. În oraşul nostru, succesul în afaceri nu este o problemă complicată, şi nici nu constituie pentru cineva vreun secret, dar nici succesul nu este prea răsunător, deoarece oamenii de afaceri şi-au construit ei singuri nişte bariere artificiale în calea activităţii lor. Delictele pe care le săvârşesc sunt lipsite de amploare, şi succesele sunt de asemenea de mică anvergură. Dacă s-ar face vreodată un control, în mod serios, la administraţia oraşului sau la oamenii de afaceri din New Baytown, s-ar descoperi că vreo sută de legi şi o mie de reguli morale au fost încălcate – dar că toate nu reprezintă decât încălcări mărunte, furtişaguri. Aceşti oameni desfiinţează doar câteva dintre preceptele decalogului, şi păstrează restul. Când unul dintre cei care reuşesc obţine ceea ce îi trebuia sau dorea să aibă, redevine virtuos cu aceeaşi uşurinţă cu care îşi schimbă cămaşa, şi, după cât se vede, nu suferă de pe urma acestor încălcări, presupunând, desigur, că nu este prins asupra faptului. Oare şi-a pus, măcar o dată, vreunul dintre ei, această problemă? Nu ştiu. Iar dacă îţi treci cu vederea micile păcate, de ce nu ţi-ai trece şi o lovitură fulgerătoare, crudă, curajoasă? Dacă a fost comisă lent, cu perseverenţă, o crimă este mai puţin gravă, decât o înjunghiere rapidă şi

nemiloasă? Eu nu mă simt deloc vinovat faţă de vieţile nemţilor pe care i-am ucis. Să presupunem că aş desfiinţa pentru o clipă toate preceptele morale, nu numai câteva dintre ele. După ce mi-am atins ţelul, nu le pot oare respecta din nou? Afacerile sunt, fără îndoială, un fel de război. De ce să nu declar un război total, în vederea instaurării păcii? Domnul Baker şi amicii lui nu l-au împuşcat pe tata, în schimb i-au dat sfaturi, şi când edificiul pe care îl ridicase s-a prăbuşit, ei l-au moştenit. În cazul acesta nu s-a comis tot un fel de crimă? Există oare, printre marile averi pe care le admirăm, măcar una singură, dobândită fără manifestări de cruzime? Oricât m-aş gândi, nu pot să găsesc un astfel de exemplu.

Dacă aş înlătura, chiar pentru scurt timp, toate regulile morale, ştiu bine că după aceea aş purta toată viaţa stigmatul unor cicatrice. Dar cu ce pot fi astfel de cicatrice mai urâte decât cele ale ratării, pe care le port? Fără nicio cicatrice, nu se poate!

Toate aceste reflecţii erau ca nişte giruete ce se tot învârteau în vârful clădirii ridicate din nelinişte şi nemulţumire. Desigur, se putea trăi în felul acesta, deoarece şi alţii trăiesc la fel. Dar, deschizând această poartă, voi mai putea oare vreodată s-o închid la loc? Nu ştiam. Nu aveam de unde să ştiu, înainte de a o deschide… Oare domnul Baker ştia? L-au preocupat vreodată asemenea probleme?… Bătrânul căpitan credea că Bakerii dăduseră foc corăbiei *Belle-Adair,* ca să poată încasa prima de asigurare. Oare faptul acesta, ca şi ghinionul tatălui meu, îl îndemnau pe domnul Baker să mă ajute? Nu cumva acestea erau cicatricele lui?

În mijlocul acestor evenimente, mă puteam asemui

cu o navă de mare tonaj, trasă, împinsă şi învârtită din toate părţile de o mulţime de remorchere mici. De îndată ce fluxul şi remorcherele îi schimbă direcţia, nava trebuie să-şi fixeze o nouă direcţie şi să-şi pună maşinile în mişcare. Sus, pe puntea de comandă, unde este centrul conducător, trebuie să-ţi pui întrebarea: Bun, acum ştiu încotro vreau să mă îndrept. Dar cum să ajung până acolo, şi unde mă pândesc stâncile submarine, şi cum va fi vremea?

Ştiam că una dintre aceste stânci fatale era pălăvrăgeala, în dorinţa lor nemăsurată de glorie, de glorie cu orice preţ, obţinută chiar printr-o condamnare, atâţia oameni sunt gata să se trădeze pe ei înşişi, mai înainte de a fi trădaţi de alţii. Fântâna lui Andersen rămâne singurul confident demn de încredere – fântâna din povestea lui Andersen.

I-am strigat bătrânului căpitan: „Pot să stabilesc ruta, domnule? E bună, ruta asta? Mă va duce la ţintă?”

Dar, pentru întâia oară, el a refuzat să dea comanda. „Trebuie s-o nimereşti singur. Ceea ce este bun pentru unul poate fi rău pentru altul, şi numai la sfârşit poţi să ştii ce a fost bun şi ce a fost rău.”

Bătrânul şnapan ar fi putut, desigur, să-mi dea câteva sfaturi, dar poate că ele tot n-ar mai fi schimbat nimic. Nimeni nu vrea sfaturi – toţi vor numai să fii de acord cu ei.

Capitolul VII

Când m-am trezit, somnoroasa mea Mary nu mai era în cameră, iar cafeaua şi şunca se anunţau a fi pe maşina de gătit. Aromele lor ajungeau până la mine. Cu greu ai fi găsit o zi mai potrivită pentru înviere: era o zi colorată în verde, albastru şi galben. De la fereastra dormitorului puteam să văd cum totul învia, iarba şi arborii; era anotimpul cel mai indicat pentru acest lucru. Am îmbrăcat halatul primit ca dar de Crăciun şi mi-am încălţat papucii, dăruiţi de ziua mea. Am găsit în baie nişte pomadă pentru păr, a lui Allen, şi m-am năclăit cu ea atât de bine încât, după ce m-am pieptănat şi mi-am periat părul, parcă purtam pe cap un basc prea strâmt.

Micul dejun din duminica Paştelui este o adevărată orgie, cu ouă, clătite şi slăninuţă prăjită. M-am apropiat tiptil de Mary, pe la spate, şi dându-i o palmă pe fundul ascuns sub rochia de mătase, i-am strigat *Kyrie eleison*[12]!

— Oh! exclamă ea. Nu te-am auzit venind. Cercetă halatul meu imprimat cu desene turceşti. E frumos, zise. Nu-l porţi destul de des.

— N-am timp. N-am avut timp.

— E drăguţ.

— Aşa şi trebuie să fie. Doar mi l-ai ales tu. Ce fac copiii? Dorm, cu aromele astea minunate pe la nas?

— O, nu! Sunt afară, se joacă ascunzând ouă prin iarbă. Mă întreb ce-o fi vrând domnul Baker.

Mă sperie întotdeauna aceste salturi neprevăzute,

de la o idee la alta.

— Domnul Baker, domnul Baker… O! Probabil că vrea să-mi îndrume primii paşi pe drumul bogăţiei.

— I-ai spus? I-ai spus că ţi-au ieşit cărţile?

— Bineînţeles că nu, draga mea. Dar s-ar putea ca el să fi bănuit. Apoi i-am spus cu gravitate: Ascultă, brânzoaică mică, tu eşti convinsă că eu am un cap de mare om de afaceri, nu-i adevărat?

— Ce vrei să spui?

Voia tocmai să întoarcă o clătită, şi rămase cu tigaia în aer.

— Domnul Baker îmi spune că ar trebui să fructific banii moşteniţi de la fratele tău.

— Dacă domnul Baker…

— O clipă! Eu nu vreau să fac asta. Sunt banii tăi, pentru zile negre.

— Crezi că domnul Baker nu este mai priceput decât tine în treburile astea, dragule?

— Nu sunt sigur. Ştiu însă că şi tata îl credea priceput. De asta am ajuns să lucrez la Marullo.

— Totuşi cred că domnul Baker…

— Vrei să te laşi călăuzită de mine, iubita mea?

— Desigur…

— În toate privinţele?

— Iar vrei să spui vreo prostie?

— Sunt absolut serios… Absolut!

— Te cred. Dar totuşi nu poţi continua să păstrezi îndoieli în privinţa domnului Baker. El e… el e…

— El e domnul Baker. O să vedem ce are de spus şi pe urmă… dorinţa mea va rămâne ca banii să stea la bancă, acolo unde se află acum.

Allen ţâşni înăuntru ca din praştie, pe uşa din dos.

— Marullo, domnul Marullo e afară. Vrea să te vadă.

— Asta ce mai e? întrebă Mary.

— Ei bine, invită-l să intre.

— I-am spus. Nu vrea.

— Ethan, ce mai e şi asta? Nu poţi să ieşi în halat. E duminica Paştilor!

— Allen, spune-i domnului Marullo că nu sunt îmbrăcat. Spune-i că-l rog să revină ceva mai târziu. Dar dacă se grăbeşte şi vrea să-mi vorbească între patru ochi, poate să vină la uşa din faţă.

Allen o zbughi afară.

— Nu ştiu ce vrea. Poate a fost prădată băcănia.

Allen se întoarse în fugă.

— Se duce la uşa din faţă.

— Dragul meu, nu-l lăsa să-ţi strice micul dejun, auzi?

Am traversat casa şi m-am dus să deschid uşa din faţă. Marullo mă aştepta pe verandă, îmbrăcat ca pentru slujba de Paşte, cu cel mai bun costum al lui, din postav negru, cu un lanţ gros de aur la ceas. Îşi ţinea într-o mână pălăria neagră, şi îmi zâmbea, nervos, ca un câine cu coada între picioare.

— Intră!

— Nu, răspunse el. Vreau ţie spun un cuvânt. Am auzit despre individ care ţie oferit remiză.

— Da?

— Am auzit cum tu dat pe el afară.

— Cine ţi-a spus?

— Nu pot spui. Zâmbi din nou.

— Ei, şi ce-i cu asta? Vrei să zici că ar fi trebuit să accept?

El făcu un pas înainte şi, foarte ceremonios, îmi scutură mâna, în sus şi în jos, ca pe o pompă de apă.

— Tu un băiat de treabă eşti.

— Poate că oferta nu mi s-a părut destul de

avantajoasă.

— Glumeşti? Tu un băiat de treabă eşti. Asta tot! Băiat de treabă eşti. Îşi vârî mâna în buzunarul umflat al hainei şi scoase la iveală o pungă. Ia asta. Mă bătu pe umăr, apoi, copleşit de un sentiment de jenă, se întoarse şi plecă; picioarele prea scurte îl purtau repede, iar ceafa grasă, revărsată peste gulerul tare şi alb, era roşie ca focul.

— Ce voia?

M-am uitat în pungă. Erau ouă de Paşte, din zahăr colorat. La prăvălie, aveam un borcan mare şi pătrat, de sticlă, plin cu astfel de acadele.

— A adus un cadou pentru copii.

— Marullo a adus un cadou? Nu-mi vine să cred.

— Şi totuşi aşa e.

— Dar cum? N-a mai făcut niciodată un asemenea gest.

— Cred să pur şi simplu s-a îndrăgostit de mine.

— Este vorba despre vreun secret?

— Dragul meu trifoiaş, există opt milioane de probleme pe care nu le cunoaşte niciunul dintre noi. Copiii se uitau la noi, prin uşa din dos, care rămăsese deschisă. Le-am întins punga. Un dar din partea unui admirator. Să nu v-atingeţi de ele până nu terminaţi micul dejun.

În timp ce ne îmbrăcam pentru a merge la biserică, Mary îmi spuse:

— Aş vrea să ştiu ce înseamnă toate astea!

— Te referi la Marullo? Trebuie să recunosc, draga mea, că şi eu aş vrea să ştiu ce înseamnă!

— O pungă cu acadele ieftine…

— Crezi că poate fi ceva mai grav în simplitatea acestui gest?

— Nu te înţeleg.

— Nevastă-sa a murit. N-are pe nimeni. Îmbătrâneşte. Poate că… poate că se simte prea singur.

— Dar n-a mai venit niciodată la noi. Dacă se simte singur, ar trebui să profiţi de ocazie şi să-i ceri să-ţi mărească leafa. La domnul Baker nu s-ar duce el aşa, pe neanunţate. Asta mă enervează.

M-am gătit de parcă devenisem o poiană înfloritǎ: costum negru, sobru de înmormântare; cămaşă albă cu guler la fel, atât de scrobite încât reflectau razele soarelui ca o oglindă, şi o cravată albastru-închis cu nişte puncte discrete.

Oare doamna Margie Young-Hunt stârnise aceste furtuni ancestrale? Cine îl informase pe Marullo? Desigur, domnul Bugger îi spusese doamnei Young-Hunt, iar ea lui Marullo. Eu am să tac, o, Margie, căci nu mă-ncred în tine! Nu am încredere în tine, doamnă Young, şi poate că-i mai bine! Cu gândul ăsta zumzăindu-mi în cap, am coborât în grădină, să-mi caut o floare albă, ca de Paşte, pentru a mi-o pune la butonieră. Într-un colţ al curţii, lângă panta care duce spre pivniţă, se află o palmă de loc adăpostit unde pământul este mereu cald, din cauza vecinătăţii cazanului de la calorifer, şi primeşte, în timpul iernii, fiecare rază de soare. Acolo cresc violete albe; răsadurile au fost aduse de la cimitir, unde aceste flori cresc sălbatice, pe mormintele strămoşilor mei. Am cules trei boboci, pentru mine, şi un mic buchet pentru draga mea Mary. Am aranjat jur împrejurul buchetului frunzele lor palide şi le-am legat strâns cu o foiţă de poleială găsită în bucătărie.

— Oh, sunt minunate, zise Mary. Numai o clipă, să caut un ac, şi să mi le prind la rochie.

— Sunt cele dintâi, cele dintâi violete, vrăbiuţa mea pufoasă. Eu sunt sclavul tău. Cristos a înviat! Totul merge bine în lume…

— Dragule, te rog nu glumi cu cele sfinte!

— Cum se numeşte pieptănătura asta?

— Îţi place?

— Foarte mult. Aş vrea s-o porţi întotdeauna.

— Nu eram convinsă că o să-ţi placă. Margie spunea că tu nu observi niciodată nimic. Să vezi ce ochi o să facă, auzind că mi-ai observat coafura. Şi aşează pe cap un fel de castron cu flori, obolul plătit în fiecare an primăvăratecii zeiţe Eostre.

— Îţi place?

— E adorabilă.

Apoi au trecut la inspecţie cei doi tineri. Urechile, nările, pantofii – amănunt cu amănunt – au rezistat cu succes. Allen îşi pomădase părul într-un asemenea hal, încât pielea capului i se strânsese de nici nu mai putea clipi. Tocurile pantofilor nu erau date cu cremă, în schimb, reuşise, cu o răbdare nemărginită, să-şi aranjeze un smoc de păr, care i se revărsa pe frunte ca un val.

Ellen, deşi doar o fetiţă, este cât se poate de feminină. În înfăţişarea ei, totul era în ordine. Mi-am mai încercat încă o dată norocul.

— Ellen, i-am spus, ţi-ai aranjat părul nu ştiu cum, altfel decât de obicei. Îţi stă foarte bine. Mary dragă, nu-ţi place şi ţie?

— O, va începe să-şi dea aere, zise Mary.

Am pornit, ca o procesiune, pe aleea noastră, am ieşit în Strada Ulmilor, apoi am luat-o la stânga, pe Porlock, unde se află biserica, vechea noastră biserică, cu clopotniţa albă, copiată aidoma după Christofer Wren[13] Eram numai un strop din fluviul

de oameni ce creştea mereu, şi fiecare femeie se delecta admirând, în trecere, pălăriile celorlalte.

— Am imaginat un model nou de pălărie pentru Paşte, am spus. O simplă coroană de spini de aur, ridicată în faţă, cu câteva picături din rubine veritabile pe frunte.

— Ethan! zise Mary serioasă. Dacă te aude cineva?

— Cred că modelul meu n-ar avea succes la public.

— Eşti groaznic, zise Mary. Şi eu eram de acord cu ea, ba mă consideram mai mult decât groaznic. Mă întrebam cum ar reacţiona domnul Baker la comentariile făcute pe seama părului său.

Micul pârâu al familiei noastre se întâlni cu alte pâraie, făcând schimb de urări ceremonioase, apoi râul se transformă într-un fluviu ce se vărsă în biserica episcopală Sfântul Toma, o biserică de

---

[1] Cei 102 separatişti din biserica anglicană, care au debarcat de pe vasul Mayflower (în anul 1620), în Massachussets, întemeind colonia Plymouth – prima colonie pe pământ american.

[2] Doamne, de ce m-ai părăsit? (În ebraica veche)

[3] Perete de piatră (în lb. engleză).

[4] Pescaj – adâncimea de cufundare în apă a unei nave, care variază în raport cu încărcătura.

[5] American Telegraph and Telephone.

[6] *Le Morte d'Arthur* – titlul ediţiei în care au apărut traduse şi aranjate de către sir Thomas Malory (scriitor englez din sec. XV) romanele cavalereşti franceze din ciclul lui Arthur.

[7] Scandal provocat de mituirea juriilor de la concursurile organizate de televiziunea americană.

[8] Vechi joc de cărţi.

[9] Împăratul, pustnicul, căruţa, dreptatea, catargul, diavolul (în lb. franceză).

[10] Rege, regină, valet (în lb. franceză.)

[11] Spânzuratul (în lb. franceză.)

[12] Doamne miluieşte (în lb. greacă).

[13] *Christofer Wren* (1632—1723) – matematician şi arhitect englez. Printre operele lui se numără Capela de la Colegiul Pembroke din Cambridge, turnul occidental de la Westminster Abbey, 52 biserici din Londra etc.

înălţime mijlocie.

Când va suna ceasul să-i împărtăşesc fiului meu tainele vieţii, pe care, de altfel, nu mă îndoiesc că le cunoaşte de pe acum, va trebui să-mi aduc aminte să-i ţin o mică prelegere despre coafura femeilor. Înarmat cu o vorbă drăguţă despre coafură, va putea să meargă oricât de departe îl vor împinge poftele nesăţioase ale sufletului său. Totuşi va trebui să-l previn. Poate să lovească femeile, să le bată, să le tăvălească, să le mototolească sau să le buşească, dar nu care cumva… nu care cumva să le ciufulească părul! Înarmat cu aceste cunoştinţe, va fi răsfăţat de femei ca un paşă.

Bakerii erau înaintea noastră, tocmai urcau treptele; am schimbat între noi urările de rigoare.

— Cred că ne vedem la ceai.

— Da, desigur. Vă doresc un Paşte fericit.

— Oare ăsta să fie Allen? Vai, cum a crescut! Şi Mary Ellen! Le-am şi pierdut socoteala anilor – s-au făcut atât de repede mari!

O biserică în care te-ai închinat de mic copil are ceva intim şi de neuitat. Cunosc, în biserica Sfântul Toma, fiecare ungher tainic, fiecare iz abia simţit. În cristelniţa de colo am fost botezat, dincolo am îngenuncheat la prima mea împărtăşanie, în strana aceea au stat Hawley-ii, Dumnezeu mai ştie din ce an; şi nu fac niciun fel de figuri de stil. Probabil că am fost foarte pătruns de credinţă, deoarece îmi amintesc fiecare sacrilegiu pe care l-am comis, şi am comis o sumedenie. Cred că pot să indic fiecare loc unde sunt zgâriate cu unghia iniţialele mele. Odată, Danny Taylor şi cu mine, am scris cu împunsături de ac, în Cartea de Rugăciuni, literele unui cuvânt cât se poate de necuviincios. Domnul

Wheeler ne-a prins şi ne-a pedepsit, dar a fost nevoit să controleze toate cărţile de rugăciuni şi de psalmi, pentru a se convinge că nu mai există şi altundeva cuvinte la fel de necuviincioase.

Îmi amintesc de o întâmplare groaznică, petrecută în strana de sub amvon, pe când eram copil. Eram ministrant, şi cântam soprano, din toate puterile. Oficia episcopul, un bătrânel simpatic cu o chelie ca o ceapă fiartă, dar pe care eu o vedeam strălucind sub nimbul razelor de sfinţenie. Plin de aceste sentimente înălţătoare am uitat să prind crucea cu cârligul de alamă, când am pus-o în suportul ei. Pe când se citea al doilea capitol al utreniei, am văzut cu groază cum, crucea grea de alamă începe să se clatine şi apoi cade drept în capul acela chel şi preasfânt. Episcopul s-a prăvălit ca un bou izbit cu toporul în ţeastă, iar misiunea de a purta crucea a trecut asupra unui alt băiat, care nu cânta atât de bine ca mine, un băiat cu numele de Hill, poreclit de noi Puturosul. Acum e antropolog, undeva prin vest. Întâmplarea de atunci parcă a vrut să-mi arate că intenţiile, fie bune, fie rele, nu sunt totul în viaţă. Accidentele sunt guvernate de noroc, de soartă, sau de alte forţe.

Am ascultat toată slujba, apoi ni s-a anunţat că Cristos a înviat într-adevăr. Ca întotdeauna, aceste cuvinte m-au înfiorat, furnicându-mă de-a lungul şirei spinării. M-am împărtăşit, cu inima senină. Allen şi Mary Ellen nu primiseră încă prima împărtăşanie şi erau atât de neliniştiţi, încât a trebuit să li se arunce o privire de oţel, pentru a-i sili să nu se mai foiască. Când privirea lui Mary devine ostilă, ochii ei sunt capabili să străpungă chiar şi platoşa adolescenţei.

Am ieşit apoi afară, sub soarele copleşitor, şi am început să ne felicităm, să ne strângem mâinile, şi să schimbăm urări cu toţi vecinii din comunitatea noastră. I-am felicitat din nou pe toţi cei pe care îi felicitasem şi la venire – continuarea unui ritual, sau poate un ritual continuu, sub forma bunelor şi cuviincioaselor maniere, un fel de implorare mută de a fi luat în seamă şi respectat de ceilalţi.

— Bună dimineaţa. Cum va simţiţi într-o zi atât de frumoasă?

— Foarte bine, mulţumesc. Ce face mama dumneavoastră?

— A început să îmbătrânească – îmbătrâneşte – o încearcă tot mai des necazurile şi înţepăturile vârstei. Am să-i spun că aţi întrebat de ea.

Dacă nu izvorăsc dintr-o simţire, cuvintele sunt goale de semnificaţie. Oare noi acţionăm ca urmare a gândirii, sau simţirea este aceea care stimulează acţiunea, şi numai uneori gândirea devine motorul acţiunii? În fruntea micii noastre parade însorite mergea domnul Baker, evitând să calce pe crăpăturile trotuarului; maică-sa, moartă de douăzeci de ani, era în afara pericolului de a-şi rupe şira spinării. Doamna Baker, Amelia, o femeie măruntă, semănând cu o pasăre cu ochii ageri, dar o pasăre care se hrăneşte cu seminţe, mergea alături de el, cu paşi uşori, încercând să şi-i potrivească după călcătura lui inegală.

Fiul meu Allen mergea lângă soră-sa, dar fiecare dintre ei căuta să lase impresia că n-are nimic de-a face cu celălalt. Cred că ea îl dispreţuieşte, iar el o detestă. Poate că asta o să dureze toată viaţa, dar se vor deprinde să-şi ascundă adevăratele sentimente într-un nor trandafiriu de cuvinte drăgăstoase. Dă-le

de mâncare, nevastă – dă-le ouă tari cu murături, sendvişuri cu gem şi cu unt de alune, mere roşii cu miros de butoi, şi dă-le apoi drumul în lume, să se înmulţească!

Chiar aşa a şi făcut. Iar copiii au plecat, fiecare în lumea lui intimă, separată de a celorlalţi, ţinând în mână punga de hârtie.

— Ţi-a plăcut slujba, draga mea?

— Oh, da! Întotdeauna îmi place. Dar tu… uneori mă întreb dacă tu crezi… nu, zău, vorbesc serios. Uneori… glumele tale…

— Trage-ţi scaunul mai aproape, aluniţa mea dragă.

— Trebuie să încălzesc mâncarea.

— Dă-o naibii de mâncare…

— Vezi, chiar despre asta vorbeam. Glumele tale…

— Mâncarea nu e un lucru sfânt. Dacă ar fi mai cald, te-aş duce la o plimbare cu barca, am vâsli până după dig, şi am pescui guvizi.

— Dar nu mergem la Bakeri? Ethan, tu încă nu ştii dacă eşti sau nu credincios? De ce îmi dai tot felul de nume caraghioase? Nu-mi spui aproape niciodată pe nume.

— Nu vreau să mă repet şi să devin plicticos, dar în inima mea numele tău răsună ca un glas de clopot. Dacă sunt credincios? Ce întrebare! Să iau, pe rând, strălucitoarele fraze ale crezului de la Niceea[14] încărcate ca nişte cartuşe, şi să le inspectez pe toate feţele? Nu. Nu e nevoie. Mi se pare atât de ciudat, Mary! Dacă gândul, sufletul şi trupul meu ar fi uscate şi lipsite de credinţă, ca un bob de fasole, ar fi de-ajuns să aud cuvintele:

[14] La Consiliul de la Niceea (325) episcopii au compus un Simbol al Credinţei care, completat în 381 la Conciliul de la Constantinopol a intrat în Liturghie şi formează *credo*-ul creştin.

„Domnul e Păstorul meu, şi sub scutul lui eu nu voi duce lipsă de nimic. El mă conduce spre păşunile înverzite”, şi aş simţi rece în stomac, inima mi-ar bubui în piept, iar în creier mi s-ar aprinde o vâlvătaie.

— Nu înţeleg.

— Eşti o fată de treabă. Nici eu nu înţeleg. Hai să zicem că, pe când eram un prunc mititel, cu oasele moi şi maleabile, am fost aşezat într-o cutie mică în formă de cruce episcopală, şi am căpătat astfel, forma ei. Apoi, când am spart cutia ca să ies afară, ca puii când ies din găoace, e de mirare că aveam forma unei cruci? Ai observat că puii au oarecum forma unui ou?

— Spui lucruri atât de îngrozitoare, chiar şi copiilor!

— Şi ei îmi spun mie. Nu mai târziu decât aseară. Ellen m-a întrebat: „Tăticule, când o să fim bogaţi?” Dar nu i-am răspuns ceea ce ştiam. „O să fim bogaţi în curând, iar tu, care nu ştii cum să trăieşti în sărăcie, n-ai să ştii să trăieşti nici în îndestulare.” Şi acesta este adevărul. Cât suntem săraci, e plină de invidie. Când vom fi bogaţi, va deveni victima snobismului. Banii nu modifică boala, ci doar simptomele ei.

— Dacă tu vorbeşti astfel despre propriii tăi copii, ce trebuie să spui despre mine?

— Spun că eşti o binecuvântare, eşti iubita mea, eşti lumina vieţii mele ceţoase.

— Parcă ai fi beat… sau în orice caz ameţit.

— Sunt.

— Nu eşti. Aş simţi mirosul.

— Îl simţi, iubito.

— Ce s-a întâmplat cu tine?

— Ah, dar tu ştii, nu-i aşa? Am suferit o schimbare ca după o furtună puternică. La tine n-au ajuns decât valurile cele mai îndepărtate.

— Mă îngrijorezi, Ethan. Zău că da. Eşti nebun de-a binelea.

— Cunoşti decoraţiile mele?

— Decoraţiile… de pe front?

— Mi-au fost decernate pentru acte de nebunie, pentru sălbăticie. Nu exista om pe pământ mai puţin înclinat spre crimă, în sufletul lui, decât mine. Iar vremurile, momentul respectiv, cereau să ucid fiinţe omeneşti, şi am ucis.

— Dar atunci era război, şi patria îţi cerea să lupţi.

— Întotdeauna este momentul pentru a face o anumită acţiune. Până acum am evitat să fiu propriul meu moment. Am fost un soldat al naibii de bun, descurcăreţ, iute şi necruţător, cu alte cuvinte un om extrem de eficace în timp de război. Poate că îmi voi dovedi eficacitatea şi în timp de pace.

— Tu ai vrea să-mi faci o mărturisire.

— E destul de trist, dar ai dreptate. Asta sună ca un fel de scuză. Sper însă că nu e.

— Mă duc să pregătesc masa.

— Am mâncat prea mult dimineaţa şi nu mi-e deloc foame.

— Ei bine, dar tot ai să mai guşti câte ceva. Ai văzut ce pălărie avea doamna Baker? Probabil că şi-a luat-o de la New York.

— Ai văzut în ce hal îi era părul?

— Ai observat şi tu? Are aproape culoarea fragilor.

— Este lumina ce luminează calea mulţimilor, şi este gloria poporului tău, o Izrael!

— De ce s-o fi hotărât Margie să se ducă la Montauk tocmai acum?

— Îi place să se scoale dis de dimineaţă.

— Dimpotrivă. O şi tachinez pe chestia asta. Dar nu ţi s-a părut ciudat ca Marullo să aducă ouă de zahăr?

— Faci vreo legătură între ambele întâmplări? Margie se scoală devreme, iar Marullo aduce acadele.

— Iar vrei s-o faci pe prostul?

— Nu. De data asta, nu. Dacă îţi spun un secret, îmi promiţi să nu spui nimănui nimic?

— Vreo glumă de-a ta!

— Nu.

— Bine, îţi promit.

— Cred că Marullo o să facă o călătorie în Italia.

— De unde ştii? Ţi-a spus el?

— Nu tocmai. Dar am observat eu ceva. Am dedus.

— Asta înseamnă că ai să rămâi singur în prăvălie. Va trebui să-ţi iei un ajutor.

— Pot să mă descurc şi singur.

— Dar tu faci şi acum aproape toată treaba. Trebuie să iei pe cineva să te ajute.

— Ţine minte… nu este încă nimic stabilit, şi e secret.

— O, eu nu uit niciodată ceea ce am promis.

— Dar ai să faci vreo aluzie.

— Nu, Ethan.

— Ştii ce eşti tu? Un iepuraş iubit, cu flori la urechi.

— Du-te şi mănâncă la bucătărie. Eu mă duc să mă aranjez puţin.

După ce a ieşit din cameră, m-am tolănit în fotoliu şi în auzul meu lăuntric au răsunat cuvintele: „Sloboade acum, Doamne, pe robul tău, să se odihnească în pace”. Şi să fiu al naibii dacă n-am

adormit imediat. Am plonjat din vârful unei stânci, în miezul întunericului, chiar acolo, în camera noastră. Nu mi se întâmplă prea des. Şi întrucât mă gândisem la Danny Taylor, l-am visat pe Danny Taylor. Se făcea că, deşi crescuserăm, nu eram nici mici, nici mari, şi ne aflam pe fostul fund de lac, secat şi neted, lângă fundaţiile vechii case şi groapa pivniţei. Cred că era pe la început de vară, deoarece am băgat de seamă că frunzele erau grase, iar iarba se apleca sub propria-i greutate; era una din acele zile care te fac să-ţi simţi sângele fierbând nebunatic. Danny era ascuns după un ienupăr tânăr, drept şi subţire ca o coloană, îi auzeam vocea, deformată şi îngroşată, aşa cum se aud sunetele în apă. Apoi eram lângă el, dar Danny se lichefia şi se revărsa sub propriile lui contururi. Am încercat să-l adun la loc, cu palmele, aşa cum încerci să netezeşti cimentul umed, când se revarsă din formă, dar nu am reuşit. Esenţa lui mi se scurgea printre degete. Se zice că un vis nu durează decât o clipă. Visul meu se prelungea însă necontenit, şi cu cât mă străduiam mai mult, cu atât Danny se topea mai repede.

Când m-a trezit Mary, gâfâiam de atâta efort.

— Febrele primăverii, zise ea. Ăsta e primul semn. În adolescenţă, dormeam atât de mult, încât odată mama a trimis după doctorul Grady. Credea că am boala somnului, dar de fapt treceam doar prin febrele primăverii.

— Am avut un coşmar. N-aş mai vrea un vis ca ăsta despre nimeni.

— Azi ai fost prea agitat. Acum du-te sus, spală-te pe faţă şi piaptănă-te. Ai o figură obosită, dragule. Nu te simţi bine? Ar fi timpul să mergem. Ai dormit

două ore. Probabil că aveai nevoie de somn. Tare aş vrea să ştiu ce intenţii are domnul Baker.

— Ai să afli, draga mea. Şi făgăduieşte-mi că ai să asculţi cuvânt cu cuvânt.

— Dar poate vrea să stea de vorbă numai cu tine, între patru ochi. Oamenilor de afaceri nu le place ca doamnele să le asculte discuţiile.

— Ei bine, nu va reuşi. Vreau să asişti şi tu.

— Dar ştii că eu n-am niciun fel de experienţă în afaceri.

— Ştiu… Dar el va vorbi despre banii tăi.

Pe oamenii de soiul lui Baker nu poţi ajunge să-i cunoşti dacă nu-i cunoşti de când te-ai născut. Simpla cunoştinţă, şi chiar prietenia, sunt cu totul altceva. Eu îi cunosc, pentru că Hawley-ii şi Bakerii aveau sânge de aceeaşi obârşie, acumulaseră o experienţă asemănătoare şi fuseseră la fel de avuţi. Toate datele acestea formau o crustă care îi proteja, ferindu-i de restul lumii. După ce tata şi-a pierdut averea, eu nu am devenit pe de-a-ntregul un proscris. Bakerii continuă să mă accepte, în calitatea mea de Hawley, poate chiar până la sfârşitul vieţii mele, pentru că se simt înrudiţi cu mine. Numai că sunt o rudă săracă. Nobilii scăpătaţi încetează cu timpul de a mai fi nobili. Dacă va rămâne sărac, fiul meu Allen nu va mai avea relaţii cu Bakerii, iar fiul său le va fi complet străin, în ciuda numelui şi strămoşilor lui. Noi am ajuns nişte moşieri fără pământ, comandanţi fără oaste, călăreţi fără cal. Nu vom putea deci să supravieţuim. Poate că de aici porneşte una din cauzele transformării ce se petrece în mine. Nu vreau, şi n-am vrut niciodată, să am bani numai de dragul de a-i avea. Dar banii

îmi sunt necesari pentru a mă menţine într-o categorie cu care sunt deprins şi în care mă simt bine. Toate acestea s-au elaborat desigur, în acel domeniu obscur, dincolo de graniţa conştientului. Au ieşit la lumină ca o convingere, nu ca un gând.

— Bună ziua, ne întâmpină doamna Baker, îmi pare foarte bine că aţi putut veni. Ne-ai cam neglijat până acum, Mary. Ce zi frumoasă, nu? V-a plăcut slujba? Găsesc că preotul e un om destul de interesant.

— Ne întâlnim prea rar, zise domnul Baker, îmi amintesc bine cum şedea bunicul tău chiar în fotoliul de colo, povestind cum au scufundat porcii de spanioli vasul *Maine.* Ştiu chiar că a răsturnat cana cu ceai, deşi numai ceai nu era. Bătrânul căpitan Hawley avea obiceiul să-şi dreagă romul cu o picătură de ceai. Era un om aprig, unii îl considerau chiar zurbagiu.

Am observat că Mary a fost mai întâi mişcată, iar apoi plăcut impresionată de căldura cu care ne-au primit. Nu ştia, bineînţeles, că hotărâsem să fac din ea o moştenitoare bogată. Reputaţia de a fi avută este aproape la fel de negociabilă ca averea însăşi.

Doamna Baker, căreia îi tremură mereu capul din pricina vreunei boli nervoase, turnă ceai în nişte ceşti subţiri şi gingaşe, ca petalele de magnolia; mâna era singura parte din trupul ei care nu tremura.

Domnul Baker învârtea, cu un aer gânditor, linguriţa prin ceaşcă.

— Nu îmi dau seama dacă îmi place ceaiul, sau numai ceremonialul cu care se serveşte, zise. Îmi plac toate ceremoniile, chiar şi cele ridicole.

— Cred că vă înţeleg, am spus eu. Azi-dimineaţă,

în timpul slujbei, m-am simţit admirabil, pentru că nu mă aşteptam la niciun fel de surprize. Ştiam toate cuvintele pe de rost, mai înainte de a fi rostite.

— Ethan, în timpul războiului – ascultaţi, doamnelor, şi spuneţi-mi dacă aţi mai auzit una ca asta! — În timpul războiului am fost mobilizat, în calitate de consilier la ministerul de război. Am stat câtva timp la Washington.

— Am urât timpul acela, zise doamna Baker.

— La un moment dat s-a organizat un ceai, pentru militari, o adevărată recepţie, de fapt, deoarece erau vreo cinci sute de invitaţi. Doamna cea mai importantă era soţia unui general cu cinci stele, iar imediat după ea venea nevasta unui general-locotenent. Doamna ministru, gazda, a rugat-o pe doamna cu cinci stele să toarne ceaiul în ceşti, iar pe doamna cu trei stele să toarne cafeaua. Ei bine, doamna cu cinci stele a refuzat, pentru că, îi citez cuvintele: „Toată lumea ştie că, din punct de vedere al ierarhiei, cafeaua este cu un grad mai mare decât ceaiul.” Aţi mai auzit vreodată o asemenea năzbâtie? Pufni în râs. De fapt, după cum s-a constatat ceva mai târziu, whisky-ul s-a dovedit superior tuturor.

— Ce oraş agitat, zise doamna Baker. Oamenii plecau înainte de a-şi fi format obiceiuri sau moravuri.

Mary a relatat şi ea o mică povestire despre ceaiul pe care îl beau irlandezii din Boston, care fierb apa în nişte oale rotunde, deasupra unui foc descoperit, şi servesc apoi ceaiul cu polonicul de tablă.

— Ei nu opăresc ceaiul. Îl fierb, zise ea. Un asemenea ceai curăţă până şi vopseaua de pe masă.

Înaintea unei discuţii, sau a unei acţiuni mai

grave, este nevoie întotdeauna de anumite preliminarii rituale, şi cu cât problema este mai acută, cu atât va fi mai lungă şi mai superficială introducerea. Fiecare dintre participanţi trebuie să contribuie cu o trăsătură de condei sau cu o pată de culoare. Dacă Mary şi doamna Baker n-ar fi fost obligate să asiste la aceste preliminarii de mult şi-ar fi stabilit propriul lor limbaj comun. Domnul Baker trăsese o brazdă pe ogorul conversaţiei, iar Mary a mea, care îi urmase exemplul, era acum încântată şi însufleţită de atenţia ce i se acorda. Ne mai rămânea, doamnei Baker şi mie, să ne aducem contribuţia, dar mi s-a părut mai cuviincios să rămân cel din urmă.

Doamna Baker intră în joc, inspirându-se ca şi ceilalţi, din povestirile despre ceai.

— Îmi amintesc de vremea când existau zeci de sorturi de ceai, ne oferi ea, cu vioiciune, subiectul. Toată lumea avea reţete cu ajutorul cărora puteai prepara în casă aproape orice. Cred că nu exista buruiană, frunză sau floare care să nu fi fost transformată într-un ceai oarecare. Acum nu mai există decât de două feluri: din India sau din China, şi încă din China nici nu se prea găseşte. Vă amintiţi ceaiurile de scoruşe, de muşeţel, de frunze de flori de portocal, şi… şi de cambrică?

— Ce e cambrica? întrebă Mary.

— Apă şi lapte, amândouă fierbinţi, în părţi egale. Copiii îl adoră. Nu are gust de lapte cu apă.

Şi, oprindu-se aici, doamna Baker era achitată de obligaţie.

Acum era rândul meu, şi aveam intenţia să fac câteva observaţii fără însemnătate asupra ceaiului din Boston, dar nu întotdeauna poţi să-ţi realizezi

intenţiile. Te pomeneşti cu surprize, care n-aşteaptă să le dai permisiunea ca să apară.

— După slujbă am adormit, m-am auzit vorbind. L-am visat pe Danny Taylor – un adevărat coşmar. Vă amintiţi de Danny?

— Bietul om, zise domnul Baker.

— Cândva, am fost mai legaţi decât doi fraţi. Eu n-am avut fraţi. Într-un anume fel, noi doi am fost fraţi. Simt, deşi nu întreprind nimic în acest sens, că ar trebui să fiu păzitorul fratelui meu Danny.

Mary era evident supărată pe mine, pentru că schimbasem cursul conversaţiei. Se răzbună oarecum, zicând:

— Ethan îi dă bani. Nu cred că procedează bine. Danny îi zvârle pe băutură.

— Ei! exclamă domnul Baker.

— Mă întreb dacă… în orice caz, nu era un vis, ci un coşmar până-n amiaza mare. Îi dau atât de puţin… câte un dolar, din când în când. Ce altceva ar putea face cu un dolar, decât să se îmbete? Poate că dacă i s-ar oferi o sumă mai ca lumea, ar găsi ceva mai bun de făcut.

— Nimeni n-ar avea curajul să-i dea o sumă mai mare, strigă Mary. Ar însemna să-l ucidă! Nu-i aşa, domnule Baker?

— Bietul om, zise domnul Baker. Ce familie onorabilă au fost Taylorii! Mi se face rău când îl văd în halul ăsta. Dar Mary are dreptate. Probabil că, având bani, ar bea până ar cădea mort.

— Asta şi face. Numai că din partea mea nu e ameninţat. Nu dispun de o sumă cât de cât importantă, ca să-i pot da şi lui.

— E vorba de principiu, zise domnul Baker. Doamna Baker îşi aduse contribuţia de răutate

feminină.

— Ar trebui internat într-o instituţie unde să fie ţinut sub supraveghere.

Toţi trei erau supăraţi pe mine. Era mai bine să fi rămas la povestea cu ceaiul din Boston.

Cât de straniu procedează uneori gândirea noastră, luând-o razna, jucându-se de-a baba oarba sau de-a v-aţi ascunselea, în loc să se folosească de orice observaţie pentru a-şi deschide drum peste câmpul minat al planurilor secrete şi al obstacolelor ascunse! Cunoaştem prea bine casa Taylor şi casa Hawley, cu pereţii şi perdelele întunecate, cu ficuşii funebri, neobişnuiţi cu lumina, cu portretele şi cărţile, cu amintirea altor timpuri imprimată pe faianţă şi pe scoici pictate, pe ţesături sau în lemn, cu toate acele semne care le conferă realitate şi permanenţă. Scaunele sunt înlocuite, din pricina modei sau a confortului, dar scrinurile şi mesele, bibliotecile şi birourile sunt strâns legate de un trecut viguros. Hawley era mai mult decât o familie. Era o casă. De aceea nu se despărţea bietul Danny de fâneaţa Taylor. Fără ea, n-ar mai fi reprezentat o familie… şi nu mult după aceea nici măcar un nume.

După tonul şi inflexiunea vocii simţeam dorinţa celor trei de a-l înlătura din discuţie. Poate că unii oameni au nevoie de o casă şi de un arbore genealogic pentru a se convinge că există ei înşişi; şubredă legătură, în orice caz. În băcănie eu eram un om ratat, un biet simbriaş, dar în casa mea eram un Hawley; probabil deci că şi eu trăiesc în nesiguranţă. Baker voia să-i întindă o mână de ajutor lui Hawley. Dar dacă n-aş fi avut casa mea, aş fi fost zvârlit deoparte. Problema nu se punea de la om la om, ci de la casă la casă. Mi-era necaz că îl

înlăturaseră pe Danny Taylor din realitatea noastră, dar nu-i puteam împiedica. Gândul acesta m-a întărit şi m-a călit. Dacă reuşea să obţină o cotă parte la imaginara moştenire a lui Mary, Baker va încerca să refacă strălucirea casei Hawley. Mă aflam la marginea câmpului minat. Şi-mi simţeam inima împietrindu-se împotriva dezinteresatului meu binevoitor. O simţeam încrâncenându-se, devenind vicleană şi ostilă. Şi, totodată, retrăiam senzaţiile câmpului de luptă, eram din nou sub imperiul legilor barbariei raţionale, iar prima dintre aceste legi este: „Fă în aşa fel, încât până şi apărarea să aibă aspectul unui atac.”

— Domnule Baker, am spus, nu e nevoie să mai analizăm cauzele. Dumneavoastră cunoaşteţi mai bine decât mine în ce mod lent, dar sigur, a pierdut tatăl meu averea familiei Hawley. Eu eram în timpul acela pe front. Cum s-a întâmplat?

— Nu intenţiile i-au fost greşite, dar felul lui de-a judeca…

— Ştiu, el cam umbla cu capul în nori… Dar totuşi cum s-a întâmplat?

— Eh, în epoca aia toată lumea era cuprinsă de un fel de nebunie a investiţiilor. A investit şi el nebuneşte.

— N-a fost bine sfătuit?

— Şi-a plasat banii în armamente, afacere care începuse de pe atunci să fie depăşită. Apoi, când s-au anulat contractele, a pierdut totul.

— Dumneavoastră eraţi la Washington. Ştiaţi că se pregăteşte anularea contractelor.

— Oarecum în linii generale.

— Suficient însă pentru că dumneavoastră nu v-aţi investit banii.

— Nu, eu nu i-am investit.

— I-aţi dat tatălui meu vreun sfat în privinţa investiţiilor?

— Eram la Washington.

— Dar ştiaţi că banii îi luase cu împrumut, ipotecând averea familiei Hawley – banii pe care voia să-i investească.

— Da, ştiam.

— I-aţi spus să nu-i investească în această afacere?

— Eram la Washington.

— Dar banca dumneavoastră i-a executat ipoteca…

— Băncile n-au încotro, Ethan. Ştii prea bine.

— Da, ştiu. Dar este totuşi păcat că nu i-aţi putut da un sfat.

— Nu trebuie să dai toată vina pe el, Ethan.

— Acum, când înţeleg împrejurările, nu-l mai găsesc vinovat. De altfel, nici n-am vrut să arunc vina pe el, dar nu am ştiut niciodată prea bine ce s-a întâmplat.

Cred că domnul Baker îşi pregătise o intrare în materie. Pierzând însă ocazia, dibuia mişcarea următoare. Tuşi, îşi suflă nasul într-o batistă de hârtie, scoasă dintr-un pachet plat pe care-l purta în buzunar, alese încă una şi îşi şterse ochii, apoi îşi lustrui lentilele ochelarilor cu o a treia batistă. Fiecare om are o metodă personală de a câştiga timp la nevoie. Am cunoscut un om care consuma cinci minute până îşi umplea pipa şi o aprindea.

După ce domnul Baker şi-a terminat aceste îndeletniciri, i-am spus:

— Ştiu că n-am niciun drept să vă cer ajutor. Dar chiar dumneavoastră aţi adus vorba despre vechea tovărăşie dintre familiile noastre.

— Au fost oameni de treabă, zise el. Şi, în general, oameni cu o judecată excelentă, conservatori…

— Dar nu procedau orbeşte, domnule. Şi atunci când luau o hotărâre, o duceau până la capăt.

— E adevărat.

— Chiar dacă era vorba de scufundarea vaselor inamice – sau de incendierea unei corăbii?

— Erau mandataţi, fireşte.

— Domnule, mi se pare că prin 1801 au fost întrebaţi ce anume înţelegeau ei prin inamic…

— După război, se produce întotdeauna o revizuire a termenilor…

— Desigur. Dar nu de dragul discuţiei mă refer la vechile cronici. Vorbind deschis, domnule Baker, vreau să… să-mi refac averea.

— Aşa te vreau, Ethan. Am crezut, o bucată de vreme, că te părăsise vechiul spirit al familiei Hawley.

— Îl pierdusem; sau poate că nu era destul de dezvoltat în mine. Dumneavoastră mi-aţi oferit ajutor. De unde să încep?

— Partea proastă e că, oricum ai începe, îţi trebuie un capital.

— Ştiu asta. Dar, dacă aş avea un mic capital, cum ar trebui să încep?

— Conversaţia noastră le plictiseşte pe doamne, zise el. Poate că e mai bine să ne retragem în bibliotecă. Afacerile sunt un subiect obositor pentru femei.

Doamna Baker se ridică:

— Tocmai voiam s-o rog pe Mary să mă ajute la alegerea unui model de tapet pentru dormitorul cel mare. Eşantioanele sunt sus, Mary.

— Aş vrea ca Mary să audă…

Dar ea a trecut imediat de partea lor, după cum îmi şi închipuisem că va face.

— Habar n-am de afaceri, zise. În schimb la tapete mă pricep.

— Dar e vorba de banii tăi, draga mea.

— Tot n-am să înţeleg nimic, Ethan. Ştii că nu înţeleg.

— Poate că, în lipsa ta, eu am să înţeleg şi mai puţin.

Probabil că ideea cu alegerea tapetului fusese a domnului Baker. N-aş crede că la ei nevasta hotărăşte modelele tapetelor. Nicio femeie nu ar fi ales culoarea sumbră, cu desene geometrice, care tapeta camera unde ne aflam.

— Ei, zise domnul Baker după plecarea doamnelor, pentru tine, Ethan, problema principală este capitalul. Casa ta nu este grevată de nicio datorie. Ai putea s-o ipotechezi.

— Asta n-am s-o fac.

— Mă rog, sunt de acord, dar este singurul bun pe care îl posezi. Mai există şi banii lui Mary. Nu sunt mulţi, dar cu puţin poţi câştiga mult.

— Nu vreau sa mă ating de banii ei. Sunt o rezervă pentru zile negre.

— Dar sunt depuşi în cont comun şi nu produc nimic.

— Să admitem că m-aş hotărî să-i utilizez. Ce idee puteţi să-mi oferiţi?

— Ai vreo idee de câţi bani dispune mama ei?

— Nu, dar pare să fie o sumă destul de substanţială.

Îşi şterse, cu mare atenţie, lentilele ochelarilor.

— Ceea ce îţi spun acum rămâne numai între noi.

— Bineînţeles.

— Din fericire, ştiu că nu eşti un palavragiu. Niciun Hawley n-a fost, în afară, poate, de tatăl tău. Ca om de afaceri, îmi dau seama că New Baytown se va dezvolta. Are tot ce-i trebuie: port, plajă, cursuri de apă. Odată pornit pe drumul dezvoltării, nimic nu va mai putea să-l ţină în loc. Un bun om de afaceri are datoria de a contribui la dezvoltarea oraşului său.

— Şi de a profita de pe urma acestei dezvoltări…

— Evident.

— De ce nu s-a dezvoltat până acum oraşul?

— Cred că ştii de ce… Din cauza fosilelor din consiliu. Trăiesc în trecut. Se opun progresului.

M-a interesat întotdeauna să ascult cât de filantropic poate fi argumentată stoarcerea unor profituri. Dezbrăcată de haina integrităţii, a respectului faţă de bunul obştesc, poziţia domnului Baker îmi apărea în toată goliciunea ei. El şi încă vreo câţiva, foarte puţini, vor sprijini actuala conducere a oraşului, până în ziua când vor reuşi să cumpere, sau să aducă sub controlul lor direct toate viitoarele surse de venituri. Apoi vor schimba şi consiliul municipal, şi pe şeful serviciilor municipale, vor instaura domnia progresului, şi de-abia atunci se va descoperi că toate căile pe care ar putea veni acest progres sunt în mâinile lor. Din pură bunătate sufletească, el se învoia să-mi asigure şi mie o porţie. Nu ştiu dacă fusese în intenţia lui să-mi comunice planul de bătaie, sau numai entuziasmul îl târâse spre destăinuiri, dar, prin generalităţile ce le debita, am aflat şi ceea ce se pregăteau să întreprindă. Alegerile municipale erau fixate pentru data de 7 iulie. Până atunci, grupul progresiştilor trebuia să pună mâna pe cârma

progresului.

Nu cred că există în lume vreun om căruia să nu-i placă să dea sfaturi. Întrucât manifestam o oarecare reţinere, sfătuitorul meu deveni mai vehement şi mai explicit.

— Trebuie să mai reflectez, domnule, i-am spus. Ceea ce este clar pentru dumneavoastră, pentru mine e o enigmă. Şi, bineînţeles, trebuie să discut şi cu Mary.

— Cred că greşeşti în privinţa asta, zise el. În zilele noastre, în afaceri s-au amestecat prea multe fuste.

— Dar e vorba despre moştenirea ei.

— Cel mai bun lucru ce-l poţi face pentru ea este surpriza de a-i aduce mai mulţi bani. Femeilor le place acest procedeu.

— Nădăjduiesc că nu mă veţi socoti un ingrat, domnule Baker. Dar eu gândesc destul de încet. Trebuie să mai rumeg ideea. Aţi auzit că Marullo pleacă în Italia?

Privirea i se ascuţi.

— Definitiv?

— Nu, vrea să facă numai o vizită.

— Eh, sper că se va gândi să te ferească de neplăceri, în cazul când i s-ar întâmpla ceva. Nu mai e un om tânăr. A făcut vreun testament?

— Nu ştiu.

— Dacă ar apărea neamurile lui din Italia, te-ai putea trezi fără slujbă.

M-am învăluit într-un strat protector de incertitudine.

— Mi-aţi dat suficient material pentru meditaţie, i-am răspuns. Dar nu ştiu dacă aţi putea să-mi daţi o informaţie, cât de sumară, asupra datei când veţi

porni acţiunea.

— Pot să-ţi spun doar atât: dezvoltarea oraşului depinde în mare măsură de căile de comunicaţie.

— Este adevărat, dar în curând toate autostrăzile vor ajunge până la noi.

— Mai e până atunci. Iar oamenii cu bani pe care noi dorim să-i atragem vor voi să vină cu avionul.

— Iar oraşul nostru este lipsit de un aeroport…

— Exact.

— Şi noi n-avem un teren care să se preteze la amenajarea unui aeroport; ar trebui să dăm dealurile la o parte.

— Operaţie scumpă. Costul mâinii de lucru ar fi prohibitiv.

— Şi în cazul acesta, care e planul dumneavoastră?

— Ethan, iartă-mă, dar trebuie să ai încredere în mine. Deocamdată nu pot să-ţi destăinui amănuntele planului. Îţi promit însă că, dacă faci rost de un mic capital oarecare, voi avea grijă să ai o situaţie privilegiată. Şi pot să-ţi spun că situaţia-i clară, dar trebuie să trecem la punerea în aplicare.

— Am impresia că-i mai mult decât merit.

— Vechile familii trebuie să se ajute între ele.

— Face şi Marullo parte din acest grup?

— Bineînţeles că nu. El merge pe drumul lui, cu de-ai lui!

— Dar o duc destul de bine, nu?

— Mult mai bine decât ar fi cazul. Nu-mi place să-i văd pe străinii ăştia lăfăindu-se.

— Deci la 7 iulie va suna adunarea.

— Ţi-am spus eu asta?

— Nu. Cred că mi s-a părut.

— Cu siguranţă!

La această replică, se întoarse şi Mary de la consultul asupra modelelor de tapete. Ne-am îndeplinit obligaţiile de politeţe şi am pornit-o încet către casă.

— Au fost cât se poate de amabili. Ce ţi-a spus?

— Vechea poveste. Că ar trebui să folosesc banii tăi pentru a mă redresa, dar nu vreau.

— Ştiu că te gândeşti la binele meu, dragule. Dar, dacă n-ai să-i urmezi sfatul, să ştii că eşti un prost.

— Nu-mi prea vine la îndemână, Mary. Dacă el se înşală? Poţi să rămâi fără niciun ajutor.

— Ascultă ce-ţi spun, Ethan: dacă n-o faci tu, ridic eu banii şi-i dau lui Baker. Să ştii c-am s-o fac.

— Trebuie să mă mai gândesc. Nu vreau să te amestec şi pe tine în afaceri.

— Nici nu e nevoie. Banii sunt depuşi în cont comun. Ştii bine ce ţi-au spus cărţile!

— Oh, Doamne… iar cărţile…

— Eu cred în ele.

— Dacă ţi-aş pierde banii, m-ai urî.

— Nu-i adevărat! Averea mea eşti tu! A spus-o şi Margie.

— Cuvintele rostite de Margie sunt înscrise cu litere de foc în creierul meu, până la moarte.

— Nu glumi!

— Poate că nici nu glumesc. N-aş vrea ca bogăţia să strice armonia vieţii noastre de oameni săraci.

— Nu văd de ce o mână de bani ar putea strica ceva. Nu vreau să am prea mulţi bani – doar atât cât să ne ajungă.

N-am răspuns.

— Ei, ce zici?

— O, fiică de rege, i-am răspuns, nu există „atât cât să-ţi ajungă”. Nu există decât două măsuri:

„deloc” şi „nu îndeajuns”.

— Nu-i adevărat.

— Ba e adevărat! Îţi aduci aminte de miliardarul din Texas, care a murit de curând? Locuia la hotel, într-o singură cameră, şi n-avea decât o valiză. N-a lăsat nici testament, nici moştenitori, dar el socotea că nu are bani îndeajuns. Cu cât ai mai mulţi, cu atât îţi ajung mai puţin.

Mary spuse sarcastic:

— Poate consideri că eu comit un păcat grav, dorindu-mi nişte perdele noi în camera cea mare, şi un încălzitor de apă suficient de mare, pentru ca patru persoane să poată face baie în aceeaşi zi, şi să mai pot spăla şi vasele.

— Nu discutam despre păcat, prostuţă mică. Enunţam un fapt, o lege a naturii.

— Se pare că tu nu ai niciun pic de respect faţă de natura umană.

— Nu faţă de natura umană, Mary, ci faţă de natură în general. Veveriţele culeg de zece ori mai multe nuci decât pot să mănânce. Hârciogul are burta plină, gata-gata să-i plesnească, şi tot îşi mai îndoapă obrajii, ca pe nişte saci. Şi oare câtă din mierea pe care o adună ele o mănâncă înţeleptele albine?

Când rămâne nedumerită, sau perplexă, Mary îşi împroaşcă supărarea, aşa cum sepia îşi împrăştie cerneala, ascunzându-se apoi în spatele acestui nor negru.

— Mă scârbeşti, zise ea. Nu vrei să laşi pe nimeni să se bucure de un strop de fericire.

— Iubita mea, nu despre asta e vorba. Mă tem de altceva: de nefericirea ucigătoare, de panica pe care o aduce cu sine posesia banilor, de aparenţa de

putere şi de invidiile pe care le naşte.

Fără să-şi dea seama, trebuie să fi fost şi ea stăpânită de aceleaşi temeri. A căutat, pentru a mă lovi, un loc cât mai dureros, l-a găsit, şi a răsucit în el ţepii cuvintelor.

— Ia te uită la un vânzător de băcănie, fără para chioară în buzunar, care e îngrijorat de viaţa tristă pe care o va trăi când va fi bogat. Vorbeşti, ca şi când ai putea pune mâna pe o avere ori de câte ori ai vrea.

— Cred că aş putea.

— Cum?

— Ăsta-i necazul!

— Nu ştii nici tu cum; dacă ai fi ştiut, ai fi făcut-o de mult. Nu faci decât să joci teatru. Întotdeauna joci teatru.

Intenţia de a răni trezeşte, în mod firesc, furia. Simţeam cum mă cuprindea febra. Vorbe grele, urâte, mi se urcau în gâtlej, ca o otravă. Simţeam gustul acid al urii.

— Priveşte! Uite-o! Ai văzut-o? zise Mary.

— Unde? Ce?

— A trecut de copacul de colo şi a intrat în curtea noastră.

— Cine era, Mary? Spune-mi! Ce era? I-am văzut în lumina amurgului zâmbetul, acel ireal zâmbet feminin. Unii îl numesc înţelepciune, dar este mai degrabă un fel de tainică înţelegere, care face ca înţelepciunea să nu mai fie necesară.

— Mary, n-ai văzut nimic!

— Am văzut un început de ceartă… dar a fugit.

Am apucat-o cu braţul de după umeri şi am întors-o spre mine.

— Hai să facem un tur în jurul cvartalului, înainte

de a ne duce acasă.

Am intrat în tunelul nopţii şi n-am mai scos niciun cuvânt; nu mai simţeam nevoia cuvintelor.

Capitolul VIII

Pe când eram copil, mă obişnuisem să fugăresc şi să ucid animalele mai mici, cu energie şi voioşie. Iepuri, veveriţe, păsărele, iar mai târziu, raţe şi gâşte sălbatice se prăbuşeau la pământ, ghemotoace de oase şi sânge, blană şi pene. Era un fel de inventivitate sălbatică, lipsită însă de ură sau răzbunare, sau de simţul vinovăţiei. Războiul mi-a alungat dorinţa de a distruge; poate că m-a adus în situaţia unui copil prea ghiftuit cu dulciuri. Pocnetul puştii a încetat să mai fie pentru mine un chiot de aprigă fericire vânătorească.

Anul acesta, la începutul primăverii grădina noastră începuse să fie vizitată zilnic de o pereche de iepuraşi săltăreţi. Le plăceau grozav garoafele lui Mary a mea; le ronţăiau până la rădăcină.

— Trebuie să scăpăm de ei, mi-a spus Mary.

Am scos din ladă puşca mea de calibrul 12, năclăită de unsoare şi, cotrobăind, am găsit şi câteva cartuşe, vechi şi cam umflate, cu alice numărul 5. Seara m-am aşezat pe treptele scării din spatele casei şi, de cum au intrat în bătaia puştii, am doborât amândoi iepurii dintr-o singură lovitură! Apoi am îngropat cele două ghemotoace îmblănite sub liliacul cel mare, şi mi s-a făcut rău la stomac.

Pierdusem, pur şi simplu, obişnuinţa de a ucide. Omul se obişnuieşte cu orice. Cu măcelul, cu meseria de cioclu, sau chiar cu aceea de călău; dacă te-ai obişnuit, probabil că roata de tortură şi cleştii

ţi se par nişte unelte ca oricare altele.

După ce copiii s-au dus la culcare, am spus:

— Mă duc puţin pe afară.

Mary nu m-a întrebat nici unde, nici de ce mă duc, aşa cum ar fi făcut cu câteva zile înainte.

— Te înapoiezi târziu?

— Nu.

— N-am să te aştept, mi-e somn, zise ea. Impunându-şi anumite hotărâri, părea că ştie să se descurce mai bine decât mine. Eu încă mai resimţeam neplăcuta întâmplare cu iepurii. Poate că este firesc ca un om, care a nimicit ceva, să încerce restabilirea echilibrului, creând altceva în schimb. Dar ăsta să fi fost impulsul, sub care am acţionat?

Am nimerit pe bâjbâite la coteţul împuţit în care locuia Danny Taylor. Pe o farfurioară, lângă patul lui de campanie, ardea o lumânare.

Danny arăta cât se poate de rău, vânăt, tras la faţă, bolnav. Pielea îi căpătase un luciu plumburiu. Era greu să nu te ameţească mirosul greţos ce-l emana atât locul, cât şi omul slinos, învelit cu o plapumă jegoasă. Ochii îi erau deschişi şi sticloşi. Mă aşteptam să-l aud delirând. Am tresărit, auzindu-i vocea limpede, cu timbrul şi intonaţia vechiului Danny Taylor.

— Ce cauţi aici, Eth?

— Vreau să te ajut.

— Vezi-ţi de treabă!

— Eşti bolnav.

— Crezi că nu ştiu? O ştiu mai bine decât oricine. Întinse mâna în spatele patului şi scoase la iveală o sticlă de *Old Forester,* plină cam o treime. Tragi un gât?

— Nu, Danny. Ăsta e un whisky scump.

— Mai am şi eu prieteni.

— Cine ţi l-a dat?

— Asta nu te priveşte pe tine, Eth. Sorbi o înghiţitură şi, cu destulă greutate, reuşi să nu icnească. Imediat, obrajii i se îmbujorară. Râse. Prietenul care m-a vizitat voia să discutăm despre afaceri, dar l-am dus! Am adormit mai înainte ca el să-şi poată desfăşura propunerile. Nu ştia cât de repede pot s-o fac. Vrei să discuţi despre afaceri, Eth? În cazul ăsta pot să adorm din nou şi chiar imediat.

— Tu mai ţii cât de cât la mine, Danny? Mai ai măcar un dram de încredere în mine? În fine... mai ţii...

— Desigur! Numai că, dacă vorbim despre prietenie, nu uita că sunt un beţiv, şi prietenul cel mai bun al beţivului este băutura!

— Dacă ţi-aş face rost de nişte bani, ai urma o cură de dezintoxicare?

Eram înspăimântat de repeziciunea cu care Danny redevenise normal şi firesc, şi el însuşi.

— Aş putea să-ţi răspund afirmativ, Eth. Dar tu nu-i ştii pe beţivi. Aş fi în stare să-ţi iau banii şi să-i beau.

— Ce-ai zice dacă aş achita costul tratamentului direct la spital, sau undeva, mă rog?

— Mă strădui să te fac să înţelegi. M-aş interna având cele mai bune intenţii, dar după câteva zile aş fugi. Nu se poate conta pe cuvântul unui alcoolic, Eth. Asta nu poţi tu să înţelegi. Orice aş face sau ţi-aş declara, tot aş fugi.

— Nu vrei să scapi de beţie, Danny?

— Bănuiesc că nu. Sper că înţelegi ce vreau să spun. Trase o înghiţitură din sticlă, şi din nou am

fost mirat de rapiditatea reacţiei. Nu numai că redevenise vechiul Danny, pe care îl cunoşteam, dar simţurile şi intuiţia i se ascuţiseră pe loc; deveniră atât de pătrunzătoare, încât îmi ghici gândurile. Nu te baza pe revenirea asta, spuse. Durează foarte puţin. Alcoolul te stimulează numai în primele clipe, apoi te deprimă. Sper că ai să pleci înainte de a mă vedea în faza a doua. Nu cred să se manifeste chiar acum. Nu mi se întâmplă niciodată când sunt încă treaz. Apoi mă privi drept în ochi cu o privire umedă, strălucind în lumina lumânării. Ethan, zise el. Te-ai oferit să-mi plăteşti o cură de dezintoxicare. Dar tu n-ai bani, Ethan.

— Pot să-i procur. Mary a primit o mică moştenire de la fratele ei.

— Şi tu mi-ai da mie banii ăştia?

— Da.

— Deşi te previn că nu trebuie să ai niciodată încredere într-un alcoolic? Chiar dacă te asigur că, după ce ţi-aş lua banii, mi-aş bate joc de tine şi ţi-aş frânge inima?

— Acum îmi frângi inima, Danny. Mi-ai apărut într-un vis. Se făcea că eram amândoi la vechea voastră fâneaţă – ţi-o aminteşti?

Ridică din nou sticla, apoi o puse jos zicând:

— Nu, încă nu… încă nu. Eth, niciodată, niciodată să n-ai încredere într-un alcoolic. Când un beţiv – când eu, adică – am ajuns o cârpă, un hoit încă viu, tot îmi mai rămâne treaz, undeva, un creier ascuns, viclean şi neprietenos. Acum, chiar în clipa asta, sunt un om care ţi-a fost prieten. Dar te-am minţit, spunându-ţi mai adineaori că m-am prefăcut adormit. O, am adormit, dormeam într-adevăr, deşi ţin la băutură.

— Opreşte-te, am spus. Nu continua, nu vreau să mă crezi în stare de… nu vreau să ai bănuieli! Baker ţi-a adus sticla, nu-i aşa?

— Da.

— Voia să te convingă să-i dai o semnătură!

— Da, dar eu am adormit.

Chicoti ca pentru sine şi duse din nou sticla la gură. În lumina lumânării, am văzut ridicându-se în sticlă o bulă foarte mică de aer. Sorbise numai o picătură.

— Asta e una dintre întrebările la care te rog să-mi răspunzi. Baker voia să pună mâna pe terenul tău?

— Da.

— Şi de ce nu i l-ai vândut?

— Credeam că ţi-am mai spus. Acest teren îmi dă dreptul să fiu un domn, căruia îi lipsesc doar manierele de domn.

— Să nu-l vinzi, Danny! Ţine-l cu amândouă mâinile!

— Dar ce te interesează pe tine? De ce să nu-l vând?

— De dragul mândriei tale.

— Mândrie nu mi-a mai rămas de mult, nu mi-a mai rămas decât terenul acela…

— Ba da. Când mi-ai cerut bani, ţi-a fost ruşine. Înseamnă că încă mai ai mândrie.

— Nu. Era un simplu truc. Beţivii sunt isteţi, ţi-am mai spus-o. Te-ai simţit într-o situaţie neplăcută, şi mi-ai dat dolarul crezând că mie mi-era ruşine să cer. Nu-mi era ruşine. Aveam nevoie, pur şi simplu, de băutură.

— Să nu vinzi terenul, Danny. Face o întreagă avere. Baker îi cunoaşte valoarea. El nu cumpără lucruri fără valoare.

— La naiba, ce valoare poate să aibă?

— În împrejurimile oraşului, este singurul teren suficient de neted pentru un aeroport.

— Aha.

— Dacă nu-l scapi din mână, poţi să începi o viaţă nouă, Danny. Păstrează terenul. Urmează o cură de dezintoxicare, şi după ce o termini, te vei afla în posesia unui cuib plin de ouă.

— Dar fără cuib. Poate că ar fi mai bine să-l vând şi să beau banii, şi… *Dar creanga se va rupe, şi leagănul cu ea, şi-atunci şi copilaşul din leagăn va cădea…*

Cânta cu voce stridentă, şi râdea.

— Vrei tu terenul, Eth? Pentru asta ai venit la mine?

— Vreau să te simţi bine.

— Mă simt foarte bine.

— Lasă-mă să-ţi explic, Danny. Dacă ai fi un vagabond, ai putea să faci orice ţi-ar trece prin cap. Dar tu eşti proprietarul unui teren neapărat necesar unor indivizi care îşi fac calcule asupra viitorului.

— Fâneaţa Taylor. Dar am s-o păstrez. Şi eu îmi fac calcule pentru viitor. Se uită, cu o privire de îndrăgostit, la sticla de whisky.

— Danny, ţi-am mai spus, este singurul loc potrivit pentru construirea unui aeroport. E un loc-cheie. Ei trebuie să-l obţină… altfel, ar trebui să niveleze dealurile, şi asta nu le convine s-o facă.

— În cazul acesta, înseamnă că i-am prins în laţ, şi am de gând să-l strâng bine de tot.

— Danny, tu uiţi ceva. Un proprietar este ca un obiect preţios, care trebuie îngrijit. Am şi auzit spunându-se că fapta cea mai caritabilă ar fi internarea ta într-o instituţie unde să primeşti

îngrijirea de care ai nevoie.

— Nu vor îndrăzni!

— O, ba da, au să îndrăznească. Şi se vor considera plini de virtute. Cunoşti procedura. Judecătorul, îl ştii, va declara că eşti incapabil să-ţi administrezi singur proprietatea. Va numi un curator, şi cam bănuiesc eu cine va fi numit: dar curatela şi tratamentul tău vor costa o grămadă de bani, încât bineînţeles proprietatea ta va trebui să fie scoasă în vânzare, pentru a se acoperi cheltuielile, şi nu e greu să ghiceşti cine o va cumpăra!

Ochii lui Danny luceau; asculta cu gura deschisă. Apoi îşi feri de mine privirea.

— Vrei să mă sperii, Eth. Dar nu ţi-ai ales bine momentul cel mai prielnic. Trebuie să mă prinzi dimineaţa, când simt frigul în oase, şi mi se pare că lumea întreagă este un fel de borâtură verzuie. În clipa asta… sunt puternic cât zece, fiindcă am sticla lângă mine. Agită sticla ca pe o sabie, iar ochii i se îngustară cât două dungi scânteietoare, în flacăra lumânării. Eth, oare ţi-am spus? Cred că da… Alcoolicii au o inteligenţă diabolică, numai a lor.

— Eu ţi-am spus ceea ce o să se întâmple.

— De acord cu tine. Ştiu că e adevărat. Tu ţi-ai făcut datoria. Numai că, în loc să mă sperii, ai trezit diavolul din mine. Cine socoteşte că alcoolicii sunt nişte neputincioşi e un idiot. Beţivii au o aparatură aparte, cu însuşiri speciale. Pot să le servesc o ripostă, şi chiar în clipa asta simt că vreau, şi o s-o şi fac.

— Straşnic! Aşa vreau să te aud vorbind! Se uită la mine pe deasupra gâtului sticlei de whisky, ca prin vârful cătării de la puşcă.

— Chiar vrei să-mi împrumuţi banii lui Mary?
— Da.
— Fără garanţie?
— Da.
— Ştiind de pe acum că şansa de a-i primi îndărăt este una la o mie?
— Da.
— Eth, alcoolicii au un obicei urât. Nu cred în cuvinte. Îşi umezi cu limba buzele uscate. Eşti în stare să dai banii ăştia pe mâinile mele?
— Oricând vrei.
— Dar te-am avertizat că nu faci bine.
— Totuşi am s-o fac.
De data asta, dădu sticla peste cap, şi înăuntrul ei se ridică o bulă mare de aer. Când se opri din băut, ochii îi străluceau şi mai tare, dar deveniseră reci şi impersonali, ca ochii unui şarpe.
— Eth, poţi obţine banii săptămâna asta?
— Da.
— Miercuri?
— Da.
— Acuma ai vreo doi dolari?
Nu aveam la mine prea mult: un bilet de un dolar, cincizeci de cenţi, douăzeci şi cinci de cenţi, două monede de zece cenţi şi una de cinci, şi încă trei cenţi. Am răsturnat totul în mâna lui întinsă.
El goli sticla şi o lăsă să cadă pe podea.
— Eth, într-un anume fel, n-am crezut niciodată despre tine că eşti prea isteţ. Ştii că preţul unui tratament preliminar este de vreo mie de dolari?
— E în regulă.
— Glumeşti, Eth. Nu jucăm şah, ci poker. Cândva, cunoşteam pokerul… Chiar prea bine. Tu te gândeşti că am să-ţi dau păşunea în gaj. Şi-ţi mai

închipui că alcoolul pe care am să-l beau, pe cei o mie de dolari, o să mă dea gata, iar tu ai să te trezeşti cu un aeroport în braţe.

— E scârbos ce spui, Danny.

— Ţi-am atras atenţia că-s scârbos.

— Nu poţi să crezi în sinceritatea mea?

— Nu. Dar am felul meu de a... proceda, ca treburile să iasă cum ai spus tu. Eth, ţii minte cum eram eu pe vremuri. Crezi că eu nu-mi amintesc cum erai tu? Aveai, încă din copilărie, stofă de judecător. În regulă. Simt că mi s-a uscat gâtlejul. Sticla e goală. Mă duc în oraş. Preţul meu e o mie de dolari.

— Ne-am înţeles.

— Miercuri, îmi aduci banii gheaţă.

— Îi voi aduce.

— Nu-ţi dau chitanţă, nu semnez, nu-ţi dau nimic. Şi să nu-ţi închipui, Eth, cu toate amintirile tale, că mai sunt cel de pe vremuri. Prietena asta a mea, băutura, a schimbat totul. Nu sunt nici loial, nici cinstit. Tu n-ai să mai primeşti înapoi decât un hohot de râs.

— Nu-ţi cer decât să încerci.

— Da, Eth, îţi promit. Dar sper că te-am lămurit cât valorează făgăduiala unui alcoolic. Adu-mi mai întâi banii. Acum poţi să rămâi aici cât doreşti. Casa mea e şi a ta. Am plecat. Pe miercuri, Eth.

Se ridică de pe patul de campanie, zvârli plapuma îndărătul patului şi ieşi afară cu paşi legănaţi. Nasturii din faţă ai pantalonului nu erau chiar toţi încheiaţi.

Am stat un timp, privind cum se scurgeau picurii lumânării pe ceara topită din farfurie. Toate afirmaţiile lui Danny erau adevărate, în afară de una

singură, pe care mizam eu. Nu se schimbase chiar atât de mult. Undeva, printre ruine, exista şi Danny Taylor. Nu puteam să cred că sufletul lui fusese amputat. Îl iubeam pe Danny şi eram pregătit să… fac întocmai cum spusese el. Îl auzeam cântând în depărtare, într-un falset clar, ascuţit:

Zboară corabie-n vânturi pribege,
Zboară şi cântă pe creastă de val!
Poartă copilul născut a fi rege,
Du-l peste mare, la ţărmul natal!

Am mai rămas câteva clipe, apoi am suflat în lumânare şi m-am îndreptat spre casă, pe strada Mare. Willie încă nu adormise în maşina poliţiei.

— Mi se pare că ieşi cam des la plimbare, Eth, zise el.

— Parcă tu nu ştii cum se întâmplă…

— Desigur. Primăvara e de vină. Inimile tinere se tulbură repede.

Mary dormea zâmbind, dar, când m-am strecurat în pat lângă ea, se trezi pe jumătate. Mi-era rău la stomac… un rău dureros, ca de gheaţă. Mary se întoarse pe o parte, şi mă cuprinse cu tot trupul ei cald, mirosind a iarbă. Am simţit că mi-e sete de ea. O sete adâncă, imediată. Nu ştiu dacă s-a trezit de-a binelea, dar chiar şi în somn simţea câtă sete îmi era de ea. Şi după aceea, complet trează, mi-a spus:

— Cred că ţi-e foame!

— Da, Mary.

— Ce vrei să mănânci?

— Un sendviş cu ceapă… nu, două sendvişuri cu ceapă, pe pâine de secară.

— Trebuie să mănânc şi eu unul, să-ţi ţin de urât.

— Nu ţi-e foame şi ţie?
— Ba da.
Coborî scara şi se reîntoarse după puţin timp, cu sendvişuri, o sticlă cu lapte, şi două pahare. Ceapa era iute foc.
— Mary, frumoasa mea… am început.
— Nu vorbi cu gura plină!
— Erai într-adevăr sinceră când spuneai că nu vrei să te amesteci deloc în afaceri?
— Da… desigur.
— Ei bine, am hotărât să întreprind ceva. Am nevoie de o mie de dolari.
— Ţi-a dat domnul Baker vreo indicaţie?
— Într-un anume fel, da. Dar este o chestiune personală.
— N-ai decât să completezi un cec.
— Nu, draga mea, vreau să ridici tu banii, numerar lichid. Şi, când îi ridici de la bancă, poţi să spui că vrei să-ţi cumperi o mobilă nouă, sau covoare, sau altceva.
— Dar nu vreau să cumpăr nimic.
— Ai să cumperi.
— E un secret?
— Mi-ai spus că preferi să procedez în felul ăsta.
— Da… desigur… prefer… E mai bine aşa. Ce iute e ceapa asta! Oare domnul Baker o să fie de acord?
— Ar fi, dac-ar face la fel.
— Când îţi trebuie?
— Mâine.
— Renunţ să mănânc ceapă. Deşi, cred că şi aşa miros destul de tare.
— Tu eşti iubita mea.
— Nu pot să-mi iau gândul de la Marullo.
— Ce vrei să spui?

— Faptul că a venit la noi acasă. Şi acadelele pe care le-a adus.

— Necunoscute sunt căile Domnului.

— Ei, iar profanezi cuvintele sfinte! Încă n-a trecut ziua de Paşte!

— Ba da, a trecut! E unu şi un sfert.

— Doamne sfinte! Mai bine să ne culcăm.

— Ah! Şi dacă ne vor vizita fantomele?… Ştii, ca în Shakespeare.

— Tu eşti în stare să iei totul în glumă.

Dar nu era o glumă. Durerile de stomac persistau; nu mă gândeam la ele, dar le simţeam, şi din când în când mă întrebam: de ce mă doare? Oamenii se pot obişnui cu orice, dar au nevoie de timp. Odată de mult, lucram la o fabrică de dinamită; slujba consta în transportarea unor butoaie cu nitroglicerină. Leafa era mare, deoarece substanţa pe care o manipulam e primejdioasă. La început, mi-era frică de fiecare pas ce-l făceam, dar după o săptămână-două devenise o slujbă ca oricare alta. Nu mă obişnuisem chiar şi cu situaţia unui vânzător de băcănie? În comparaţie cu ceea ce nu eşti obişnuit, situaţiile cu care te-ai obişnuit, oricare ar fi, au în ele ceva plăcut.

Stând nemişcat în întuneric, cu dansul petelor roşii în faţa ochilor, mi-am analizat domeniul denumit „probleme de conştiinţă”, şi nu mi-am putut descoperi nicio fisură. M-am întrebat dacă – odată ce mi-am fixat itinerarul – mai puteam să schimb direcţia, sau chiar să întorc compasul cu nouăzeci de grade; cred că puteam, dar nu doream s-o fac.

Căpătasem o nouă dimensiune, de care eram fascinat. Parcă mi-aş fi descoperit un sistem

muscular încă nefolosit, sau mi s-ar fi îndeplinit visul de pe când eram copil, că puteam să zbor. Adesea, reuşesc să retrăiesc în minte evenimente, scene, conversaţii şi, din această retrăire, culeg amănunte care îmi scăpaseră prima oară.

Mary considera stranie vizita lui Marullo la noi acasă, ca şi ouăle de zahăr aduse în dar, şi eu am încredere în sensibilitatea ei la tot ce-i straniu. În ceea ce mă priveşte, apreciasem această vizită ca un gest de mulţumire pentru că nu îi înşelasem încrederea. Dar întrebarea lui Mary m-a îndemnat să caut o explicaţie pe care o ştiam, dar o trecusem cu vederea. Marullo nu dădea recompense pentru fapte consumate, el voia să-mi mituiască faptele viitoare. Persoana mea nu-l interesa, decât în măsura în care puteam să-i fiu de folos. M-am reîntors deci la instructajul despre afaceri ce mi-l făcuse chiar el, şi la conversaţia despre Sicilia. Într-o anumită măsură, îşi pierduse siguranţa. Într-un fel oarecare voia ceva de la mine, sau avea nevoie de ceva. Exista o modalitate de a afla ce anume voia. Dacă i-aş cere un lucru pe care de obicei mi-l refuză, şi de data aceasta nu mi l-ar refuza, puteam să fiu sigur că era ceva în neregulă, şi că Marullo era profund tulburat. L-am lăsat pe Marullo şi am luat-o la rând pe Margie. Margie... după acest nume, fost cândva la modă, puteai să-ţi faci o idee despre vârsta ei. *Margie, te visez întruna, Margie. Aş da lumea întreagă să...*

Am reeditat întâlnirile cu Margie, pe fundalul punctelor roşii ce dansau pe plafon, încercând să nu adaug nimic realităţii. Mult timp, poate vreo doi ani, existase o doamnă Young-Hunt, care era prietenă cu nevastă-mea; numele ei apărea în conversaţiile

cărora nu le dădeam atenţie. Apoi, deodată, apăruse Margie Young-Hunt, apoi Margie. Probabil că mai intrase în băcănie şi înainte de Vinerea Mare, dar nu-mi aminteam. Parcă în ziua aceea şi-ar fi anunţat pentru prima oară prezenţa. Poate că până atunci nici ea nu mă văzuse, cum n-o băgasem în seamă nici eu. Dar de atunci era prezentă… Se fâţâia şi se agita. Ce urmărea? Era oare simpla răutate a unei femei, care nu prea avea ce face? Sau acţiona după un plan? Aveam senzaţia că îmi atrăsese atenţia asupra ei – mă făcuse conştient că există, şi îmi amintea mereu de prezenţa ei. Mi se părea că, atunci când a vrut să-mi ghicească în cărţi, începuse cu bună credinţă, cu intenţia de a-şi prezenta spectacolul obişnuit, în mod elegant şi profesional. Apoi survenise ceva, şi totul s-a schimbat. Mary nu spusese nimic pentru a-i provoca lui Margie acea stare de încordare, şi nici eu nu contribuisem cu nimic. Oare văzuse ea cu adevărat şarpele? Aceasta ar fi explicaţia cea mai simplă, şi probabil că este şi cea adevărată. Poate că are într-adevăr o intuiţie deosebită, şi reuşeşte să pătrundă în gândurile altora. Credeam acest lucru, deoarece ea mă surprinsese chiar în mijlocul unei metamorfoze, dar poate că nu era decât o întâmplare. Ce o determinase să se ducă la Montauk, când nici prin gând nu-i trecuse să se întâlnească cu voiajorul comercial şi să-i vândă lui Marullo secretul meu? Nu puteam să cred că ea vinde secrete pe care nu intenţionează să le vândă. Undeva, prin lăzile cu cărţi din podul nostru, era şi o biografie a lui… cum îi zicea, Bering? Nu, Baranov, Alexandr Baranov, guvernatorul rus, de prin jurul lui 1800. Poate că în carte se vorbea şi despre Alaska, locul unde erau

exilate vrăjitoarele. Povestea lui Margie era prea improbabilă pentru a fi inventată. Trebuia să răsfoiesc această carte. M-am gândit că m-aş putea furişa chiar atunci în pod, fără s-o trezesc pe Mary.

În clipa aceea am auzit pe vechile trepte de stejar un scârţâit, apoi încă unul, şi am ştiut că nu schimbarea temperaturii era cauza. Probabil că era Ellen, umblând în somn.

Îmi iubesc fiica, bineînţeles, dar uneori mă-nspăimântă pentru că-i deşteaptă din naştere, dar în acelaşi timp e şi geloasă, şi afectuoasă. Totdeauna a fost geloasă pe fratele ei, şi simt de multe ori că e geloasă şi pe mine. După părerea mea, preocupările ei în domeniul sexual au apărut foarte devreme. Poate că este numai o părere a taţilor. Când era încă o fetiţă mică de tot, interesul nedisimulat manifestat faţă de organele genitale masculine era de-a dreptul neliniştitor. Apoi a intrat în tainele pubertăţii. Dar în ceea ce o priveşte nu era vorba despre virginitatea inocentă şi angelică de prin reviste. Casa fierbea de nervozitate, pereţii vibrau de nelinişte. Am citit undeva că în evul mediu exista credinţa că, în perioada pubertăţii, fetele erau foarte receptive la vrăjitorie, şi nu sunt deloc sigur că nu-i adevărat. Într-o vreme, noi am avut în casă ceea ce se numeşte, în glumă, un spiriduş. Tablourile cădeau singure de pe pereţi, farfuriile alunecau de pe mese şi se spărgeau. În pod se auzea cineva ciocănind, din pivniţă răsunau bufnituri. Nu ştiu cine le provoca, dar eram suficient de curios ca să n-o pierd din ochi pe Ellen, urmărindu-i ieşirile şi revenirile tainice. Noaptea, parcă era o pisică. Am avut satisfacţia să constat că nu avea nicio vină în desprinderea tablourilor,

spartul farfuriilor şi bufniturilor din pivniţă, dar am descoperit, în acelaşi timp, că acestea nu se întâmplau niciodată când ea lipsea din casă. Poate că atunci când venea spiriduşul, ea şedea privind în gol, dar era întotdeauna de faţă.

Îmi amintesc că am auzit, pe când eram copil, că bătrâna casă Hawley fusese bântuită de stafia unuia dintre strămoşii piraţi-puritani dar, conform istoriei de familie, era o stafie cumsecade, care nu făcea decât să se plimbe de colo-colo şi să mormăie, ca orice stafie respectabilă. Treptele trosneau sub greutatea ei invizibilă, iar stafia râcâia cu degetul în perete când moartea cuiva devenea iminentă; totul era decent şi de cel mai bun gust. Spiriduşul, însă, avea cu totul alte maniere: era maliţios, plin de răutate, veninos şi vindicativ. Nu spărgea decât lucrurile de preţ. Şi într-o bună zi a plecat. N-am crezut niciodată cu adevărat în existenţa lui. Era o glumă a familiei, numai că urmele lăsate de această glumă erau tablourile sparte şi porţelanurile făcute ţăndări.

După ce a dispărut spiriduşul, Ellen a început să umble în somn, cum făcea şi în noaptea aceasta, îi auzeam paşii rari, dar siguri, pe scară. Şi, în acelaşi timp, lângă mine, Mary a mea a suspinat adânc, şoptind ceva nelămurit. O adiere de vânt mişcă umbrele de ramuri din tavan.

M-am furişat încetişor din pat, şi mi-am pus halatul de baie; cred şi eu, ca toată lumea, că somnambulii nu trebuie treziţi brusc.

Din vorbele mele s-ar părea că nu-mi iubesc fiica, dar nu-i adevărat. O iubesc, dar mă cam tem de ea, pentru că nu o înţeleg.

Când cobori scara noastră, păşind pe lângă zid,

treptele nu trosnesc. Am făcut această descoperire pe vremea când, fiind adolescent, mă întorceam acasă din aventurile nocturne de prin cartierele periferice ale oraşului. Mă folosesc şi acuma de descoperirea mea, ori de câte ori nu vreau s-o deranjez pe Mary. Am utilizat-o şi de data aceasta, coborând scara fără să fac vreun zgomot, călăuzindu-mă cu degetele de-a lungul peretelui. Felinarul de pe stradă arunca o lumină vagă, aburită şi dantelată, împrăştiind semiîntunericul în jurul ferestrei. În bătaia ei, puteam s-o văd pe Ellen. Trupul era, parcă, înconjurat de o aureolă, poate din pricina cămăşii albe de noapte. Faţa îi rămânea ascunsă în umbră, dar braţele şi mâinile erau luminate. Se oprise în faţa vitrinei cu geam, unde păstram tezaurul nepreţuit al familiei: scoicile sculptate, caşaloţii, bărcile cu vâsle, lanţuri de echipaj, cu harponierul la provă – toate cioplite din fanoane de balenă – alături de colţii de leu de mare, şi de o mică machetă a corăbiei *Belle-Addair,* bine lăcuită, cu pânzele strânse şi bordajul cafeniu şi prăfuit. Tot aici mai erau şi resturi de *chinoiserie*[15]*,* pe care bătrânii căpitani le aduceau din Extremul Orient, după ce curăţaseră apele Chinei de orice urmă de caşaloţi: piese din abanos şi ivoriu, zei zâmbitori sau serioşi, diferite înfăţişări ale lui Buda, de la senin la obscen, flori sculptate în cuarţ trandafiriu sau în steatită, ca şi unele obiecte de jad – da, câteva jaduri frumoase – şi ceşti subţiri, translucide şi delicate. Poate că unele obiecte sunt într-adevăr de valoare – cum ar fi, bunăoară, căluţii aceia fără vreo formă precisă, şi totuşi atât de vii – dar valoarea lor venind din pură întâmplare, aşa îmi

[15] Obiecte chinezeşti (în lb. franceză).

închipui eu. Cum puteau să distingă bătrânii corăbieri, vânătorii de balene, ce e bun şi ce e rău – sau poate că totuşi ştiau? Ştiau ei să deosebească răul de bine?

Pentru mine, vitrina fusese întotdeauna un loc sacru, ca busturile strămoşilor la romani, ca larii şi penaţii, sau pietrele căzute din lună, dacă ducem comparaţia mai departe. Păstram chiar şi o rădăcină de mătrăgună – avea forma perfectă a unui omuleţ – răsărită din sperma ejaculată de un spânzurat murind, mai aveam şi o sirenă veritabilă, cam jigărită acum, ce-i drept, dar confecţionată cu iscusinţă din bustul unei maimuţe şi partea posterioară a unui peşte, cusute laolaltă. Odată cu trecerea anilor se chircise, şi cusăturile deveniseră vizibile, dar dinţişorii ei încă se mai arătau într-un zâmbet sălbatic.

Bănuiesc că orice familie are un obiect cu puteri magice, un obiect care se transmite din generaţie în generaţie, izvor de înflăcărare, mângâiere şi inspiraţie. Al nostru era un fel de – cum să zic? – un bulgăre de piatră translucidă, poate era cuarţ sau jadenit, sau poate chiar steatită. Era oarecum tronconic, cu diametrul, la bază, de vreo zece centimetri şi de vreo patru la capătul rotunjit. Suprafaţa era sculptată într-o unduire întreţesută, continuă, care părea că se mişcă, fără să se clintească din loc. Era vie, dar n-avea nici cap, nici coadă, nici început, nici sfârşit. Piatra, deşi lustruită, nu era netedă la pipăit, ci puţin lipicioasă, ca pielea, şi o simţeai totdeauna caldă. Puteai vedea înăuntru ei, dar nu şi prin ea. Bănuiesc că a fost adusă din China, de vreun bătrân navigator din familia mea. Era o piatră fermecată – plăcută la

vedere şi la pipăit, şi te îndemna s-o plimbi uşor pe obraz, sau s-o mângâi cu degetele. Această piatră, stranie şi fermecată, trăia în vitrina cu geam. Mi s-a dat întotdeauna voie – încă pe când eram copil, apoi adolescent, sau tânăr – s-o pipăi, s-o iau în mână, dar nu mi s-a îngăduit niciodată s-o scot din casă. Culoarea, desenul şi chiar compoziţia ei se schimbau după năzuinţele mele. Cândva credeam că e un sân, ca băiat îmi apărea ca organ sexual feminin, fierbinte şi dureros. Poate că mai târziu ea a devenit reprezentarea creierului, sau poate a enigmei, ceva fără început şi fără sfârşit, o veşnică mişcare – întrebarea care e întreagă în ea însăşi, care nu necesită nici răspuns s-o împrăştie, şi nici început sau sfârşit, s-o limiteze.

Uşa cu geam are o broască de alamă, datând din epoca colonială şi o cheie pătrată de alamă, care stă totdeauna în broască.

Fiica mea adormită ţinea în mână piatra fermecată şi o mângâia cu degetele, alintând-o de parcă ar fi fost vie. O strângea la sânul ei încă neîmplinit, o lipea de obraz, lângă ureche, o muşluia ca un căţel care suge, şi îngâna un cântec şoptit, ca un geamăt de voluptate şi de dor. Ellen are un spirit destructiv. La început mi-a fost teamă că vrea să spargă piatra în bucăţele, sau s-o ascundă undeva, dar apoi mi-am dat seama că în mâinile ei piatra era şi mamă, şi iubit, şi copil.

Mă întrebam: cum s-o trezesc fără să se sperie? De ce-i trezim oare pe somnambuli? De teamă să nu se lovească? Dar n-am auzit ca vreun somnambul să se fi lovit, decât atunci când erau treziţi din somn. De ce trebuie să intervin? Ea nu trăia un coşmar chinuitor, plin de groază, ci mai degrabă o stare de

plăcere cu o putere de asociaţie ce depăşea înţelegerea ei în stare trează. Ce rost avea să-i stric acest vis? M-am îndreptat spre fotoliul meu şi m-am aşezat în el, aşteptând.

În camera întunecată roiau puncte de lumină strălucitoare, care se mişcau şi se învârteau ca roiurile de musculiţe. Cred că nu existau într-adevăr, erau doar înţepăturile de oboseală din ochii mei. Şi părea într-adevăr că fiica mea Ellen emană o strălucire, nu numai din albul cămăşii de noapte, ci şi din piele. Puteam să-i desluşesc bine chipul, ceea ce nu era firesc în întunericul camerei. Şi mi se părea că nu mai era chipul unei fetiţe – nu părea bătrână, dar era matură, împlinită, formată. Buzele erau lipite strâns, aşa cum nu le ţinea de obicei!

După un timp, Ellen puse talismanul la locul lui, cu hotărâre şi siguranţă, închise vitrina cu geam şi răsuci cheia de alamă în broască. Apoi se întoarse, trecu pe lângă fotoliul meu şi urcă scara. Cred că mi-am închipuit două lucruri: mai întâi că nu umbla ca un copil, ci ca o femeie desăvârşită, şi, în al doilea rând, că pe măsură ce se depărta, luminiscenţa trupului ei scădea. Poate că acestea erau simple impresii, sau născociri ale minţii mele, căci altceva nu puteau fi. Când a urcat treptele, lemnul n-a mai trosnit. Probabil că mergea pe lângă zid, unde fibrele lemnului nu scârţâie.

După câteva clipe, m-am dus pe urmele ei şi am găsit-o în pat, dormind, bine învelită. Respira pe gură, iar faţa îi era a unui copil.

Ca la o comandă, am coborât din nou şi am deschis vitrina cu geam. Am luat piatra în mâini. Păstra căldura corpului lui Ellen. Mi-am plimbat, ca în copilărie, degetul arătător de-a lungul liniilor ce

unduiau fără sfârşit, şi m-am simţit îmbărbătat. Datorită talismanului, m-am simţit apropiat de Ellen.

Mă întreb: oare piatra aceasta a apropiat-o oarecum de mine… de neamul Hawley-ilor?

Capitolul IX

Luni, perfida primăvară a făcut un salt înapoi, în iarnă, învăluindu-se în stropi de ploaie rece şi în rafale tăioase de vânt, care sfârtecau frunzele fragile ale copacilor prea încrezători. Vrăbioii temerari şi guralivi, puşi pe dezmăţ, fuseseră măturaţi de pe peluze ca nişte zdrenţe şi, purtaţi de vânt, ţipau mânioşi împotriva nestatorniciei timpului.

L-am salutat pe domnul Red Baker, care, cu coada bătută de vânt într-o parte, asemenea unui drapel în timpul bătăliei, îşi făcea obişnuitul turneu. Clipea mereu, ferindu-se în felul acesta de ploaie. I-am spus:

— De acum înainte noi doi rămânem prieteni doar aşa, de ochii lumii, dar trebuie să-ţi spun că, sub zâmbetele noastre, se ascunde o luptă sălbatică, un adevărat conflict de interese.

Puteam să-i vorbesc mai mult, dar el se grăbea să-şi termine treburile şi să se retragă în adăpostul lui.

Morph apăru, punctual ca întotdeauna. Poate că mă aşteptase pe mine… Cred că îmi pândise sosirea.

— Infernală zi, spuse el. Fulgarinul de mătase impermeabilă se zbătea şi i se mula în jurul picioarelor. Aud că patronul te-a poftit în ogeacul lui.

— Aveam nevoie de unele îndrumări. Mi-a oferit şi ceai.

— E în stare s-o facă şi pe asta…

— Ştii câtă importanţă au sfaturile. Nu le doreşti, decât în măsura în care coincid cu ceea ce erai hotărât să întreprinzi.

— Asta cam sună a investiţie.

— Mary a mea vrea să-şi procure nişte mobilă nouă. Când o femeie vrea să cumpere un lucru, ţi-l prezintă drept cea mai sigură investiţie.

— Nu numai femeile, zise Morph. Şi eu fac la fel.

— La urma urmei, sunt banii ei. Vrea să caute prin magazine nişte chilipiruri.

La colţul cu Strada Mare am urmărit cu privirea cum se zvârcolea pe trotuar o firmă de tablă, desprinsă de vânt de pe faţada magazinului de jucării Rapp, făcând un zgomot sinistru, ca la un accident de circulaţie.

— Se zvoneşte că patronul dumitale vrea să tragă o raită până în patrie, în Italia.

— Nu ştiu. E destul de ciudat că nu s-a dus până acum. La ei, legăturile de familie sunt foarte strânse.

— Ai timp să-i arzi o cafea?

— Nu prea. E după Paşte, şi cred că voi avea o dimineaţă foarte încărcată.

— Hai, ce naiba! Fii cineva! Prietenul personal al domnului Baker poate să-şi permită un zece minute pentru o ceaşcă de cafea.

Pronunţate de el, aceste cuvinte nu conţineau nicio răutate, ca în forma lor de acum, tipărită. Morph ştia să-ţi spună orice, astfel încât să pară inocent şi bine intenţionat.

Nu intrasem niciodată dimineaţa să-mi beau cafeaua la *Marinarul,* şi probabil că eram singurul bărbat din oraş în această situaţie. *Marinarul* era pentru toţi ceilalţi o tradiţie, o obişnuinţă, un club.

Ne-am cocoţat pe taburetele de lângă tejghea, şi domnişoara Lynch – fuseserăm colegi de şcoală – împinse în faţa noastră ceştile de cafea, fără să verse nicio picătură. Lângă fiecare ceaşcă era câte o sticluţă cu lapte. Domnişoara Lynch ne aruncă două bucăţi de zahăr cubic, cum ai arunca nişte zaruri, iar Morph strigă:

— Ochi de şarpe!

Domnişoara Lynch era… Domnişoara Lynch. „Domnişoara” făcea acum corp comun cu numele ei, cu ea însăşi. Cred că nu va izbuti niciodată să se debaraseze de acest nume. Cu trecerea anilor, nasul ei devine din ce în ce mai roşu; nu din cauza băuturii, ci a sinuzitei.

— ’neaţa, Ethan, zise ea. Sărbătoreşti ceva?

— Morph m-a tras înăuntru, i-am răspuns eu, şi apoi, ca o mică experienţă în domeniul amabilităţii, am adăugat „Annie”.

Ea îşi întoarse capul, ca şi când ar fi auzit o împuşcătură, apoi când înţelese, zâmbi şi în clipa aceea arăta exact ca pe vremuri, în clasa a cincea, în ciuda nasului roşu.

— Mă bucur că te văd, Ethan, zise ea, şi îşi şterse nasul cu un şerveţel de hârtie.

— Când am auzit am rămas tablou, zise Morph, dezvelind cubul de zahăr din ambalajul de hârtie. Avea unghiile lăcuite. Îţi vine deodată o idee, ţi se înfige în cap şi ajungi să crezi că-i adevărată. Şi când nu e, te dă peste cap.

— Nu ştiu despre ce vorbeşti.

— Mi se pare că nici eu nu ştiu. Naiba să ia ambalajele astea! De ce nu pun bucăţile de zahăr aşa, fără niciun ambalaj, într-o zaharniţă?

— Poate se tem că clienţii ar lua prea multe

bucăţi.

— Probabil. Am cunoscut cândva un individ care s-a hrănit o buca’ de vreme numai cu zahăr, intra într-un bufet automat, vâra zece cenţi pentru o ceaşcă de cafea, o bea doar pe jumate, apoi îşi umplea ceaşca cu zahăr. În felul ăsta, cel puţin n-a murit de foame.

Ca de obicei, m-am întrebat dacă individul nu fusese chiar Morph – acest om ciudat, dur, cu unghiile lăcuite, căruia nu-i puteai ghici vârsta. Îl consideram, datorită logicii şi felului lui de a gândi, un om destul de bine instruit. Dar limbajul lui aparţinea lumii declasaţilor, era expresia analfabetului cu mintea isteaţă, dur şi impertinent.

— De aceea nu întrebuinţezi decât o bucată de zahăr? l-am întrebat.

Zâmbi.

— Fiecare om cu teoria lui, îmi răspunse. Oricât de golan ar ajunge un individ, o să-şi fabrice la minut o teorie care să-i explice golănia. Teoria poate însă să te ducă şi într-o fundătură, dacă n-ai ginit indicatoarele de circulaţie. Cred că asta m-a dus şi pe mine, de-am fost fraier, apropo de patronul dumitale.

De multă vreme nu băusem cafea altundeva decât acasă. Nu mi se părea reuşită. N-avea deloc gust de cafea, dar era fierbinte şi, după ce am vărsat câteva picături pe cămaşă, am constatat că era cafenie.

— Cred că nu înţeleg ce vrei să spui.

— Îmi tot storc căpăţâna să aflu cum de-am intrat la idei. Poate fiindcă el zice că e aici de patr’j de ani. De trei’j’cinci sau trei’j’şase da, dar nu de patru’j de anişori.

— Cred că nu-s prea deştept.

— Păi asta ar vrea să zică 1920. Tot n-ai prins? Vezi dumneata, când lucrezi într-o bancă eşti obligat să miroşi oamenii repede, să-i poţi găbji pe şmecheri. Nu trece mult, şi te pomeneşti că ai un cod de reguli pe cinste! Nici nu trebuie să te mai gândeşti. Ţi se înfig pur şi simplu în bilă… mai vine cazul că mai dai şi-n bară! Poate că el a venit într-adevăr în 1920. Poate greşesc.

Îmi băusem cafeaua şi i-am zis:

— E timpul s-o şterg.

— Şi dumneata mă cam duci, zise Morph. Dacă mi-ai mai pune câte o întrebare, nu m-aş lăsa fraierit cu una cu două. Dar dumneata nu mă întrebi nimic, aşa că trebuie să vorbesc numai eu. În o mie nouă sute dou’ş’unu a fost prima lege excepţională împotriva imigraţiei.

— Şi?

— În 1920, mai putea să intre în ţară. În 1921, nu-mi prea vine să cred…

— Şi?

— Aşa că – zic şi eu, cu mintea care-o am – a venit în 1921, şi cam pe şest. Vasăzică, n-o să se poată duce acasă, fiindcă n-are cum să facă rost de paşaport.

— Dumnezeule, ce fericire că nu sunt bancher!

— Cred că ai fi mai bun decât mine. Eu pălăvrăgesc prea mult. Dacă pleacă, înseamnă că n-am brodit-o. Aşteaptă-mă. O-ntind şi eu. Cafeaua e plătesc eu.

— La revedere, Annie!

— Să mai vii, Eth. Nu te văd niciodată pe aici.

— Am să mai vin.

Pe când traversam strada, Morph spuse:

— Nu-i şopti Eminenţei Sale macaronarului că am

pălăvrăgit despre el că-i bun de expulzare, ai grijă.

— De ce i-aş spune?

— Dar eu de ce ţi-am spus? Ce ai în cutia asta de bijuterii?

— O pălărie de templier. I s-a îngălbenit pana. Vreau să mă interesez dacă nu poate fi albită.

— Eşti de-ai lor?

— E o tradiţie a familiei. Hawley-ii au fost masoni mai înainte ca George Washington să fi ajuns Mare Maestru.

— Zău? A avut gradul ăsta? Domnul Baker e şi el dintr-ăştia?

— Da, şi în familia lui e o tradiţie.

Intraserăm pe alee. Morph îşi căută prin buzunare cheia de la uşa din dos a băncii.

— Poate că de-aici vine că la noi deschiderea seifului seamănă cu o ceremonie masonică. Ne-ar mai trebui să ţinem câte o lumânare. E un fel de slujbă popească.

— Morph, astăzi eşti cam pornit. Paştele nu te-a purificat deloc.

— Văd eu cum e cu purificarea peste opt zile, spuse el. Nu, vorbesc serios. La nouă fix o să stăm cu capetele plecate în faţa sfintei-sfintelor. Apoi, în timp ce broasca automată va scrâşni, părintele Baker va îngenunchea şi va deschide seiful, iar noi toţi vom bate mătănii în faţa Marelui Zeu al Banului.

— Morph, vorbeşti aiurea.

— Poate. Fir-ar să fie a dracului vechitura asta de broască! O deschizi mai uşor cu un ţurţure de gheaţă, decât cu cheia.

Răsuci de nenumărate ori cheia în broască, trase şi câteva lovituri cu piciorul în uşă până ce, în sfârşit, se deschise. Scoase din buzunar un şerveţel

de hârtie şi-l îndesă în broască.

Eram gata să-l întreb: „Nu e periculos?”

Îmi răspunse fără să-i fi pus întrebarea:

— Altfel, blestemata asta de broască se închide când nu trebuie. Bineînţeles că Baker, după deschiderea seifului, se gineşte dacă uşa e închisă. Te rog, nu-i pasa lui Marullo bănuielile mele murdare. Prea-i bun de plată.

— În regulă, Morph, i-am răspuns, traversând aleea, către uşa din dos a băcăniei. M-am uitat după motanul pe care îl găseam întotdeauna acolo, gata să intre, dar iată că de astă dată lipsea!

Interiorul prăvăliei mi-a apărut schimbat, înnoit. Atenţia îmi era atrasă de lucruri pe care nici nu le observasem până atunci, şi, în schimb, cele care mă necăjiseră şi mă iritaseră mereu parcă dispăruseră. Dar ce e de mirare? Priveşte lumea cu alţi ochi, sau măcar cu alţi ochelari, şi *presto*[16] – vei vedea o altă lume.

Supapa defectă, prin care se scurgea apa din rezervorul ruginit al closetului, fâsâia încetişor. Marullo nu voia să cumpere o supapă nouă deoarece, neavând apometru, nu-i păsa câtă apă se consumă. Am luat din prăvălie, de pe cântarul de modă veche, o greutate de un kilogram, cu cârlig, pe care am atârnat-o de lanţul closetului, deasupra mânerului de lemn. Odată trasă, apa continua să curgă. M-am întors în prăvălie, să ascult. Se auzea cum apa bolborosea şi clocotea în closet. Este un zgomot care nu poate fi confundat cu nimic altceva. Apoi am adus greutatea la locul ei, pe bara cântarului, şi m-am instalat în amvonul meu, în dosul tejghelei. Enoriaşii mei aşteptau liniştiţi în

[16] Imediat (în lb. italiana).

rafturi. Bieţii de ei, nici nu aveau cum să plece! Atenţia mi-a fost atrasă mai ales de masca lui Mickey Mouse, care zâmbea pe cutia aşezată în strana alimentelor pentru micul dejun. Mi-am adus aminte de făgăduiala ce i-o făcusem lui Allen. Am luat, cu prăjina de manevrat obiectele din rafturile de sus, o cutie, şi am ascuns-o în magazie, înfăşurând-o în haina mea. Când m-am întors în stranã, un alt Mickey Mouse, venit la rând, îmi zâmbea de sus.

Mi-am vârât mâna înapoia cutiilor de conserve, şi am tras afară săculeţul de olandă cenuşie, în care ţineam mărunţişul pentru casă, apoi, amintindu-mi ceva, am vârât mâna şi mai adânc, până ce am dat de vechiul revolver, calibrul 0,38”, care zăcea acolo de nu mai ştiu când, plin de unsoare. Era un *Iver Johnson,* argintat, dar argintul se cojise aproape de tot. L-am deschis, şi cartuşele erau înverzite de coclealã. Butoiaşul se mişca anevoie, din cauza unsorii învechite şi îmbâcsite. Am pus acest obiect dezonorant, dar încă periculos, în sertarul tejghelei, apoi am scos un şorţ curat şi mi l-am legat în jurul şoldurilor, îndoind cu grijă marginea de sus, ca să nu se vadă băierile.

Există oare om pe lume care să nu se fi întrebat de unde pornesc hotărârile, acţiunile şi campaniile puse în mişcare de puternicii zilei? Se nasc ele din raţiune, sunt dictate de virtute, sau unele nu sunt decât produse ale întâmplării, stărilor de reverie, imaginaţiei, ale poveştilor pe care ni le spunem noi înşine? Ştiu cu exactitate câtă vreme participasem la un simplu joc al fanteziei mele, declanşat în clipa când Morph anunţase regulile pentru jefuirea cu succes a unei bănci. Examinasem spusele lui cu o

plăcere copilărească, pe care adulţii nu vor s-o recunoască de obicei. Totul era un joc ce evolua concomitent cu viaţa băcăniei, şi tot ceea ce se întâmpla în realitate părea că se potriveşte şi în joc. Supapa defectă a closetului, masca lui Mickey Mouse, dorită de Allen, relatarea ceremoniei de deschidere a seifului. Curbe şi unghiuri noi începeau să completeze ansamblul, şerveţelul de hârtie din broasca uşii îmi făcea cu ochiul, de peste drum, din alee. Încetul cu încetul jocul se dezvolta dar, până azi-dimineaţă, numai în gând. Atârnând de lanţul closetului greutatea de un kilogram, adusesem prima contribuţie materială la acest balet al imaginaţiei. Cea de a doua a fost scoaterea la lumină a vechiului revolver. Acum, începeam să reflectez la problema timpului. Jocul începea să capete un contur real.

Mai port încă ceasul mare, de argint, al tatălui meu; e un *Hamilton* pentru mecanicii de la calea ferată, cu arătătoare groase şi cifre negre şi mari, un ceas admirabil ca precizie, dacă nu şi ca frumuseţe. De dimineaţă, înainte de a începe să mătur prin prăvălie, l-am pus în buzunarul de la cămaşă. Mi-am calculat timpul în aşa fel, încât la nouă fără cinci, uşile de la intrare să fie deschise şi să fi dat pe îndelete, de vreo două ori, cu mătura pe trotuar. E de necrezut cât gunoi se adună în timpul *weekendului*; acum, din cauza ploii, gunoiul se transformase în noroi.

Banca noastră este un instrument de precizie admirabil – ca şi ceasul de feroviar pe care îl am de la tata. La nouă fără cinci minute, domnul Baker, venind de pe strada Ulmilor, apăru în bătaia vântului. Probabil că Harry Robbit şi Edith Alden îl

pândiseră, deoarece, ieşind de la *Marinarul,* îl ajunseseră la jumătatea drumului.

— ’neaţa, domnule Baker, i-am strigat, ’neaţa, Edith, ’neaţa, Harry.

— Bună dimineaţa, Ethan. Pentru noroiul ăsta ţi-ar trebui furtun!

Intrară în localul băncii.

Am rezemat mătura lângă uşă, am luat greutatea de pe cântar, m-am dus în spatele tejghelei, am deschis sertarul şi, cu gesturi rapide, dar nepripite, am început pantomima. Am intrat în magazie şi am atârnat greutatea de lanţul closetului. Mi-am ridicat poalele şorţului, prinzându-mi-le la brâu, mi-am îmbrăcat haina de ploaie, m-am dus până la uşa din dos şi am întredeschis-o. Când minutarul ceasului meu era la douăsprezece, ceasul cu clopot al pompierilor începu să bată. Am numărat, în gând, opt paşi pentru traversarea aleii, apoi încă douăzeci de paşi. Am ridicat mâna, nerostind însă niciun cuvânt – am aşteptat să se scurgă câteva secunde şi am mişcat din nou mâna. Vedeam, în gând, toată acţiunea. Şi, în timp ce mâinile mele executau anumite mişcări, am mai numărat încă douăzeci de paşi, repezi, dar precauţi, apoi încă opt. Am închis uşa dinspre alee, mi-am scos haina de ploaie, am lăsat să atârne din nou poalele şorţului, am intrat la toaletă, am desprins greutatea de pe lanţ şi am oprit, astfel, apa; întorcându-mă la tejghea, am deschis sertarul, am ridicat capacul cutiei mele de pălării, am închis-o la loc şi i-am prins curelele, m-am dus din nou la intrare, mi-am luat mătura şi m-am uitat la ceas. Trecuse de ora nouă cu două minute şi douăzeci de secunde; nu era rău, dar, cu oarecare antrenament, puteam să ajung la ceva mai

puţin de două minute.

Măturasem trotuarul numai pe jumătate, când dinspre *Marinarul* veni către mine Stoney, poliţaiul-şef.

— ’neaţa, Eth. Dă-mi repede o litră de unt, o jumătate de slănină, o sticlă de lapte şi douăsprezece ouă. Nevastă-mea a terminat proviziile.

— Imediat, dom’ şef. Cum mai merg treburile?

Am adunat tot ce-mi ceruse, şi am desfăcut o pungă.

— Bine, zise el. Am mai fost aici, acum un minut, dar erai la W.C., am auzit apa.

— Trebuie să treacă o săptămână întreagă până să mistui toate ouăle tari mâncate de Paşte.

— Ai dreptate, zise Stoney. Aşa e cu ouăle tari. În această privinţă, totul era, aşadar, în regulă. Tocmai când să plece, zise:

— Ce-i cu prietenul tău, Danny Taylor?

— Nu ştiu! E ceva cu el?

— Nu, arată foarte bine, foarte prezentabil. Eram în maşină şi mi-a cerut să-i certific nişte semnături.

— Dar ce semna?

— Nu ştiu. Avea două hârtii, dar le-a întors aşa ca să nu le văd.

— Două hârtii?

— Da, două. A semnat în faţa mea, de două ori, şi i-am certificat amândouă semnăturile.

— Era treaz?

— Aşa părea. Era tuns proaspăt. Purta şi cravată.

— Tare aş vrea să cred că s-a schimbat!

— Şi eu. Bietul de el! Am impresia că oamenii de felul lui încearcă mereu să se schimbe. Trebuie să mă duc acasă.

Plecă foarte grăbit. Nevasta lui Stoney e cu douăzeci de ani mai tânără decât el. M-am întors la treabă şi am măturat gunoaiele mai mari de pe trotuar.

Mă simţeam îngrozitor de prost. Poate că prima oară e întotdeauna mai greu.

Nu mă înşelasem în privinţa dimineţilor de după sărbători. Se părea că toţi oamenii din oraş îşi terminaseră proviziile. Şi, cum fructele şi zarzavaturile ne-au fost livrate abia către prânz, stocul de mărfuri era destul de redus. Dar chiar şi aşa, clienţii m-au obligat să alerg tot timpul.

Pe la ora zece a venit Marullo şi, lucru de mirare, mi-a dat o mână de ajutor la cântărit, la împachetat şi la manevrarea aparatului de marcat. Nu-mi mai ajutase de multă vreme în prăvălie. De obicei intra, arunca o privire şi ieşea – ca un moşier absentist. Dar acum, când ne-a sosit marfa, m-a ajutat să deschid lăzile şi cutiile cu marfă proaspătă. Aveam impresia că nu e în apele lui şi că mă cerceta atent când nu mă uitam la el. N-am avut timp să vorbim, dar îi simţeam privirea îndreptată asupra mea. Am pus totul pe seama faptului că refuzasem să primesc mită. Poate că Morph avea dreptate. Dacă un anume soi de individ află că ai procedat cinstit într-o împrejurare, caută să afle ce pornire necinstită a provocat acest acces de onestitate. Întrebarea „oare ce câştigă el din afacerea asta?” trebuie să fie adânc înrădăcinată la oamenii care îşi joacă propria viaţă pe o singură carte, ca la pocher. Gândul acesta m-a făcut să chicotesc, dar atât de profund, încât la suprafaţă n-a apărut nici cel mai slab sunet.

Pe la ora unsprezece, Mary a mea intră în prăvălie, strălucind într-o rochie nouă, imprimată.

Arăta frumoasă şi fericită, şi oarecum agitată, de parcă ar fi comis ceva plăcut, dar primejdios – ceea ce şi comisese, de fapt. Mi-a întins un plic cafeniu.

— Mi-am spus că poate ai nevoie de asta! Îi zâmbi lui Marullo, cu acel zâmbet luminos pe care îl construieşte ori de câte ori nu simpatizează cu adevărat pe cineva. Iar ea nu-l simpatiza şi n-avea încredere în Marullo; nu avusese niciodată vreo simpatie pentru el. Pusesem asta pe socoteala faptului că soţiilor nu le plac nici patronii, nici secretarele bărbaţilor lor.

— Mulţumesc, dragă, i-am răspuns. Eşti foarte atentă. Îmi pare rău că nu te pot invita chiar acum, la o plimbare cu barca, pe Nil.

— Eşti ocupat, zise ea.

— Nu cumva şi cămara noastră este goală?

— Bineînţeles. Uite, am făcut o listă. Vrei să aduci diseară tot ce e trecut aici? Ştiu că eşti prea ocupat ca să mi le dai acum.

— Dar fără ouă tari…

— Nu, dragule. Până la anul, nu mai mâncăm ouă tari.

— Iepuraşii de Paşte au fost foarte activi…

— Margie vrea să ne invite astă-seară să luăm masa împreună la *Marinarul.* Spune că n-a reuşit niciodată să ne invite.

— Minunat!

— Spune că la ea acasă e prea strâmt.

— Zău?

— Te reţin de la lucru, spuse ea.

Privirile lui Marullo se fixaseră pe plicul cafeniu din mâna mea. L-am vârât, pe sub şorţ, în buzunar. Marullo îşi dădea seama că aveam un plic de la bancă. Gândurile lui alergau ca un copoi după

şobolanii din gropile cu gunoaie.

— N-am avut încă prilejul să vă mulţumesc pentru acadele, domnule Marullo, zise Mary. Copiii au fost încântaţi.

— Eu vrut numai urez Paşte fericit, răspunse el. Foarte elegantă sunteţi, parcă o primăvară sunteţi.

— O, mulţumesc. Sunt udă leoarcă. Credeam că ploaia a încetat, şi când colo a început din nou.

— Mary, ia haina mea de ploaie.

— Nici nu mă gândesc. E o simplă răpăială, întoarce-te la clienţii tăi.

Începuseră să vină din ce în ce mai mulţi clienţi, astfel că îmbulzeala crescu. Domnul Baker îşi vârî nasul înăuntru, zări şirul de oameni ce-şi aşteptau rândul şi plecă.

— Am să revin mai târziu, îmi strigă el. Clienţii continuau să vină, şi afluenţa crescu mereu până la ora douăsprezece. Apoi, aşa cum se întâmplă de obicei, nu mai intră nimeni. Oamenii îşi luau masa de prânz. Pe stradă, circulaţia încetase. Era primul meu moment de răgaz din ziua aceea. Am băut un gât de lapte din sticla ce o deschisesem mai devreme.

Tot ceea ce luam din prăvălie notam într-un carnet, şi suma respectivă mi se scădea din leafă. Marullo îmi socotea toate alimentele la preţ de cost, ceea ce reprezenta pentru mine o economie serioasă. Fără această reducere, nu cred că am fi putut trăi din leafa mea.

Marullo se rezemă de tejghea, îşi îndoi braţele, dar, cum mişcarea îi răscoli durerile, îşi îndesă pumnii în buzunare.

— Sunt foarte bucuros să mi-ai dat o mână de ajutor, i-am spus. De mult n-am mai văzut o

asemenea afluenţă. S-ar zice că oamenii nu mai vor să consume rămăşiţele salatelor de cartofi.

— Tu bine lucrezi, puştiule.

— Lucrez.

— Nu, oamenii aici vin pentru că place de tine.

— S-au obişnuit cu mine, asta-i explicaţia. Eu m-am născut şi am crescut aici. În clipa următoare am lansat un mic balon de încercare: Pun rămăşag că abia aştepţi să revezi soarele fierbinte al Siciliei. În Sicilia e foarte cald. Am fost pe-acolo în timpul războiului.

— Încă nu hotărât, îmi răspunde Marullo, ferindu-şi privirea.

— De ce?

— Eh, eu lipsit atâta vreme de-acasă. Patruzeci ani. Acolo nimeni nu mai cunosc!

— Dar ai rude!

— Nici ele nu cunosc la mine.

— Mi-ar plăcea grozav să fac o vacanţă în Italia – fără puşcă şi raniţă. Dar patruzeci de ani e într-adevăr puţin cam mult. În ce an ai venit aici?

— Nouă sute douăzeci. Mult de atunci este… Se pare că Morph nimerise drept la ţintă. Poate că oamenii de bancă, poliţiştii şi vameşii au un instinct special pentru astfel de situaţii. Apoi mi-a trecut prin minte să-l supun la o nouă încercare, poate ceva mai serioasă. Am tras sertarul, am scos vechiul revolver şi l-am aruncat pe tejghea. Marullo duse mâinile la spate.

— Ce ai acolo tu, puştiule?

— Ar trebui să-ţi scoţi un permis de port-armă, dacă nu-l ai cumva. *Legea Sullivan* nu glumeşte cu chestiile astea.

— De unde el apărut?

— A fost aici tot timpul.

— Nu văzut niciodată. Nu al meu este. Al tău este.

— Nu-i al meu. Nici eu nu l-am văzut până acum. Dar trebuie să fie al cuiva. Nu crezi că atâta vreme cât e aici, ar fi mai bine să faci o cerere pentru permis? Eşti sigur că nu e al dumitale?

— Eu spus că nu văzut niciodată. Eu nu-mi place armele.

— Curios. Eu credeam că toţi cei din Mafia le adoră.

— Ce vrei să spui cu Mafia? Vrei spui că eu în Mafia sunt?

Am întors-o imediat, lansând o glumă simplistă.

— După câte am auzit eu, toţi sicilienii fac parte din Mafia.

— Asta curat nebunie. Eu niciun om în Mafia nu cunosc.

Am aruncat revolverul în sertar.

— Cât trăieşti, tot înveţi, i-am spus. Mie, sigur, nu-mi trebuie. Poate ar fi mai bine să-l predau lui Stoney. Să-i spun că am dat peste el în fundul unui sertar, fiindcă, de fapt, chiar aşa a fost.

— Aşa să faci, zise Marullo. Nu văzut pe el în viaţa mea. Eu nu nevoie de el. Nu al meu este!

— În regulă, i-am răspuns. Afară cu el!

Pentru a obţine un permis de port-armă, este nevoie, conform *Legii Sullivan,* să prezinţi o sumedenie de acte – aproape tot atâtea câte se cer pentru eliberarea unui paşaport.

Patronul meu şedea ca pe ghimpi. Îl înghesuiseră multe întâmplări în ultima vreme.

Bătrâna domnişoară Elgar, prinţesa de neam regesc din New Baytown, intră, acostând cu toate pânzele sus. Domnişoara Elgar stătea tot timpul în

micul spaţiu între două geamuri din sticlă incasabilă, care o separau de tot restul lumii. Venise pentru a trata cu mine cumpărarea unei duzini de ouă. Întrucât mă cunoscuse de pe când eram mic copil, ea mă vedea rămas mereu în anii aceia. Părea uimită, şi, în acelaşi timp, bucuroasă că mă pricepeam să dau restul la bani.

— Îţi mulţumesc, Ethan. Ochii ei alunecaseră, cu o privire egal de absentă, peste aparatul de râşnit cafea şi peste figura lui Marullo. Ce face tata, Ethan?

— Bine, domnişoară Elgar, i-am răspuns.

— Trimite-i salutări din partea mea, e băiat de treabă!

— Da, doamnă. Am să-i spun, doamnă, desigur.

N-avea niciun rost să-i redau eu simţul timpului. Lumea spune că şi acum ea întoarce cu cheia, în fiecare duminică seara, pendula rămasă de la bunicii ei, electrificată de ani de zile. N-ar fi rău să rămânem toţi aşa, suspendaţi în timp, n-ar fi rău deloc să trăieşti o nesfârşită după-amiază a zilei prezente. Înainte de a ieşi din prăvălie, domnişoara Elgar salută grav dând din cap, în direcţia aparatului de râşnit cafea.

— La cap cam ţicnită este, zise Marullo, făcând un gest spre tâmplă, cu degetul arătător.

— N-o mai schimbă nimic. Dar nici nu supără pe nimeni.

— Tatăl tău murit. De ce tu nu spui la ea că el murit?

— Chiar dacă m-ar crede, ar uita imediat. Întotdeauna mă întreabă ce mai face tata. N-a trecut prea multă vreme de când a încetat să mă întrebe ce mai face bunicul. Se zice să această

capră bătrână i-a fost prietenă. Aşa am auzit.

— Ţicnită este!

Dar, din vreo pricină oarecare, având legătură cu sentimentul neobişnuit al timpului manifestat de domnişoara Elgar, Marullo reuşise să se stăpânească. E greu să afli cât de simplu, sau cât de complicat este omul. De regulă, atunci când devii sigur pe tine, începi să procedezi greşit. Cred că Marullo, datorită obişnuinţei şi practicii, îşi redusese la numărul de trei mijloacele de a se apropia de oameni: să le ordone, să-i linguşească şi să-i cumpere. Probabil că toate trei metodele dăduseră rezultate destul de bune, încurajându-l să nu se bizuie decât pe ele. În raporturile lui cu mine, primul procedeu dăduse greş.

— Tu, un puşti cumsecade eşti, zise el. Tu, un bun prieten eşti.

— Bunicul meu, bătrânul căpitan, obişnuia să spună: „Dacă vrei să-ţi păstrezi un prieten, nu-l pune niciodată la încercare.”

— Asta vorbă deşteaptă este!

— Era un om deştept.

— Puştiule, toată duminica eu gândit, chiar şi în slujbă, în biserică, eu gândit.

Ştiam că îşi făcea probleme în legătură cu mita ce mi se oferise, sau în orice caz credeam că îşi făcuse probleme, aşa că am ieşit în întâmpinarea vorbelor lui, pentru a-l scuti de introduceri prea lungi.

— La cadoul pe care l-am refuzat, aşa-i?

— Da. Mă privi cu admiraţie. Şi tu deştept eşti.

— Nu-s destul de deştept ca să lucrez pe cont propriu.

— De când aici lucrezi?… Doisprezece ani?

— Exact… De prea multă vreme! Ar cam fi

momentul să întreprind şi eu ceva, nu crezi?

— Şi niciodată nu luat din mărunţiş, niciodată nu luat nimic acasă fără scris în carnet.

— La mine, cinstea e un viciu.

— Lasă glumele. Eu ce spun, adevărat este! Eu verificat. Ştiu.

— Poţi să-mi atârni decoraţia de reverul din stânga.

— Toţi oamenii fură… Unii mai mult, alţii mai puţin… Dar tu nu fură. Ştiu eu!

— Poate că aştept până s-o ivi posibilitatea să-ţi fur toată prăvălia!

— Lasă glume! Eu ce spun, adevărat este.

— Alfio, ai în faţa ta o piatră scumpă! Nu mă şlefui prea tare. S-ar putea să observi că piatra e falsă.

— Ce-ar fi tu cu mine tovărăşie să faci?

— Cu ce bani? Cu salariul meu?

— Scoatem noi la capăt!

— Atunci nu te-aş mai putea fura pe dumneata, deoarece ar însemna că mă fur pe mine însumi.

Marullo râse cu poftă.

— Tu deştept, puştiule. Dar de furat, tu nu furi!

— Nu ţii seamă de ce ţi-am spus. Poate că planul meu este să-ţi iau totul deodată.

— Tu cinstit, puştiule.

— La fel zic şi eu! Când vorbesc cinstit, nu mă crede nimeni. Ascultă-mă pe mine, Alfio: când vrei să-ţi camuflezi intenţiile, spune numai adevărul.

— Ce tu aiurezi?

— *Ars est celare artem*[17].

Repetă cuvintele din vârful buzelor, şi apoi izbucni în râs.

— Ho, ho, strigă el. Ho! Ho! *Hic erat*

---

[17] Măiestria constă în a-ţi ascunde măiestria (în lb. latină).

demonstrandum.[18]

— Vrei o coca-cola de la gheaţă?

— Nu bine aici cade! Şi îşi cuprinse burta cu mâinile.

— Dumneata nu eşti atât de bătrân, încât să suferi de stomac, doar n-ai mai mult de cincizeci de ani.

— Am cincizeci doi, şi bolnav de stomac.

— Bine. Asta înseamnă că aveai doisprezece ani când ai venit aici, dacă era în 1920. Mă faci să cred că în Sicilia se învaţă latina de la cea mai fragedă vârstă.

— Eu în corul bisericii cântat ca copil, răspunse el.

— Şi eu duceam crucea, eram ministrant. Am să beau o coca-cola, Alfio, i-am spus. Caută tu o metodă de a cumpăra o parte din băcănie, şi eu am s-o examinez. Dar te previn că nu am bani.

— Noi găsim soluţie.

— Dar voi avea şi bani!

Ochii lui mă priveau drept în faţă. Apoi Marullo zise încet:

— *Io lo credo.*[19]

Simţeam crescând în mine sentimentul puterii, dar nu şi al virtuţii. Am destupat o sticlă de coca-cola şi, în timp ce o dădeam pe gât, am urmărit, prin sticla cafenie, ochii lui Marullo.

— Tu un puşti cumsecade, zise el. Îmi scutură mâna şi ieşi din prăvălie.

Un simţământ neaşteptat m-a făcut să strig în urma lui:

— Cum îţi mai simţi braţul? S-a întors cu o expresie de mirare.

— Nu mai doare. Apoi repetă pentru el însuşi: Nu

---

[18] Aceasta era de demonstrat (în lb. latină).

[19] Cred! (în lb. latină).

mai doare. Intră din nou în prăvălie, emoţionat. Trebuie gologanii ăia să primeşti!

— Care gologani?

— Cinci la sută!

— De ce?

— Trebuie primeşti! Încet, încet, tu poţi răscumperi partea ta, dar ceri lui şase la sută.

— Nici nu mă gândesc.

— De ce tu zici nu, dacă eu da zic?

— N-am nevoie de ei, Alfio. Dacă mi-ar fi trebuit, îi primeam, dar nu, n-am nevoie de ei.

Marullo suspină adânc.

După-amiază n-a mai fost atât de multă treabă ca de dimineaţă, deşi n-a fost nici prea uşor. În fiecare zi între trei şi patru, există, fără să-i ştiu cauza, un timp mort – de obicei cam douăzeci de minute, o jumătate de oră. Apoi vânzarea se înviorează din nou, dar, de data asta clienţii sunt cei care se întorc acasă de la lucru sau soţii care şi-au dat seama în ultima clipă că n-au nimic pentru cină.

În perioada de lâncezeală a intrat în prăvălie domnul Baker. A aşteptat, privind brânzeturile şi salamurile din frigider, până când au ieşit ultimii doi clienţi, amândoi oameni nehotărâţi, dintre aceia ce nu ştiu ce vor, care iau un obiect şi apoi îl pun la loc, în speranţa că marfa le va sări singură în braţe, cerând să fie cumpărată.

În cele din urmă cumpărătorii au terminat şi au plecat.

— Ethan, spuse domnul Baker, ştii că Mary a scos o mie de dolari?

— Da, domnule. Mi-a spus că are această intenţie.

— Ştii ce vrea să facă cu ei?

— Desigur, domnule. Vorbeşte despre asta de luni

de zile. Ştiţi cum sunt femeile. Din clipa când şi-au pus în cap să-şi cumpere mobilă nouă, mobila veche, chiar dacă nu este decât foarte puţin uzată, devine pur şi simplu insuportabilă.

— Nu crezi că este o nebunie să cheltuieşti banii tocmai acum, pe asemenea fleacuri? Ţi-am spus ieri că se va ivi în curând o ocazie minunată de investiţii.

— Sunt banii ei, domnule.

— Nu ţi-am propus jocuri de noroc, Ethan. Ţi-am vorbit despre o investiţie absolut sigură. Din mia asta de dolari, peste un an de zile va putea să cumpere şi mobilă, şi să-i mai rămână încă o mie.

— Domnule Baker, nu pot să-i interzic să-şi cheltuiască banii ei.

— N-ai putea s-o convingi, să discuţi cu ea?

— N-am reuşit niciodată.

— Asta aduce cu felul de a fi al tatălui dumitale, Ethan. Miroase a papă-lapte. Dacă te ajut să te refaci, nu vreau să rămâi un papă-lapte.

— Prea bine, domnule.

— Şi nici n-am impresia că o să-şi cheltuiască banii aici, în oraş. Nu, o să se lase atrasă de solduri, şi o să plătească cu bani gheaţă. Cine ştie ce naiba o să cumpere. Dacă ar cumpăra de la vreun negustor de la noi, poate că i s-ar cere un preţ mai mare, dar, dacă ar fi păcălită, omul ar fi aici la îndemână, şi i-ar putea cere socoteală. Trebuie să pui piciorul în prag, Ethan. Încearcă s-o convingi să redepună banii la bancă. Sau spune-i să mi-i dea mie în mână. Nu va regreta niciodată.

— Sunt banii din moştenirea lăsată de fratele ei, domnule.

— Ştiu asta. Am vrut să discut cu ea, când a venit

să-i scoată. Mi-a răspuns cu o privire vagă… spunând că vrea să umble prin magazine. Nu poate să colinde prăvăliile şi fără mia de dolari în buzunar? Dacă ea n-are minte, dumneata ar trebui să ai.

— N-am niciun fel de experienţă, domnule Baker. De când ne-am căsătorit, n-am avut niciodată bani.

— Ei bine, învaţă, învaţă cât mai repede, dacă nu vrei să rămâi fără bani foarte multă vreme! La unele femei, obişnuinţa de a cheltui este ca un fel de drog.

— Mary n-a avut ocazia să-şi dezvolte această obişnuinţă, domnule.

— Ei, o s-o capete! Dă-i ocazia să simtă gustul sângelui, şi o să devină o ucigaşă.

— Domnule Baker, nu cred că gândiţi astfel!

— Ba da.

— În materie de bani, nu există o soţie mai grijulie decât ea. A fost nevoită să se formeze în felul acesta.

Domnul Baker se înfierbântase, nu-mi dau seama de ce.

— De dumneata sunt dezamăgit, Ethan. Dacă vrei să-ţi faci o situaţie, trebuie să fii mai întâi stăpân în propria dumitale casă. Poţi să mai amâni cumpărarea mobilei.

— Eu pot, desigur, dar Mary nu poate. Pentru o clipă, mi-a trecut prin minte ideea că s-ar putea ca bancherii să folosească nişte raze X pentru detectarea banilor, şi că s-ar putea ca el să-mi vadă, prin haine, plicul cu bani.

— Voi încerca să discut cu ea, domnule Baker.

— Dacă nu cumva i-a şi cheltuit. Acum e acasă?

— Spunea că o să ia autobuzul, să se ducă la Ridgehampton.

— Dumnezeule! S-a dus mia de dolari!

— Ei, i-a mai rămas la bancă nişte capital.

— Nu asta e problema! Dumneata nu te poţi baza decât pe bani.

— Banii produc alţi bani, i-am răspuns încet.

— Adevărat. Dacă uiţi asta, rămâi un pârlit, un biet lefegiu, pe tot restul vieţii.

— Îmi pare rău că s-a întâmplat…

— Ei, dă biciul jos din cui!

— Femeile sunt nişte fiinţe ciudate, domnule. Poate că, auzindu-vă ieri vorbind despre felul cum se obţin banii, i-a venit ideea că se obţin cu destulă uşurinţă.

— Fă bine şi scoate-i asta din cap, deoarece fără bani nu poţi să câştigi niciun ban.

— Doriţi o coca-cola rece, domnule?

— Da.

Nu se pricepea să bea direct din sticlă. A trebuit să desfac un pachet cu pahare pentru excursie, din carton. Băutura l-a mai răcorit. Mormăia ca un tunet care se îndepărtează.

Două doamne, două negrese care locuiau la trecerea la nivel, intrară în prăvălie, iar el a fost nevoit să-şi înghită băutura şi furia.

— Vezi de vorbeşte cu ea, îmi aruncă furios, şi se îndepărtă cu paşi mari, traversă strada şi se îndreptă spre casă. Mă întrebam dacă furia lui nu era cumva provocată de unele bănuieli, dar nu, nu putea să fie asta cauza. Cred că era furios deoarece simţea că-şi pierde obişnuinţa de a ordona. Oamenii sunt gata să se înfurie pe cineva care nu le urmează sfaturile.

Cele două doamne, negresele, erau foarte drăguţe. Există, la trecerea la nivel, o comunitate a

oamenilor de culoare, oameni într-adevăr simpatici. Nu prea vin să cumpere de la noi, întrucât au propriul lor magazin, dar, din când în când, vor să mai compare preţurile, să vadă dacă solidaritatea lor de rasă nu îi costă prea scump. Cele două doamne veniseră, de fapt, mai mult pentru a examina preţurile, decât pentru a face cumpărături, şi am înţeles de ce… Erau nişte femei frumoase, cu picioare lungi, drepte, subţiri. Este o minune ce poate face pentru corpul omenesc alimentaţia îndestulătoare din copilărie şi, la urma urmei, chiar pentru spiritul uman.

Înainte de a închide băcănia, i-am telefonat lui Mary:

— Pufuleţ de porumbel, am să întârzii puţin.

— Nu uita că luăm masa cu Margie, la *Marinarul.*

— N-am uitat.

— Cât întârzii?

— Zece, cincisprezece minute. Vreau să mă duc în port, să privesc draga.

— De ce?

— M-am gândit s-o cumpăr.

— Oh!

— Vrei să-ţi aduc nişte peşte?

— Caută un calcan frumos. Altfel de peşte n-ai să găseşti.

— Bine. Pornesc în galop.

— Să nu-mi leneveşti pe acolo. Trebuie să faci baie şi să te schimbi. Mergem la *Marinarul.*

— N-am să lenevesc, frumoasa, adorabila mea! Domnul Baker mi-a făcut un scandal formidabil pentru că ţi-am permis să cheltuieşti o mie de dolari.

— Cine? Ţapul ăla bătrân?!

— Mary… Mary! Zidurile au urechi!

— Spune-i tu unde trebuie să se ducă…

— Trebuie, dar nu poate. Şi, pe deasupra, el crede că tu eşti o cretină.

— Ce?

— Şi că eu sunt un papă-lapte, un papă-lapte… un, ştii tu ce!

Mary râdea, cu trilul ei fermecător, care îmi revărsa în inimă înfiorări mângâietoare.

— Grăbeşte-te să ajungi acasă, dragule, zise ea. „Grăbeşte-te s-ajungi acasă!” Ce înseamnă pentru un bărbat să aibă o asemenea comoară! După ce am închis telefonul, am rămas acolo, lângă aparat, cu picioarele tremurând, transpirat din tălpi şi până-n creştet, fericit, dacă este adevărat că există şi o stare de fericire. Am încercat să-mi amintesc cum arătase viaţa mea înainte de apariţia lui Mary, dar n-am reuşit să-mi mai amintesc nimic, sau să-mi închipui cum ar fi fără ea, dar nu mi-o puteam imagina, decât încadrată într-un chenar negru. Bănuiesc că într-o anumită clipă a vieţii, orice om îşi compune un epitaf. Al meu ar fi „Adio Charley”.

Soarele coborâse în spatele dealurilor dinspre apus, dar un nor mare şi pufos îi fura o parte din lumină, răsfrângând-o până departe, peste port, peste dig şi peste mare, colorând crestele valurilor în trandafiriu. Blocurile de piatră din apă, de lângă chei, sunt formate din trei bucăţi legate, la capătul superior, cu o centură de fier şi sunt înclinate, ca nişte piloni, pentru a opri gheţurile iernii. Deasupra fiecăruia găseam întotdeauna, stând nemişcat, câte un pescăruş de obicei mascul, cu vestă albă şi aripi cenuşii, curate. Oare fiecare dintre ei este proprietarul locului pe care-l ocupă, putând să-l

vândă sau să-l închirieze după bunul plac?

În port erau câteva bărci pescăreşti. Eu cunosc toţi pescarii, i-am cunoscut de când mă ştiu pe lume. Mary avea dreptate. Nu aveau decât calcan. Am cumpărat patru bucăţi frumoase, de la Joe Logan şi am stat lângă el în timp ce mi le curăţa; cuţitul lui tăia peştele de-a lungul şirei spinării, cu uşurinţa cu care ar fi trecut prin apă. Primăvara, la noi există un subiect general de conversaţie: când vor apărea păstrăvii de mare. Se spune: „Când înfloreşte liliacul apare şi păstrăvul de mare”, dar această afirmaţie nu este întru totul adevărată. Mie mi s-a părut în fiecare primăvară, de când mă ştiu, că păstrăvii de mare sau nu sosiseră încă, sau tocmai dispăruseră. Şi, cât de frumoşi sunt, subţiri, curaţi, argintii ca… argintul. Au şi un miros plăcut. Ei, dar acum nu se găseau! Joe Logan nu prinsese nici măcar unul.

— Mie îmi plac bibanii, zise Joe. E caraghios că, dacă le zici bibani de mare, nimeni nu vrea să pună mâna pe ei, da ia să le zici pui de mare, ai să vezi cum se bat clienţii, care mai de care.

— Ce-ţi face fata, Joe?

— Of, uneori ai zice că-i merge mai bine, dar imediat cade sleită. Boala asta îmi mănâncă zilele.

— Ce păcat! Îmi pare rău.

— Dacă s-ar putea face ceva…

— Te-nţeleg… Biata fată! Ia punga asta şi azvârle calcanii înăuntru. Transmite-i fetei toată prietenia mea, Joe.

Mă privi lung, drept în ochi, ca şi cum nădăjduia să scoată ceva din mine, poate vreun medicament.

— Da, Eth, zise el. Am să-i spun.

Dincolo de dig lucra draga oraşului. Macaraua ei

uriaşă scotea din fundul apei mâluri şi scoici, pe care pompele le sorbeau prin ţeava aşezată pe pontoane, azvârlindu-le apoi după gardul cătrănit de pe ţărm. Luminile care arătau că draga e în funcţiune, ca şi cele de navigaţie, erau aprinse, două sfere roşii erau ridicate la vedere, ca să semnaleze că se lucrează. Un bucătar palid, cu tichie şi şorţ alb, se rezema cu braţele goale de balustradă, privind valurile întunecate, şi din când în când, scuipa în apa tulbure. Vântul bătea dinspre mare, aducând de la dragă miros greu de mâl, de scoici de mult moarte şi de alge putrezite, amestecate cu aroma dulce a scorţişoarei şi a plăcintei de mere în cuptor. Banda rulantă se mişca solemn, despotmolind canalul.

Cu o licărire trandafirie, velele unui iaht mic răsfrânseră lumina asfinţitului, imediat stinsă de umbra malului. M-am întors şi am apucat-o la stânga, trecând pe lângă vechiul Yacht-club şi pe lângă clădirea Legiunii Americane, cu mitralierele ei vopsite în cafeniu, montate de o parte şi de alta a scării.

La şantier se lucra până seara târziu. Se vopseau şi se revizuiau, în vederea sezonului de vară, toate ambarcaţiunile. Frigul neobişnuit din acest început de primăvară îi silise pe oameni să întârzie lucrările.

Am trecut pe cheiul bărcilor, apoi, prin locurile năpădite de buruieni, am mers până la capătul portului, şi m-am întors agale înapoi, spre cocioaba lui Danny. Fluieram o veche melodie, pentru a-l preveni pe Danny, în cazul că n-ar fi fost dispus să se întâlnească cu mine.

Se părea că aşa şi era. Cocioaba lui era goală, dar eu ştiam, ca şi cum l-aş fi văzut, că Danny se

ascundea printre buruieni, sau printre imenşii buşteni descojiţi împrăştiaţi prin jur. Şi, întrucât eram sigur că va reintra în cocioabă de îndată ce eu voi fi plecat, am scos din buzunar plicul cafeniu şi l-am aşezat la vedere, pe patul soios, apoi am plecat fluierând fără întrerupere, în afară de o singură clipă, când am strigat, nu prea tare:

— Adio Danny. Şi noroc!

Şi am continuat să fluier până am ieşit în stradă, am cotit pe strada Porlock, am trecut de casele mari de pe Ulmi, până am ajuns la mine acasă… la casa Hawley.

Am găsit-o pe Mary a mea înfruntând curajoasă o adevărată furtună, în timp ce în jurul ei pluteau pe valuri epavele, bătute de vânturi puternice. De fapt, ea, numai în combinezonul alb de nylon şi în papuci, dirija toată această furtună devastatoare. Părul, proaspăt spălat, era pus pe bigudiuri, care-i şedeau pe cap asemenea unui morman de cârnăciori. Nici nu mi-aduc aminte de când n-am mai luat masa la un restaurant. Nu ne puteam permite luxul, astfel că pierdusem acest obicei. Emoţia lui Mary era atât de mare, încât se transmisese şi copiilor, care alergau de colo până colo, dând târcoale uraganului. Mary le-a dat să mănânce, i-a spălat, le-a transmis fel de fel de dispoziţii. Scândura de călcat se afla în bucătărie, iar iubitele şi preţioasele mele haine, călcate, atârnau de spătarele scaunelor. Din când în când, Mary se oprea din alergătură şi mai trecea o dată cu fierul pe o rochie aşezată pentru călcat. Copiii erau prea excitaţi pentru a putea mânca cum se cuvine, dar trebuiau să mănânce, deoarece aşa le ordonase Mary.

Am cinci costume, aşa-zise pentru ocazii… Destul

de multe pentru un vânzător de băcănie. Le-am trecut în revistă, mângâindu-le. Se numeau: „Bătrânul albastru”, „Simpaticul George Brown”, „Dorian Gray”, „Negru de înmormântare” şi „Dobbin”.

— Pe care să-l îmbrac, cocoloşul meu?

— Cocoloş? Oh! Nu mergem la o recepţie şi de altfel, e luni seară. Cred că pe „Simpaticul George”, sau pe „Dorian”. Da, mai bine „Dorian”; e destul de distins, fără a fi oficial.

— Să-mi pun papionul cu picăţele?

— Desigur.

Ellen interveni:

— Papa! Să nu-ţi pui papion! Eşti prea bătrân.

— Nu sunt bătrân deloc. Sunt tânăr, vesel şi cuceritor.

— O să te faci de ras. Îmi pare bine că nu merg şi eu.

— Şi mie. Cum de-ţi trece prin cap că-s un bătrân caraghios?

— Ei, nu eşti bătrân, dar eşti prea bătrân pentru papion.

— Eşti o conformistă mică şi antipatică.

— Treaba ta, dacă ţii cu tot dinadinsul să te faci de râs.

— Exact asta vreau. Mary, tu vrei să mă fac de râs?

— Lasă-l pe taică-tău în pace, trebuie să facă baie! Ţi-am pregătit o cămaşă, e pe pat.

— Am ajuns la jumătatea compunerii, ştii, la concursul *Iubesc America,* spuse Allen.

— E foarte bine, pentru că, de cum vine vara, am să te pun la treabă.

— Ce treabă?

— În prăvălie.

— Oh!

Nu părea deloc entuziasmat. Ellen ar fi vrut să spună ceva, dar văzându-ne preocupaţi, se răzgândi. Mary înşiră încă o dată cele optzeci şi cinci de puncte, conţinând tot ce trebuiau să facă sau să nu facă, după plecarea noastră, copiii, iar eu m-am dus sus, la baie.

Tocmai îmi prindeam iubitul meu papion cu picăţele albastre, unicul meu papion cu picăţele albastre, când Ellen intră şi-mi spuse, rezemată de uşă:

— Nu ţi-ar sta rău dacă ai fi ceva mai tânăr. Vorbea cu o feminitate îngrozitoare.

— Ai să-i faci viaţa amară fericitului tău soţ, draga mea.

— Nici elevii de liceu din cursul superior n-ar purta aşa ceva.

— Dar primul ministru MacMillan poartă!

— Asta-i altceva. Tăticule, când copiezi după o carte, asta înseamnă escrocherie?

— Vorbeşte mai clar!

— Dacă cineva, dacă eu, adică, scriindu-mi compunerea, aş folosi ceva dintr-o carte… ce-ar însemna?

— Depinde de felul cum copiezi.

— Cum tu ai zis… vorbeşte mai clar!

— Poate „cum ai zis tu”?

— Da.

— Iată cum e: dacă pui semnele citării, şi dacă introduci o notă în josul paginii, arătând cine e autorul, asta dă mai multă demnitate şi autoritate textului. Cred că o jumătate din tot ceea ce se scrie în America este alcătuită numai din citate, dacă nu

chiar din adevărate antologii. Îţi place papionul meu?

— Dar dacă n-ai mai pune ghilimelele?…

— Ar fi un furt, ca oricare alt furt. Tu n-ai procedat aşa, nu?

— Nu.

— Atunci ce te frământă?

— S-ar putea să te bage la închisoare?

— S-ar putea… dacă escrocheria îţi aduce bani. Să nu faci asta, fata mea! Ei, spune-mi, ce crezi despre papionul meu?

— Cred că eşti pur şi simplu imposibil.

— Dacă ai de gând să te duci jos, spune-i drăguţului tău frăţior că i-am adus masca aia tâmpită a lui Mickey Mouse. Spune-i că poate să-i fie ruşine.

— Tu nu asculţi niciodată ce-ţi spun, niciodată nu asculţi cu adevărat.

— Ba da.

— Nu, nu mă asculţi. O să-ţi pară rău.

— Adio, Leda. Spune rămas bun lebedei.

Plecă, mişcându-se cu nepăsare. Părea o întruchipare a voluptăţii, cu caş la gură. Fetele m-au pus întotdeauna în încurcătură. Orice ar face, tot fete rămân.

Mary a mea era pur şi simplu frumoasă, pur şi simplu frumoasă şi strălucitoare. Prin toţi porii ei străbătea o lumină interioară. În timp ce mergeam pe Strada Ulmilor, pe sub arcadele copacilor şi felinarelor ce-şi jucau luminile deasupra noastră, m-a luat de braţ, şi jur că paşii noştri aveau mândria şi delicateţea cailor pur sânge când se apropie de obstacol.

— Trebuie să vii la Roma! Egiptul nu e destul de

mare pentru tine. Lumea cea mare te cheamă!

Mary chicoti. Jur că chicotind ei i-ar fi făcut cinste fiicei noastre.

— O să ieşim mai des în lume, iubita mea.

— Când?

— Când o să fim bogaţi.

— Şi când o să fie asta?

— În curând. Am să te obişnuiesc să porţi pantofi.

— Şi tu ai să-ţi aprinzi ţigările de foi cu hârtii de zece dolari?

— De douăzeci.

— Îmi placi.

— Vai, doamnă! N-ar trebui să spuneţi vorba asta. Zău, mă fâstâcesc de-a binelea!

Proprietarii *Marinarului* au instalat nu de prea multă vreme, în pereţii dinspre stradă, nişte ferestre cu ochiuri mici şi pătrate, de sticlă groasă, vrând să-i dea localului un aer de vechime şi de autenticitate – şi reuşiseră. Văzute de afară, figurile oamenilor ce şedeau în local, la mese, erau de nerecunoscut, din pricina geamurilor deformante. Faţa unuia parcă era compusă numai din fălci, altul parcă avea un singur ochi, mare şi secat de vedere, dar toate acestea, ca şi muşcatele şi lobeliile din ghivecele de la ferestre, dădeau bătrânului *Marinar* vechime şi autenticitate.

Margie ne aştepta, gazdă până-n vârful unghiilor. Ne prezentă pe însoţitorul ei, un oarecare domn Hartog, din New York, bronzat la aparatul de ultraviolete şi cu o dantură asemănătoare unui ştiulete de porumb. Domnul Hartog era ca un pachet bine ambalat şi lăcuit, dar răspundea la toate frazele cu un râs aprobator. Aceasta era

contribuţia lui la conversaţie, şi nu era o contribuţie prea rea.

— Ce mai faceţi? întrebă Mary.

Domnul Hartog râse.

— Ştiţi, desigur, că prietena dumneavoastră este o vrăjitoare, i-am spus eu.

Domnul Hartog râse. Eram cu toţii într-o dispoziţie excelentă.

— Am reţinut o masă lângă fereastră. Masa de colo, spuse Margie.

— Ai cerut să pună şi flori, Margie.

— Mary, trebuia să fac şi eu ceva, ca răspuns la amabilitatea voastră.

Conversaţia a continuat pe acest ton atât în timp ce, cât *şi* după ce Margie ne-a invitat să luăm loc. Domnul Hartog – un bărbat strălucitor, nu mai încape îndoială – râdea la fiecare frază. Am combinat un plan, pentru a-l face să vorbească, dar l-am lăsat pentru mai târziu.

Masa era frumos aranjată, cu o faţă de masă foarte albă, iar argintăria, care nu era de argint, arăta ca o argintărie de prima mână.

Margie spuse:

— Eu sunt gazda, ceea ce înseamnă că eu comand, şi am să cer Martini, fie că vreţi, fie că nu.

Domnul Hartog râse.

Ni s-a servit Martini, cu bucăţele de coajă de lămâie, dar nu în obişnuitele păhărele, ci în nişte pahare de dimensiunea unor scăldători pentru canari. Prima înghiţitură, amară ca o muşcătură de vampir, îşi produce mica ei anestezie, şi treptat, gustul se îndulceşte, iar către sfârşit devine de-a dreptul agreabil.

— Vom lua câte două, zise Margie. Mâncarea e

destul de bună aici, fără să fie prea grozavă.

M-am lansat într-o mică povestire despre vechea mea intenţie de a deschide un bar, unde să nu ţi se servească decât cel de-al doilea pahar de Martini. Aş fi putut câştiga o avere.

Domnul Hartog râse, iar pe masa noastră îşi făcură apariţia încă patru scăldători pentru canari, în timp ce eu mai mestecam prima coajă de lămâie.

După ce a sorbit din cel de-al doilea pahar, domnul Hartog căpătă darul vorbirii. Avea o voce joasă, vibrantă, ca de actor, sau de cântăreţ, sau de voiajor comercial specializat în plasarea produselor pe care oamenii nu vor să le cumpere. Se putea spune chiar că avea o voce de medic.

— Doamna Young-Hunt mi-a spus că faceţi parte din cercurile comerciale ale oraşului, zise el. Este un oraş minunat, cu moravuri integre.

Mă pregăteam să-i comunic în ce constau afacerile mele, când Margie interveni:

— Domnul Hawley reprezintă forţa de mâine a regiunii noastre.

— Da? Şi în ce domeniu activaţi, domnule Hawley?

— În toate, zise Margie. În absolut toate, dar nu pe faţă, înţelegeţi!

Privirea ei avea o strălucire alcoolică. Am cercetat ochii lui Mary. De-abia începeau să lucească; am tras concluzia că gazdele noastre mai băuseră câteva pahare; în orice caz, Margie mai băuse.

— Eh, asta mă scuteşte să contest, am spus. Domnul Hartog începu din nou să râdă.

— Aveţi o soţie adorabilă. Asta înseamnă că bătălia este pe jumătate câştigată.

— Bătălia-i câştigată pe de-a-ntregul.

— Ethan, ai să-l faci să creadă că suntem obişnuiţi

să ne certăm.

— Oho, să ne certăm! Am dat pe gât o jumătate de pahar, şi am simţit cum căldura băuturii îmi înceţoşează ochii. Priveam, la una dintre micile ferestre, un ochi de geam confecţionat din fundul unei sticle. Reflecta lumina lumânărilor şi părea că se învârteşte încet. Poate că eram într-o stare de autohipnoză, căci mi-am auzit glasul continuând să vorbească, în timp ce, din afara mea, mă ascultam pe mine însumi.

— Doamna Margie este Vrăjitoarea din Est. Martini nu este o băutură. Este o doctorie.

Luminile ochiului de geam continuau să mă fascineze.

— Vai de mine! Eu m-am văzut întotdeauna în rolul Ozmei. Nu cumva Vrăjitoarea din Est era o vrăjitoare rea?

— Era rea, într-adevăr.

— Şi n-a devenit bună?

Prin sticla deformată a ferestruicii am zărit o siluetă, trecând pe trotuar. Omul era diform, din cauza geamului, dar îşi ţinea capul aplecat puţin spre stânga şi călca ciudat, pe partea din afară a tălpilor. Nu putea fi decât Danny. M-am văzut sărind în sus şi alergând pe urma lui. M-am pomenit alergând până în colţul Străzii Ulmilor, dar Danny dispăruse, poate în grădina din spatele unei case. Am strigat:

— Danny! Danny! Dă-mi banii înapoi! Te rog, Danny, dă-mi-i! Nu-i lua! Sunt otrăviţi! Eu i-am otrăvit!

Am auzit pe cineva râzând. Era râsul domnului Hartog. Margie spunea:

— Prefer să fiu Ozma!

Mi-am şters ochii cu şervetul, şi le-am explicat:

— Ar trebui să beau lichidul ăsta, nu să-mi spăl ochii cu el. Ustură.

— Ochii tăi sunt complet roşii, zise Mary.

Nu m-am putut întoarce la petrecere, dar m-am auzit vorbind, povestind anecdote, şi am auzit-o pe Mary a mea râzând luminos, ceea ce înseamnă că am fost amuzant şi chiar fermecător; dar la masa lor nu m-am mai putut întoarce. Şi cred că Margie simţea că nu mai eram acolo. Se uita mereu la mine, cu o privire întrebătoare, drăcească. Era o vrăjitoare.

Nu ştiu ce ni s-a servit la masă. Mi-aduc aminte de nişte vin alb şi deci bănuiesc că am mâncat peşte. Geamul fragil se rotea ca o elice. A fost şi coniac, deci bănuiesc că am băut cafea – apoi ospăţul a luat sfârşit.

Afară, cum Mary pornise înainte cu domnul Hartog, Margie m-a întrebat:

— Unde ai rătăcit tot timpul?

— Nu te înţeleg.

— Erai absent la masă. Doar o mică parte din tine era cu noi.

— Piei, vrăjitoareo!

— În regulă, bobocule, zise ea.

În drum spre casă am cercetat cu privirea umbrele de prin grădini. Mary atârna de braţul meu şi paşii îi erau oarecum nesiguri.

— Ce plăcut a fost, zise ea. Niciodată n-am petrecut atât de bine.

— Da, a fost plăcut.

— Margie este o gazdă perfectă. Nu ştiu cum mă voi putea achita de această invitaţie.

— Într-adevăr, e o gazdă perfectă.

— Dar tu, Ethan… Ştiam că poţi să fii amuzant, dar acum ne-ai făcut să râdem tot timpul! Domnul Hartog mi-a spus că era gata să leşine de cât a râs la istoria cu domnul Red Baker.

O povestisem oare şi pe asta? Pe care anume? Probabil că povestisem. Oh, Danny, dă-mi banii înapoi! Te rog!

— Tu valorezi mai mult decât un întreg spectacol, zise Mary a mea.

Ajunşi la uşa casei noastre, am apucat-o atât de strâns, încât ea a scâncit:

— Eşti ameţit, dragule. Mă doare. Te rog, să nu trezim copiii.

Intenţia mea era să aştept până ce adoarme Mary, şi apoi să mă strecor afară, să mă duc în coliba lui Danny, să-l caut peste tot, să pun chiar poliţia pe urmele lui. Dar m-am răzgândit. Danny plecase. Ştiam că plecase. Iar eu şedeam culcat în întuneric şi priveam punctele roşii şi galbene ce-mi jucau înaintea ochilor. Eram conştient de ceea ce săvârşisem, şi Danny la fel. M-am gândit la uciderea iepurilor. Poate că numai prima oară te simţi atât de rău. Trebuie să privim lucrurile în faţă. În *business* şi în politică omul trebuie să-şi croiască drumul peste capetele oamenilor, la nevoie muşcând şi cu dinţii, ca să ajungă Regele Muntelui. Odată ajuns, va putea fi mare şi bun, dar mai întâi trebuie să ajungă acolo.

Capitolul X

Aeroportul Rempleton e numai la vreo şaizeci şi patru de kilometri de New Baytown, ceea ce pentru avioanele cu reacţie înseamnă vreo cinci minute de zbor. Ele trec cu o regularitate din ce în ce mai mare, ca nişte roiuri de ţânţari ucigători. Aş vrea să le pot admira, şi chiar să le pot iubi, ca fiul meu Allen. Dacă aceste avioane ar fi create pentru alte scopuri, cred că le-aş admira, dar unica lor menire este aceea de a omorî, iar eu sunt sătul până-n gât de treaba asta. Nu m-am deprins să le pot vedea, ca Allen, privind ceva mai departe de locul unde li se aud motoarele. Trec de bariera sunetului cu un bubuit care mă face să cred că a explodat cazanul de la calorifer. Când trec noaptea în zbor, ele pătrund în visele mele şi mă trezesc cu o senzaţie amară de boală, ca şi când aş avea în suflet o rană ulceroasă.

În zori, a bubuit pe deasupra noastră o astfel de escadrilă şi am sărit în sus, înfiorat. Probabil că m-au făcut să visez tunurile nemţeşti de 88 milimetri, utilizate în cele mai diferite împrejurări, tunuri pe care le-am admirat şi de care m-am temut atât de mult.

În timp ce şedeam culcat, în primele clipe ale zorilor, şi ascultam cum se pierdea în depărtare mârâitul prevestirilor de rele, trupul mi s-a acoperit cu broboane de sudoare rece. M-am gândit că aceeaşi teamă exista în trupurile tuturor oamenilor

din lume, nu în mintea lor, ci adânc de tot, sub piele. Şi pricina nu era existenţa avioanelor cu reacţie, ci menirea lor.

Când o anumită situaţie, sau o problemă, devine prea apăsătoare, oamenii se pot apăra refuzând s-o mai analizeze. Dar, în cazul acesta, ea se scufundă în subconştient, amestecându-se cu nenumărate alte lucruri înghesuite acolo mai de mult, iar rezultatul este nemulţumirea şi neliniştea, sentimentul de culpabilitate, şi impulsul de a dobândi ceva – orice – mai înainte ca totul să se sfârşească. Poate că psihanaliştii de serie nu au niciodată de-a face cu adevăratele complexe, ci doar cu focoasele care ar putea declanşa într-o bună zi ciuperca atomică. Am impresia că aproape toţi oamenii pe care îi întâlnesc sunt nervoşi şi agitaţi, niţel cam prea zgomotoşi, nebunatici şi veseli, ca cei ce se îmbată de revelion. Hai să mai uităm sfânta datorie a prieteniei şi să sărutăm nevasta vecinului!

Mi-am întors capul către a mea. De data aceasta nu zâmbea în somn. Colţurile gurii îi erau lăsate în jos şi avea riduri de oboseală în jurul ochilor închişi, ceea ce însemna că era bolnavă, fiindcă aşa arată când se îmbolnăveşte. Mary este cea mai sănătoasă soţie din lume, atâta vreme cât nu se îmbolnăveşte, dar când se întâmplă, rar, să se îmbolnăvească, devine cea mai bolnăvioară soţie din lume.

O nouă escadrilă de avioane cu reacţie trecu pe deasupra noastră cu un bubuit asurzitor. Ne-a trebuit probabil o jumătate de milion de ani ca să ne obişnuim cu focul, şi mai puţin de cincisprezece ani ca să ne obişnuim gândirea cu această forţă, incomparabil mai nemiloasă decât flăcările. Vom reuşi oare vreodată să o domesticim? Dacă legile

gândirii se aplică la lucruri, poate avea loc fisiunea şi în sufletul omului? Oare asta se întâmplă cu mine, cu noi?

Îmi aduc aminte de o întâmplare pe care mi-a istorisit-o de mult mătuşa Deborah. Pe la începutul secolului trecut, unele dintre rudele noastre erau campbelliţi[20]. Pe atunci mătuşa Deborah era o copilă, dar îşi amintea cum se anunţase că va veni, la o anumită dată, sfârşitul pământului. Părinţii ei îşi dăruiseră tot avutul, absolut tot, afară de cearşafurile de pat. În ziua proorocită, s-au urcat pe culmea unui deal, să întâmpine Sfârşitul Lumii. Se aflau acolo sute de oameni, înfăşuraţi în cearşafuri, rugându-se şi cântând. Când s-a lăsat noaptea, au început să cânte mai tare şi să danseze, iar când clipa ştiută s-a apropiat, a căzut o stea – povestea mătuşa Deborah – şi toţi s-au pornit să urle. Ea încă îşi mai amintea aceste urlete. Urlau ca lupii, îmi spunea, urlau ca hienele, deşi ea nu auzise niciodată cum urlă hienele. Apoi a venit clipa. Bărbaţi, femei şi copii îmbrăcaţi în alb aşteptau cu răsuflarea oprită. Clipa venise, şi ei continuau să existe. Copiii s-au învineţit la faţă, şi apoi clipa a trecut. Gata, trecuse, iar ei fuseseră înşelaţi în ideea că vor muri. În zori, au coborât dealul şi au început să răscolească pretutindeni, încercând să-şi recapete hainele pe care le dăruiseră, şi oalele, şi cratiţele, şi boii, şi măgarii. Îmi aduc aminte că simţisem şi eu cât de greu trebuie să le fi fost…

Cred că întâmplarea mi-a fost amintită de zborul avioanelor – tot acest enorm efort de timp şi bani pentru construirea unor asemenea depozite de

[20] Campbelliţi – sectă religioasă creştină denumită astfel după numele întemeietorului ei Alexandar Campbell (1788—1860) din Virginia.

moarte. Oare ne-am simţi înşelaţi, dacă nu l-am pune în funcţiune niciodată? Noi avem puterea de a trimite rachete în Cosmos, dar nu putem vindeca mânia sau nemulţumirea.

Mary a mea deschise ochii.

— Ethan, spuse ea, vorbeşti în gând. Nu ştiu despre ce, dar vorbeşti prea tare. Nu te mai gândi la nimic, Ethan!

Era să-i propun să se lase de băutură, dar arăta prea suferindă. Nu-mi dau întotdeauna seama când este momentul să nu glumesc, dar de data asta am întrebat-o:

— Te doare capul?

— Da.

— Şi stomacul?

— Da.

— Şi tot corpul?

— Tot.

— Să-ţi dau ceva.

— Dă-mi un mormânt.

— Rămâi în pat.

— Nu pot. Copiii trebuie să plece la şcoală.

— Am eu grijă de asta.

— Tu trebuie să te duci la lucru.

— Am eu grijă de ei, dacă-ţi spun!

După o clipă, zise:

— Ethan, nu cred că mă pot da jos din pat. Mă simt prea rău.

— Să chem un doctor?

— Nu.

— Cum să te las singură? Ellen n-ar putea să rămână cu tine?

— Nu, are examene.

— Să-i telefonez lui Margie Young-Hunt să vină

încoace?

— Telefonul ei nu funcţionează. O să-şi instaleze o drăcovenie nouă.

— Mă duc până la ea acasă, s-o rog să vină.

— E în stare să ucidă pe oricine ar îndrăzni s-o trezească atât de devreme.

— Aş putea vârî un bileţel pe sub uşă.

— Nu, nu vreau să te duci.

— Dar nu-i mare lucru!

— Nu, nu. Nu vreau să te duci. Nu vreau.

— Cum să te las singură?

— Ce ciudat! Mă simt mai bine. Cred că, ţipând puţin la tine, m-am mai înzdrăvenit. Zău, e adevărat, zise ea, şi pentru a mi-o dovedi, se dădu jos din pat şi îşi îmbrăcă capotul.

Într-adevăr, arăta mai bine.

— Eşti minunată, iubita mea.

În timp ce mă bărbieream, m-am tăiat, şi am coborât la micul dejun cu o bucăţică de hârtie igienică însângerată lipită de obraz.

Când am ieşit, nu l-am mai întâlnit pe Morph stând în faţa casei şi scobindu-se în dinţi. M-am bucurat. N-aveam niciun chef să-l văd. Am grăbit pasul, pentru cazul când ar fi încercat să mă ajungă din urmă.

Am descuiat uşa dinspre alee, şi am dat cu ochii de plicul cafeniu, de la bancă, care fusese împins pe sub uşă. Era lipit, iar plicurile de bancă au o hârtie groasă. Ca să-l pot deschide, a trebuit să-mi scot briceagul.

Erau trei foi liniate, rupte dintr-un caiet de şcoală, care costă cinci cenţi, scrise cu un creion cu mină moale. Un testament: „Subsemnatul, în deplinătatea facultăţilor mele mintale…” şi, „Drept care…” O

notă scrisă de mână: „Sunt de acord să achit, şi dau drept garanţie…” Ambele hârtii erau semnate, cu un scris ordonat şi sigur. „Dragă Eth, iată ceea ce ai vrut.”

Îmi simţeam pielea obrajilor tare ca o crustă de crab. Am închis încet uşa dinspre alee, cum ai închide un cavou. Am împăturit cu grijă primele două foi de hârtie şi le-am pus în portofel, iar pe cealaltă… am făcut-o ghemotoc şi am aruncat-o în closet, trăgând apoi de lanţ. W.C.-ul este destul de înalt şi are un fel de treaptă înăuntru. Mai întâi ghemotocul de hârtie n-a vrut să coboare treapta, dar în cele din urmă s-a dus.

Când am ieşit de la toaletă, uşa dinspre alee era niţel deschisă. Ştiam că o închisesem. Ducându-mă într-acolo, am auzit un zgomot uşor şi, ridicându-mi privirea, am văzut-o pe blestemata de pisică, cocoţată pe unul din rafturile de sus, cu ghearele înfipte într-o şuncă pe care încerca s-o rupă din agăţătoare. A trebuit să iau o mătură cu coadă lungă şi să alerg prin toată prăvălia până ce am reuşit să alung pisica afară pe alee. Când s-a furişat pe lângă mine, am aruncat cu mătura după ea, dar n-am nimerit-o, iar coada măturii s-a rupt, lovindu-se de pragul uşii.

În dimineaţa aceea n-am ţinut nicio predică conservelor. Nu eram în stare să compun niciun text. În schimb, am scos un furtun şi am spălat bine trotuarul din faţă, ca şi rigola. După aceea, am măturat prin toată prăvălia, chiar şi prin colţurile de mult neglijate şi pline de praf. Şi m-am trezit cântând:

Azi iarna vrajbei noastre s-a schimbat
Prin soarele lui York, în toi de vară.[21]

Ştiu că nu este un text de cântec, dar eu l-am cântat.

[21] *Richard al III-a* (Actul I, scena 1.), William Shakespeare, Teatru, Editura pentru literatură universală, Bucureşti, 1964, în româneşte de Dan Duţescu, pag. 145.

PARTEA A DOUA

Capitolul XI

New Baytown este o localitate încântătoare. Portul, pe vremuri mare, este adăpostit de o insulă din larg împotriva vânturilor teribile de nord-est. Orăşelul este străbătut de o sumedenie de canale înguste, alimentate de mareea care, în timpul fluxului şi refluxului, aleargă nebuneşte dinspre port şi ocean sau înapoi. Nu este un centru de mare aglomeraţie, şi nici măcar un oraş propriu zis. În afară de casele mari ale de-mult-răposaţilor armatori de baleniere, locuinţele sunt mici şi îngrijite, pierdute printre copacii bătrâni şi falnici, stejari de diferite soiuri, arţari şi ulmi, hickory şi câţiva chiparoşi. Exceptând bătrânii ulmi, plantaţi pe primele străzi ale oraşului, la începuturile lui, copacul acestor locuri rămâne totuşi stejarul. Pe vremuri, stejarii erau atât de numeroşi şi de uriaşi, încât multe şantiere navale îşi procurau chiar din apropierea oraşului lemnul de care aveau nevoie pentru listoane, chile şi carlingi.

Ca şi oamenii, comunităţile cunosc epoci de sănătate şi de boală, ba chiar de tinereţe şi bătrâneţe, de speranţă şi deznădejde. A fost o vreme când vreo câteva orăşele ca New Baytown furnizau tot uleiul de balenă cu care se lumina întreaga lume apuseană. Lămpile studenţilor de la Oxford şi Cambridge primeau combustibil de la acest avanpost american. Dar apoi ţiţeiul, uleiul mineral care a erupt în Pennsylvania, petrolul ieftin,

numit şi ulei de cărbune, au luat locul uleiului de balenă, iar majoritatea vânătorilor de balene au fost siliţi să-şi abandoneze meseria. Boala şi deznădejdea s-au abătut asupra New Baytownului – şi probabil că oraşul n-a mai reuşit să-şi revină. Nu prea departe de noi, alte oraşe au crescut şi au prosperat, punând în valoare produse şi energii noi. Dar New Baytown, a cărui forţă vie pulsase numai în navele cu velatură pătrată şi în balene, a căzut într-un somn adânc. Şarpele lung, format din oameni ce se scurgeau afară din New York, ocolea New Baytown, lăsându-l în contemplarea timpurilor de odinioară. Şi – aşa cum se întâmplă totdeauna – locuitorii New Baytownului se străduiau să se convingă că preferă această situaţie. Astfel – îşi spuneau – erau scutiţi de zgomotul şi de mulţimea sezoniştilor, de strălucirea orbitoare a firmelor cu neon, de bătaia de cap cu cheltuirea banilor aduşi de turişti, şi de forfota pestriţă a vizitatorilor. Pe malurile frumoaselor canale se construiseră puţine case noi. Dar şarpele lung, format din oameni, continua să se târască şi toţi ştiau că mai curând sau mai târziu el va pune stăpânire şi pe New Baytown. Localnicii aşteptau nerăbdători acest eveniment, deşi, în acelaşi timp, ideea li se părea odioasă. Oraşele din apropiere erau bogate, debordau de prosperitatea obţinută din jecmănirea turiştilor, aproape că plesneau de mulţimea prăzilor, şi se făleau cu luxoasele case ale proaspeţilor îmbogăţiţi. Vechiul Baytown nu producea decât obiecte de artă, ceramică şi pansele, iar blestemata seminţie cu sandale a Lesbosului ţesea stofe de mână şi mărunte intrigi domestice. Noul Baytown vorbea despre timpurile

de demult, despre calcani şi despre perioada când apar păstrăvii de mare.

Pe malurile acoperite de stufăriş ale canalelor, raţele sălbatice îşi fac cuiburi şi îşi cresc flotilele de pui, bizamii îşi sapă vizuini şi înoată lin în zorii zilei. Vulturii de mare planează în văzduh, pândind peştii, asupra cărora se aruncă nemilos, iar pescăruşii înhaţă cu ciocurile scoici, se ridică în înălţime şi le lasă să cadă ca să se spargă şi să le mănânce. Câteva vidre se strecoară prin apă, ca nişte tainice şoapte îmblănite; iepurii se furişează prin grădini, şi veveriţele cenuşii aleargă, asemenea unor Valuri mărunte, pe străzile orăşelului. Fazanii fâlfâie din aripi, strigându-şi cântecul lor. Stârcii albaştri stau nemişcaţi, într-un picior, în apa puţin adâncă, părând săbii, iar noaptea buhaii de baltă se tânguiesc ca nişte stafii însingurate.

Primăvara şi vara vine târziu la New Baytown, dar atunci când vin, aduc rezonanţe, parfumuri şi senzaţii mângâioase, sălbatece şi tulburătoare. La începutul lui iunie, lumea frunzelor şi a florilor iese la iveală ca o explozie, şi fiecare apus de soare e deosebit de celelalte. Serile, pitpalacii umplu văzduhul cu numele lor ţipătoare, iar după căderea întunericului se înalţă, asemenea unui zid, chemarea păpăludelor. Stejarii se acoperă cu o pădure de frunziş şi îşi presară prin iarbă ciucurii lungi ai florilor. E vremea când câinii din oraş se adună în haite şi se duc la iarbă verde, hoinăresc prin păduri, uimiţi şi fericiţi, şi uneori uită cu săptămânile să se mai întoarcă acasă.

În luna iunie, împins de instinct, bărbatul coseşte iarba, însămânţează ogoarele şi începe lupta împotriva cârtiţelor, iepurilor, furnicilor, gândacilor,

păsărilor, împotriva tuturor vieţuitoarelor care se coalizează pentru a-i prăda grădina. Femeia priveşte, înduioşându-se, petalele înfoiate ale trandafirilor, oftează, obrazul ei se catifelează, devenind şi el o petală, iar ochii par două stamine.

Iunie este o lună veselă, răcoroasă şi caldă totodată, umedă şi sonoră, când se nasc şi cresc, deopotrivă, elementele dulci şi cele otrăvitoare, prietenii şi dăunătorii. Pe Strada Mare se plimbă, în sus şi în jos, ţinându-se de mână, fete îmbrăcate cu pantaloni lipiţi de corp, iar micile aparate de radio cu tranzistori, agăţate de umăr, le picură în urechi melodii de dragoste. Pe taburetele braseriei *Tanger* stau băieţi tineri, mustind de sevă, sorbind cu paiele viitoarele coşuri de pe obraji. Ei studiază fetele cu priviri insistente, de ţap, făcând observaţii insultătoare, în timp ce sufletul lor tânjeşte de dor.

În iunie, oamenii de afaceri intră la *Al şi Sue* sau la *Marinarul,* pentru o bere, apoi rămân să mai bea şi un whisky, iar până după-amiază sunt ameţiţi şi transpiraţi. Încă înainte de a se lăsa seara, maşini prăfuite se furişează către curtea părăginită a casei dosnice şi nezugrăvite, cu obloanele veşnic coborâte, de la capătul Străzii Mari, unde Alice, prostituata orăşelului, rezolvă problemele de după-amiază ale bărbaţilor atinşi de microbul lunii iunie. Cât e ziua de lungă, bărcile cu vâsle vin să arunce ancora în jurul digului, iar femei şi bărbaţi fericiţi smulg mării hrana pentru masa de seară.

Iunie înseamnă să vopseşti, să repari, să faci planuri şi proiecte. Rar găseşti un bărbat care să nu transporte acasă câteva cărămizi, sau scânduri, sau să nu schiţeze un Taj Mahal pe dosul vreunui plic. Pe ţărm zac, pe burtă, sute de bărcuţe cu chila în

sus, cu fundul strălucind de vopseaua de miniu, iar proprietarii lor se îndreaptă din şale şi zâmbesc adierilor leneşe ale vântului. Şcoala încă îi mai ţine în frâu pe copiii nărăvaşi, până aproape de sfârşitul lunii, şi, când soseşte vremea examenelor, începe să fermenteze nesupunerea, iar banala răceală capătă proporţiile unei epidemii, care dispare în ultima zi de şcoală.

În iunie încep să încolţească seminţele fericirii de peste vară. „Unde vom petrece glorioasa zi de 4 Iulie?… Ar cam fi timpul să ne gândim unde ne vom petrece vacanţa.” Luna iunie este mama tuturor posibilităţilor, puii de raţă înoată curajos, îndreptându-se, poate, chiar spre fălcile submarine ale ţestoaselor apucătoare; lăptucile cresc tot mai înalte, pândite, poate, de secetă; pătlăgelele roşii îşi ridică tulpinile îndrăzneţe, crezând că omizile nu vor ajunge până la ele, iar în cămine începe disputa între avantajele nisipului şi insolaţiei şi cele ale nopţilor agitate de la munte, învăluite în bâzâitul simfoniilor de ţânţari. „Anul ăsta am de gând să mă odihnesc! N-am să mai mă chinui şi în timpul vacanţei. N-am să-i mai las pe copii să facă din cele două săptămâni de concediu un infern pe roate! Destul muncesc tot anul! Acum e timpul meu de odihnă. Muncesc destul tot anul!” Planurile de vacanţă triumfă asupra memoriei şi totul merge perfect, într-o lume perfectă…

New Baytown era cufundat într-un somn lung. Oamenii care aveau conducerea politică, morală, economică, se obişnuiseră cu ea de atâta vreme, încât metodele lor erau definitiv stabilite. Primarul, consiliul municipal, judecătorii, poliţiştii, toţi credeau că vor rămâne pentru totdeauna la

posturile lor. Primarul vindea municipiului materiale şi instalaţii, judecătorii anulau amenzile pentru contravenţii la legea circulaţiei, iar aceste practici erau atât de vechi, încât ei nici nu-şi mai aduceau aminte că erau şi ilegale – deşi codurile spuneau că sunt. Plămădiţi cu toţii din acelaşi aluat, aceste practici nu li se păreau imorale. Toţi oamenii sunt morali. Numai vecinii lor nu sunt.

După-amiaza aurie avea ceva din răsuflarea caldă a verii. Câţiva sezonişti, oameni fără copii, care să-i oblige să-şi ia vacanţa abia după terminarea anului şcolar, se plimbau pe stradă, cam stingheri. Îşi făcuseră apariţia câteva maşini, trăgând la remorcă şalupe mici cu motoarele mai înalte decât bordajul. Ethan putea recunoaşte, cu ochii închişi, care dintre clienţii lui erau sezonişti, orientându-se după cumpărături: mezeluri, brânzeturi fermentate, biscuiţi şi cutii de sardele.

Joey Morphy intră în băcănie să bea ceva răcoritor, cum făcea în fiecare după-amiază, de când se încălzise vremea. Arătă, cu sticla în mână, spre vitrina frigiderului:

— Zic că n-ar fi rău de ţi-ai instala un robinet pentru sifon.

— Şi ar mai trebui să am patru mâini, sau să mă împart în două, ca o păstaie de mazăre. Uiţi, vecine Joey, că nu-i prăvălia mea.

— Foarte rău că nu e.

— Vrei să-ţi povestesc trista istorie a decadenţei regilor?

— Cunosc figura. La început nu ştiai care-i sparanghelul şi care-i debitul sau creditul din registru. A trebuit să tragi tare ca să prinzi mişcarea. Dar până la urmă ai prins-o.

— Grozav îmi mai foloseşte că am învăţat treaba asta!

— Dacă acum dugheana ar fi a dumitale, ai scoate ceva bişatari!

— Dar nu e a mea.

— Dacă ai deschide o dugheană, alături, toţi clienţii ar roi-o la dumneata.

— Ce te face să crezi?

— Fiindcă lumea cumpără de la ăi de-i cunoaşte. Asta se numeşte reputaţie, şi e ceva de bine!

— Înainte nu era aşa. Mă cunoştea toată lumea din oraş. Şi totuşi am dat faliment.

— Ai greşit-o la partea tehnică. Nu le vedeai cum să cumperi.

— Poate că nici acum nu ştiu.

— Ba acum le ştii. Nici nu ţi-ai dat seama când le-ai învăţat pe toate. Dar, la sufletul dumitale, eşti tot un ăla, un ratat. Asta nu mai ţine, domnule Hawley. Nu mai ţine, Ethan.

— Mulţumesc.

— Eu îţi doresc de bine. Când o-ntinde Marullo în Italia?

— Nu mi-a comunicat. Spune-mi, Joey… cât este de bogat? Nu, mai bine nu-mi spune! Ştiu că n-ai voie să vorbeşti despre clienţii băncii.

— Pentru un prieten mai dau deoparte legea, Ethan. Nu-i ginesc eu toate învârtelile, dar dacă hârţoagele noastre sunt pe cinste, aş cam zice să este bogat. S-a înfipt în tot felul de chestii – colea o bucăţică de pământ, dincolo un teren de construit, vreo câteva case cu faţa la mare, şi un purcoi de ipoteci grase.

— De unde ştii?

— Are un seif închiriat la bancă. Unul din alea

barosane. Se deschide cu două chei: una e la el, alta la mine. Recunosc că am tras şi eu cu coada ochiului. Poate că la viaţa mea sunt unul d-ăia de se uită pe gaura cheii.

— Dar nu e cumva amestecat în unele afaceri dubioase? Vreau să zic – ştii, afaceri despre care citeşti mereu prin ziare – stupefiante, şantaje şi altele la fel.

— N-am cum să ştiu. Nu povesteşte nimănui despre învârtelile lui. Şi, cum scoate câte ceva din seif, cum vârâ în schimb altele. Şi nici nu ştiu dacă mai are ceva la altă bancă. Bagă de seamă, că nu-ţi divulg care e balanţa!

— Nici nu te-am întrebat.

— Poţi să-mi dai o bere?

— Nu vindem decât pentru acasă. Dar aş putea să ţi-o torn într-un pahar de carton.

— Nu vreau să încalci legea…

— Da de unde! Ethan făcu două găuri într-o cutie de metal. Dacă intră vreun client, las-o jos lângă dumneata.

— Mulţumesc. Mi-a tot umblat gândul la dumneata, Ethan.

— De ce?

— Poate unde-aş vrea să le ştiu pe toate. Ratarea este o stare de spirit. Ca nişte capcane pe care le sapă în nisip furnicile, şi unde, odată căzut, te tot duci la fund. Ca să scapi, trebuie să faci o săritură grozav de mare! Dumneata trebuie să-i arzi săritura asta, Eth. După ce-ai să scapi, o să te luminezi, că şi succesul e tot o stare de spirit.

— Nu cumva şi succesul e o capcană?

— Dacă e… e de-un soi mai bun.

— Închipuie-ţi că unul reuşeşte să iasă din groapă,

dar nimereşte în ea altul.

— Numai Domnul vede vrabia care cade în laţ, dar nici el nu face nimic s-o ajute.

— Tare aş vrea să înţeleg ce tot mă îndemni să fac.

— Aş vrea şi eu să le înţeleg. Dacă le-aş şti, aş acţiona pe barba mea. Casierii nu pot să ajungă preşedinţi de bănci. Dar tipul care are în labă nişte acţiuni, ajunge şi acolo. Cred că eu încerc să-ţi bag în bilă cam asta: Pune laba pe tot ce-ţi trece pe-alături. S-ar putea ca şusta să nu-ţi mai iasă şi altă dată-n cale.

— Joey, eşti un filosof, un filosof al finanţelor.

— Lasă, nu-ţi bate joc. Dacă n-ai lovele, gândeşte-te puţin cum să ţi le procuri. Omul, când e singur, umblă cu mintea la multe chestii. Ştii că mai toţi oamenii trăiesc doar trei la sută pentru viitor? Bătrânul Satchel Paige a spus, pe chestia asta, vorba cea mai deşteaptă pe care am auzit-o vreodată. A zis: „Nu privi înapoi. Poate că te ajunge ceva din urmă.” Trebuie să mă întorc la bancă. Domnul Baker o şterge mâine la New York, pentru câteva zile. E agitat ca un gândac.

— În legătură cu ce?

— De unde să ştiu? Dar eu îi aranjez corespondenţa. A primit o grămaʼ de scrisori din Albany.

— Probleme politice?

— Eu doar îi prezint scrisorile teancuri. Nu le citesc. Totdeauna merge aşa scârţâit?

— Spre ora patru, da. Peste vreo zece minute sau cam aşa ceva, vânzarea se va înviora din nou.

— Vezi? Ai prins mişcarea. Fac pariu că înainte de a da faliment, nu le vedeai la treaba asta. La revedere. Ajută-te singur, şi cerul te va ajuta!

Mica înviorare pe care cumpărătorii o provocau între cinci şi şase se produse la timp. Soarele, ţinut în frâu de orarul de vară, era încă sus şi lumina strada ca în plină zi, când Ethan aduse înăuntru lăzile cu fructe şi încuie uşile de la intrare, trăgând obloanele verzi. Apoi, urmărind cele înscrise pe listă, îşi adună proviziile pentru acasă, vârându-le pe toate într-o pungă mare. După ce îşi dezlegă şorţul şi-şi puse haina şi pălăria, se rezemă de tejghea, privind rafturile cu enoriaşi. „N-am niciun mesaj pentru voi! zise el. Dar amintiţi-vă de vorbele lui Satchel Paige. Mi se pare că trebuie să învăţ şi eu să nu mă uit înapoi.”

Scoase din portofel paginile liniate, împăturite, şi făcu un plic mic din hârtie ceruită în care le puse. Apoi deschise uşiţa emailată a mecanismului de răcire de la vitrina-frigider, împinse plicul până într-un colţ, în dosul transformatorului, şi închise uşiţa la loc.

Pe un raft, sub casă, găsi cartea de telefon a Manhattanului; cu colţurile îndoite şi pline de praf, era păstrată acolo pentru comenzile urgente la firma care le livra marfa. La litera U, la *United States,* departamentul Justiţiei... Degetul lui coborî de-a lungul coloanei, trecu de *Dir. Tribunalului SUA,* de *Dir. Vămilor,* de *Dir. Penitenciarelor,* de *F.B.I.,* şi ceva mai jos, ajunse la *Serviciul Imigraţiei şi Naturalizării, W. Bray 20, BA 7-0300, Noaptea, sâmbăta, duminica şi sărbători* OL 6-5888.

Ethan zise cu voce tare:

— OL 6-5888, OL 6-5888, deoarece e târziu. Apoi se adresă conservelor fără a le mai privi: Dacă totul e cinstit şi legal, nu fac niciun rău nimănui.

Ethan ieşi pe uşa dinspre alee şi o încuie. Cu

punga de provizii în braţe, traversă strada şi intră la *Marinarul, hotel şi braserie.* Braseria era plină de zgomotul băutorilor de cocteil, în schimb holul minuscul, unde se afla boxa telefonului public, era gol; chiar şi funcţionarul de serviciu lipsea de la locul lui. Ethan intră în boxă, trase uşa de sticlă după el, puse punga pe podea, îşi scoase mărunţişul din buzunar, şi îl înşirui pe mica poliţă; alese o monedă de zece cenţi, o introduse în aparat, şi formă cifra zero.

— Operatoarea!

— Oh, operatoarea! Vreau să Vorbesc cu New Yorkul.

— Formaţi numărul vă rog!

Şi Ethan formă numărul.

Ethan se întoarse de la muncă, ducând punga cu provizii. Ce plăcute sunt după-amiezile! Iarba peluzei crescuse atâta de înaltă şi de deasă, încât paşii lui lăsau urme vizibile. El o îmbrăţişă pe Mary fără prea multă efuziune.

— Degeţelule, zise el, peluza se sălbăticeşte de-a binelea. Crezi că l-aş putea trimite pe Allen s-o tundă?

— Acum e perioada examenelor. Ştii şi tu cum este la încheierea anului şcolar!

— Ce e zgomotul ăsta vijelios, nepământean, care vine din camera cealaltă?

— Exersează cu instrumentul de vorbit ca ventrilocii. Va da o reprezentaţie la serbarea de sfârşit de an.

— Vasăzică, trebuie să tund eu iarba.

— Îmi pare rău, dragule. Dar îi cunoşti şi tu pe copii.

— Da, încep să-i cunosc.

— Eşti prost dispus? Ai avut o zi grea?

— Stai să mă gândesc… Nu, nu cred. Am stat toată ziua în picioare. Gândul că voi împinge aparatul de tăiat iarba nu mă face să sar în sus de bucurie.

— Ar trebui să avem şi noi un aparat cu motor. Johnsonii au unul. Poţi să-l conduci şezând pe scaun.

— Ar trebui să avem un grădinar, chiar şi un ajutor de grădinar. Bunicul meu avea. Îl conduci şezând pe scaun? Allen ar putea să tundă iarba, dacă s-ar pricepe să umble cu aparatul.

— Nu fi rău cu el. N-are decât paisprezece ani. Toţi sunt aşa.

— Oare cine a inventat minciuna asta, că bucuria părinţilor sunt copiii?

— Văd că eşti într-adevăr prost dispus.

— Să mă mai gândesc… Da, cred că da. Iar zgomotul ăsta mă face să înnebunesc.

— Exersează.

— Da, mi-ai spus.

— Nu trebuie să-ţi descarci nervii pe el.

— Bine, dar dacă aş putea s-o fac, m-aş mai răcori.

Ethan se repezi în camera de alături, unde Allen, cu ajutorul unui băţ de trestie, pe care-l făcea să vibreze ţinându-l lipit de limbă, scotea nişte sunete aducând vag a cuvinte.

— Ce naiba mai e şi asta? Allen scuipă băţul în palmă.

— Din cutia de Peeks. Pentru a face pe ventrilocul.

— Ai mâncat pastele făinoase din cutia de Peeks?

— Nu. Nu-mi plac. Tată, lasă-mă să exersez.

— Numai o clipă!

Ethan se aşează jos.

— Ce planuri de viaţă ai tu?

— Ce?

— Planuri de viitor. Nu vi s-a spus la şcoală? Viitorul e în mâinile tale.

Ellen se strecură în cameră şi se tolăni pe canapea, ghemuindu-se ca o pisică.

— Vrea să apară la televiziune, spuse ea.

— Un puşti de trei’ş’pe ani a câştigat o sută şi treij’ de mii de dolari la un concurs *Cine ştie câştigă.*

— Şi s-a aflat că totul fusese aranjat dinainte, zise Ellen.

— Ei şi, tot i-au rămas o sută treij’ de mii. Ethan întrebă cu glas liniştit:

— Aspectele morale nu te interesează?

— Totuşi sunt o grămadă de bani…

— Nu crezi că e un lucru necinstit?

— Toţi fac la fel, zău!

— Dar ce părere ai despre oamenii care se oferă pe ei înşişi, pe o tavă de argint, dar nu-i cumpără nimeni? Ăştia rămân şi fără cinste, şi fără bani.

— Fiecare cu norocul lui – după cum se-ntâmplă să se fărâmiţeze prăjitura…

— Da, se fărâmiţează, desigur, zise Ethan. Şi manierele tale au început să se fărâmiţeze. Ia ridică-te! Ai eliminat din limbajul tău cuvântul „domnule”?

Băiatul se zăpăci, şi, cântărind repede în minte pentru a-şi da seama dacă vorbele tatălui ascundeau vreo anume intenţie, se ridică în picioare, năpădit de resentimente, aranjându-şi îmbrăcămintea.

— Nu, domnule.

— Cum merge cu şcoala?

— Bine, cred.

— Parcă ai început o lucrare despre dragostea ta faţă de America. Oare, hotărându-te să nimiceşti această dragoste, ai renunţat să continui lucrarea?

— Nu înţeleg, cum s-o nimicesc, domnule?

— Poţi oare iubi cinstit ceea ce este necinstit?

— Ah, tată, toată lumea procedează aşa.

— Şi dacă toţi procedează aşa, se schimbă oare problema?

— Ei, dar nimeni n-are nimic împotrivă, în afară de vreo câţiva intelectuali. Am terminat lucrarea.

— Bine, aş vrea s-o citesc şi eu.

— Am şi expediat-o.

— Probabil că ai o copie.

— Nu, domnule.

— Şi dacă lucrarea ţi se pierde?

— Nu m-am gândit la asta! Tată, aş vrea să mă pot duce şi eu în tabără, ca şi ceilalţi copii.

— Noi nu ne-o putem permite. Şi nici nu se duc toţi copiii – doar câţiva.

— Aş vrea să avem şi noi ceva bani. Se uită în jos, examinându-şi mâinile, şi îşi umezi buzele cu limba.

Ochii lui Ellen se îngustaseră, aţintiţi într-o privire concentrată.

Ethan îşi cercetă cu privirea băiatul.

— Îţi voi crea această posibilitate, îi zise.

— Poftim?

— Voi aranja să lucrezi, pe timpul verii, în prăvălie.

— Cum, adică, să lucrez?

— Întrebarea ta ar trebui să fie „ce să lucrez?” Vei curăţa rafturile, vei mătura şi poate – dacă vei da rezultate bune – îţi voi permite să serveşti cumpărătorii.

— Eu vreau să mă duc în tabără.

— Tu mai vrei şi o sută de mii de dolari.

— Poate voi câştiga la concursul de compuneri. Asta ar însemna, în orice caz, o excursie la Washington. Ar fi ca un fel de vacanţă, după un an întreg de şcoală.

— Allen! Există anumite reguli de conduită, de politeţe, de onestitate şi, da, chiar de muncă, reguli care nu se schimbă cu una, cu două. A sosit vremea să ţi-o spun… Va trebui să munceşti.

Băiatul îşi ridică privirea:

— Nu mă poţi sili!

— Poftim?

— Există legi care interzic exploatarea muncii copiilor. Permisul de muncă se eliberează numai după ce ai împlinit şaisprezece ani. Vrei să încalc legea?

— Tu crezi că toţi băieţii şi toate fetele, care îşi ajută părinţii, sunt pe jumătate sclavi şi pe jumătate delincvenţi?

Mânia lui Ethan era tot atât de oarbă şi de necruţătoare ca şi dragostea. Allen îşi feri privirea.

— N-am vrut să spun asta, domnule.

— Cu siguranţă că n-ai vrut. Şi nici n-ai s-o mai spui. Să-ţi fie ruşine, în faţa a douăzeci de generaţii de Hawley şi Alleni! Ei au fost oameni onorabili! Poate că vei fi şi tu demn, într-o bună zi, să te numeri printre ei.

— Da, domnule. Pot să mă duc în camera mea, domnule?

— Poţi.

Allen sui scara încet.

După ce dispăru, Ellen îşi răsuci picioarele, ca nişte elice. Coborî de pe canapea şi îşi trase fusta în jos, cu un gest de domnişoară.

— Am citit cuvântările lui Henry Clay. Să ştii că erau bune.

— Da, erau bune.

— Ţi le mai aminteşti?

— Cred că nu prea clar. E mult de când le-am citit.

— E grozav!

— Nu mi se par o lectură prea nimerită pentru o fată de şcoală.

— E pur şi simplu grozav!

Ethan se ridică de pe scaun cu preţul unui mare efort; toată ziua aceea lungă şi obositoare îl trăgea înapoi.

În bucătărie o găsi pe Mary cu ochii roşii de plâns şi de mânie.

— Te-am auzit, îi spuse ea. Nu ştiu ce-ţi închipui că realizezi în felul ăsta. E doar un copil!

— Acum e timpul când se începe educaţia, draga mea.

— Nu mă lua cu „dragă”. N-am de gând să suport un tiran.

— Tiran? O, Doamne!

— E doar un copil. Tu ai început cearta.

— Cred că se simte mai bine acum.

— Nu înţeleg ce vrei să spui. L-ai strivit ca pe o insectă.

— Nu, draga mea. I-am oferit o viziune rapidă asupra lumii. El îşi crease o viziune falsă.

— Dar tu, tu de unde ştii care e adevărul asupra lumii?

Ethan se îndepărtă de ea şi ieşi prin uşa din dos.

— Încotro?

— Să tund peluza.

— Credeam că eşti obosit.

— Sunt, adică am fost.

Ethan o privi peste umăr, în timp ce ea şedea în pragul uşii cu geam. Omul este o fiinţă singuratică, îşi zise, şi îi zâmbi o clipă, înainte de a-şi pregăti aparatul de tuns iarba.

Mary auzi fâşâitul cuţitelor ce retezau iarba moale şi suplă.

În dreptul uşii, zgomotul încetă. Ethan strigă:

— Mary, Mary, draga mea, te iubesc!

Apoi cuţitele continuară să se învârtească şi să taie iarba înaltă.

Capitolul XII

Margie Young-Hunt era o femeie atrăgătoare, inteligentă, la curent cu toate noutăţile; era atât de inteligentă, încât ştia când şi cum trebuie să-şi mascheze inteligenţa. Încercase două căsătorii, dar nu-i reuşise niciuna, deoarece soţii nu fuseseră deloc la înălţime; primul era slab de înger, iar al doilea, şi mai slab, murise. Cât despre aventuri nu prea i se ofereau ocazii. Le crea ea, înscenând, recurgând la repetate convorbiri telefonice, scrisori, cărţi poştale cu urări de sănătate, şi întâmplătoare întâlniri pe stradă, calculate de ea, bineînţeles, dinainte. Avea grijă să ducă bolnavilor supă făcută acasă, şi să-şi amintească datele de aniversare ale cunoscuţilor. Cu aceste metode reuşea să semnaleze celorlalţi oameni existenţa ei.

Se străduia, mai mult decât oricare altă femeie din oraş, să-şi păstreze linia zveltă a siluetei, tenul curat şi proaspăt, dinţii strălucitori şi linia fermă a bărbiei. O bună parte din venit şi-o cheltuia pentru îngrijirea părului, unghiilor, pe masaje, creme şi balsamuri. Unele femei spuneau despre ea că „trebuie să fie mai bătrână decât arată”.

Când muşchii care susţin sânii n-au mai reacţionat la masaje, creme şi gimnastică, şi i-a instalat în sutiene croite cu abilitate, care îi împingeau în sus, insolenţi. Machiajul începuse să-i consume din ce în ce mai mult timp; părul avea luciul, culoarea şi unduirea promise de cosmeticele cărora li se face

reclamă la televiziune. N-ar fi putut să ghicească nimeni că sub farmecul pe care îl răspândea la o întâlnire, în timp ce mânca, dansa, râdea, distra şi-l atrăgea pe însoţitorul ei, cu o reţea de mici magneţi, se ascundea o înscenare rece pusă atent în repetiţie cu mult înainte. După ce lăsa să treacă o perioadă acceptabilă, şi după ce se cheltuiseră ceva bani, de obicei ceda, dacă o putea face în mod discret. După aceea, pornea să-şi aranjeze noi combinaţii. Până la urmă, fie că ajungea acolo mai curând sau mai târziu, tot patul reprezenta capcana ce trebuia să-i asigure securitatea şi bunăstarea viitoare. Dar prada ţintită fugea din capcana plăpumii de mătase. Cei cu care se întâlnea erau, din ce în ce mai des, bărbaţi însuraţi, sau prea prudenţi. Iar Margie ştia mai bine decât oricine că timpul acţiona în defavoarea ei. Cărţile de ghicit nu-i mai răspundeau atunci când le cerea ajutor pentru ea însăşi.

Margie cunoscuse mulţi bărbaţi; majoritatea erau însă oameni copleşiţi de sentimentul vinovăţiei, răniţi în vanitatea lor, sau disperaţi, încât începuse să simtă faţă de victimele ei acelaşi dispreţ pe care îl simte gunoierul de profesie faţă de gunoi. Era uşor să manevrezi astfel de bărbaţi printre temerile şi vanităţile lor. Ei doreau atât de mult să fie duşi de nas, încât Margie nu mai încerca, în niciun fel, senzaţia de triumf, ci doar un fel de milă amestecată cu dezgust. Aceştia erau prietenii şi asociaţii ei. Îi proteja până şi împotriva posibilităţii de a se afla că îi erau prieteni. Le dădea tot ce avea mai bun în ea, deoarece ei nu-i cereau nimic. Ţinea numele lor în secret, pentru că, în fundul sufletului, nu-şi admira faptele. Unul dintre aceştia era Danny Taylor, altul

era Marullo, altul poliţaiul Stonewall Jackson Smith, şi mai existau şi alţii. Toţi aceştia aveau încredere în ea, şi ea avea încredere în ei, iar legătura lor tainică era singura onestitate sufletească a lui Margie. Aceşti prieteni îi vorbeau fără rezervă şi fără teamă; Margie era pentru ei ca şi fântâna din basmul lui Andersen: receptivă, neacuzatoare, tăcută. Mai toţi oamenii au viciile lor secrete. Margie Young-Hunt avea o virtute secretă. Şi datorită acestei calităţi tainice, ea ştia probabil mai mult decât oricare altul despre New Baytown, şi chiar despre comitatul Wessex, dar toate aceste informaţii rămâneau sterile pentru că ea nu voia, nu putea să le folosească în propriul ei interes. În schimb, tot ceea ce îi cădea în mână, din alte domenii, era utilizabil.

Planurile ce-l aveau drept ţintă pe Ethan Allen Hawley au luat naştere întâmplător, din lipsă de activitate. Într-un anume fel, el avea dreptate bănuind-o de gânduri nu tocmai curate, de încercarea de a-şi dovedi propria-i putere. Mulţi dintre bărbaţii amărâţi, care o frecventau pentru a găsi mângâiere şi încredere, erau handicapaţi de impotenţă sau afectaţi de traumatisme sexuale, ce le otrăveau şi celelalte aspecte ale vieţii. Pentru ea era destul de lesne ca, prin mici linguşiri şi încurajări, să-i elibereze de vechile temeri, redându-le curajul de a-şi înfrunta nevestele afurisite. Pe Mary Hawley o îndrăgise sincer şi, prin ea, începuse treptat să fie conştientă de existenţa lui Ethan, suferind de un alt gen de traumatism, social-economic, care îi zdruncinase energia şi siguranţa. Neavând nici slujbă, nici amant, nici copii, ea porni să se preocupe de modul cum ar putea să-l elibereze şi să-l îndrume către un ţel nou pe acest bărbat

infirm. Era un joc, un fel de şaradă, o experienţă, un produs – nu al bunătăţii, ci pur şi simplu al curiozităţii şi al plictisului. Era vorba de un om superior. Dacă reuşea să-l îndrume, îşi dovedea propria ei superioritate, dovadă de care avea din ce în ce mai multă nevoie.

Era, probabil, singura persoană care îşi dădea seama cât de profundă era transformarea lui Ethan, şi aceasta de fapt, o înspăimântase deoarece o credea opera ei. Şoarecelui îi crescuse o coamă de leu. Îi ghicea, sub haine, muşchii încordaţi, şi îi vedea ochii aprinzându-se de cruzime. La fel trebuie să se fi simţit blândul Einstein, atunci când previziunile lui despre natura intimă a materiei au explodat deasupra Hiroşimei.

Lui Margie îi plăcea foarte mult Mary Hawley, dar avea pentru ea puţină simpatie, şi niciun strop de milă. Femeile acceptă nenorocirea ca pe o calamitate naturală, mai ales când se abate asupra celorlalte femei.

În căsuţa ei imaculată, aşezată în mijlocul unei grădini mari şi părăginite, foarte aproape de Portul Vechi, Margie se apropie de oglinda toaletei să-şi cerceteze arsenalul, iar privirea ei străbătu prin straturile de cremă, pudră, fard pentru pleoape, prin genele artificiale rimelate cu negru, şi văzu ridurile mascate şi lipsa de elasticitate a pielii. Simţea cum anii se îngrămădeau mereu, ca fluxul urcând în jurul unei stânci, pe marea liniştită. Există şi un arsenal al maturităţii, al vârstei mijlocii, dar folosirea lui necesită un exerciţiu şi o tehnică pe care ea încă nu le poseda. Trebuia să le înveţe mai înainte ca toată construcţia ei vioaie şi tinerească să nu se fi fărâmiţat, lăsând-o dezgolită, dărâmată,

ridicolă. Până acum ea reuşise, pentru că nu se delăsase niciodată, nici chiar atunci când era singură. Schiţând o experienţă, lăsă colţurile gurii să cadă în voia lor şi pleoapele să se închidă pe jumătate, îşi aplecă puţin capul şi sub bărbie se ivi o cută, ca o funie împletită. În faţa ei, în oglindă, văzu cum douăzeci de ani năpădesc peste ea şi se cutremură când şoapta glacială îi spuse ce o aşteaptă. Amânase prea mult. Ca să îmbătrânească, femeia are nevoie de un cadru anume, cu lumini, cu butaforie, catifea neagră, copii, în mijlocul cărora să încărunţească şi să se îngraşe, să chicotească şi să se lăcomească la mâncare; are nevoie de dragoste şi protecţie, de un soţ liniştit şi nepretenţios, sau de şi mai liniştitorul şi mai puţin pretenţiosul său testament, cu banii depuşi la bancă. Femeia care îmbătrâneşte singură e un deşeu nerecuperabil, o zbârcitură obscenă, dacă nu e înconjurată de o suită de hodorogi care să-i mormăie şi să-i trăncănească despre toate bolile ei, oblojindu-i părţile dureroase.

Simţi un ghem fierbinte de spaimă în stomac. Cu primul soţ avusese noroc. Era un om slab, şi-i aflase repede slăbiciunea. O iubea nebuneşte, atât de nebuneşte încât, atunci când ea a vrut să divorţeze, el n-a pretins clauza recăsătoririi în dispozitivul de pensie alimentară.

Al doilea soţ crezuse că Margie are avere personală, şi chiar avea. Nu-i lăsă mare lucru la moarte, dar, cu pensia alimentară de la primul soţ, putea să trăiască omeneşte, să se îmbrace bine şi să se uite în voie după alţii. Dar dacă ar fi murit primul soţ? Acest gând îi provoca o durere fierbinte. Coşmarul ceculuі lunar o urmărea zi şi noapte.

Îl revăzuse pe primul ei soţ, prin ianuarie, în piaţa

cea mare, formată la întretăierea dintre Madison Avenue şi strada 57. Arăta îmbătrânit şi fără vlagă. Gândul că ar putea să moară curând o urmărea neîncetat. Dacă acest netrebnic murea, se isprăvea cu banii ei. Îşi spunea că ea este probabil singura fiinţă din lume care se ruga din tot sufletul pentru sănătatea lui.

Figura primului soţ trasă, mută, cu ochii morţi, îi reveni în minte în această clipă, scormonindu-i durerea în stomac. Ce s-ar face ea dacă puiul de căţea ar muri?

Aplecându-se spre oglindă, Margie ezită o clipă, apoi îşi încordă, ca un arc, întreaga voinţă. Bărbia i se îndreptă în sus, funia noduroasă dispăru, ochii îşi recăpătară strălucirea, pielea feţei i se întinse pe oase, umerii se redresară. Se ridică şi începu să valseze, desenând pe covorul roşu şi gros un cerc perfect. Era cu picioarele goale, iar unghiile degetelor străluceau sub lacul roz. Trebuia să alerge, trebuia să se grăbească, până nu era prea târziu!

Trase cu putere uşile dulapului şi luă rochia cea nouă, cu croială provocatoare, pe care o păstrase pentru *weekendul* din 4 Iulie; scoase apoi pantofii cu toc cui şi ciorapii diafani, în care picioarele păreau chiar mai dezgolite, decât fără ciorapi. Orice moleşeală îi dispăruse din mişcări. Se îmbrăcă cu aceeaşi repeziciune şi îndemânare cu care măcelarul îşi ascute satârul, şi se examină în oglindă, în acelaşi fel în care măcelarul îşi încearcă tăişul cuţitului cu degetul cel mare. Să se grăbească, dar să nu alerge, să se grăbească după bărbatul care nu vrea să aştepte, şi după aceea, va pune în funcţiune acea nepăsare lentă a femeii la

curent cu toate, inteligentă, frumoasă, elegantă, plină de încredere în ea, doamna cu picioare frumoase şi mănuşi albe imaculate. Nu era bărbat pe lângă care să treacă să nu se uite după ea. Şoferul camionului fraţilor Miller fluieră, în timp ce aranja nişte cherestea, iar doi băieţi de liceu o priviră a la Rudolf Valentino, pe sub sprâncene, înghiţindu-şi cu dificultate saliva ce le inundase gurile căscate.

— Ce zici de asta? întrebă unul dintre ei.

— Da! răspunse celălalt.

— Ai vrea să…

— Da!

O doamnă nu umblă aşa fără rost, în orice caz, nu în New Baytown. Trebuie să se ducă undeva, cu o treabă, oricât de mică şi de neînsemnată. În timp ce mergea, punctând Strada Mare cu tocurile cui, saluta, sau chiar adresa câte o vorbă cunoscuţilor, trecându-i automat în revistă.

Domnul Hall – ăsta trăieşte pe credit sau cel puţin trăise o vreme.

Stoney – un mascul vânjos, dar care femeie poate să trăiască din salariul sau pensia unui copoi? Şi, în afară de asta era prietenul ei.

Harold Beck – are proprietăţi imobiliare cu duiumul; dar Harold este un tip ciudat. Probabil că singurul om din lume, care nu-şi dădea seama de acest lucru, era el însuşi.

MacDowell – „Ce plăcere să te văd, domnule. Ce mai face Milly?” Imposibil – ăsta e de origine scoţiană, zgârcit, legat de o nevastă infirmă, una din acele bolnave care trăiesc o veşnicie. MacDowell este o adevărată taină. Nimeni nu ştie câte parale are.

Donald Randolph – cel cu ochii mereu umezi. Un om minunat când şedea la bar, pe taburetul de lângă tine; un gentleman, care până şi în culmea celei mai crunte beţii îşi păstra bunele maniere; un om complet inutilizabil, însă, afară de cazul când ai vrea să-ţi ţii casa pe un taburet de bar.

Harold Luce – se spunea că e rudă cu patronul tipografiei revistei *Times.* Dar cine o spunea? El însuşi. O inimă de piatră, cu renume de înţelept numai pentru că era scump la vorbă.

Ed Wantoner – un mincinos, un escroc şi un hoţ. Se bănuia că e plin de bani şi nevastă-sa era pe moarte, însă Ed n-avea încredere în nimeni. Nici măcar în câinele lui. Şi de frică să nu fugă, îl ţinea în lanţ, lăsându-l să urle.

Paul Strait – era unul dintre stâlpii partidului Republican. Pe soţia lui o chema Butterfly[22]. Şi nu era o poreclă. Butterfly Strait, pe numele ei de botez Butterfly. Chiar aşa o chema. Lui Paul îi mergea bine atunci când statul New York avea un guvernator republican. Era proprietarul terenului unde se descărcau gunoaiele oraşului, şi descărcarea unui camion costa 25 de cenţi. Se vorbea că, atunci când şobolanii se făceau atât de răi şi de mari, încât deveneau periculoşi, Paul vindea bilete amatorilor de vânătoare, închiria reflectoare şi puşti, şi îşi făcea stocuri de cartuşe de calibrul 5,6 mm, pentru împuşcarea şobolanilor. Avea o mutră atât de prezidenţială, încât mulţi îi spuneau „Ike”. Dar, o dată, Danny Taylor, beat ca de obicei, îl numise Cel Mai Nobil Paul dintre Toţi, şi acest nume prinsese. De câte ori nu se afla de faţă, i se spunea Nobilul Paul.

---

[22] Fluture (în limba engleză).

Marullo – este din ce în ce mai bolnav. Obrazul i-a devenit cenuşiu. Ochii lui Marullo aveau aspectul unui om împuşcat în stomac cu un 45. Trecuse de intrarea propriului său magazin, fără să intre. Margie intră în prăvălie, legănându-şi şoldurile frumoase.

Ethan discuta cu un necunoscut, un bărbat brunet, tânăr, cu pantaloni *Ivy League* şi cu pălărie cu boruri înguste. Un bărbat spre patruzeci de ani, solid, cu o figură aspră, părând devotat muncii lui, oricare ar fi fost. Era aplecat deasupra tejghelei, şi parcă avea intenţia să examineze amigdalele lui Ethan.

— Bună! zise Margie. Văd că eşti ocupat. Mă întorc mai târziu.

Există o mie de lucruri fără rost, dar perfect justificate, pe care le poate face o femeie ducându-se în plimbare la o bancă. Margie traversă aleea şi intră în templul de marmură şi oţel inoxidabil.

Când o văzu, Joey Morphy făcu să se lumineze, cu figura lui, tot pătratul brăzdat cu bare de fier, al ghişeului de casier. Ce zâmbet, ce caracter, ce bun tovarăş de distracţie, şi ce soţ infect în perspectivă! Pe bună dreptate Margie îl socotea un celibatar înnăscut, capabil să moară luptând eroic pentru a rămâne burlac. Joey nu avea nevoie de un mormânt pentru două persoane.

— Vă rog, domnule, zise Margie, aveţi ceva bani proaspeţi, nesăraţi?

— Daţi-mi voie, doamnă, să caut. Sunt aproape sigur că am zărit ceva, pe undeva. Cam câţi doriţi?

— Vreau vreo şase uncii, *m'sieur.*

Scoase din geanta albă de antilopă un carnet îndoit şi completă un cec pentru douăzeci de dolari.

Joey râse. Îi plăcea Margie. Din când în când, nu prea des, o invita în oraş la cină, şi apoi se culca cu ea. Dar îi plăcea atât societatea, cât şi umorul ei.

— Doamnă Young-Hunt, zise Joey, asta îmi aminteşte de un prieten de-al meu care-a fost în Mexic cu Pancho Villa[23]. Vi-l amintiţi?

— Nu l-am cunoscut niciodată.

— Nu-i o minciună! E vorba de o întâmplare povestită de omul ăsta. Zicea că, pe vremea când Pancho stăpânea în nord, a pus tarapanaua să-i bată bancnote de dooj' de pesos bucata. Şi ăia au tras aşa de multe, că băieţii nu le-au mai numărat. De altfel, tot nu se prea pricepeau la numărat. Şi le-a cântărit cu balanţa.

— Joey, zise Margie, te simţi mereu tentat să-ţi povesteşti autobiografia.

— Zău că nu, doamnă Young-Hunt. Pe atunci aveam de-abia vreo cinci anişori. Este o întâmplare adevărată. Se pare că o femeie foarte bine făcută, o indiancă, cu un trup grozav, intră şi zise: „Generale, l-aţi executat pe bărbatu-meu, şi m-aţi lăsat văduvă săracă şi cu cinci copii; aşa se face o revoluţie populară?" Pancho i-a evaluat calităţile din ochi, aşa cum fac şi eu acuma, cu dumneata.

— Nu ai nicio ipotecă, Joey.

— Ştiu. Da, aşa i-a spus. Pancho s-a adresat unui aghiotant: „Pune pe cântar cinci kile de bani pentru dumneaei." Ştii, asta făcea o boccea respectabilă! Au legat bocceaua cu o sârmă şi femeia a plecat, legănându-şi bocceaua cu foi de varză. Atunci, intră un locotenent, salută şi zise: „Generale (ei spun, *mi gral* – ca *hral)* nu l-am împuşcat pe bărbat-su. Era

---

[23] *Pancho Villa* (1877—1923) – unul dintre eroii revoluţiei burghezo-democratice din Mexic din 1910—1917.

beat. L-am băgat la răcoare, după colţ.”

Pancho nu-şi luase ochii de la femeie, care o-ntindea cu bocceaua în mână. Apoi ordonă: „Du-te şi împuşcă-l! Nu face s-o dezamăgim pe biata văduvioară.”

— Joey, eşti imposibil!

— E o întâmplare autentică, zău! Eu o cred.

Întoarse cecul întins de Margie. Doriţi hârtii de câte douăzeci, cincizeci sau sute?

— Dă-mi-i în sferturi.

Se simţeau bine împreună.

Domnul Baker ieşi din biroul său cu geamuri mate.

Şi el prezenta anumite posibilităţi. Baker îi făcuse odată o propunere, corectă din punct de vedere gramatical, dar totuşi cam neclară. Domnul Baker era Domnul cu Bani. Desigur, avea o nevastă, dar Margie cunoştea oamenii de soiul Bakerilor. Ei se pricep întotdeauna să inventeze un motiv moral pentru ca, la adăpostul lui, să-şi permită ceea ce vor să facă neapărat. Se bucura că atunci îl refuzase. În felul acesta, el continua să rămână pe listă.

Strânse cele patru hârtii de câte cinci dolari pe care i le dăduse Joey şi porni în direcţia bancherului, dar, în clipa aceea, omul pe care îl văzuse stând de vorbă cu Ethan intră fără zgomot, trecu prin faţa ei, prezentă o carte de vizită, fu introdus în biroul domnului Baker, iar uşa se închise în urma lor.

— Ei, sărută-mi piciorul, îi zise ea lui Joey.

— Cel mai frumos picior din comitatul Wessex, spuse Joey. Vrei să ieşim împreună diseară? Să dansăm, să ciugulim, şi aşa mai departe?

— Nu pot, răspunse ea. Cine e tipul ăsta?

— Nu l-am mai văzut niciodată. Pare un inspector

bancar. În ocazii de-astea îmi pare bine că sunt cinstit şi încă-i şi mai bine că mă pricep la adunat şi la scăzut.

— Joey, să ştii că într-o zi ai s-o faci şi pe cea mai credincioasă femeie să fugă mâncând pământul.

— Ăsta-i visul vieţii mele, doamnă.

— La revedere.

Margie ieşi, traversă aleea şi intră din nou în băcănia lui Marullo.

— Bună, Eth.

— Bună, Margie.

— Cine era frumosul necunoscut?

— N-ai la tine cristalul magic?

— Agent secret?

— Mai rău, Margie. Oare toată lumea se teme de copoi? Deşi n-am făcut nimic, tot mi-e frică de copoi.

— Heruvimul ăla cu parul buclat era detectiv?

— Nu tocmai. Zicea că e din F.B.I.

— Ce ai pus la cale, Ethan?

— Am pus la cale? Eu? De ce am „pus la cale”?

— Ce voia de la tine?

— Nu ştiu ce voia, ştiu numai ce m-a întrebat.

— Ce te-a întrebat?

— De câtă vreme îl cunosc pe patron? Cine îl mai cunoaşte? Când s-a instalat la New Baytown?

— Şi ce i-ai spus?

— I-am spus că atunci când m-am înrolat pentru a lupta împotriva duşmanului, nu îl cunoşteam pe Marullo. Când m-am întors era aici. Când am dat faliment, el a preluat prăvălia şi mi-a oferit o slujbă.

— Despre ce crezi că poate fi vorba?

— Dumnezeu ştie!

Margie încercase să nu-l privească în ochi, şi se gândea: „Vrea să-l cred fleţ. Ce-o fi urmărit tipul

ăla, în realitate?”

El îi spuse atât de încet, încât ea se sperie:

— Nu mă crezi. Să ştii, Margie, că nimeni nu crede când i se spune adevărul.

— Întregul adevăr? Eth, când tai un pui fript, toate bucăţile sunt de pui, numai că unele au carnea neagră şi altele albă.

— Aşa cred şi eu. Sincer vorbind, sunt îngrijorat, Margie. Am nevoie de slujba asta. Dacă i s-ar întâmpla ceva lui Alfio, aş rămâne şi eu pe drumuri.

— Uiţi că vei deveni un om bogat?

— E destul de greu să-mi amintesc că voi fi bogat câtă vreme nu sunt.

— Ethan, nu ştiu dacă mai ţii minte. Era astă-primăvară, aproape de Paşte. Am venit aici şi tu mi-ai spus: Fiică a Ierusalimului.

— Era în Vinerea Mare.

— Deci ţii minte. Ei, află că i-am dat de urmă. E un citat din Matei şi e foarte frumos, şi… înfricoşător.

— Da.

— Ce s-a întâmplat cu tine?

— De vină este mătuşă-mea Deborah. Ea mă răstignea pe cruce o dată pe an. Şi continuă s-o facă şi acum.

— Glumeşti. Atunci n-ai glumit.

— Nu. Şi nici acum nu glumesc.

— Să ştii că bogăţia ce ţi-am prezis-o începe să devină realitate, spuse Margie pe un ton de glumă.

— Ştiu.

— Nu crezi că-mi datorezi ceva?

— Desigur.

— Când ai de gând să-mi plăteşti?

— Vrei să pofteşti până în camera din fund?

— Nu cred că ai fi în stare s-o faci!

— Nu?

— Nu, Ethan, şi nici tu n-o crezi. Tu n-ai călcat strâmb de când eşti.

— Poate mai am timp să învăţ.

— Tu, chiar dacă ai vrea, nu poţi să păcătuieşti.

— Dar pot să încerc.

— Pentru ca tu să faci asta, ar trebui să fii împins ori de ură, ori de dragoste, dar şi pentru una şi pentru alta ai avea nevoie de o procedură lentă, de un ceremonial.

— S-ar putea să ai dreptate. De unde ştii?

— Eu nu ştiu niciodată cum de ştiu.

Ethan deschise uşa frigiderului şi scoase o sticlă de coca-cola, pe care se formă imediat o pojghiţă de brumă. Destupă sticla şi i-o întinse lui Margie, apoi destupă altă sticlă.

— Ce vrei de la mine?

— N-am mai cunoscut un bărbat ca tine. Poate că vreau să văd cum te simţi când eşti iubită sau urâtă atât de mult.

— Eşti o vrăjitoare! De ce nu stârneşti o furtună?

— Nu ştiu. Pot să stârnesc furtuni mărunte în majoritatea bărbaţilor cu ajutorul sprâncenelor mele. Cum să fac pentru a aprinde focul în tine?

— Poate că l-ai aprins.

El o cercetă de jos în sus, fără să încerce să ascundă această examinare.

— Eşti construită pe cinste, ca o casă de cărămidă, zise el, catifelată şi netedă şi solidă şi frumoasă.

— De unde ştii? Nu m-ai pipăit niciodată.

— Dacă am să încerc vreodată, e mai bine să fugi cât te ţin picioarele.

— Dragostea mea!

— Lasă asta. E ceva şubred la mijloc. Eu sunt

destul de încrezut, şi cunosc exact calibrul atracţiei mele. Ce vrei? Eşti o femeie tare nostimă, dar, pe lângă asta, mai eşti şi şmecheră. Ce vrei?

— Ti-am ghicit norocul şi prezicerea mea începe să se adeverească.

— Şi vrei să te înfrupţi şi tu?

— Da.

— Acum pot să te cred. El îşi ridică privirea spre tavan şi spuse: „Mary, draga inimii mele, aruncă-ţi ochii asupra soţului, iubitului, prietenului tău drag. Păzeşte-mă de răul din mine şi de ispita din afară. Îţi cer ajutorul tău, Mary a mea, căci în bărbat clocoteşte o stranie, şi furtunoasă, şi tulburătoare necesitate, şi chinurile veacurilor l-au blestemat să-şi împrăştie pretutindeni sămânţa. *Ora pro me.*[24]”

— Eşti un prefăcut, Ethan.

— Ştiu. Dar nu se poate să fiu un prefăcut umil?

— Mi-e frică de tine acum. Înainte nu-mi era.

— De ce? Nu înţeleg.

Margie avea privirea cu care se uita în cărţile de ghicit, şi Ethan i-o observă.

— Marullo.

— Ce-i cu el?

— Tocmai asta te întreb şi eu.

Tocmai atunci intră domnul Baker.

— Vă servesc într-o clipă, zise Ethan. Şase ouă, un pachet de unt, aşa… Cafea nu vă trebuie?

— Da, şi o cutie de cafea. Îmi place să fie acolo, în dulap. Cum este haşeul acela din carne de vacă *Whumpdum?*

— Încă nu l-am încercat. Clienţii spun că e foarte bun. Sunt gata îndată, domnule Baker. Doamna Baker n-a cumpărat nişte haşe de carne de vacă

---

[24] *Roagă-te pentru mine* (în lb. latină).

Whumpdum?

— Nu ştiu, Ethan. Eu mănânc ce mi se pune în farfurie. Doamnă Young-Hunt, deveniţi pe zi ce trece mai frumoasă.

— Sunteţi foarte amabil, domnule.

— Şi… vă îmbrăcaţi cu atâta gust!

— La fel gândeam şi eu despre dumneavoastră. Ce-i drept, nu sunteţi chipeş, dar aveţi un croitor minunat.

— Aşa e. Mă costă destui bani.

— Mai ţineţi minte vorba de demult că „manierele îl fac pe om”? Acuma s-a schimbat. Croitorii îi fac pe oameni, după chipul pe care şi-l doresc.

— Partea proastă, la un costum bine făcut, este că durează prea mult! Cel de pe mine a împlinit zece ani.

— Nu-mi vine să cred, domnule Baker. Cum se mai simte doamna Baker?

— Destul de bine ca să fie în stare să se plângă. De ce nu-i faceţi o vizită, doamnă Young-Hunt? Se plictiseşte stând mereu singură. În generaţia de azi nu sunt mulţi oameni care pot să susţină o conversaţie ca lumea. Sunt vorbele lui Wykeham[25]. Ele sunt un fel de deviză a colegiului Winchester.

Margie se întoarse către Ethan:

— Arată-mi un alt bancher american care să aibă asemenea cunoştinţe!

Domnul Baker se făcu stacojiu.

— Soţia mea e abonată la colecţia *Cărţi celebre.* Citeşte foarte mult. Vă rog să-i faceţi o vizită.

— Cu multă plăcere. Pune-mi cumpărăturile într-o pungă, domnule Hawley. Am să trec s-o iau, în drum

---

[25] *William de Wykebum* (1369—1393) – episcop englez, fondatorul colegiului Winchester.

spre casă.

— Bine, doamnă.

— O tânără femeie cu totul remarcabilă, zise domnul Baker, după ce Margie ieşise.

— Se înţelege bine cu Mary.

— Ethan, a venit pe aici funcţionarul acela de la centru?

— Da.

— Ce voia?

— Nu ştiu. Mi-a pus câteva întrebări în legătură cu domnul Marullo. Nici n-am ştiut ce să-i răspund.

Domnul Baker abandonă imaginea lui Margie cu aceeaşi încetineală cu care se deschide anemona şi aruncă carapacea crabului pe care l-a supt.

— Ethan, l-ai văzut pe Danny Taylor?

— Nu, nu l-am mai văzut.

— Ştii pe unde e?

— Nu, nu ştiu.

— Trebuie să stau de vorbă cu el. Nu-ţi poţi închipui pe unde ar putea să fie?

— Nu l-am văzut de… din luna mai. Avea de gând să mai încerce o cură de dezintoxicare.

— Ştii unde?

— Nu mi-a spus. Dar voia să încerce.

— La o instituţie publică?

— Nu cred, domnule. A împrumutat nişte bani de la mine.

— Cee?…

— I-am împrumutat nişte bani.

— Cât?

— *Poftim?*

— Scuză-mă, Ethan. Voi sunteţi vechi prieteni. Scuză-mă. Mai avea şi alţi bani?

— Cred că da.

— Nu ştii cât?

— Nu, domnule. Dar am avut impresia că mai avea.

— Dacă ştii unde e, te rog spune-mi.

— Dacă aş şti, v-aş spune, domnule Baker. Aţi putea să întocmiţi o listă a spitalelor şi să-l căutaţi cu telefonul.

— A împrumutat bani lichizi?

— Da.

— Atunci n-are rost. O să-şi dea un nume fals.

— De ce?

— Aşa fac totdeauna cei din familiile bune. Ethan, banii i-ai luat de la Mary?

— Da.

— Şi nu s-a supărat?

— Nici n-a ştiut pentru ce îi iau.

— Văd că începi să devii abil.

— Am învăţat de la dumneavoastră, domnule.

— Să nu uiţi asta!

— Poate că învăţ prea încet. Deocamdată, aflu mai ales cât de multe lucruri nu ştiu.

— Ăsta-i un lucru bun. Ce face Mary?

— O, ea este un om tare şi rezistent. Aş dori să-i pot oferi o mică vacanţă. De ani de zile n-am ieşit din oraş.

— O să vină şi asta, Ethan. Cred că mă voi duce la Maine, de 4 Iulie. Nu mai pot suporta zgomotul.

— Dumneavoastră, bancherii, sunteţi oameni norocoşi. N-aţi fost de curând şi în Albany?

— Ce te face să crezi?

— Nu ştiu… Am auzit pe undeva. Poate că doamna Baker i-a spus lui Mary.

— N-avea cum. Nici nu ştia. Încearcă să-ţi aduci aminte. Unde ai auzit?

— Poate că doar mi s-a năzărit…

— Ethan, asta mă nelinişteşte. Fă un efort de gândire, şi aminteşte-ţi unde ai auzit.

— Cu neputinţă, domnule. Dar, dacă nu-i adevărat, ce importanţă mai are?

— Am să-ţi spun de ce sunt îngrijorat. Fiindcă e adevărat. M-a chemat guvernatorul. E o problemă foarte serioasă. De unde o fi transpirat?

— V-a văzut cineva acolo?

— După câte ştiu eu, nu. Am călătorit cu avionul, şi la dus, şi la întors. E o chestie gravă! Am să-ţi spun de ce. Dar dacă se află, voi şti şi de unde a pornit.

— În cazul acesta nu vreau să-mi spuneţi.

— Acum că ştii despre călătoria mea în Albany, nu mai ai încotro. Statul a întreprins un control asupra treburilor comitatului şi oraşului nostru.

— De ce?

— Cine ştie ce au mirosit cei din Albany…

— E ceva de ordin politic?

— Cred că orice act guvernamental poate fi numit un act politic.

— Domnule Baker, dar de ce controlul nu se face în mod public?

— Îţi voi explica. Între data când au ajuns zvonurile până la nivelul statului Albany, şi data când au început să lucreze inspectorii, dosarele au dispărut.

— Înţeleg. Mai bine nu mi-aţi fi spus. Nu sunt un palavragiu, dar preferam să nu fi ştiut nimic.

— De fapt şi eu aş fi preferat, Ethan.

— Alegerile sunt în 7 iulie. Se vor da cărţile pe faţă până atunci?

— Nu ştiu. Hotărârea e în mâinile celor de la

conducerea statului.

— Credeţi că Marullo are vreun amestec? N-aş vrea să-mi pierd slujba.

— Nu cred. Omul acela era… de la Ministerul Justiţiei. Nu i-ai cerut delegaţia?

— Nu m-am gândit. Mi-a arătat-o cu o mişcare atât de rapidă, încât nici n-am văzut-o.

— Trebuia s-o fi văzut. Întotdeauna trebuie să vezi.

— Nu mi-a trecut prin gând că o să plecaţi.

— Oho, asta n-are importanţă, în timpul sărbătorilor de 4 Iulie nu se întâmplă nimic. La Pearl Harbour japonezii au atacat într-un sfârşit de săptămână. Ştiau şi ei că toată lumea va fi plecată în *weekend.*

— Tare aş dori s-o pot duce pe Mary undeva.

— Poate ceva mai târziu… încordează-ţi te rog gândirea şi încearcă să afli unde este Taylor.

— De ce este atât de important?

— Este. Deocamdată nu pot să-ţi spun de ce.

— Vă asigur că, în cazul ăsta, grozav aş vrea să-l pot găsi.

— Eh, dacă ai afla unde se găseşte, poate că n-ai mai avea nevoie de această slujbă.

— Dacă aşa stau lucrurile, vă asigur că am să încerc, domnule.

— Aşa-mi placi, Ethan. Sunt sigur că ai să încerci. Şi dacă-i dai de urmă, telefonează-mi – la orice oră din zi sau din noapte.

Capitolul XIII

Unii oameni afirmă că n-au timp pentru gândire. Nu-i înţeleg. Eu unul pot să gândesc în acelaşi timp pe două planuri. De pildă, socotesc că faptul de a cântări zarzavaturi, de a servi ziua întreagă clienţii, de a mă certa cu Mary, ori de a o iubi, de a mă ocupa de copii, nu împiedică existenţa unui al doilea strat de gândire continuă, asupra diferitelor probleme şi conjuncturi. Sunt sigur că lucrurile pot să se petreacă la fel pentru oricine. Cei care susţin că nu găsesc timp pentru gândire, probabil că mai degrabă nu doresc să gândească.

În straniul ţinut în care intrasem, fără ajutorul vreunei hărţi, trebuia neapărat să gândesc. În creierul meu fierbeau tot felul de întrebări, cerând să fie luate-n seamă. Totul era atât de nou pentru mine, în lumea în care pătrunsesem, încât rămâneam perplex în faţa unor probleme pe care locuitorii vârstnici ai oraşului le soluţionaseră şi le lichidaseră încă din copilărie.

Crezusem că pot pune în mişcare o acţiune pe care s-o conduc clipă de clipă, şi chiar s-o opresc dac-aş fi vrut. Iar acum creştea în minte înfricoşătoarea convingere că o asemenea acţiune putea deveni un fenomen de sine-stătător, asemenea unei fiinţe, având ţeluri şi mijloace proprii, cu totul independente de creatorul ei. Şi-apoi se ivi un alt gând supărător. Oare acţiunea a fost provocată de mine, sau pur şi simplu n-am

putut să mă împotrivesc? Poate că eu am fost motorul, dar cine mă pusese în mişcare? Se părea că, pe lungul drum pe care pornisem, nu existau nici răscruci, nici bifurcaţii, nici posibilitate de alegere.

Posibilitatea de alegere era în aprecierea iniţială: Ce este morala? Simple vorbe goale? Cât de morală era aprecierea că tatăl meu fusese un om slab, slăbiciune care de fapt consta într-un spirit generos şi în iluzia neîntemeiată că şi ceilalţi oameni trebuiau să fie la fel de generoşi? Nu, a-i săpa groapa era pur şi simplu o afacere rentabilă. Căzuse singur în ea. Nimeni nu i-a dat brânci. Oare jefuirea lui, după ce se prăbuşise, a fost o acţiune imorală? După toate aparenţele, nu.

Acum, New Baytown era prins într-o încercuire, care se strângea încet, hotărât, pusă în mişcare de oameni onorabili. Dacă va reuşi, vor fi consideraţi deştepţi, nu escroci. Dar dacă va interveni un factor neluat în seamă de ei, întreaga acţiune va fi socotită imorală sau necinstită? Cred că asta va depinde de faptul dacă va ieşi bine sau rău. Majoritatea oamenilor consideră că succesul nu este niciodată imoral. Îmi amintesc cum, atunci când Hitler înainta nestânjenit şi triumfător, mulţi oameni cinstiţi îi găseau calităţi. Şi Mussolini făcuse ca trenurile să sosească la timp, şi la Vichy se colaborase pentru binele Franţei, şi Stalin, oricum era, dar era o forţă. Forţa şi succesul – acestea sunt mai presus de morală, mai presus de critică. S-ar părea deci că nu ceea ce faci are importanţă, ci cum faci, ca şi denumirea ce-o dai actelor tale. Există oare undeva, în adâncul conştiinţei omeneşti, o forţă care să frâneze sau să pedepsească? Se pare că nu. Numai eşecul se pedepseşte. De fapt, până ce nu este prins

criminalul, crima nici nu se consideră săvârşită. Acţiunea care urma să se desfăşoare în New Baytown trebuia să-i lovească pe unii, pe alţii chiar să-i distrugă, dar aceasta nu oprea nicidecum cursul acţiunii.

Nu puteam să numesc starea prin care treceam o luptă cu conştiinţa mea. Din momentul când desluşisem planul, şi îl acceptasem, vedeam cu claritate şi drumul de urmat, şi primejdiile. Ceea ce mai ales mă uluia însă, era faptul că planul părea să se îndeplinească de la sine; fiecare idee dădea naştere altei idei, şi totul se asambla perfect. Eu nu făceam decât să observ cum se desăvârşea planul şi să mai adaug, pe ici pe colo, câte un amănunt.

Ceea ce întreprinsesem, sau plănuisem, fusese făcut cu conştiinţa deplină că era străin de mine dar necesar, după cum, pentru a încăleca pe un cal înalt, îţi sunt necesare scările. Dar, odată călare, nu vei mai avea nevoie de ele. Poate că nu mai puteam să opresc acţiunea declanşată, dar ştiam că nici nu va mai trebui să iniţiez alta. Nu simţeam nevoia, şi nici nu doream să devin cetăţean al acelui ţinut cenuşiu şi primejdios. De fapt, nu aveam nicio legătură cu tragedia ce avea să se dezlănţuie la 7 iulie. Nu era acţiunea mea, dar puteam s-o prevăd şi s-o folosesc.

Există o credinţă străveche, şi care se dovedeşte la tot pasul a fi neîntemeiată, după care gândurile omului se exteriorizează pe obraz, credinţa că ochii sunt ferestrele sufletului. Nu-i adevărată. Numai boala se arată pe figura omului, sau înfrângerea, sau disperarea, care sunt alte specii de boli. Sunt foarte puţini oameni înzestraţi cu un simţ special, ce le permite să-ţi pătrundă în adâncul sufletului, să

descifreze transformările, sau să perceapă un semnal tainic. Cred că Mary a mea simţea în mine o schimbare, dar îi acorda o semnificaţie greşită. Cred că numai Margie Young-Hunt cunoştea adevărul, dar Margie era o vrăjitoare, ceea ce mi se părea de-a dreptul îngrijorător. Aveam impresia că mai era şi inteligentă – şi asta era şi mai îngrijorător.

Eram convins că domnul Baker va pleca în vacanţă, probabil vineri după-amiază, la începutul *weekendului* de 4 Iulie. Furtuna urma să izbucnească vineri sau sâmbătă, ca să-şi poată produce efectul înainte de alegeri, şi era firesc să presupun că domnul Baker dorea să fie absent în momentul când se va produce lovitura. Bineînţeles, pentru mine toate acestea nu aveau nicio importanţă. Era mai curând un exerciţiu în expectativă, dar se impuneau anumite măsuri, pentru cazul că, cine ştie, domnul Baker ar fi plecat joi seara. Operaţiunea mea de sâmbătă era atât de bine pusă la punct, încât ştiam chiar şi în somn tot ce aveam de făcut. Dacă mai încercam o vagă temere, era de genul unui uşor trac.

Luni, 27 iunie, Marullo sosi la prăvălie, imediat după deschidere. Se învârti, un timp, încoace şi încolo, examinând cu o privire ciudată rafturile, casa, vitrina-frigider, apoi se duse să inspecteze magazia din dos. După expresia feţei, ai fi zis că atunci vedea totul pentru întâia oară. L-am întrebat:

— De 4 Iulie pleci în excursie?

— De ce tu întrebi asta?

— Deoarece pleacă toţi cei care îşi pot permite.

— O! Şi unde să mă duc?

— Unde se duc şi ceilalţi. La Catskills, sau chiar la Montauk, la pescuit. Acum este epoca tonului.

Numai la ideea de a se lupta cu un peşte de vreo paisprezece kilograme, Marullo simţi din nou artrita de-a lungul braţelor, pe care le îndoi strâmbându-se de durere.

Eram cât pe-aci să-l întreb când intenţiona să plece în Italia, dar ar fi fost prea mult. Am renunţat şi, apropiindu-mă de el, l-am apucat uşor de umărul drept.

— Alfio, i-am spus, cred că nu-ţi dai seama ce faci. De ce nu te duci la New York, să te consulte cel mai bun specialist? Trebuie să existe ceva care să-ţi îndepărteze durerile astea.

— Nu cred.

— Ce ai de pierdut? Du-te. Încearcă.

— Ce-ţi pasă ţie?

— Nu-mi pasă. Dar e destulă vreme de când lucrez aici, la un italian prost şi încăpăţânat. Dacă aş vedea o jigodie de câine suferind atât de mult, aş ajunge să simt şi eu durerea. Vii în prăvălie, te văd mişcându-ţi braţele, şi trebuie să treacă o jumătate de oră după ce ai plecat ca să-mi revin în fire.

— Ţii la mine?

— Pe dracu! Te linguşesc, poate o să-mi măreşti leafa.

Marullo se uită la mine cu nişte ochi de câine, cu cearcăne roşii; irisul şi pupila păreau dintr-o singură bucată, de culoare cafeniu-închis. Parcă ar fi vrut să spună ceva, dar se răzgândi.

— Tu, puşti bun eşti, zise.

— Nu te baza pe asta!

— Puşti bun! exclamă el şi, ca şi cum această explozie a emoţiei sale l-ar fi supărat, ieşi din prăvălie şi plecă.

Tocmai cântăream un kilogram de fasole verde

pentru doamna Davidson, când Marullo se întoarse în goana mare. Se opri în pragul uşii şi-mi strigă:

— Ia Pontiacul meu.

— Ce?

— Du-te undeva duminică şi luni!

— Dar nu pot să-mi permit luxul ăsta!

— Ia şi copiii. Am spus la garaj că iei Pontiacul meu. Rezervorul e plin cu benzină.

— Stai o clipă!

— Du-te naibii! Ia şi copiii!

Aruncă în direcţia mea ceva asemănător unui scuipat, care căzu în grămada de fasole verde. Doamna Davidson îl urmări pe Marullo cu privirea, în timp ce el pornea din nou, ca o furtună, în josul străzii. Am cules din coşul cu fasole un teanc verde: trei hârtii de câte douăzeci de dolari, împăturite foarte strâns.

— Ce-i cu el?

— E un italian emotiv.

— Probabil, de vreme ce aruncă banii aşa…

Până la sfârşitul săptămânii, n-a mai apărut, aşa că era în ordine. N-ar fi plecat din oraş fără să-mi spună. Trăiam senzaţia pe care o încerci la o defilare, când stai pe loc şi priveşti, ştiind bine ce va aduce valul următor, dar totuşi stai să priveşti până la capăt.

Nu mă aşteptasem să-mi ofere Pontiacul. Nu-şi împrumuta niciodată maşina, nimănui. Era o perioadă bizară. Se părea că o forţă sau o voinţă exterioară conducea desfăşurarea evenimentelor, şi ele se îngrămădeau unul după altul, ca vitele pe platforma de încărcare. Ştiu că şi inversul se poate întâmpla. Uneori, această forţă sau voinţă

exterioară modifică sau chiar distruge planurile noastre, oricât ar fi ele de minuţioase şi de atent întocmite. Probabil că aceasta este şi cauza credinţei noastre în noroc şi în nenoroc.

Joi, 30 iunie, m-am trezit ca de obicei în lumina de perlă neagră a zorilor care acum, la jumătatea verii, apăreau foarte devreme. Scaunul şi biroul nu erau decât nişte pete întunecate, iar tablourile, o idee mai luminoase. Perdelele albe de la fereastră parcă respirau, mişcându-se uşor încolo şi încoace, pentru că sunt rare zorile care nu aduc cu ele o boare de vânt dinspre ocean.

Când ies din apele somnului, am avantajul de a fi, în acelaşi timp, în două lumi diferite: pe firmamentul stratificat a visului şi în realitatea obiectelor lumeşti şi a minţii treze. M-am întins cu voluptate – era o senzaţie plăcută, ca o furnicare. E ca şi cum pielea ţi-ar fi intrat la apă în timpul nopţii, iar acum trebuie s-o întinzi până la dimensiunile ei din timpul zilei, umflându-ţi muşchii, ceea ce îţi produce mii de furnicături plăcute.

Mai întâi, mi-am trecut în revistă visele care încă mai dăinuiau în minte, aşa cum aş fi frunzărit un ziar, să văd dacă e ceva interesant sau de o oarecare importanţă. Apoi am explorat ziua ce începea, sub aspectul evenimentelor neîntâmplate încă. După aceea, am pus în practică un exerciţiu învăţat de la cel mai bun ofiţer pe care îl cunoscusem. Se numea Charley Edwards, maior între două vârste, poate puţin cam bătrân pentru un ofiţer de front, dar cu o bună pregătire militară. Avea o familie numeroasă: o nevastă frumoasă şi patru copii născuţi la intervale egale; inima lui nu putea să tânjească la dragoste şi dor pentru ei,

decât atunci când el îi îngăduia. Mi-a dezvăluit şi mie procedeul. În munca ucigătoare pe care o îndeplinea, nu-şi putea permite nicio clipă ca atenţia să-i fie abătută sau sustrasă de sentimentul iubirii; şi îşi crease o metodă proprie. Dimineaţa, numai dacă nu era smuls din somn de vreo alarmă, îşi consacra gândurile şi sufletul familiei sale. Se gândea la fiecare, pe rând: îi vedea ca şi când i-ar fi avut în faţă; îi mângâia, asigurându-i de toată dragostea lui. Parcă ar fi scos, dintr-o vitrină, nişte lucruri de mare preţ, unul câte unul, privindu-l pe fiecare, pipăindu-l, sărutându-l, aşezându-l la loc; în cele din urmă, le adresa un scurt rămas-bun şi încuia vitrina. Totul dura o jumătate de oră dacă avea atâta timp, şi după aceea nu mai trebuia să se gândească la ei toată ziua. În felul acesta, putea, netulburat de gânduri şi sentimente contradictorii, să-şi dedice întreaga capacitate muncii ce trebuia s-o îndeplinească: uciderea oamenilor. Era cel mai capabil ofiţer pe care l-am avut. I-am cerut permisiunea să mă folosesc şi eu de metoda lui, şi mi-a dat-o. Când a fost ucis, mi-am zis că viaţa îi fusese plăcută şi rodnică. Culesese plăcerea, gustase dragostea şi îşi făcuse datoria: câtor oameni le-a fost dat măcar să se apropie de aceste împliniri?

Nu foloseam întotdeauna metoda maiorului Charley, dar într-o zi cum era joia asta, când ştiam că atenţia nu trebuie să-mi fie abătută cu niciun preţ, m-am trezit în clipa când ziua abia îşi întredeschisese uşa, şi mi-am vizitat familia, cum făcea cândva maiorul Charley.

I-am vizitat pe ai mei în ordine cronologică. Mai întâi, am făcut deci o plecăciune mătuşii Deborah.

Fusese botezată după Deborah, Judecătorul lui Israel, şi eu citisem undeva că judecătorul era conducător de oşti. Poate că se potrivea cu numele ei. Mătuşa mea ar fi fost în stare să comande oşti. Ea conducea cohortele gândurilor. De la ea deprinsesem bucuria de a învăţa fără vreun profit vizibil. Aspră cum era, avea o mare sete de cunoaştere şi nu o interesau cei ce nu-i semănau. I-am depus respectele mele. Bătrânului căpitan i-am închinat un toast, în lumea lui de fantome, iar pe tatăl meu l-am salutat, plecându-i capul. Mi-am depus omagiile şi în pragul acelui gol al trecutului meu, care ştiam că o reprezenta pe mama. N-am cunoscut-o niciodată. A murit mai înainte de a o putea cunoaşte, lăsând în locul unde ar fi trebuit s-o găsesc un gol.

Ceva, însă, m-a tulburat. Mătuşa Deborah, bătrânul căpitan şi tata nu-mi apăreau cu claritate. Contururile lor erau vagi, tremurătoare, în loc să fie precise, ca într-o fotografie. Cine ştie, poate că şi amintirile minţii pălesc, asemenea vechilor dagherotipii – iar fondul înconjurător pare să se lărgească, înghiţind chipurile. Nu puteam să-i reţin pentru totdeauna.

Trebuia să urmeze Mary, dar am lăsat-o deoparte, pentru mai târziu.

L-am luat pe Allen. Nu reuşeam să-i găsesc figura de pe când era copil, vioaie şi luminată de bucurie, care mă făcea să fiu sigur de perfecţiunea omului. Mi-a apărut aşa cum era acum: ursuz, încrezut, ranchiunos, absent, învăluit în durerea şi uimirile pubertăţii; epocă îngrijorătoare, sfâşietoare, când individul, ca un câine prins în laţ, trebuie să-i muşte pe toţi cei apropiaţi, şi chiar pe el însuşi. Nici în

imaginea minţii mele, Allen nu putea să se elibereze de trăsăturile nemulţumirii, şi l-am pus deoparte, spunând doar atât: ştiu. Îmi aduc aminte cât a fost de rău, şi nu pot să-ţi vin în ajutor. Nimeni nu poate. Pot doar să-ţi spun că va trece. Dar tu nu poţi să crezi. Mergi în pace. Mergi cu dragostea mea alături, deşi, în perioada asta, nu ne putem suferi unul pe altul.

Ellen a venit cu un val de bucurie. Va fi o femeie frumoasă, mai frumoasă chiar decât maică-sa, fiindcă atunci când mutrişoara ei va căpăta trăsături definitive, va avea strania autoritate a mătuşii Deborah. Capriciile, sălbăticiile, nervozitatea ei sunt doar ingredientele unei fiinţe frumoase şi fermecătoare. Ştiu, pentru că am văzut-o stând adormită în picioare şi strângând la micul ei piept, ca o femeie împlinită, talismanul trandafiriu. Şi dacă, pentru mine, talismanul a fost şi continuă să fie important, la fel este şi pentru Ellen. Poate că Ellen va duce dincolo de mine, mai departe, părticica mea de nemurire. Salutând-o, am strâns-o în braţe, iar ea, întocmai ca în realitate, mi-a gâdilat urechea, chicotind. Ellen a mea! Fiica mea!

Mi-am întors privirile către Mary, care dormea, zâmbind în somn, în dreapta mea. Aici e locul ei, pentru ca atunci când totul e bine şi în perfectă ordine, să-şi poată adăposti capul pe braţul meu drept, lăsându-mi mâna stângă liberă pentru a o dezmierda.

Îmi crestasem, în urmă cu câteva zile, la băcănie, degetul arătător, cu cuţitul curb pentru curăţatul bananelor, şi buricul degetului era acum aspru, din cauza cojii groase ce se formase. De aceea am mângâiat cu degetul mijlociu, linia minunată dintre

ureche şi umăr, destul de uşor, însă, ca să n-o sperii, şi destul de apăsat ca să n-o gâdil. Ea a oftat, cum face întotdeauna, inspirând adânc şi expirând încet cu voluptate. Unii oameni sunt bosumflaţi când se trezesc, dar Mary nu. Ea întâmpină ziua cu speranţa că totul îi va face plăcere. Cunoscând-o, încerc să-i ofer câte un mic dar, pentru a-i justifica speranţele. Mă silesc, de asemenea, să păstrez daruri pentru anumite ocazii, ca darul pe care l-am scos chiar acum din punga minţii mele.

Îşi deschisese ochii, împăienjeniţi de somn.

— E ziuă? mă întrebă, aruncând o privire spre fereastră, să vadă cât de mult se luminase.

Deasupra biroului avem un tablou: nişte copaci, un lac şi o văcuţă care stă pe malul lacului. Am putut desluşi din pat coada vacii, aşa că mi-am dat seama că se făcuse ziuă.

— Vreau să-ţi vestesc o mare bucurie, veveriţa mea sprâncenată!

— Eşti nebun…

— Te-am minţit eu vreodată?

— Nu ştiu…

— Eşti destul de trează, ca să asculţi vestea marii bucurii?

— Nu.

— Atunci am s-o ţin pentru mine.

Ea se răsuci pe umărul stâng, făcând o cută adâncă în carnea ei moale.

— Glumeşti întruna. Parcă ai avea de gând să asfaltezi peluza…

— Nici pomeneală.

— Sau vrei să pui pe picioare o crescătorie de greieri…

— Nici asta. Dar văd că n-ai uitat planurile mele

vechi şi abandonate.

— Ai vreo glumă nouă?

— Este ceva atât de neaşteptat, atât de minunat, încât nici n-o să-ţi vină să crezi.

Acum, ochii ei erau limpezi şi treji. Buzele îi tremurau uşor, gata să izbucnească în râs:

— Spune-mi.

— Cunoşti un om de origină italiană, pe numele Marullo?

— Nebunule… Iar vrei să spui vreo prostie.

— Aşa o să ţi se pară. Numitul Marullo ne-a părăsit pentru câtăva vreme.

— Unde a plecat?

— N-a spus.

— Când se întoarce?

— Nu mă mai întrerupe! Nu mi-a spus nici asta. Ceea ce mi-a spus, ceea ce mi-a poruncit, atunci când am început să protestez, a fost să luăm maşina lui şi să plecăm, de 4 Iulie, într-o excursie fericită.

— Îţi baţi joc de mine.

— Aş scorni eu o minciună care să te întristeze?

— Dar ce i-a venit?

— N-aş putea să-ţi răspund. Dar pot să jur cu orice jurământ din lume, de la cel de cercetaş, până la jurământul papal, că Pontiacul, căptuşit pe dinăuntru cu blană de bizon, şi cu rezervorul plin cu benzină imaculată aşteaptă bunul plac al Înălţimii Voastre.

— Dar unde să ne ducem?

— Asta adorabila mea soţie-gândăcel, vei hotărî tu singură, şi pentru a-ţi pune la punct planurile, ai înainte zilele de azi, mâine şi sâmbătă.

— Dar luni e sărbătoare! Vom avea libere două zile întregi.

— Exact!

— Putem să ne permitem? Poate va fi nevoie să tragem la un motel, sau să facem faţă altor cheltuieli…

— Putem, nu putem, o vom face. Am eu un cont secret.

— Prostuţule, cunosc eu conturile tale. Nu pot să mi-l închipui împrumutându-şi maşina.

— Nici eu, şi totuşi mi-a împrumutat-o.

— Nu uita că ne-a adus şi acadele de Paşte.

— Poate că sunt manifestări de senilitate!

— Oare ce-o fi vrând?

— Acesta nu e un gând demn de soţia mea. Poate că vrea să-l iubim.

— Voi avea de făcut o mie de lucruri.

— Ştiu!

Îmi şi imaginam cum mintea-i încearcă toate posibilităţile, ca un buldozer care scarmănă pământul. Ştiam că atenţia ei mă părăsise, şi că probabil nu mai puteam s-o captez, dar era mai bine aşa.

La micul dejun, înainte de a-mi turna a doua ceaşcă de cafea, Mary trecuse în revistă şi înlăturase jumătate din localităţile balneoclimaterice din răsăritul Americii. Draga, biata de ea! Nu prea avusese parte de distracţii, în ultimii ani.

— Chloe, i-am spus, ştiu că va fi greu să-mi acorzi atenţie. Mi se oferă posibilitatea unei investiţii foarte importante. Vreau să-mi dai o parte din banii tăi. Cei pe care mi i-ai dat produc destul de bine.

— Domnul Baker ştie despre ce e vorba?

— E chiar ideea lui.

— Atunci ia-i. Semnează un cec.

— Nu vrei să ştii cât?

— Nu.

— Nu vrei să ştii în ce îi investesc? Nu te interesează detaliile? Cifrele, procentele, termenele, dividendele probabile, taxele fiscale şi aşa mai departe?

— Nici nu le-aş înţelege.

— Oh, ba da, ai înţelege de minune!

— În cazul acesta, nu vreau să le înţeleg.

— Nu-i de mirare că ţi se spune Vulpiţa din Wall Street. Ce minte de om de afaceri, rece ca gheaţa, tăioasă ca diamantul – e înspăimântător!

— Plecăm în excursie, zise ea. Plecăm în excursie, pe două zile!

Cum naiba să n-o iubeşti, cum să n-o adori? *Cine e Mary – cine e ea?* cântam eu, adunând sticlele de lapte goale şi plecând la lucru.

Simţeam nevoia să-l ajung din urmă pe Joey, doar pentru a-i simţi prezenţa, dar ori eu întârziasem, ori el trecuse o clipă mai devreme. Când am cotit pe Strada Mare, el tocmai intra în cafenea. L-am urmat, şi m-am instalat pe taburetul de lângă el.

— Joey, dumneata m-ai făcut să deprind aceste obiceiuri.

— Bună, domnule Hawley. Cafeaua e azi grozavă!

Am salutat-o pe vechea mea prietenă din şcoală.

— Bună dimineaţa, Annie.

— Ai de gând să devii un obişnuit al localului, Eth?

— Aşa se pare. O cafea, dar să fie neagră.

— E neagră.

— Neagră ca ochii disperării.

— Cum?

— Neagră de tot.

— Eth, dacă găseşti ceva alb în ea, îţi voi da încă o

ceaşcă.

— Cum merge treaba, Morph?

— Tot aşa, doar că ceva mai rău.

— Nu vrei să facem schimb de slujbe?

— Aş cam vrea, mai ales când vin nişte sărbători mai barosane.

— Nu eşti singurul om care are mai multă treabă acum. Oamenii îşi fac şi stocuri de alimente.

— Cam aşa-i. Nu m-am gândit la asta.

— Îşi cumpără alimente pentru picnic, murături, salamuri şi, desigur, marţipan. Deci şi la voi e agitaţie?

— Cu 4 Iulie, care cade taman luni, şi cu vremea asta frumoasă, crezi că-i de glumă? Şi, pe deasupra, Atotputernicului Dumnezeu i s-a făcut de odihnă, de o vacanţă la munte.

— Domnul Baker?

— Doar n-o fi James G. Blaine[26]!

— Aş vrea să-l văd. Am nevoie să-l văd.

— Încearcă să-l prinzi dacă poţi. Se agită, ca o băncuţă pe o tamburină.

— Pot să-ţi aduc sendvişurile pe terenul de luptă, Joey.

— Chiar voiam să te rog.

— De data asta plătesc eu, zisei.

— Perfect!

Am traversat strada împreună şi am intrat pe alee.

— Pari cam deprimat, Joey.

— Sunt. Mi-e cam lehamite de banii altora. Am un *rendez-vous* o grozăvenie, pentru weekend, şi mi-e că n-o să fiu prea în formă.

Introduse în broască hârtia de învelit guma de mestecat şi intră zicând:

---

[26] *James G. Blaine* (1830—1893) – om de stat american.

— La revedere!

Apoi încuie uşa. Am împins-o uşor, şi a cedat:

— Joey! i-am strigat. Vrei un sendviş, astăzi?

— Nu, mulţumesc, strigă el, din interiorul întunecat, care miroase a ceară de frecat parchetul. Poate vineri, dar sâmbătă sigur!

— Nu închideţi la prânz?

— Ţi-am mai spus. Banca închide, dar Morphy nu.

— Vino pe la mine.

— Mulţumesc, mulţumesc, domnule Hawley. În dimineaţa aceea nu aveam nimic să spun trupelor mele, aliniate pe rafturi, în afară de: „Bună dimineaţa, domnilor – pe loc repaus!”

Câteva clipe înainte de ora nouă, eram afară, cu şorţul dinainte şi cu mătura în mână, măturând trotuarul.

Domnul Baker este atât de punctual, încât parcă îi aud mereu tic-tacul, şi sunt sigur că în pieptul lui există un arc de ceasornic. Opt cincizeci şi şase, cincizeci şi şapte, iată-l venind, în jos, pe Strada Ulmilor, opt cincizeci şi opt, traversează; opt cincizeci şi nouă – e în faţa uşilor cu geam, unde eu, cu mătura în poziţie de „pentru onor arm’”, i-am ieşit în faţă.

— Domnule Baker, vreau să vă vorbesc.

— Bună dimineaţa, Ethan. Poţi să aştepţi un minut? Poftim înăuntru.

L-am urmat, şi lucrurile s-au petrecut întocmai cum spusese Joey – ca o ceremonie bisericească, în clipa în care minutarul a arătat ora nouă fix, toţi au luat poziţia de drepţi. Dinspre uşa mare de oţel a seifului s-a auzit un declic şi o sonerie. Apoi Joey a format combinaţia mistică a numerelor şi a manevrat rotiţa care deschise seiful. Sfânta

Sfintelor s-a deschis solemn, iar domnul Baker a primit salutul banilor îngrămădiţi înăuntru. Eu am rămas în spatele rampei, ca un umil credincios în aşteptarea împărtăşaniei.

Domnul Baker se întoarse spre mine:

— Zi, Ethan. Ce pot face pentru dumneata?

I-am spus, cu glasul scăzut:

— Vreau să vă vorbesc între patru ochi, şi nu pot să părăsesc prăvălia.

— E ceva urgent? Nu poate să mai aştepte?

— Mă tem că nu.

— Ai nevoie de vreun ajutor?

— Da.

— Dacă prind o clipă liberă, trec pe la tine. Ai aflat ceva despre Taylor?

— Încă nu. Dar am întins câteva antene.

— Voi face tot posibilul să vin.

— Vă mulţumesc, domnule.

Eram sigur că va veni. Şi, într-adevăr, veni, în mai puţin de o oră. Aşteptă până ce plecară clienţii aflaţi în prăvălie.

— Ei, despre ce e vorba, Ethan?

— Domnule Baker, ştiu că pentru doctori, avocaţi şi preoţi există secretul profesional. Există aşa ceva şi pentru bancheri?

El zâmbi.

— Ethan, ai mai auzit vreodată pe un bancher discutând despre interesele clienţilor săi?

— Nu.

— Ei bine, întreabă o dată şi ai să vezi dacă obţii ceva. În afară de asta, sunt prietenul dumitale, Ethan.

— Ştiu. Cred că sunt puţin cam nervos. De multă vreme nu mi s-a mai oferit o şansă.

— Ce şansă?

— Domnule Baker, voi da cărţile pe faţă. Marullo a intrat într-un bucluc.

El se apropie de mine:

— Ce fel de bucluc?

— Nu ştiu exact, domnule. Cred că s-ar putea să fie intrare ilegală în ţară.

— De unde ştii?

— Mi-a spus-o el – nu cu atâtea cuvinte. Ştiţi cum e el!

Aproape că reuşeam să văd cum i se frământă mintea, apucând elemente disparate şi încercând să le potrivească.

— Spune mai departe. Asta înseamnă deportare.

— Mă tem că da. S-a purtat frumos cu mine, domnule Baker. N-aş vrea să-i fac niciun rău.

— Ethan, ai o datorie faţă de tine însuţi. El ce ţi-a propus?

— De fapt, nu e chiar o propunere. E ceea ce am reuşit să deduc dintr-o serie de cuvinte sugrumate şi fără şir. Am înţeles că, dacă aş avea la îndemână cinci mii de dolari bani gheaţă, aş putea cumpăra prăvălia.

— Asta arată că are de gând să dispară – dar tu nu ştii nimic?

— Nu ştiu nimic precis.

— Deci nu vei risca să fii acuzat de complicitate. Nu ţi-a spus nimic clar.

— Nu, domnule.

— Atunci cum ai ajuns la cifra asta?

— Simplu, domnule. Atât valorează tot ce avem în prăvălie.

— Dar ai putea s-o capeţi şi cu mai puţin?

— Poate.

Privirea lui rapidă străbătu prăvălia, evaluând-o.

— Dacă nu te înşeli în bănuiala dumitale, te afli într-o situaţie de care ai putea să profiţi de minune.

— Nu prea mă pricep la tocmeli.

— Ştii că nu aprob aranjamentele făcute pe sub mână. Poate ar trebui să stau eu de vorbă cu el.

— E plecat din oraş.

— Când se întoarce?

— Nu ştiu, domnule. Nu uitaţi că este numai o impresie de-a mea. Cred că, dacă aş avea bani gheaţă, el ar fi dispus să trateze. Mă simpatizează, ştiţi.

— Ştiu.

— N-aş putea suporta ideea că l-am speculat.

— El poate să primească oricând aceşti bani de la altcineva. Ar putea primi uşor zece mii de la oricine.

— Atunci, poate că-mi fac prea multe iluzii.

— Nu fi lipsit de orizont. Trebuie să te gândeşti la tine, tu eşti numărul unu.

— Numărul doi. Banii sunt ai lui Mary.

— Ai dreptate. Ce ai de gând?

— M-am gândit să-mi faceţi nişte hârtii şi să lăsaţi necompletate data şi suma. Apoi m-am gândit să scot banii vineri.

— De ce vineri?

— Este o simplă supoziţie a mea, dar el mormăia ceva despre faptul că în timpul sărbătorii toată lumea e plecată. M-am gândit că s-ar putea să apară tocmai atunci. Nu are cont la dumneavoastră?

— Nu, fir-ar să fie! L-a retras acum, de curând. Zicea că vrea să cumpere nişte acţiuni. Nu m-am gândit la nimic rău, pentru că a mai procedat aşa şi altădată, şi întotdeauna aducea înapoi mai mult decât retrăsese.

Privea fix în ochii unei foarte colorate domnişoare Rheingold de pe frigider, dar nu se gândea să răspundă invitaţiei ei zâmbitoare.

— Ştii că în chestia asta poţi să fii tras pe sfoară într-un mod îngrozitor?

— Ce vreţi să spuneţi?

— Mai întâi, el ar putea să mai vândă prăvălia la un ştiu câţi, şi apoi, s-ar putea ca prăvălia să fie înecată până în gât în ipoteci. N-ai niciun fel de garanţie.

— Poate că ar trebui să caut în registrul de la primărie. Ştiu cât sunteţi de ocupat, domnule Baker. Profit de prietenia ce o purtaţi familiei mele. Afară de asta, sunteţi unicul prieten care se pricepe în astfel de chestiuni.

— Am să-i telefonez lui Tom Watson, în privinţa ipotecii. Fir-ar să fie, Ethan, ce prost a picat! Vreau să plec mâine seară într-o mică excursie. Dacă e adevărat, şi dacă el e un escroc, poţi să cazi prost. Prost de tot.

— În cazul acesta, poate că ar fi mai bine să renunţ. Dar, pentru numele lui Dumnezeu, m-am săturat, domnule Baker, să tot fiu vânzător de băcănie!

— N-am spus că trebuie să renunţi. Am spus că există şi risc.

— Mary ar fi extrem de fericită dacă aş deveni proprietarul prăvăliei. Dar cred că aveţi dreptate. Nu trebuie să risc banii ei. Cred că e mai bine să telefonez la F.B.I.

— Cu asta ai putea să pierzi tot avantajul pe care îl ai.

— În ce fel?

— Dacă el e deportat, poate să-şi vândă avutul

printr-un intermediar, şi atunci această prăvălie va face mult mai mult decât poţi dumneata să plăteşti. Dumneata nu ştii dacă el intenţionează s-o şteargă. Ce poţi deci să spui celor de la F.B.I., dacă nu ştii nimic precis? Nici nu ştii dacă a fost descoperit.

— Asta e adevărat.

— De fapt, nu ştii nimic despre el. Nimic cert. Tot ceea ce mi-ai povestit sunt doar vagi bănuieli, nu-i aşa?

— Da.

— Pe care ai face mai bine să le uiţi.

— N-ar fi o greşeală să-i plătesc cu bani gheaţă, fără niciun act?

— Ai putea scrie pe cec… ceva, cam în felul ăsta: „Pentru investiţie în afaceri de băcănie, cu domnul Marullo.” Ăsta ar fi un document care ar justifica intenţiile dumitale.

— Dar dacă nu-mi reuşeşte niciuna dintre aceste combinaţii?

— Vei depune banii înapoi la bancă.

— Credeţi că merită riscul?

— Eh, totul e un risc, Ethan. E un risc să umbli la dumneata cu atâţia bani.

— Am să fiu cu grijă.

— Tare aş fi vrut să nu lipsesc din oraş.

Ceea ce am mai spus despre potrivirea timpului, continuă să fie valabil. Cât timp am discutat cu domnul Baker, n-a intrat nimeni în prăvălie; în schimb, acum intrară şase inşi – trei femei, un bătrân şi doi copii. Domnul Baker veni mai aproape de mine şi-mi spuse încet:

— Am să-ţi dau hârtii de câte o sută de dolari, şi îmi voi nota seriile bancnotelor. Dacă îl vor prinde, poţi să-ţi recapeţi banii.

Apoi salută grav cele trei femei, dând din cap, spuse bătrânului „Bună dimineaţa, George”, şi îşi trecu degetele prin părul aspru al puştilor. Domnul Baker este un om foarte abil.

Capitolul XIV

Întâi iulie. Dată care împarte anul în două, aşa cum cărarea împarte părul capului. Eu o fixasem ca o piatră de hotar pentru mine – ieri fusesem un anume fel de om, mâine aveam să fiu altul. Pornisem unele acţiuni ce nu mai puteau fi revocate. Şi timpul, şi evenimentele îşi spuseseră cuvântul, arătând că erau de acord să colaboreze cu mine. Nu încercasem nicio clipă să invoc virtutea, pentru a mă minţi pe mine însumi asupra celor ce voiam să întreprind. Nimeni nu mă determinase să pornesc pe calea ce mi-o alesesem. Renunţasem, pentru un timp, la anumite principii morale şi la o anumită comportare pentru a obţine în viitor confort, demnitate şi siguranţă. Aş putea foarte uşor să afirm că totul fusese întreprins numai de dragul alor mei, socotind că în confortul şi siguranţa lor îmi voi regăsi demnitatea. De fapt, scopul meu era mult mai limitat şi mă gândeam că, odată atins, voi putea reveni la vechile mele norme de conduită. Aveam convingerea că era posibil. Războiul nu reuşise să facă din mine un ucigaş, deşi, o vreme, ucisesem oameni. Faptul de a trimite oameni în recunoaştere, ştiind că unii dintre ei vor muri, nu-mi provoca – aşa cum provoca altora – niciun fel de bucurie a sacrificiului; nu m-am putut bucura niciodată de actele mele, nici n-am căutat justificări, dar nici nu mi-am iertat nimic. Principalul era să-mi cunosc cu precizie limitele scopului propus şi, odată realizat,

să opresc desfăşurarea mai departe a evenimentelor. Dar asta nu puteam decât dacă eram perfect conştient de ceea ce făceam şi nu căutam să mă înşel pe mine însumi: să-mi obţin securitatea şi demnitatea şi apoi să frânez întreaga acţiune. Învăţasem pe front că morţii şi răniţii nu sunt victimele mâniei, urii sau cruzimii, ci ale unei acţiuni în desfăşurare. Şi cred că în momentul consimţirii între învingător şi învins, între ucigaş şi ucis, există iubire.

Dar hârtiile mâzgălite de mâna lui Danny, ca şi privirea recunoscătoare a lui Marullo, mă dureau ca o rană.

N-a trebuit să zac treaz, cum se spune că fac oamenii în ajunul unei bătălii. Somnul m-a prins repede, un somn greu, deplin; şi m-a părăsit la fel de uşor în revărsatul zorilor, lăsându-mă împrospătat. N-am mai zăbovit în pat, ca de obicei, aşteptând să se lumineze. Dorinţa mea cea mai vie era să-mi revăd încă o dată viaţa, aşa cum o trăisem până atunci. M-am strecurat fără zgomot din pat, m-am îmbrăcat în baie şi am coborât scara, călcând pe lângă perete. Fără să-mi dau seama de ce, m-am dus la vitrină, am descuiat-o şi am căutat piatra trandafirie, pipăind cu degetele. Am băgat-o în buzunar, şi am încuiat la loc vitrina. N-o scosesem din casă toată viaţa mea şi nu ştiusem că o voi face azi-dimineaţă. Memoria mi-a ajutat să mă orientez prin întunericul din bucătărie şi să ies afară prin uşa din dos, în curtea care se colora în cenuşiu. Ulmii boltiţi, cu frunzişul bogat, formau o adevărată peşteră. Dacă aş fi avut în clipa aceea Pontiacul lui Marullo, aş fi gonit cu maşina afară din New Baytown, până în lumea primei amintiri, care

începea să se trezească. Urmăream la nesfârşit, cu vârful degetului, linia unduită de pe talismanul cald ca pielea, pe care-l ţineam în buzunar. Era oare un talisman?

Mătuşa Deborah, care mă condamnase de mic copil să urc pe Golgota, folosea cuvintele ca o maşină de precizie. Nu admitea nicio abatere de sens, iar mie nu-mi permitea niciun fel de echivoc. Ce forţă avea bătrâna! Dacă şi-a dorit vreodată să devină nemuritoare, apoi a şi devenit, în creierul meu. Văzându-mă odată cum urmăream cu degetul desenul enigmatic de pe piatra trandafirie, mi-a spus:

— Ethan, acest obiect exotic ar putea să devină talisman.

— Ce înseamnă un talisman?

— Dacă-ţi spun, are să-ţi intre pe-o ureche şi-o să-ţi iasă pe alta. Caută-l în dicţionar.

Dacă ştiu azi o mulţime de cuvinte e datorită mătuşii Deborah care, cea dintâi, mi-a aţâţat curiozitatea şi apoi m-a obligat să mi-o satisfac cu propriile mele eforturi. Eu, bineînţeles, i-am răspuns: „Nu mă interesează.” Dar ea ştia dinainte că, după ce voi rămâne singur, am să mă reped la dicţionar, aşa că mi-a repetat cuvântul, silabisindu-l, ca să-l pot găsi: *T-a-l-i-s-m-a-n.* Era foarte sensibilă în privinţa cuvintelor şi detesta întrebuinţarea lor greşită, tot aşa cum detesta să se umble neîndemânatec cu obiectele delicate. Acum, după atâţia ani, încă mai văd în faţa ochilor pagina de dicţionar – încă mă mai aud silabisind greşit cuvântul „talisman”. Scris cu alfabet arab, acest cuvânt arăta ca o linie tremurată, cu un bulb la capăt. În greceşte, îl puteam pronunţa datorită

autorităţii bătrânei. *„Piatră sau alt obiect, având gravate figuri sau litere, căruia îi sunt atribuite puterile oculte ale influenţelor planetare şi ale constelaţiilor cereşti sub care a fost confecţionat; se poartă de obicei ca amuletă, pentru a îndepărta duhurile rele sau pentru a aduce noroc.”* Am fost nevoit să caut în dicţionar la cuvintele „ocult”, „planetar”, „ceresc”, şi „amuletă”. Aşa se întâmplă întotdeauna. Un cuvânt atrăgea după sine altele, ca nişte pocnitori legate în şir.

Mai târziu, am întrebat-o:

— Dumneata crezi în talismane?

— Ce-are a face credinţa mea cu talismanele? mi-a răspuns.

I-am întins piatra trandafirie:

— Ce înţeles are figura asta, sau semnele astea?

— E talismanul tău, nu al meu. Înseamnă ceea ce vrei tu să însemne. Pune-l la loc, în vitrină. O să te aştepte acolo.

Acum, când treceam pe sub bolta ulmilor, piatra era mai vie ca niciodată, şi asta-i adevărata nemurire. Linia cioplită trecea când pe deasupra, când pe dedesubtul ei înseşi, de jur împrejur, mereu deasupra şi dedesubt, ca un şarpe fără cap şi fără coadă, fără început şi fără sfârşit. Şi oare de ce o luam acum pentru prima oară cu mine? Pentru a îndepărta duhurile rele? Pentru a-mi aduce noroc? Eu nu cred în prezicerea norocului, iar nemurirea mi s-a părut întotdeauna o jalnică promisiune pentru cei dezamăgiţi.

Linia de lumină care se arăta dinspre răsărit anunţa luna iulie. Iunie dispăruse în noapte. Iulie este de alamă, când iunie este de aur, şi de plumb când iunie este de argint. Frunzele de iulie sunt

grele, robuste şi nenumărate. În iulie, cântecul păsărilor e un refren plin de emfază, dar lipsit de pasiune, deoarece cuiburile au rămas goale şi puii golaşi încearcă, stângaci, să zboare pentru prima oară. Nu, iulie nu este luna făgăduinţelor sau împlinirilor. Fructele cresc, dar nu sunt nici dulci, nici rumene, ştiuletele de porumb este doar o legăturică verde şi sărăcuţă, cu câteva fire galbene, necoapte. Dovlecii mai poartă cununile ombilicale ale inflorescenţei uscate.

Mi-am îndreptat paşii către strada Porlock, strada cea bine hrănită şi mulţumită. Crescând uşor, lumina zorilor de alamă scotea din întuneric boschetele de trandafiri, grele de flori mature, ca nişte femei care nu mai reuşesc să-şi ascundă sub corsete pântecele proeminent, în timp ce picioarele continuă să le rămână frumoase.

Umblând agale, m-am trezit nu rostind, dar simţind cuvântul „adio”. Nu era „rămas bun”. „Rămas bun” are parcă un ecou dulce, de reticenţă. „Adio” e scurt şi definitiv, cuvânt cu dinţii ascuţiţi, buni să taie aţa dintre trecut şi viitor.

Am ajuns la Portul Vechi. Cui îi spusesem adio? Nu ştiu. Nu reuşeam să-mi amintesc. Cred că doream să mă duc la Refugiul meu, dar, cunoscând marea, ştiam că fluxul înaintase şi că refugiul meu era inundat de valurile negre. Văzusem cu o noapte înainte luna; îşi începuse un nou pătrar abia de patru zile şi arăta ca un ac chirurgical curb, puţin îngroşat, dar avea destulă putere pentru a împinge fluxul în gura de peşteră a Refugiului.

N-avea niciun rost să mai dau o raită pe la cocioaba lui Danny cu speranţa că-l voi întâlni. Se luminase îndeajuns şi vedeam că ierburile se

înălţau, drepte, pe poteca pe care paşii lui Danny le striviseră până atunci la pământ.

Portul Vechi era împestriţat cu ambarcaţiuni zvelte, estivale, cu greementele învelite în prelate; ici şi colo, câte un ins mai matinal se pregătea să iasă în larg, ridicând flocurile, fixând arborele mare şi parâmele.

Portul nou era mai agitat. Bărcile de închiriat erau legate de chei, pentru ca să poată sări cu uşurinţă în ele amatorii, acei nesăţioşi pescari sezonişti, care nu se uită la bani şi îşi încarcă puntea până la refuz cu peşte, ca apoi să se întrebe miraţi, după-amiază, ce pot să facă cu el, înghesuit în saci şi coşuri, mormane întregi de rândunici de mare, bibani, ba chiar ghidrini subţiri, smulşi cu lăcomie din lumea apei, ca să fie lăsaţi să moară şi apoi azvârliţi înapoi în valuri, hrană pescăruşilor. Pescăruşii se adună în stoluri şi aşteaptă, ştiind că pescarii sezonişti se vor scârbi de-atâta belşug. Cine are chef să cureţe un morman de peşte? E mai greu să-l cureţi decât să-l prinzi.

Acum, golful era neted ca oglinda, iar lumina de alamă se revărsa asupra lui. Geamandurile stăteau neclintite la marginea canalului, fiecare oglindindu-se invers în apă.

M-am îndreptat spre monumentul eroilor, unde se ridica zilnic drapelul, şi mi-am citit numele, scris cu litere de argint, printre eroii supravieţuitori – CPT. E. A. HAWLEY – şi dedesubt, cu litere de aur, erau numele celor optsprezece din New Baytown, care nu s-au mai întors. Cunoşteam numele celor mai mulţi dintre ei şi îi cunoscusem cândva şi pe oameni. Pe vremuri nu se deosebeau de ceilalţi: acum, numele lor erau scrise cu litere de aur.

Pentru o fracţiune de secundă mi-am dorit să fiu şi eu trecut printre ei: Cpt. E. A. Hawley, scris cu litere de aur, printre fricoşi şi simulanţi, laşi şi eroi, strânşi laolaltă de aurul literelor. În război nu pier numai vitejii, dar vitejii au mai multe şanse să moară.

Grăsunul Willie apăru şi trase maşina lângă monument, opri şi luă drapelul de pe scaunul din dreapta volanului.

— Bună, Eth, zise. Potrivi la locul lor inelele de alamă şi ridică drapelul, încet, până în vârful prăjinii; acolo, pânza atârna inertă, ca un spânzurat.

— A ţinut pân’ la ţanc, zise Willie, gâfâind puţin. Uită-te la el. Încă două zile şi-o să-l ridicăm pe cel nou.

— Cel cu cincizeci de stele?

— Te cred. Vom avea unul de nylon, o drăcie mare de tot, de două ori cât ăsta, da’ pe jumătate mai uşor.

— Cum merg treburile, Willie?

— Nu mă pot plânge… dar mă plâng! Sărbătoarea asta de 4 Iulie se sfârşeşte întotdeauna cu bătaie de cap. Acum cade într-o luni, şi o să avem multe accidente şi bătăi, şi beţivi – beţivi veniţi din afara oraşului. Vrei să te duc cu maşina până la prăvălie?

— Mulţumesc. Trebuie să mă opresc la poştă, şi mă gândeam să beau şi o cafea.

— În regulă. Te duc cu maşina. Aş merge şi eu la o cafea, dar Stoney e turbat ca un taur.

— Ce i s-a întâmplat?

— Dumnezeu ştie! A fost plecat vreo două zile, şi de când s-a întors, e turbat şi dat dracului.

— Unde a fost plecat?

— Nu mi-a spus, dar s-a întors furios. Te aştept

până ce-ţi ridici scrisorile.

— Nu te deranja, Willie. Trebuie să expediez câteva.

— Cum vrei…

Întoarse maşina şi porni în sus, pe Strada Mare.

În localul poştei era încă întuneric, iar pe podeaua proaspăt ceruită am văzut un aviz: ATENŢIE. PODEA LUNECOASĂ.

Familia noastră deţinea, încă de pe vremea când fusese construită poşta cea veche, căsuţa poştală numărul 7. Am format combinaţia G 1/2 R şi am scos un teanc de prospecte şi anunţuri adresate „Posesorului Căsuţei Poştale”. Era tot ce primisem – hârtii bune de aruncat la coş. Am luat-o pe Strada Mare, cu intenţia de a mă opri să beau o cafea, dar, în ultimul moment, nu i-am mai simţit nevoia, sau n-am mai vrut să fiu obligat să vorbesc, sau… nu ştiu de ce. Nu mai voiam, pur şi simplu, să intru în cafeneaua *La Marinarul!* Doamne, Dumnezeule, ce amalgam de impulsuri dezordonate este bărbatul… Şi bănuiesc că şi femeia la fel.

Tocmai măturam trotuarul, când domnul Baker şi-a făcut, punctual, apariţia, venind dinspre Strada Ulmilor, şi a intrat apoi în localul băncii, pentru a asista la ceremonia deschiderii seifului. În timp ce, fără prea mult chef, aranjam nişte pepeni galbeni pe tarabele de la intrare, în faţa băncii se opri o maşină verde, blindată, de tip vechi. Prin uşa de la spate au ieşit doi gardieni, înarmaţi până în dinţi, cărând înăuntru în bancă nişte saci cenuşii, plini cu bani. După vreo zece minute au ieşit din localul băncii, s-au urcat în fortăreaţa nituită şi-au plecat. Mă gândeam că au trebuit să aştepte până când Morph a numărat banii, iar domnul Baker a semnat şi le-a

dat chitanţa. Mare bătaie de cap să ai bani lăsaţi în grija ta. Vorba lui Morph: banii altora te pot dezgusta. După mărimea şi greutatea sacilor, probabil că banca se aştepta la retrageri mari de bani cu ocazia sărbătorii. Dacă aş fi fost un oarecare jefuitor de bancă, aş fi socotit că acum e momentul să dau lovitura. Dar eu nu eram un jefuitor de rând. Datoram amicului Joey toate cunoştinţele mele în acest domeniu. Joey ar fi putut să devină un adevărat as, dac-ar fi vrut. Oare de ce n-o fi încercat, măcar aşa, să-şi verifice în practică teoria?

În dimineaţa aceea am avut de lucru până peste cap. A fost mai rău decât îmi închipuisem. Soarele ardea necruţător, şi de-abia dacă se simţea vreo încercare de vânt; un timp care îi face pe oameni să plece în vacanţă fie că vor, fie că nu. Un şir lung de cumpărători aşteptau să fie serviţi. Un lucru era clar – de-ar fi venit peste mine iadul sau potopul îmi trebuia un ajutor. Dacă Allen nu va reuşi să se descurce, îl voi da afară şi voi angaja pe altcineva.

Domnul Baker a venit pe la unsprezece, extrem de grăbit. Am fost silit să las câţiva clienţi să aştepte şi m-am retras cu el în magazie.

Îmi întinse un plic mare şi unul mai mic, şi, de grăbit ce era, latră un fel de stenogramă:

— Tom Watson spune că actul este în regulă. Nu ştie dacă e ipotecată. Crede că nu. Iată actele de cumpărare. Semnează aici, şi aici. Am însemnat bancnotele şi mi-am notat numerele. Uite un cec gata completat. Trebuie doar să-l semnezi. Regret că trebuie să plec în grabă, Ethan. Nu-mi place să lucrez în felul ăsta.

— Credeţi într-adevăr că este cazul să merg mai departe?

— Ce dracu, Ethan, după toată bătaia mea de cap…

— Iertaţi-mă, domnule. Îmi pare rău. Ştiu că aveţi dreptate.

Am pus cecul pe o cutie cu lapte condensat şi l-am semnat.

Domnul Baker nu era totuşi chiar atât de grăbit, încât să uite că trebuie să examineze cecul.

— La început să oferi două mii. Şi nu ridica oferta decât cu câte două sute. Ştii, desigur, că nu mai ai în bancă decât cinci sute. Să te ferească Dumnezeu să-i pierzi şi pe ăştia.

— Dacă prăvălia nu e grevată n-aş putea face un împrumut, pe ipotecă?

— Poţi foarte bine, dacă vrei să te mănânce dobânda.

— Nu ştiu cum să vă mulţumesc…

— Să fii tare, Ethan. Nu te lăsa înduioşat. El este în stare să te vrăjească. Toţi italienii sunt nişte vrăjitori. Ţine minte că tu eşti numărul unu.

— Vă sunt foarte recunoscător.

— Trebuie să plec, zise el. Vreau să ajung pe autostradă până nu începe aglomeraţia de la prânz.

Ieşi pe uşă aproape ciocnindu-se cu doamna Willow, care examinase fiecare cantalup de câte două ori.

Ziua a continuat în acelaşi ritm frenetic. Bănuiesc că soarele, care inunda străzile, îi făcea pe oameni iritabili şi puşi pe ceartă. Se părea că în loc să-şi facă provizii pentru o zi de sărbătoare, se aprovizionează cu stocuri de alimente în vederea unei catastrofe. Chiar dacă aş fi vrut, n-aş fi avut răgazul să-i duc lui Morph un sandvici la birou.

Nu numai că trebuia să servesc lumea, mai trebuia

să fiu şi cu ochii în patru. Mulţi dintre cumpărători erau sezonişti, străini de oraş, şi dacă nu-i păzeşti, fură. Parcă nu se pot stăpâni. Şi nici măcar nu fură întotdeauna lucruri de care au nevoie. Sunt atraşi mai ales de borcane mici, cu delicatese, ficatul de gâscă, icrele negre, şi ciupercile mici. De aceea, Marullo îmi ceruse să ţin astfel de mărfuri în spatele tejghelei, unde cumpărătorii nu au acces. El m-a mai învăţat că nu câştigi nimic prinzând un asemenea hoţ asupra faptului. Imediat, şi ceilalţi cumpărători devin nervoşi, poate din cauză că fiecare se simte – măcar cu gândul – vinovat. Singura soluţie este să-ţi scoţi eventual paguba în contul altui client. Dar eu, când vedeam că vreunul se apropie prea mult de anumite rafturi, îi retezam tentaţia, zicând:

— Murăturile acestea costă o nimica toată. Odată, am văzut un client tresărind, de parcă i-aş fi ghicit gândurile. Ceea ce urăsc, în primul rând, în această privinţă, este bănuiala. E neplăcut să fii bănuitor. Mă indispune, am sentimentul că un singur individ dăunează multora.

Ziua se transformase într-un fel de tristeţe, iar timpul lâncezea. După cinci, a venit Stoney, slab şi sever, cu figura unui om bolnav de ulcer. A cumpărat o cină ce se mănâncă privind programul televiziunii: un biftec ţărănesc, morcovi, piure de cartofi, toate gata preparate şi conservate prin frig, aşezate pe un fel de tavă de aluminiu.

— Arăţi de parcă ai suferi de insolaţie, dom’ Şef, i-am spus eu.

— Nu, nici vorbă! Mă simt minunat. Dar arăta cât se poate de rău.

— Vrei două porţii?

— Una singură. Nevastă-mea e plecată într-o vizită. Poliţistul n-are sărbători.

— Foarte rău.

— De fapt, mi-e totuna. Cu gloata asta care se-nvârte prin oraş, tot nu prea am timp de casă.

— Am auzit că ai fost plecat.

— Cine ţi-a spus?

— Willie.

— Ar fi mai bine să-şi ţină gura.

— N-a vrut să facă niciun rău.

— N-are destulă minte pentru asta. Poate că n-are destulă minte nici să se ferească de zdup.

— Dar cine are destulă? zisei intenţionat, şi Stoney reacţionă mai exagerat decât mă aşteptam.

— Ce anume vrei să spui, Ethan?

— Vreau să spun că la noi sunt atâtea legi, încât nu poţi să respiri fără să nu încalci măcar una.

— Adevărat. Sunt alcătuite în aşa fel, încât nici nu-ţi dai seama când ai greşit.

— Vreau să te întreb ceva, şefule… Făcând curăţenie, am găsit un revolver vechi, murdar şi complet ruginit. Marullo zice că nu-i al lui, şi e clar că nu-i nici al meu. Ce să fac cu el?

— Mi-l predai mie, dacă nu vrei să faci cerere pentru permis.

— Îl aduc mâine de acasă. L-am băgat într-un bidon cu benzină. Ce faceţi cu astfel de obiecte, Stoney?

— Ei, controlăm dacă n-au fost cumva folosite la cine ştie ce năzbâtii. Apoi le aruncăm în ocean.

Se simţea parcă mai bine, dar fusese o zi lungă şi toridă. Nu voiam să-l las din mână.

— Ţii minte că acum vreo doi ani a existat un caz asemănător undeva, în statul nostru? Poliţia a pus

atunci în vânzare nişte arme confiscate.

Stoney zâmbi, cu zâmbetul amabil al unui crocodil, şi cu aceeaşi voioasă nevinovăţie:

— Am avut o săptămână infernală, Eth. O săptămână într-adevăr infernală. Dacă ai de gând să mă iei peste picior, lasă-te păgubaş. Săptămâna asta a fost infernală, chiar fără glumele tale…

— Îmi pare rău, dom' Şef. Ce-ar putea face un cetăţean treaz ca să-ţi dea o mână de ajutor? Vrei să ne îmbătăm împreună?

— Pe Dumnezeul meu că tare-aş vrea. Înainte de orice, asta aş vrea: să mă îmbăt.

— De ce n-o faci?

— Ai aflat? Nu, n-aveai de unde! Dacă aş şti măcar pentru ce şi de unde a pornit!

— Ce tot spui?

— Lasă, Eth, uită ce-am spus. Adică nu – nu uita. Tu eşti prieten cu domnul Baker. Are vreo afacere recentă în curs de negociere?

— Nu suntem chiar atât de prieteni.

— Dar cu Marullo ce e? Unde e Marullo?

— A plecat la New York. Vrea să vadă ce-i cu artrita lui.

— Doamne Dumnezeule! Nu înţeleg. Pur şi simplu, nu înţeleg. Dacă ar exista măcar vreo urmă, aş şti de unde s-o pornesc.

— Vorbeşti în enigme, Stoney.

— Nu, nu mai vorbesc nimic. Am vorbit chiar mai mult decât trebuia.

— Eu nu sunt prea isteţ, dar dacă vrei să-ţi descarci sufletul…

— Nu vreau. Nu… Ei nu vor reuşi să mă facă să pălăvrăgesc, chiar dacă aş şti despre cine este vorba. Uită totul, Eth. Sunt pur şi simplu îngrijorat.

— Faţă de mine nu puteai să pălăvrăgeşti, Stoney. Ce s-a întâmplat – e vorba de curtea cu juri?

— Aşadar, eşti la curent.

— Oarecum.

— Ce se ascunde înapoia acestei afaceri?

— Progresul.

Stoney se apropie de mine, şi mâna lui de fier îmi strânse cu atâta putere braţul, încât mă duru.

— Ethan, zise el cu asprime, crezi că sunt un poliţist bun?

— Cel mai bun.

— Ăsta e ţelul meu. Vreau să fiu cel mai bun. Eth… dumneata crezi că este cinstit să-l sileşti pe un om să-şi denunţe prietenii, pentru ca să-şi salveze propria lui piele?

— Nu, nu cred.

— Nici eu. Nu pot să admir un regim care utilizează astfel de procedee. Ceea ce mă sperie, Eth, este că… de azi înainte n-am să mai fiu un poliţist chiar atât de bun, pentru că n-am să mai admir ceea ce trebuie să fac.

— Te-au prins cu ceva, şefule?

— Exact… Avem atâtea legi, încât nici nu mai poţi măcar să respiri fără să încalci vreuna dintre ele. Dar, Isuse Cristoase! Erau chiar prietenii mei! N-ai să spui nimănui, Ethan?

— Nu, n-am să spun. Ţi-ai uitat mâncarea, şefule.

— Mda! zise el. Am să mă duc acasă, am să-mi scot pantofii, şi am să urmăresc la televizor cum trebuie să procedeze poliţiştii… Să ştii că o casă goală este uneori foarte odihnitoare. La revedere, Eth.

Îmi place Stoney. Cred că este un poliţist capabil. Mă întreb unde îl vor conduce urmele…

Mă pregăteam să închid prăvălia, şi tocmai trăgeam înăuntru coşurile cu fructe, când apăru şi Joey Morphy.

— Repede! i-am spus, şi am închis uşile duble de la intrare, coborând obloanele de culoare verde-închis. Vorbeşte în şoaptă.

— Ce te-a apucat?

— Poate că vine vreunul, care vrea să mai cumpere…

— Aha! Pricep. Dumnezeule, nu-nghit defel sărbătorile lungi. Scot la suprafaţă tot ce e mai rău în oameni. Încep nebuneşte şi la urmă se întorc acasă frânţi de oboseală şi lefteri.

— Vrei să bei ceva rece, până îmi acopăr iubita cu plăpumioara?

— N-am nimic împotrivă. Ia vezi, ai vreo bere rece?

— Nu vindem decât pentru acasă.

— O iau pentru acasă. Da’ desfă-mi cutia. Am făcut două găuri triunghiulare în capacul de tablă; Joey luă cutia, deschise gura şi dădu drumul berii pe gâtlej.

— Oho! exclamă el, punând cutia pe tejghea.

— Noi plecăm în excursie.

— Vai de zilele dumitale! Unde?

— Nu ştiu. Încă n-am ajuns la un acord asupra acestui punct.

— În oraş se cam coace ceva. Dumneata ştii despre ce e vorba?

— Dă-mi măcar un indiciu.

— Nu ştiu. Dar miroase-a ceva! Mă cam mănâncă părul pe la ceafă. Ăsta-i un semn sigur! Nimeni nu-i în apele lui.

— Poate că doar ţi se pare.

— Poate… Dar domnul Baker nu-şi prea ia concediu. Parcă-l mânau dracii de la spate, aşa se perpelea s-o şteargă din oraş.

— Ai controlat registrele? i-am spus eu râzând.

— Vrei să-ţi spun ceva? Le-am controlat!

— Glumeşti!

— Am cunoscut odată pe unu’, diriginte de poştă într-un orăşel. Avea un mucos care lucra la el; îi zicea Ralph, un puşti cu chica blondă, cu ochelari, cu o bărbie atâtica, şi nişte gâlci barosane, cât o guşă. Ralph a fost prins dând iama în timbre – o grăma’ de timbre, cam la o mie opt sute de dolari. Nu i-a putut face nimic. Era un mucos.

— Vrei să spui că nu le furase el?

— Chiar dacă le furase, era ca şi cum n-ar fi furat. Da’ eu îs cu ochii în patru! N-o să mă las prins la’nghesuială niciodată, dacă pot să nu mă las.

— Din cauza asta nu te-ai însurat?

— Dacă stau şi mă gândesc, ar fi şi ăsta un motiv…

Mi-am împăturit şorţul şi l-am pus în sertar, sub casă.

— Joey, să fii bănuitor îţi ia prea mult timp şi bătaie de cap. Eu unul, n-am atâta timp.

— Când lucrezi la o bancă, trebuie. Nu te arzi decât o dată. Şi pentru asta, nu-i nevoie decât de-o şoaptă.

— Nu cred că eşti bănuitor.

— E un instinct. Dacă ceva ţi se pare doar cât negru sub unghie mai altfel decât trebuie, se şi pune în mişcare clopoţelul de alarmă.

— Ce viaţă! Nu cred că vorbeşti serios.

— Cred şi eu că nu. M-am gândit că de-ai fi aflat ceva, mi-ai fi spus şi mie – bineînţeles, dacă mă priveşte.

— Cred că sunt în stare să spun tuturor tot ce ştiu. Poate de-aceea nici nu-mi spune nimeni nimic. Te duci acasă?

— Nu, cred c-o să mă duc să mănânc peste drum.

Am stins luminile de la intrare.

— Te superi dacă te poftesc să ieşim prin alee? Ascultă, mâine dimineaţă, înainte de a începe înghesuiala, am să-ţi fac sandviciurile. Unul cu şuncă, unul cu brânză, pe pâine de secară, cu salată verde şi maioneză, aşa-i? Şi un sfert de litru de lapte.

— Dumneata ai fi bun la o bancă, zise el.

Nu cred că Joey era mai singuratic decât oricare altul, doar pentru că trăia singur. M-a părăsit la intrarea *Marinarului,* şi pentru o clipă mi-am dorit să pot intra cu el acolo. Mă gândeam că acasă s-ar putea să găsesc cine ştie ce harababură.

Aşa a şi fost. Mary întocmise programul excursiei. Aproape de capul Montauk există o fermă cochetă, cu toate accesoriile fanteziste pe care le vedem în filmele numite *Western* pentru adulţi. Ferma este şi cea mai veche crescătorie de vite din America. Chiar dinainte de descoperirea Texasului. Primul document datează din vremea regelui Carol al II-lea. La început, pe aici păşteau turmele de vite, care furnizau carne New Yorkului, şi pe vremea aceea, îngrijitorii erau traşi la sorţi, ca juraţii, pe o durată de timp limitată. Acum, bineînţeles, la fermă întâlneşti numai pinteni de argint şi felurite echipamente de *cow-boy,* dar vacile şi boii roşcaţi tot mai pasc în preerie. Mary se gândise că ar fi plăcut să ne petrecem noaptea de duminică într-una dintre casele de oaspeţi.

Ellen voia să meargă la New York, să stea la un

hotel şi să petreacă două zile în Times Square. Allen nu voia să plece deloc, nicăieri. Asta-i una dintre metodele lui de a atrage atenţia şi a dovedi că există.

Casa clocotea de atâtea emoţii – Ellen plângea, şi lacrimile îi picurau în boabe grele. Mary era istovită, roşie de supărare, Allen şedea posac şi închis în sine, cu micul lui aparat de radio urlându-i în urechi un cântec de amor şi părăsire, o disperare ritmată de o voce aproape isterică: „Tu mi-ai jurat credinţă, şi acum mi-ai luat cu tine inima, ce-nsingurată de amor tânjea, şi-ai aruncat-o-n drum.”

— Sunt gata să renunţ, zise Mary.

— Nu fac decât să-ncerce să te-ajute.

— Parcă vor cu tot dinadinsul să mă necăjească.

— Nu reuşesc şi eu, măcar o dată, să fac ceva, se smiorcăi Ellen.

În camera de alături, Allen puse radioul să cânte şi mai tare. „…inima, ce-nsingurată de amor tânjea, şi-ai aruncat-o-n drum.”

— Oare n-am putea să-i încuiem în pivniţă şi să plecăm numai noi doi, carotina mea dragă?

— Să ştii că am ajuns să doresc şi eu asta.

Ridicase glasul, ca s-o pot auzi peste bubuiturile inimii ce-nsingurată de amor tânjea.

M-am simţit deodată cuprins de furie. M-am răsucit pe călcâie şi am pornit către camera cea mare, ca să-mi sfâşii fiul în bucăţele şi să-i arunc în drum amorul şi însinguratul cadavru, stâlcindu-l cu picioarele. Dar, tocmai când mă năpusteam pe uşă, muzica încetă. „Întrerupem programul, pentru a transmite un buletin special de ştiri. Azi după-amiază au fost citaţi să se prezinte în faţa Curţii cu juri, câţiva dintre funcţionarii superiori ai oraşului

New Baytown şi ai comitatului Wessex pentru a răspunde unor acuzaţii mergând de la aplicare arbitrară a amenzilor la contravenţii la legea circulaţiei, până la luare de mită şi specularea contractelor de construcţii şi amenajări…”

Şi urmau numele celor citaţi: primarul, membrii consiliului municipal, magistraţii şi alţii. Ascultam fără să aud – eram trist şi deprimat. Poate că ceea ce li se imputa era adevărat, dar practicau toate acestea de atâta vreme, că nu mai credeau nici ei că fac vreun rău. Şi chiar dacă erau nevinovaţi, nu se mai puteau reabilita înainte de alegerile comunale; şi chiar dacă omul e achitat, acuzaţia tot nu se uită. Fuseseră încercuiţi. Şi probabil că îşi dădeau şi ei seama de acest lucru. Aşteptam să aud şi numele lui Stoney, dar nu fu pronunţat; am dedus că el fusese acela care-i vânduse în schimbul imunităţii lui. Nicio minune că se simţea atât de nervos şi de singur.

Mary asculta, din pragul uşii.

— Ei! exclamă ea. De mult n-am mai avut asemenea emoţii. Ethan, crezi că-i adevărat?

— N-are importanţă dacă-i adevărat sau nu. Altul este motivul.

— Ce-o fi gândind domnul Baker despre asta?

— E plecat în excursie. Într-adevăr, cum s-o fi simţind? Deoarece i se întrerupsese muzica, Allen începu să se agite. Ştirile, masa, spălatul vaselor, nu ne-au mai lăsat timp să discutăm problemele excursiei; se făcuse prea târziu ca să mai hotărâm, sau să vărsăm alte lacrimi, sau să ne certăm.

În pat, am început să tremur din tot corpul. Sălbăticia rece, fără patimă, a atacului făcuse parcă să îngheţe până şi noaptea caldă de vară.

— Eşti zgribulit de-a binelea, dragule, zise Mary.

Nu cumva te-ai îmbolnăvit?

— Nu, delicatesa mea, dar cred că am simţit şi eu ceea ce trebuie să simtă oamenii aceia. Desigur, se simt îngrozitor.

— Termină, Ethan. Nu putem lua necazurile altora pe umerii noştri.

— Eu pot, pentru că le şi iau.

— Mi-e teamă că n-ai să fii niciodată un om de afaceri. Eşti prea sensibil, Ethan. Doar nu sunt faptele tale.

— Poate că sunt – sunt fărădelegile noastre, ale tuturor.

— Nu înţeleg.

— Nici eu nu prea înţeleg, iubito.

— Măcar de am avea pe cineva care să rămână cu ei!

— Mai spune o dată, Colombina mea, te rog!

— Ah, cum aş vrea să am şi eu o vacanţă, numai cu tine! N-am fost singuri de-o veşnicie!

— N-avem şi noi vreo rudă bătrână, singură, şi de sex feminin! Răscoleşte-ţi puţin amintirile! Măcar de i-am putea pune câteva zile la saramură, sau în oţet! Mary, madona, pune-ţi mintea la contribuţie! Mi-e un dor cumplit să fiu singur cu tine, într-un loc necunoscut. Am putea să ne plimbăm pe dune şi noaptea să înotăm goi; şi te-aş ciufuli pe un aşternut de ferigi.

— Ştiu, iubitule. Ştiu că ţi-a fost greu. Să nu crezi că nu ştiu.

— Îmbrăţişează-mă strâns. Hai să căutăm o soluţie.

— Încă mai tremuri. Ţi-e frig?

— Mi-e şi frig şi cald, mă simt şi plin şi gol – şi obosit.

— Încerc să găsesc o soluţie. Zău… Bineînţeles că-i iubesc, dar…

— Ştiu; şi mi-aş putea pune papionul…

— Vor intra la puşcărie?

— Tare-aş vrea să plecăm numai noi…

— Oamenii ăia vor fi închişi?

— Nu. N-o să fie nevoie. Nu pot să apară în faţa Curţii mai devreme de marţea viitoare, iar joi sunt alegerile. Totul a fost chibzuit.

— Ethan, dar ăsta e adevărat cinism! Tu nu eşti aşa! Dacă devii cinic, va trebui să plecăm, pentru că… acum n-ai glumit. Îţi cunosc glumele. Acum ai vorbit cu o anume intenţie…

Am simţit cum mă cuprinde teama. Mă dezvăluisem, fără să vreau. Nu trebuia să las să se observe nimic.

— Spune-mi, domnişoară Şoricel, vrei să te măriţi cu mine?

Şi Mary îmi răspunse:

— Oho! Oho!

Teama mea subită că s-ar putea să mă dau de gol mă copleşea. Mă obişnuisem să cred că ochii nu sunt oglinda sufletului. Unele dintre cele mai josnice curvişţine pe care le-am cunoscut vreodată aveau chipul şi ochii de înger. Există unii oameni care-ţi pot citi prin piele şi oase, până în măduvă, dar aceştia sunt rari. Majoritatea oamenilor nu se interesează decât de ei înşişi. Cândva, o fată din Canada, de origine scoţiană, mi-a povestit o întâmplare care o impresionase, iar relatarea m-a impresionat şi pe mine. La vârsta pubertăţii, când simţea toţi ochii aţintiţi asupra ei – şi nu în mod favorabil – fata ba roşea, ba plângea, şi iar roşea, până când bunicu-său, scoţianul, observându-i

suferinţele, i-a spus tăios: „Dacă ai şti cât de rar se gândesc oamenii la alţii, nu ţi-ar mai păsa atâta ce anume gândesc despre tine.” Asta a vindecat-o iar povestea ei m-a mai liniştit şi pe mine, deoarece bătrânul avusese dreptate. Dar Mary, care se obişnuise să trăiască într-o casă din flori cultivate de ea, percepuse totuşi o anumită intonaţie sau simţise un vânt rece. Până se va sfârşi ziua de mâine, faptul acesta constituia un pericol.

Dacă planul meu ar fi răsărit dintr-odată, gata pus la punct, l-aş fi respins ca pe o neghiobie. Asemenea lucruri nu se fac; dar oamenii joacă jocuri ascunse. Jocul meu a început cu regulile lui Joey pentru jefuirea unei bănci. Plictisit de slujba mea, am intrat şi eu în acest joc, şi pas cu pas, toate s-au potrivit; Allen şi masca lui Mickey Mouse, apa care curgea la W.C., pistolul ruginit, sărbătoarea care se apropia, Joey, care îndesa hârtie de ambalaj în broasca uşii dinspre alee. Am cronometrat, tot în joacă, desfăşurarea acţiunii, mi-am repetat rolul, l-am verificat. Ce altceva au fost gangsterii, care acum încrucişează pistoalele cu poliţiştii?... Ce altceva sunt ei decât băieţaşii care s-au antrenat cândva în tragerea cât mai rapidă cu pistolul cu dopuri, până când s-au perfecţionat într-atât, încât au simţit nevoia să-şi pună măiestria în aplicare?

Nu ştiu când jocul meu a încetat să mai fie un simplu joc. Poate în clipa când mi-am dat seama că aş putea să cumpăr prăvălia, şi că voi avea deci nevoie de bani ca s-o pot duce mai departe. Pe de o parte, nu te lasă inima să renunţi la un plan perfect pus la punct, fără să-l încerci. Iar cât priveşte necesitatea, delictul – nu era o crimă împotriva oamenilor, ci numai împotriva banilor. Nimeni nu

avea să sufere. Banii sunt asiguraţi. Adevăratele crime erau cele comise faţă de oameni, faţă de Danny şi faţă de Marullo. Dacă eu eram capabil să fac ceea ce făcusem, furtul era o nimica toată! Şi, de altfel, toată acţiunea era ceva trecător. Nimic din toate astea n-avea să se mai repete vreodată. De fapt, înainte ca eu să-mi fi dat seama că jocul nu mai era chiar un joc, procedura, echipamentul, cronometrajul, reprezentau aproape perfecţiunea. Băiatul care avea un pistol cu dopuri s-a trezit că ţine în mâini un revolver de calibru 11.42.

Desigur, un accident nu era exclus, dar acesta poate surveni şi când traversezi strada, sau te plimbi la umbra copacilor. Nu cred că mi-era teamă. Mă antrenasem s-o exclud din mine; dar simţeam că mi se taie respiraţia, ceva asemănător tracului unui actor în culise în seara premierei. Proiectul meu semăna cu o piesă şi prin faptul că examinasem şi eliminasem orice neşansă imaginabilă.

Îngrijorat că nu voi putea dormi, am adormit adânc şi, după câte ştiu, fără vise şi m-am trezit târziu. Plănuisem să profit de obscuritatea dinaintea zorilor, pentru a-mi administra calmantul contemplaţiei. Dar, când am deschis brusc ochii, coada vacii de lângă lac era vizibilă de cel puţin o jumătate de oră. M-am trezit cu o smucitură, ca bufnitura aerului deplasat de un explozibil puternic. Uneori, acest fel de a te trezi îţi produce cârcei. Am zguduit patul atât de tare, încât Mary s-a trezit, întrebând:

— Ce s-a-ntâmplat?

— Am dormit prea mult.

— Prostii. E încă devreme.

— Nu, ablativul meu absolut. Pentru mine, azi va fi

o zi cumplită. Dar clienţii vor fi fericiţi de cumpărăturile făcute. Nu te da jos din pat.

— Ai nevoie de o gustare mai consistentă.

— Ştii ce-am să fac? Îmi cumpăr cafea de la *Marinar* şi apoi fac prăpăd în rafturile lui Marullo, ca un lup.

— Zău?

— Odihneşte-te, şoricel-mititel, şi caută să afli cum vom scăpa de iubitele noastre odrasle. Avem neapărată nevoie. Vorbesc serios.

— Ştiu că avem. Voi încerca să mă gândesc. M-am îmbrăcat şi am ieşit încă înainte ca ea să apuce să-mi dea vreuna dintre recomandările de sezon, în privinţa protecţiei şi confortului meu.

Joey era instalat la cafenea şi, văzându-mă, bătu cu palma pe taburetul de lângă el.

— N-am timp, Morph. Am întârziat. Annie, poţi să-mi dai un litru de cafea, într-un pahar mare de carton?

— Nu vindem decât doi litri…

— Bine. E chiar mai bine.

Umplu şi acoperi cele două pahare de carton, apoi le puse într-o pungă.

Joey termină şi ieşi odată cu mine.

— Azi vei fi nevoit să citeşti liturghia în absenţa episcopului.

— Cam aşa. Ia zi, ce crezi despre ştirile de ultimă oră?

— Nu înţeleg cum de s-a întâmplat.

— Ştii că ţi-am spus că miroase a ceva.

— M-am şi gândit la asta, de cum am auzit ştirea. Ai un nas grozav!

— Face parte din meserie. Acum, Baker poa’ să se-ntoarcă. Mă şi-ntreb dacă s-o-ntoarce.

— Să se întoarcă?

— Dumneata n-ai mirosit nimic? M-am uitat la el, neînţelegând.

— Îmi lipseşte un element, şi nici nu ştiu care!

— Isuse Cristoase!

— Vrei să spui că ar trebui să fac vreo legătură?

— Asta-i. Legea colţilor e încă valabilă.

— O, Doamne! Probabil că există o lume-ntreagă pe care n-o cunosc. Încercam să-mi amintesc dacă îţi place şi salata verde şi maioneza.

— Amândouă. Rupse învelişul de celofan de pe pachetul de Camel, îl făcu ghemotoc, pentru a-l băga în broască.

— Trebuie să mă duc, i-am spus. Avem o partidă specială de ceai. Cine trimite un capac de cutie primeşte un bebeluş! Cunoşti nişte doamne care ar dori?...

— Desigur, numai că ăsta-i ultimul premiu pe care l-ar dori. Las că vin eu după sandviciuri, nu te mai deranja să le-aduci.

Intră pe uşă şi nu se auzi ţăcănitul broaştei cu arc. Nădăjduiam că Joey nu va descoperi niciodată că fusese cel mai bun profesor pe care l-am avut vreodată. Nu numai că mi-a explicat, dar mi-a şi demonstrat şi, fără să ştie, mi-a netezit calea.

Toţi cei cu pregătire în acest domeniu, experţii, sunt de acord că numai banii pot produce bani. Calea cea mai simplă e întotdeauna şi calea cea mai bună. Simplitatea uluitoare a proiectului meu constituie marea lui superioritate. Dar sunt profund convins că totul nu a fost decât un vis cu ochii deschişi, bogat în amănunte, până în clipa în care Marullo, nu din vina lui, a eşuat, în propria-i beznă, pe stâncă. Din clipa în care mi-a apărut aproape ca

o certitudine că prăvălia poate să fie a mea, numai din clipa aceea, visul meu fantezist a coborât pe pământ. S-ar putea pune o întrebare, justificată, dar dovedind o concepţie eronată. De ce mai aveam nevoie de bani, din moment ce puteam să obţin prăvălia? Domnul Baker ar înţelege, şi Joey ar înţelege – şi chiar Marullo. Să ai o prăvălie, dar fără capital de rulment, este mai rău decât să n-o ai deloc. Via Appia a falimentului e presărată cu mormintele aventurierilor fără acoperire. Eu mai am acolo un mormânt. Nici cel mai prost soldat nu se avântă cu toate forţele într-un atac de străpungere, dacă nu are în spate artilerie, rezerve, sau înlocuitori; dar, în afaceri, se procedează de multe ori exact pe dos, mai ales în stadiul incipient. Banii lui Mary, cu numerele notate, îmi umflau buzunarul de la spate, iar Marullo va încerca să pună mâna pe cât de mulţi va putea. Apoi mai era şi început de lună. Firmele care vând *en-gros* nu prea acordă credit întreprinderilor fără o reputaţie bine stabilită. Voi avea deci nevoie şi de alţi bani, şi ei mă aşteptau în dosul uşilor de oţel ale seifului. Metoda de a-i obţine, proiectată mai întâi sub forma unui simplu vis cu ochii deschişi, stătea perfect în picioare, la o examinare amănunţită. Faptul că jaful este un act ilegal mă tulbura foarte puţin. Marullo nu constituia o problemă. Dacă n-ar fi fost victima, l-ar fi putut pune el însuşi la cale. Danny mă tulbura, deşi puteam să afirm, pe bună dreptate, că în orice caz era un om sfârşit. Faptul că domnul Baker încercase, fără succes, să procedeze cu Danny aşa cum procedasem eu, îmi dădea mai multe justificări decât simt nevoia majoritatea oamenilor. Dar gândul la Danny continua să mă chinuiască, şi eu

trebuia să accept această durere, aşa cum accepţi o rană primită în cursul unei bătălii victorioase. Eram nevoit să trăiesc cu această rană, dar mă gândeam că rana avea să se vindece, cu timpul, sau să fie acoperită de uitare, aşa cum o schijă de obuz este acoperită de ţesuturile organismului.

Problema cea mai actuală era problema banilor, iar acţiunea mea era pregătită şi cronometrată cu grijă, ca un circuit electric.

Legile lui Morphy funcţionau perfect şi le învăţasem pe dinafară, ba chiar mai adăugasem una. Legea numărul unu: să nu ai cazier. Ei bine, n-aveam. Numărul doi: să nu ai complici său confidenţi. Cu siguranţă că n-aveam niciunul. Numărul trei: fără dame. Ei, Margie Young-Hunt era singura persoană cunoscută de mine pe care puteai s-a numeşti damă, dar eu n-aveam de gând să beau şampanie din pantoful ei. Numărul patru: să nu faci tărăboi. N-am să fac. Voi plăti, treptat, facturile angrosiştilor. Aveam o ascunzătoare bună. În cutia pălăriei mele de templier exista un suport de carton, învelit în catifea, de mărimea şi forma capului meu. Dezlipisem suportul, dar dădusem pe margini cu o soluţie de lipit, aşa că puteam să-l lipesc la loc într-o clipă.

Înfăţişarea – o mască de Mickey Mouse. Nimeni nu va vedea altceva. O veche haină de ploaie din bumbac, a lui Marullo – toate hainele de ploaie maro seamănă între ele – şi o pereche de mănuşi de celofan, care se pot scoate cu o singură mişcare. Decupasem acum câteva zile masca, iar cutia şi pastele făinoase le aruncasem în closet şi trăsesem apa după ele, la fel cum aveam să fac cu masca şi mănuşile. Vechiul pistol argintat *Iver Johnson* îl

acoperisem cu negru de fum, iar la toaletă se afla un bidon de ulei de gresat în care aveam să-l azvârl şi apoi să-l predau, la prima ocazie, comisarului Stoney.

Adăugasem şi eu o ultimă lege: Nu fi porc. Nu lua prea mult şi evită hârtiile mari. Dacă găseşti vreo şase, până la zece mii de dolari, în hârtii de zece şi de douăzeci, este prea de ajuns, acestea fiind şi mai uşor de manipulat, şi de ascuns. O cutie de carton, pentru torte, care stătea pe frigider, va servi drept sac de transport, şi apoi pune tortul la loc. Încercasem şi metoda aceea groaznică, de a vorbi din stomac, dar renunţasem, preferând tăcerea şi gesturile. Totul era în ordine, gata pregătit.

Aproape că îmi părea rău că domnul Baker nu se afla în oraş. Urmau să fie de faţă numai Morph, Harry Robbit şi Edith Alden. Totul era pus la punct până la o fracţiune de secundă. La nouă fără cinci trebuia să-mi reazem mătura de uşă. Repetasem rolul de nenumărate ori. Ridic şorţul şi îl prind în brâu, agăţ greutatea de la cântar de lanţul closetului, pentru a trage apa. Oricine ar intra în prăvălie, ar auzi apa curgând şi ar trage singur concluzia. Haina, masca, cutia de tort, arma, mănuşile. Când bate nouă, traversez aleea, deschid uşa din dos, pun masca, intru imediat după ce a bâzâit dispozitivul cu ceas şi Joey a deschis uşa. Fac semn cu pistolul celor trei să se culce pe jos. Ei n-au să-mi dea nicio bătaie de cap. După cum spunea Joey, banii sunt asiguraţi, dar el nu e. Pun mâna pe bani, îi vâr în cutia de tort, traversez aleea, arunc mănuşile şi masca în closet, trag apa, arunc pistolul în bidonul de ulei, scot haina. Las şorţul să cadă în jos, pun banii în cutia de pălării, tortul în cutie, apuc

mătura şi continui să mătur trotuarul, la îndemâna şi în vederea oricui, atunci când o să se dea alarma. Durata: un minut şi patruzeci de secunde, cronometrat, verificat şi reverificat. Dar, oricât de atent plănuisem şi cronometrasem totul, mă simţeam totuşi cu sufletul la gură şi, mai înainte de a deschide uşile de la intrare, am măturat prin prăvălie. Purtam şorţul de ieri, ca să nu se observe alte cute noi.

Şi, ce credeţi? Timpul se oprise parcă în loc. Minutarul de la ceasul mare al tatălui meu îşi înfipsese bine călcâiele în pământ şi se împotrivea dimineţii.

De mult nu mai luasem cuvântul, cu voce tare, în faţa turmei mele, dar azi-dimineaţă am vorbit, poate din nervozitate:

— Prieteni, le-am spus, ceea ce veţi vedea în curând rămâne o taină. Ştiu că mă pot bizui pe voi, că veţi tăcea din gură. Dacă vreunul dintre voi are ceva de zis, cu privire la moralitatea chestiunii, îl desfid şi îl poftesc să iasă afară. Am făcut o pauză. Nicio obiecţiune? Foarte bine. Dacă am să aud vreodată că o stridie sau o varză a discutat cu vreo persoană străină despre această taină, am s-o condamn la moarte prin furculiţă. Vreau, de asemenea, să mulţumesc tuturor. Am muncit cot la cot cu toţii, umili lucrători ai ogorului, şi eu un slujitor ca şi voi. Dar acum, se apropie o schimbare. Eu voi fi de azi înainte stăpân aici, dar vă făgăduiesc că voi fi un stăpân bun, îngăduitor şi înţelegător. Se apropie timpul, prieteni, cortina se ridică – rămâneţi cu bine.

Şi, în timp ce mă îndreptam, cu mătura în mână, spre uşile de la intrare, mi-am auzit propriul glas,

strigând: „Danny – Danny! Ieşi afară din inima mea!” M-a scuturat un fior atât de puternic, încât a trebuit să mă reazem o clipă de coada măturii înainte de a deschide uşile.

Ceasul tatălui meu arăta cu arătătorul lui negru şi bondoc ora nouă, iar cu minutarul lung şi subţire, minus şase. În timp ce îl priveam, i-am simţit în palmă bătăile inimii.

Capitolul XV

Ziua aceea se deosebea de celelalte zile aşa cum se deosebeşte câinele de pisică şi aşa cum amândoi se deosebesc de crizanteme, de flux şi reflux sau de scarlatină. În multe state, şi în orice caz în al nostru, există o lege conform căreia în timpul sărbătorilor de mai multe zile, trebuie să plouă; altfel, cum ar reuşi nenumăraţii oameni să se ude până la piele şi să se simtă nenorociţi? Soarele de iulie împrăştia o puzderie de nori mici şi cârlionţaţi, mânându-i la vale, dar dinspre apus, din valea fluviului Hudson, îşi arătau frunţile norii grei, aducători de ploaie, înarmaţi cu fulgere, mormăind ameninţător. Pentru ca legea să fie corect respectată, norii trebuiau să se menţină în rezervă până ce şoselele şi plajele vor fi înţesate de oameni, fericiţi ca furnicile, îmbrăcaţi în haine uşoare de vară şi încrezători în anotimp.

Majoritatea celorlalte magazine nu deschideau decât la nouă şi jumătate. Marullo se gândise că putea să-şi mai înmulţească clientela, obligându-mă să iau startul cu jumătate de oră mai devreme. Mi-am spus că trebuia să schimb acest program. Producea mai multe resentimente celorlalţi proprietari de magazine decât merita câştigul realizat. Lui Marullo nu-i păsa de resentimente, dacă aflase cumva de existenţa lor. Era un străin, un venetic, un criminal, un tiran, un jecmănitor al celor săraci, un ticălos şi-un pui de curvă care făcea cât

zece. Din moment ce îl distrusesem, era cât se poate de firesc să-mi sară în ochi greşelile şi crimele lui.

Simţeam cum bătrânul minutar se rotea pe cadranul ceasului moştenit de la tata, şi mi-am dat seama că măturam cu furie, cu muşchii încordaţi, aşteptând clipa când trebuia să-mi duc prompt şi calm planul la îndeplinire. Respiram pe gură, şi îmi simţeam stomacul apăsând pe plămâni, exact cum mi se întâmpla pe front în aşteptarea atacului.

Era puţină lume pe stradă pentru o sâmbătă dimineaţă, zi de *weekend,* înaintea lui 4 Iulie. Un străin – un bătrân – trecu ducând o undiţă şi o cutie verde din material plastic cu scule pentru pescuit. Se îndreptă către digul municipal, unde avea să rămână cât e ziua de lungă, fluturând prin apă o bucăţică inertă de caracatiţă. Nici nu-şi aruncă ochii spre mine, dar i-am forţat atenţia.

— Sper c-o să prindeţi numai d-ăia mari!

— Nu prind niciodată nimic.

— Uneori pică şi zargani.

— Nu cred.

Ce optimist! Dar cel puţin îi prinsesem atenţia în cârligul undiţei mele!

Apăru şi Jennie Single, alunecând pe trotuar. Parcă avea patine, nu picioare; din tot New Baytown-ul probabil că ea era martora pe care te puteai bizui cel mai puţin. O dată, a deschis gazul la maşina de gătit şi a uitat să-l aprindă. Dacă ar fi fost în stare să-şi amintească unde pusese chibriturile, explozia ar fi azvârlit-o prin acoperiş.

— ’neaţa, domnişoară Jenny.

— Bună dimineaţa, Danny.

— Eu sunt Ethan.

— Da, desigur. Vreau să fac o prăjitură. Am încercat să-mi crestez în memoria ei o urmă măcar.

— Ce fel de prăjitură?

— Eh, după o reţetă de Fannie Farmer, dar nu mai ştiu care anume, fiindcă eticheta a căzut de pe cutie.

Ce mai martoră ar fi şi Jennie, dacă aş avea nevoie de mărturia ei! Şi de ce îmi zicea „Danny”?

O bucăţică de staniol de pe caldarâm se împotrivea măturii mele. Am fost silit să mă aplec şi s-o desprind cu unghia. Ajutorii şoarecilor de bancă profitau copios de absenţa Motanului Baker. Pe ei îi aşteptam. Era mai puţin de nouă fără un minut, când au ţâşnit pe uşa cafenelei şi au traversat strada în galop.

— Fuga, fuga, fuga! le-am strigat, şi ei mi-au zâmbit, stingheriţi, luând cu asalt uşa băncii.

Acum era timpul. Nu trebuie să mă gândesc la întreaga operaţiune, ci să înaintez pas cu pas, făcând fiecare mişcare la timpul ei, după cum mă antrenasem. Stomacul mi se făcuse ghem şi l-am apăsat cu mâna, pentru a-l obliga să se liniştească. Mai întâi, să reazăm mătura de tocul uşii, la vedere! Făceam mişcările încet, pe îndelete.

Am zărit, cu coada ochiului, o maşină care se apropia şi m-am oprit, lăsând-o să treacă.

— Domnule Hawley!

M-am răsucit, ca un gangster din filme încolţit de poliţie. Un Chevrolet verde-închis prăfuit se oprise la marginea trotuarului şi din el tocmai cobora – Dumnezeule mare! – agentul federal, omul cu pantaloni după moda universităţii din Ivy! Terenul meu, tare ca piatra, se cutremură ca o imagine în oglinda apei. Paralizat, priveam cum omul traversa

strada. Mi s-a părut că acţiunea aceasta simplă a durat secole întregi. Tot eşafodajul meu perfect, îndelung plănuit, se făcu praf şi pulbere în faţa ochilor mei, aşa cum se întâmplă cu ţesături vechi îngropate de veacuri, când sunt scoase la lumină. M-am gândit să alerg la toaletă şi să-mi continui toată operaţia. Nu se putea. Nu era cu putinţă să calci legea lui Morphy. Gândul trebuie să aibă viteza luminii. Este dureros, desigur, să renunţi la un plan gândit atâta vreme şi jucat de atâtea ori, încât înfăptuirea lui nu mai este altceva decât o repetiţie în plus – dar eu l-am lepădat, l-am azvârlit, i-am închis uşa în nas. N-aveam de ales. Iar un gând îmi spunea, cu viteza luminii: Slavă Domnului că agentul federal n-a venit cu un minut mai târziu. Ar fi avut loc accidentul fatal despre care se vorbeşte în romanele poliţiste.

Între timp, tânărul traversase strada, din patru paşi.

Probabil că observase la mine ceva neobişnuit.

— Ce s-a întâmplat, domnule Hawley? Păreţi bolnav.

— Colici, i-am răspuns.

— Nu e o boală îngăduitoare. Daţi fuga. Am să aştept.

Am alergat la toaletă, am închis uşa şi am tras de lanţ, să curgă apa. N-am mai aprins lumina. Am rămas, aşa, în întuneric. Stomacul meu agitat îşi făcea mendrele. După un minut, a trebuit neapărat să ies, ceea ce am şi făcut; încet-încet tensiunea îngrozitoare a mai scăzut. Am adăugat încă o lege la codul lui Morphy: în caz de accident, schimbă-ţi planul – pe loc.

Mi s-a mai întâmplat şi altădată ca, în momente de

criză sau de pericol, să mă dau la o parte şi să mă privesc ca un străin plin de curiozitate, imun la emoţiile obiectului observat, să-mi observ mişcările şi gândurile. Şezând în întuneric, vedeam cum cealaltă persoană împătureşte planul întocmit atât de atent, îl pune într-o cutie pe care o închide, împingând apoi la o parte nu numai obiectul, ci şi gândul la acel obiect. Vreau să spun că, în clipa în care m-am ridicat în întuneric, mi-am tras fermoarul de la pantaloni, mi-am netezit hainele şi am pus mâna pe uşa de placaj subţire, eram din nou vânzătorul de băcănie, care ştia că are înaintea lui o zi foarte grea. Şi asta nu din pricini conspirative. Era ceea ce simţeam în realitate. Mă întrebam ce-o fi vrând agentul federal de la mine, dar numai cu acea uşoară aprehensiune care vine dintr-o frică stupidă faţă de poliţişti.

— Îmi pare rău că v-am făcut să aşteptaţi, i-am spus. Nu pot să-mi amintesc ce am mâncat, ca să-mi dau seama de unde provine toată această…

— Circulă un virus, zise el. Soţia mea l-a avut săptămâna trecută.

— Al meu era un virus înarmat până-n dinţi. Aproape că m-a dat gata! Ce pot face pentru dumneavoastră?

Era stânjenit, aproape timid, parcă ar fi vrut să-mi ceară scuze.

— Omul este o fiinţă foarte ciudată, zise el.

Mi-am reţinut pornirea de a-i răspunde: întâlneşti oameni de tot felul – şi n-am regretat, deoarece următoarele lui cuvinte au fost:

— În meseria mea întâlneşti tot felul de oameni.

M-am dus până în spatele tejghelei şi, cu piciorul, am închis cutia de piele a pălăriei de templier. Apoi

mi-am rezemat coatele pe tejghea.

Foarte ciudat. Cu cinci minute în urmă mă vedeam cu ochii altora. Aşa trebuia. Era important să văd ce vedeau ei. Apoi apăruse omul acesta şi în timp ce traversa strada, el era însuşi destinul, masiv, întunecos, fără speranţă, duşmanul, căpcăunul. Dar cum proiectul meu era acum dat deoparte şi nu mai făcea parte din mine, îl priveam ca pe un obiect izolat, fără vreo legătură cu mine nici în bine, şi nici în rău. Părea să fie cam de vârsta mea, însă format la o anumită şcoală, de o anumită manieră, poate într-o anumită credinţă. Avea o faţă îngustă, părul tuns scurt, stând drept în sus, o cămaşă albă dintr-o olandă aspră, cu gulerul prins în nasturi şi o cravată aleasă de nevastă-sa, şi fără îndoială că, înainte ca el să iasă pe uşă, i-o netezise cu mâna şi îi potrivise nodul. Era îmbrăcat cu un costum gri-închis, unghiile se cunoşteau a fi fost făcute acasă, dar făcute bine; pe inelarul mâinii stângi îi lucea o verighetă lată de aur, iar la butonieră avea o panglică minusculă, semn al decoraţiei pe care n-o purta. Ochii albaştri erau antrenaţi să exprime fermitatea, ceea ce făcea să pară şi mai ciudat faptul că în clipa aceea n-o exprimau deloc. Într-un fel oarecare, în el se crease o breşă. Nu mai era omul ale cărui întrebări se suprapuneau ca nişte bare de oţel, scurte şi drepte, la intervale perfecte, una peste cealaltă.

— Aţi mai fost pe aici. Cu ce vă ocupaţi?

— Lucrez la Ministerul Justiţiei.

— Profesiunea dumneavoastră este dreptatea?

Zâmbi.

— Da, cel puţin aşa sper. Numai că azi n-am venit în interes de serviciu – nici măcar nu sunt sigur

dacă ministerul ar fi de acord. Dar azi am zi liberă.

— Ce pot să fac pentru dumneavoastră?

— E cam complicat. Nici nu ştiu de unde să încep. Iese din litera legii. Hawley, lucrez de doisprezece ani în munca asta şi încă n-am mai întâlnit un asemenea caz.

— Dacă îmi spui despre ce e vorba, s-ar putea să-ţi dau o mână de ajutor.

Îmi zâmbi.

— Cum să încep? Am gonit trei ore, de la New York până aici, şi mai am de gonit alte trei ore, înapoi, pe aglomeraţia asta de *weekend.*

— Pare să fie ceva serios..

— Este.

— Parcă spuneai că numele dumitale e Walder.

— Richard Walder.

— Vor năvăli imediat clienţii, domnule Walder. Mă şi mir că încă n-au apărut. Vin să cumpere crenvurşti cu muştar. Mai bine, dă-i drumul! Am intrat cumva într-o încurcătură?

— În meseria mea întâlneşti tot felul de oameni. Duri, mincinoşi, vicleni, lacomi, proşti, deştepţi, în majoritatea cazurilor poţi să te înfurii pe ei, poţi să adopţi o atitudine pe care s-o păstrezi până la capăt. Înţelegi?

— Nu, nu pot spune că înţeleg. Uite ce e, Walder, ce naiba te preocupă? Nu sunt nici eu prea naiv. Am discutat la bancă cu domnul Baker. Umbli după patronul meu, domnul Marullo.

— Şi l-am prins, zise el cu glas domol.

— Cu ce?

— Intrare ilegală în ţară. Nu e de domeniul meu. Mie mi se dă în braţe un dosar şi trebuie să-l rezolv. Nu eu îl judec sau îl condamn.

— O să fie deportat?

— Da.

— Poate să se opună? Pot să-l ajut?

— Nu. Nu vrea. Şi-a recunoscut vina. Vrea să plece.

— Ei, drăcie!

Intrară vreo şase sau opt cumpărători. I-am strigat:

— Te-am prevenit!

Şi-am pornit să ajut clienţilor să-şi aleagă cele necesare, sau ceea ce credeau ei că le era necesar. Am mulţumit cerului că avusesem inspiraţia să comand un întreg munte de crenvurşti şi de chifle.

Walder mă strigă:

— Cât costă castraveciorii muraţi?

— Scrie pe etichetă.

— Treizeci şi nouă de cenţi, doamnă, zise el. Şi se apucă de treabă, cântărind, punând marfa în pungi, încasând banii. Se aplecă, în faţa mea, şi marcă, la aparat, suma încasată. După ce s-a dat la o parte, am luat o pungă, din grămadă, am deschis sertarul şi am apucat cu punga, vechiul revolver. M-am dus din nou la toaletă şi l-am azvârlit în bidonul cu ulei, pe care îl lăsasem anume acolo.

— Te pricepi la treburile astea, i-am spus lui Walder, când m-am întors.

— După ce am terminat şcoala, am avut o slujbă la Grand Union[27].

— Se vede.

— Nu ai niciun ajutor?

— Mă gândesc să-l aduc pe băiatul meu.

Cumpărătorii intră totdeauna în pâlcuri; niciodată nu vin unul câte unul. În intervale, vânzătorul se

---

[27] Trust alimentar.

pregăteşte să înfrunte pâlcul următor. O observaţie: când doi oameni lucrează împreună, încep să se asemene, deosebirile de păreri se estompează. Armata a descoperit că albul şi negrul nu se mai bat între ei, atunci când sunt puşi să lupte împreună împotriva unui duşman comun. Frica de poliţişti, pe care o purtam în toţi porii, s-a destrămat în clipa când Walder a cântărit o jumătate de kilogram de roşii şi a început să adune coloana de cifre scrise pe o pungă.

Primul val de clienţi dispăruse.

— Mai bine spune-mi repede ce anume vrei.

— I-am făgăduit lui Marullo să vin până aici. Vrea să-ţi dea prăvălia.

— Ai înnebunit! Scuzaţi-mă, doamnă. Vorbeam cu prietenul meu.

— O, da. Înţeleg. Noi suntem cinci persoane – trei copii. Câţi crenvurşti trebuie să iau?

— Cinci perechi pentru copii, trei pentru soţul dumneavoastră, două pentru dumneavoastră. Adică douăzeci de bucăţi.

— Credeţi că au să mănânce cinci perechi?

— Ei sunt convinşi că vor mânca. Ieşiţi la iarbă verde?

— Îhî.

— În cazul acesta luaţi cinci în plus, se întâmplă să mai cadă şi în foc.

— Unde ţii *Plug-O,* pentru curăţatul chiuvetelor?

— Acolo în fund, cu prafurile de curăţat şi amoniacul.

Conversaţia noastră era fragmentară, şi nici nu putea să fie altfel.

Eliminând discuţiile cu clienţii, convorbirea arăta cam aşa:

— Cred că am suferit un şoc. Nu fac altceva decât să-mi îndeplinesc datoria, şi am de lucru mai ales cu oameni dubioşi. Dacă eşti obişnuit să fii înconjurat numai de escroci, mincinoşi şi şarlatani, poţi să faci un şoc formidabil când dai de un om cinstit.

— Cum adică „om cinstit”? Patronul meu n-a dat niciodată nimic din mână. E un tip aprig.

— Ştiu. Noi l-am făcut să fie aşa. Mi-a spus-o chiar el, şi îl cred. Încă înainte de a veni aici cunoştea pe dinafară cuvintele înscrise pe soclul statuii Libertăţii. Învăţase pe de rost şi Declaraţia de Independenţă, în dialect. Cartea Drepturilor avea pentru el cuvinte de foc. Apoi nu i s-a acordat viza de intrare. Aşa că a intrat clandestin. L-a ajutat un om de inimă, care, după ce l-a despuiat de tot ce avea, i-a dat brânci în valuri, lăsându-l să se descurce singur până la ţărm. I-a trebuit destul timp ca să înţeleagă modul de viaţă american, dar l-a învăţat, l-a înţeles. „Omul trebuie face dolari! Grijă să ai de număru’ unu!” A învăţat. Nu-i prost. Şi-a avut grijă de numărul unu!

Frazele erau mereu întrerupte de clienţi, încât nu s-a ajuns la un moment dramatic culminant – doar o înşiruire de scurte relatări.

— De aceea nici n-a suferit atunci când a fost denunţat.

— L-a denunţat cineva?

— Desigur. Nu e nevoie decât de un telefon.

— Şi cine a dat telefonul?

— Cine ştie? Ministerul funcţionează ca o maşină. E destul să formezi numărul respectiv şi maşina îndeplineşte toate operaţiile, ca o maşină automată de spălat rufe.

— De ce nu a făcut contestaţie?

— E obosit, obosit până în măduva oaselor. Şi dezgustat. Are ceva bani puşi la păstrare. Vrea să se întoarcă acasă, în Sicilia.

— Tot nu-l înţeleg, în privinţa prăvăliei…

— Marullo seamănă cu mine. Eu ştiu cum să mă port cu hoţii. E meseria mea. Dar dacă mi se amestecă în treburi un om cinstit, mă aruncă în aer. La fel i s-a întâmplat şi lui. A dat peste un tip care n-a încercat să-l înşele, n-a furat, n-a fost pus pe ceartă, nu l-a zeciuit. Marullo a încercat să-l înveţe pe acest naiv cum trebuie să-şi poarte de grijă, în ţara tuturor posibilităţilor, dar prostănacul n-a fost în stare să prindă nimic. Multă vreme i-a fost frică de dumneata. S-a străduit să ghicească care e pungăşia dumitale, şi a descoperit că această pungăşie era cinstea.

— Dar dacă s-a înşelat?

— El crede că nu s-a înşelat. Vrea să facă din dumneata un fel de monument al unei credinţe pe care a avut-o şi el cândva. Am, în maşină, actul de transmitere a proprietăţii. Nu-ţi rămâne decât să-l înregistrezi.

— Tot nu reuşesc să înţeleg.

— Nici eu nu ştiu dacă înţeleg într-adevăr. Ştii cum vorbeşte Marullo – cum sar floricelele de porumb pe jăratec. Încerc să-ţi traduc ceea ce a încercat el să-mi explice. E ca un om care a străbătut un anume drum, urmărind o anume ţintă. Dacă îşi schimbă direcţia, explodează ceva, se rupe vreo rotiţă, se îmbolnăveşte. Este un fel de tribunal de auto-judecată. Trebuie să plăteşti pentru orice încălcare a legii. Dumneata reprezinţi, poate, amenda plătită de el pentru ca să nu se stingă flacăra în care a crezut cândva.

— De ce ai venit până aici?

— Nu ştiu nici eu. Trebuia să vin – poate… ca să nu se stingă flacăra.

— Oh, Doamne!

O droaie de copii şi de femei transpirate năvăliseră în prăvălie. Ştiam că până la prânz n-o să mai existe nicio clipă liniştită.

Walder se duse afară, până la maşină; se apropie apoi de tejghea, tăindu-şi cu greu drumul, printr-un val de cumpărătoare agitate. Puse pe tejghea un plic gros lipit cu o banderolă de hârtie.

— Trebuie să plec. Pe înghesuiala asta, îmi trebuie patru ore. Soţia mea e de-a dreptul furioasă. Spunea că toată afacerea asta putea să mai aştepte. Dar nu putea.

— Dom’le, aştept de zece minute să fiu servită.

— Îndată, doamnă.

— L-am întrebat dacă are să-ţi transmită ceva, şi mi-a zis: „Spune-i adio.” Dumneata ai vreun mesaj pentru el?

— Spune-i adio.

În urma lui, valul de stomacuri nerăbdătoare s-a refăcut la loc. Cu atât mai bine pentru mine! Am lăsat plicul să cadă în sertarul de lângă casă şi, odată cu el – mâhnirea.

Capitolul XVI

Ziua se scurgea repede şi parcă nu mai avea sfârşit. Ora de închidere pierduse orice legătură cu ora de deschidere, care mi se părea atât de îndepărtată, încât de-abia îmi mai aduceam aminte de ea. Tocmai când mă pregăteam să încui uşa din faţă, intră Joey. Fără să-l întreb, am găurit o cutie de bere şi i-am întins-o, apoi am mai deschis una, pentru mine – ceea ce nu mai făcusem niciodată. Am vrut să-i vorbesc despre Marullo şi despre prăvălie, dar mi-am dat seama că nu eram în stare, nu puteam să-i spun nici măcar versiunea pe care o acceptasem în locul celei adevărate.

— Eşti cam dărâmat, zise el.

— Cred şi eu. Uită-te la rafturile de colo – le-au golit până la fund. Au cumpărat mărfuri pe care nu le doreau şi de care n-aveau nicio nevoie.

Am descărcat banii din casă în săculeţul cenuşiu de pânză, adăugând şi pe cei aduşi de domnul Baker, am aşezat deasupra lor plicul gros şi am legat gura săculeţului cu un capăt de sfoară.

— N-ar trebui să-i laşi în ochii lumii.

— Poate că ai dreptate. Am să-i ascund undeva. Mai vrei o bere?

— Desigur.

— Şi eu.

— Află că dumneata eşti un auditoriu tare bun, zise el. Mai că-mi vine şi mie să cred în poveştile mele.

— De pildă?

— De pildă, despre flerul meu de copoi. Azi-dimineaţă am cam presimţit o mişcare. De cum am făcut ochi. Cred că o visasem, dar era ceva tare de tot, că părul de la ceafă îmi şedea arici, şi aşa mai departe, toată garnitura. Nu că aveam bănuieli că azi va atenta cineva la bancă. Mergeam la sigur! Cum şedeam, aşa, culcat, le ştiam precis! Sub birourile noastre, la bancă, sunt nişte piedici, atâtica, la soneriile alea de dau alarmă când le atingi cu piciorul. Astea ca să nu dăm vreo alarmă aşa, pe gratis, călcând cu laba pe sonerie. Primul lucru pe care l-am făcut azi-dimineaţă a fost să scot piedicile. Mergeam la sigur că o să fie o chestie, că era gata pregătită. Ei, cum îţi explici asta?

— Poate că cineva chiar o plănuise, iar dumneata i-ai ghicit gândurile şi el a renunţat.

— Dumneata îl ajuţi pe om să iasă basma curată chiar când le-a greşit.

— Dar dumneata cum îţi explici?

— Dumnezeu ştie! Cred că pentru dumneata am devenit Omul-care-le-ştie-pe-toate şi, până la urmă, am început şi eu să cred. Da’ zău, m-a impresionat.

— Ştii ce, Morph? Sunt prea obosit ca să mai mătur.

— Nu lăsa bănetul ăsta aici peste noapte. Ia-l acasă.

— Aşa am să fac, dacă spui dumneata.

— Parcă tot mai am impresia că nu-s toate în regulă.

Am deschis cutia de piele şi am pus săculeţul cu bani înăuntru, împreună cu pălăria mea cu pană, apoi am închis-o şi am legat curelele. Joey, urmărindu-mi mişcările, zise:

— Am s-o întind la New York, am să-mi iau o cameră la hotel şi-am să zac aşa, descălţat, două zile încheiate, uitându-mă la cascada din Times Square.

— Cu drăguţa dumitale?

— Nu, am pus-o pe liber. Am să comand acolo o sticlă de whisky şi o damă. Nu-s obligat să vorbesc cu niciuna din ele.

— Cred că ţi-am mai spus – s-ar putea să plecăm într-o mică excursie.

— V-ar prinde bine. Aveţi nevoie. Eşti gata? Mergem?

— Mai am de pus la punct câteva treburi. Du-te înainte, Joey. Grăbeşte-te să-ţi scoţi pantofii.

Mai întâi trebuia să-i telefonez lui Mary şi s-o anunţ că voi întârzia.

— Bine, dar grăbeşte-te, grăbeşte-te, dă fuga. Am noutăţi, noutăţi, noutăţi!

— Nu poţi să mi le spui acum, inimioara mea?

— Nu. Vreau să văd ce figură faci.

Am atârnat masca lui Mickey Mouse de aparatul de marcat, prinzând-o cu elasticul, în aşa fel încât acoperea ferestruica prin care se văd cifrele. Apoi mi-am pus haina şi pălăria, am stins lumina, şi m-am aşezat pe tejghea, legănându-mi picioarele. O creangă neagră, de banan, fără fructe, mă privea din dreapta, iar umărul stâng mi se sprijinea pe aparatul de marcat, ca pe un rezemător pentru cărţi. Storurile erau ridicate, lumina târzie de vară pătrundea printre zăbrelele de la fereastră şi era multă linişte, ca linişte a unui zgomot uniform; exact ceea ce îmi trebuia. Am dus mâna la buzunarul stâng, unde simţeam un obiect pe care aparatul de marcat mi-l apăsa în carne. Era talismanul. L-am

privit, ţinându-l cu amândouă palmele. Ieri, socoteam că voi avea nevoie de el. Uitasem să-l pun la loc, sau faptul că-l păstrasem în buzunar nu era o simplă întâmplare? Nu ştiu.

Ca întotdeauna, de îndată ce-am început să-mi plimb degetul de-a lungul desenului fără sfârşit, talismanul îşi exercită puterea lui magică. În miezul zilei piatra era roz ca un trandafir, dar seara căpăta o nuanţă mai întunecată, devenea roşie purpurie, ca şi cum s-ar fi strecurat în ea o picătură de sânge.

Dar nu de meditaţie aveam eu nevoie, ci de o restructurare, de o schimbare a proiectelor, parcă m-aş fi aflat într-o grădină din care fusese mutată casa peste noapte. Trebuia să găsesc un expedient oarecare să mă adăpostească, până ce voi putea să reconstruiesc. Trebuia să mă cufund în afacerile băcăniei, lăsând elementele noi să pătrundă încetul cu încetul, identificându-le şi înregistrându-le pe măsură ce se vor prezenta. Rafturile, asaltate toată ziua, prezentau nenumărate goluri, acolo unde apărarea lor fusese străpunsă de hoardele flămânde; arătau ca o gură ştirbită, ca zidurile unui oraş după bombardamentul artileriei.

„Să ne rugăm pentru sufletele prietenilor noştri duşi dintre noi! Pentru toţi, de la rândurile subţiri ale roşului sos de tomate, până la bravele murături sau condimente, şi până la micile, golaşele capere în oţet. Nu vă putem pune hram, nu vă putem sfinţi… nu, nu asta voiam să spun. Ne rămâne nouă, celor vii… nu, nici asta! Alfio – îţi urez noroc şi alinarea durerilor! Ai greşit, desigur, dar această greşeală poate să-ţi servească drept cataplasmă. Ai făcut un serviciu pentru că ai fost tu însuţi un sacrificat.”

Trecătorii făceau să tremure lumina ce pătrundea

în prăvălie. Am scormonit printre ruinele zilei, ca să-mi amintesc vorbele lui Walder şi expresia feţei lui, în timp ce le rostea: „Un tribunal de auto-judecată. Orice încălcare a legii se plăteşte. Dumneata reprezinţi amenda plătită de el – un fel de amendă – pentru ca să nu se stingă flacăra.” Aşa îmi spusese Walder, cel care se simţea în siguranţă când era înconjurat de escroci, şi fusese zguduit de o licărire de cinste.

„Pentru ca flacăra să nu se stingă…” Oare chiar aşa să se fi exprimat Alfio? Walder nu ştia; ştia însă că asta intenţionase Marullo să spună.

Am urmărit cu degetul linia de pe talisman şi am revenit la început, care era şi sfârşitul. Flacăra aceea venea de demult – cu trei mii de ani în urmă Marullii urcaseră pe colina Palatinului, la sărbătoarea lui Lupercus[28], ca să-i aducă prinoase lui Pan Lyceus, cel ce apăra turmele împotriva lupilor. Şi flacăra nu se stinsese. Marullo, macaronarul, veneticul, flaşnetarul, aducea ofrande aceluiaşi zeu, şi în acelaşi scop. Îl vedeam ridicându-şi din nou capul dintre faldurile de grăsime ale gâtului şi umerilor bolnavi, îi vedeam capul nobil, ochii aprinşi – şi flacăra. Mă întrebam cum va trebui să plătesc eu, şi când. Dacă m-aş duce în Portul Vechi şi aş arunca talismanul în mare – oare această jertfă ar fi acceptată?

N-am mai tras obloanele. Când sunt la rând mai multe zile de sărbătoare, le lăsăm ridicate, ca să se poată uita poliţiştii înăuntru. Magazia era în întuneric. Am zăvorât intrarea dinspre alee şi abia când am ajuns la jumătatea străzii mi-am adus aminte că uitasem cutia de pălării în dosul tejghelei.

---

[28] Zeul Pan.

Nu m-am mai întors s-o iau. Ar fi însemnat să-mi pun o întrebare. În acea sâmbătă seara bătea vântul, pătrunzător şi insistent, aşa cum şi trebuia, pentru a aduce ploaia care avea să-i mureze pe excursionişti. M-am gândit că marţi trebuia să pun afară, într-o cutie, nişte lapte pentru cotoiul cenuşiu şi apoi să-l invit să-mi viziteze prăvălia, ca oaspete.

Capitolul XVII

Nu ştiu cu certitudine cum sunt alţi oameni în fiinţa lor lăuntrică – complet diferiţi între ei şi în acelaşi timp perfect asemănători. Nu pot decât să bănuiesc. Ştiu, însă, despre mine, cum mă sucesc şi mă răsucesc ca să evit recunoaşterea unui adevăr dureros, iar când, în cele din urmă, nu mai am încotro, îmi iau gândul de la el, în speranţa că totul va trece. Poate că alţi oameni, în asemenea ocazii, îşi spun afectaţi: „Am să reflectez la asta mâine, când voi fi mai odihnit”, şi se cufundă cu gândul fie în viitorul dorit, fie în trecutul pe de-a-ntregul rezolvat, aşa cum face un copil, jucându-se cu frenezie când se apropie inevitabila oră de culcare.

Paşii agale spre casă m-au purtat prin câmpul minat al adevărului: viitorul era presărat cu colţi de balaur[29]. Era firesc să-mi caut în trecut un loc adăpostit, de ancorat. Dar în drumul către acest refugiu şedea, aşezată de-a curmezişul, mătuşa Deborah, acoperind cu o aripă uriaşă un cuib de minciuni şi cu ochii scăpărând semne de întrebare.

M-am oprit în faţa magazinului de bijuterii în vitrina căruia erau etalate curele de ceas şi rame de ochelari, şi am privit cât am putut mai mult. Seara umedă şi vântoasă clocea furtună.

La începutul secolului trecut au existat multe

[29] Aluzie la legenda lui Cadmor, întemeietorul Thebei în Beoţia; ajuns aici a omorât un balaur, i-a semănat colţii, din care au apărut oameni înarmaţi ce i-au ucis între ei, rămânând doar cinci – nobilii din Theba.

femei ca mătuşa Deborah, insule de curiozitate şi de ştiinţă. Poate faptul că nu aveau acces în lumea nobilă să fi împins pe unele dintre ele spre citit, sau pentru că trebuiau să aştepte, uneori câte trei ani, alteori toată viaţa, întoarcerea corăbiilor, s-au simţit atrase de acea categorie de cărţi care umpleau podul nostru. A fost cea mai minunată dintre mătuşi, o Sibilă şi o Pithie întruchipate într-o singură femeie; îmi spunea cuvinte magice şi fără sens, care şi-au păstrat magia, dar nu şi lipsa de sens, atunci când le-am descoperit taina.

„Me beswac fah wyrm thurh faegir word,” zicea ea cu un ton tragic. Şi *„Seo leo gif heo blades onbirigth abit aerest hire ladteow”.* Probabil că erau cuvinte vrăjite, de vreme ce le mai ţin minte şi azi.

Pe lângă mine trecu primarul oraşului fugind ca un crab, cu capul în pământ. Nu-mi dădu bună seara decât după ce l-am salutat eu.

Puteam să simt atmosfera casei mele, bătrâna casă Hawley, de la o jumătate de cvartal. Ieri seară fusese învăluită într-o ţesătură posomorâtă, dar în seara asta, când se apropia furtuna, casa mea radia de însufleţire. Casa, ca şi un opal, împrumuta culorile zilei. Străvechea zeiţă Mary auzi zgomotul paşilor mei pe potecă şi ţâşni pe uşa cu geam, ca o flacără.

— N-ai să ghiceşti niciodată! strigă ea, cu mâinile întinse, cu palmele împreunate, de parcă ar fi dus ceva.

Întrucât cuvintele erau proaspete în mintea mea, i-am răspuns:

— *Seo leo gif heo blades onbirigth abit aerest hire ladteow.*

— Aproape-ai ghicit, dar nu chiar complet!

— Un admirator necunoscut ne-a făcut cadou un dinozaur.

— Nici asta, dar e la fel de minunat. Şi n-am să-ţi spun până ce nu te speli, fiindcă trebuie să fii curat când auzi o asemenea ştire.

— Nu aud decât muzica amoroasă a unui maimuţoi cu fundul albastru.

Într-adevăr – în camera mare, Allen îşi sfâşia sufletul revoltat: *Am vrut să cer iubirea ta nebună, dar toţi au spus că eu nu ştiu ce vreau, şi tremur tot când suntem împreună, dar toţi îmi spun că eu nu ştiu ce vreau.*

— Cred c-am să-l ard de viu, cereasca mea soţie.

— Nu, n-ai s-o faci. Mai ales când vei afla despre ce e vorba.

— Nu pot să aflu şi aşa nespălat cum sunt?

— Nu.

Am intrat în camera cea mare. Allen îmi răspunse la salut, privindu-mă cu expresia inteligentă a unei bucăţi de gumă de mestecat.

— Sper că ai cules din praf inimioara ta singuratică şi îndrăgostită…

— Hî?

— Hî, *domnule!* După cum am auzit data trecută, cineva o luase şi o aruncase pe jos.

— Numărul unu, zise el, e numărul unu pe toată ţara! S-au vândut un milion de exemplare în două săptămâni.

— Grozav! Mă bucur că viitorul e în mâinile tale. Am urcat scara, cântând şi eu: *Şi tremur tot când suntem împreună, dar toţi îmi spun că eu nu ştiu ce vreau.*

Ellen se ţinea după mine, având în mâini o carte, cu un deget vârât între file. Îi cunosc metoda. O să-

mi pună o întrebare, considerată de ea interesantă pentru mine, şi apoi o să-şi dea drumul, destăinuindu-mi ceea ce vrea să-mi spună Mary. Ellen trăieşte un fel de triumf, dacă reuşeşte să-mi spună înaintea celorlalţi. N-aş vrea să afirm că-i place să flecărească, dar totuşi îi place. I-am arătat două degete încrucişate.

— Gura!

— Dar, tăticule…

— Am zis să-ţi ţii gura, domnişoară revent de seră, şi aşa rămâne. Am trântit uşa, strigând: Camera de baie a unui bărbat e cetatea lui. Am auzit-o pe Ellen râzând. N-am încredere în copii, atunci când râd de glumele mele. Mi-am frecat bine obrazul şi mi-am spălat dinţii până ce mi-au sângerat gingiile. M-am bărbierit, mi-am pus o cămaşă curată şi – ca o manifestare de revoltă – mi-am pus cravata papion pe care fiică-mea n-o poate suferi.

Mary a mea trepida de nerăbdare.

— Nici n-o să-ţi crezi urechilor…

— *Seo leo gif beo blades onbirigth.* Spune!

— Margie e cea mai drăguţă prietenă din câte am avut vreodată!

— Îţi ofer un citat: „Inventatorul ceasului cu cuc e mort de mult.” E o noutate veche, dar adevărată!

— N-ai să ghiceşti niciodată. Margie îi ia pe copii la ea, ca să putem pleca noi în excursie.

— Ce-i asta, o glumă?

— N-am rugat-o eu. Ea s-a oferit.

— Au s-o mănânce de vie.

— Sunt pur şi simplu îndrăgostiţi de ea. Îi duce duminică la New York cu trenul, vor dormi în apartamentul unei prietene, iar luni se vor duce la Central Rockefeller ca să vadă înălţimea drapelului

cel nou, cu cincizeci de stele, şi parada, şi toată festivitatea.

— Nu-mi vine să cred.

— Nu e o veste bună?

— Cea mai bună! Iar noi, domnişoară Şoricel, ne vom lua zborul spre Montauk?

— Am şi telefonat şi am rezervat o cameră.

— E un delir! Sunt gata să explodez. Simt cum mă umflu.

Aveam de gând să-i vorbesc şi despre prăvălie. Dar prea multe noutăţi constipă. Era mai bine să amân şi să-i spun la Montauk.

Ellen se strecură în bucătărie.

— Tăticule, piatra aia trandafirie a dispărut din vitrină.

— E la mine. O am aici în buzunar. Ia-o, poţi s-o pui la loc.

— Tu ne-ai interzis s-o luăm cu noi.

— Şi îţi interzic şi de acum înainte, sub pedeapsă cu moartea.

Mi-a smuls-o aproape cu lăcomie şi, ţinând-o cu amândouă mâinile, a dus-o în camera cea mare. Mary mă privea straniu, cu ochii întunecaţi.

— De ce ai luat-o, Ethan?

— Ca să-mi aducă noroc, dragostea mea. Şi mi-a adus.

Capitolul XVIII

Duminică 3 iulie a plouat, conform legilor amintite, cu picături mari, mai ude ca de obicei. Ne-am strecurat şi noi pe şoseaua jilavă, printre şirurile de automobile, simţindu-ne grozavi, neajutoraţi, rătăciţi ca nişte păsări scăpate din colivie, speriate de libertatea ce-şi arăta colţii. Mary şedea dreaptă, mirosind a stambă proaspăt călcată.

— Spune-mi, eşti fericită – eşti veselă?

— Îi aud întruna pe copii.

— Înţeleg. Mătuşa Deborah numea starea asta „singurătate fericită”. Ia-ţi zborul, rândunica mea! Volanele de pe umerii tăi sunt de fapt aripi, căprioară!

Mary zâmbi şi se cuibări mai aproape de mine.

— Mă simt minunat, dar tot mi se pare că aud glasurile copiilor. Ce-or fi făcând acum?

— Orice ţi-ar putea trece prin cap, dar te asigur că nici nu se sinchisesc de noi.

— Cred că ai dreptate. De fapt, noi nu-i interesăm.

— Atunci hai să le-o luăm înainte. Când am văzut barca apropiindu-se, o, şarpe al Nilului, am simţit că ziua va fi a noastră. Astă-seară, Octavian va cerşi un codru de pâine de la vreun păstor de capre grec.

— Eşti nebun. Allen nu se uită niciodată pe unde calcă. E în stare să nu observe stopul şi să nimerească sub o maşină.

— Aşa-i. Şi biata, mititica de Ellen, cu piciorul ei diform! În orice caz, are o inimă bună şi o mutră

frumuşică. Poate s-o găsi cineva s-o iubească şi să-i amputeze piciorul.

— Oh! De ce nu mă laşi să mă îngrijorez şi eu puţin? M-aş simţi mai bine.

— N-am auzit niciodată această idee formulată mai bine. Hai să trecem în revistă posibilităţile cele mai îngrozitoare!

— Ştii prea bine ce vreau să spun…

— Ştiu. Dar numai tu, adică Înălţimea Ta, ai adus obiceiurile astea în familie. Se moştenesc numai pe linie femeiască. Micii vampiri…

— Nimeni nu-şi iubeşte copiii mai mult decât tine.

— Vina mea e înzecită, pentru că sunt un puturos.

— Mi-eşti drag.

— Da, ăsta-i genul de îngrijorare pe care-l aprob. Vezi fâşia asta de pământ? Priveşte cum se lăfăiesc ciulinii şi măturica, iar nisipul apare de sub ei ca nişte vălurele nemişcate. Ploaia izbeşte pământul şi apoi sare în sus ca o ceaţă subţire. Întotdeauna m-am gândit că peisajul de aici seamănă cu Dartmoor sau Exmoor, dar nu le-am văzut decât în fotografii. Să ştii că primii colonişti veniţi din Devon trebuie să se fi simţit aici ca la ei acasă. Crezi că umblă şi stafii pe-aici?

— Dacă n-au umblat până acum, va umbla stafia ta.

— Nu trebuie să faci complimente dacă nu eşti sinceră.

— Nu e acum momentul pentru complimente. Fii atent la drumurile laterale. Trebuie să scrie: „Moorcroft”.

Aşa şi scria şi, ceea ce m-a încântat pe acea prelungire subţire, ca un fus, a Long Island-ului, era că apa de ploaie se scurgea în pământ, fără să lase

pic de noroi.

Ni s-a dat, numai pentru noi doi, o căsuţă de păpuşi, curăţică şi înflorată cu pânză cretonată, şi două paturi gemene, pufoase ca nişte cozonăcei, după modelul paturilor cărora li se face reclamă în toată ţara.

— Nu sunt de acord cu paturile astea…

— Prostuţule, n-ai decât să treci dincoace.

— Pot să fac ceva mai mult decât atât, dezmăţato!

Am cinat, plini de demnitate, homar de Maine la grătar, stropit cu vin alb – mult vin alb, pentru ca ochii lui Mary a mea să devină strălucitori, şi am îndopat-o, ca un seducător, cu coniac, până când am ameţit şi eu. Ea a trebuit să-şi aducă aminte de numărul căsuţei de păpuşi şi tot *ea* a nimerit cheia în broasca uşii. Nu eram chiar atât de ameţit încât să nu mă pot ţine de ea, dar, dac-ar fi vrut, ar fi putut să-mi scape.

Apoi, toropită de mulţumire, Mary şi-a lăsat capul pe umărul meu drept, zâmbind şi căscând delicat.

— Te nelinişteşte ceva?

— Ce idee! Începi să visezi încă înainte de a adormi.

— Te zbaţi atât de mult ca să mă faci fericită! Nu pot să pătrund în gândurile tale. Eşti îngrijorat?

Treptele care duc până la somn sunt tot atâtea momente stranii şi lucide.

— Da, sunt îngrijorat. Asta te nelinişteşte? N-aş vrea s-o spui şi altora, dar află că acum se dărâmă cerul şi un ciob din el mi-a căzut pe coadă.

A adormit uşor, cu zâmbetul ei păgân pe buze. Mi-am eliberat braţul şi m-am sculat în picioare între cele două paturi. Ploaia încetase, se mai auzea doar apa ce se scurgea de pe acoperiş, iar luna nouă îşi

răsfrângea imaginea în miliarde de picături minuscule. *Beaux rêves*[30], iubita mea dragă. Nu lăsa cerul să cadă asupra noastră!”

Patul meu era răcoros şi prea moale şi, stând în el, puteam să văd secera subţire a lunii trecând printre norii ce alunecau spre mare. O clipă, s-a ridicat ţipătul de strigoi al unui buhai de baltă. Am strâns pumnii, amândoi. Acuma *trebuie* să-ţi ţii gura. Şi încă strânsă bine. Pe coada mea căzuse doar un bob de mazăre.

Dacă zorile au apărut însoţite de tunete, nu ştiu, n-am auzit. Când m-am trezit, totul era numai verde-auriu; mai întunecat acolo unde creşteau ciulinii, palid printre ferigi, şi roşu-gălbui pe dunele de nisip ud. Ceva mai departe, Atlanticul strălucea ca argintul lucrat cu ciocanul. La rădăcina unui stejar bătrân şi cioturos de lângă casa noastră, se adăpostea un lichen cât o pernă, cu suprafaţa vălurită, de un alb-sidefiu. O potecă pietruită şerpuia printre căsuţele de jucărie ale orăşelului, ducând la vila cea mare cu acoperiş de şindrilă, mama tuturor căsuţelor din preajmă. Aici era biroul, se vindeau ilustrate, cadouri, mărci poştale şi tot aici era şi sala de mese, cu feţe de masă albastre, în carouri, unde noi, păpuşile, puteam să mâncăm.

Administratorul şedea în biroul contabilităţii, verificând o listă oarecare. Îl remarcasem când ne-am înscris. Avea doar un smoc de păr, şi nu părea să simtă mare nevoie de a se bărbieri. Era un om închis şi viclean în acelaşi timp; văzându-ne prea veseli, era atât de convins că escapada noastră ascundea un adulter, încât, ca să-i fac plăcere, am fost tentat să scriu în registru „John Smith cu soţia”.

---

[30] Vise frumoase (în lb. franceză).

Adulmeca păcatul. Părea că vede într-adevăr ca o cârtiţă, cu ajutorul nasului lung şi delicat.

— Bună dimineaţa.

Îşi ridică nasul din hârtii.

— Aţi dormit bine?

— Perfect. Spune-mi, pot să-i duc soţiei mele o tavă cu micul dejun?

— Nu servim decât în sala de mese, de la şapte treizeci, la nouă treizeci.

— Dar dacă o duc eu singur…

— E împotriva regulamentului.

— N-am putea să-l încălcăm, de data asta? Ştiţi cum este… Am azvârlit aceste cuvinte tocmai pentru că aşa credea el că stau lucrurile.

Plăcerea lui m-a răsplătit îndeajuns. Ochii i s-au umezit şi nasul a început să-i tremure.

— Se simte oarecum stingherită, jenată, nu-i aşa?

— Eh, ştiţi cum este…

— Nu ştiu ce-o să zică bucătarul.

— Întrebaţi-l. Puteţi să-i spuneţi că pe piscul ceţos al muntelui stă, în vârful picioruşelor, un dolar.

Bucătarul era un grec, care găsi că un dolar e destul de atrăgător.

După câteva minute, duceam în braţe o tavă imensă, acoperită cu un şervet. Am lăsat tava pe o bancă rustică şi am cules un buchet de minuscule flori de câmp, pentru a cinsti masa regală a iubitei mele.

Poate că se trezise mai înainte, dar, în orice caz a deschis ochii spunând:

— Miroase a cafea. Oh! Oh! Ce soţ drăguţ – şi – şi flori.

Cunoşteam toate aceste exclamaţii, care nu-şi pierd niciodată mireasma.

Am mâncat, am băut cafea, şi apoi am mai băut încă o cafea; Mary a mea şedea în pat rezemată de perne, şi arăta mai tânără şi mai nevinovată decât fiică-sa. Şi am vorbit amândoi, pe rând, respectuoşi, despre minunata odihnă de peste noapte.

Sosise şi momentul meu.

— Aşază-te comod. Am noutăţi. Şi triste şi vesele.

— Bun! Ai cumpărat cumva oceanul?

— Marullo a dat de bucluc.

— Ce?

— A venit în America fără autorizaţie.

— Ei, şi ce?

— Acum este obligat să plece.

— Deportat?

— Da.

— Dar e îngrozitor…!

— Da, nu-i plăcut.

— Ce trebuie să facem? Ce-ai să faci?

— Jocul s-a terminat. Mi-a vândut prăvălia – sau mai bine zis, ţi-a vândut-o ţie. Banii sunt ai tăi. Trebuie să-şi lichideze toate proprietăţile, şi ştii că el mă simpatizează; mi-a dat-o aproape pe gratis – trei mii de dolari.

— Dar e îngrozitor! Vrei să spui – vrei să spui că prăvălia este acum proprietatea ta?

— Da.

— Nu mai eşti salariat! Nu mai eşti un biet vânzător!

Se răsuci cu faţa în pernă şi începu să plângă cu sughiţuri mari, din fundul sufletului, ca un sclav căruia i s-ar sfărâma cătuşele.

Am ieşit, m-am aşezat pe treptele căsuţei şi am stat la soare până când a terminat de plâns; după aceea s-a spălat pe faţă, s-a pieptănat, şi-a pus

halatul, a deschis uşa şi m-a strigat. Era o altă femeie, şi de-acum înainte avea să rămână mereu aşa. Nu era nevoie s-o mai spună. O spunea felul în care îşi ţinea capul. De acum încolo putea să-şi ţină capul sus. Eram din nou cineva.

— Nu putem face nimic pentru a-l ajuta pe domnul Marullo?

— Mă tem că nu.

— Cum s-a întâmplat? De unde a pornit?

— Nu ştiu.

— Era un om de treabă. N-ar trebui să se procedeze astfel cu el. Cum a primit vestea?

— Demn. Ca un om de onoare.

Ne-am plimbat pe plajă, aşa cum plănuiserăm, ne-am tolănit pe nisip, am cules scoici mici şi colorate, arătându-ni-le unul altuia, după toate regulile jocului, am vorbit cu mirare convenţională despre natură, mare, aer, lumină, despre vântul care mai domolea arşiţa, ca şi cum Creatorul aştepta complimentele noastre.

Atenţia lui Mary era împărţită în două. Cred că dorea să fie înapoi, acasă, în noua ei situaţie, să observe felul în care o vor privi femeile, tonul schimbat al saluturilor de pe Strada Mare. Nu mai era „biata Mary Hawley, cât se străduieşte!” Devenise Doamna Ethan Allen Hawley, şi va rămâne pentru totdeauna. Iar eu trebuia să-i păstrez aceste cuceriri.

Am rămas tot restul zilei numai pentru că aşa proiectaserăm şi pentru că plătiserăm, dar scoicile colorate pe care le întorcea de pe o parte pe alta, examinându-le, erau de fapt zilele strălucite ce aveau să vină.

Am prânzit în sufrageria cu feţe de masă albastre

cu carouri, iar atitudinea lui Mary, siguranţa pe care i-o dădea poziţia ei socială, îl dezamăgiră pe domnul Cârtiţă. Nasul lui delicat, care tremurase atât de voios mirosind păcatul, se pleoştise. Când veni la masa noastră să anunţe că doamna Hawley era chemată la telefon, deziluzia lui era totală.

— Cine ştie că suntem aici?

— Cine? Margie, bineînţeles! Trebuia să-i spun, din pricina copiilor. Oh! Sper că… Ştii că el nu se uită pe unde calcă.

Se reîntoarse tremurând ca o stea.

— N-ai să ghiceşti niciodată. Nu poţi să ghiceşti…

— Pot să ghicesc că este o veste bună.

— Margie mi-a spus: „Aţi auzit ştirile? Aţi ascultat la radio?” Mi-am dat seama după vocea ei că veştile nu erau rele.

— N-ai putea să-mi spui mai întâi despre ce este vorba şi apoi să-mi povesteşti cum suna vocea lui Margie?

— Nici nu-mi vine să cred!

— N-ai vrea să faci aşa ca să văd şi eu, dacă pot sau nu să cred?

— Allen a câştigat o menţiune de onoare!

— Ce? Allen? Mai spune o dată!

— La concursul de compoziţie – pe toată ţara – menţiune de onoare!

— Nu!

— Ba da. Au fost numai cinci menţiuni de onoare – primeşte un ceas, şi apare la televiziune, îţi vine să crezi? O celebritate în familie!

— Nu, nu-mi vine să cred. Oare toate smiorcăielile lui de mucos erau doar o prefăcătorie? Ce mai actor! Inima lui iubitoare şi însingurată nu era deloc aruncată în drum!

— Lasă gluma! Gândeşte-te: fiul nostru este unul dintre cei cinci băieţi din Statele Unite, care au primit menţiune de onoare – şi vor apărea la televiziune!

— Şi un ceas! Mă-ntreb dacă ştie să citească cifrele de pe cadran.

— Ethan, dacă-l iei în glumă, lumea o să creadă că eşti gelos pe propriul tău fiu.

— Sunt doar mirat. Credeam că stilul prozei lui e cam de nivelul celei a generalului Eisenhower. Allen n-are un scriitor-negru în spate.

— Te cunosc eu, Eth. Îţi place să-i depreciezi – dar numai în glumă. Dar tot tu îi răsfeţi, în ascuns. Vreau să ştiu… l-ai ajutat la compunere?

— Să-l ajut? Nici nu mi-a arătat-o.

— Bine, atunci e în regulă. N-aş fi vrut să-ncepi să faci pe grozavul pentru că i-ai fi scris-o tu.

— Nu poate să-mi intre-n cap. Ceea ce dovedeşte că nu prea ne cunoaştem copiii. Ce zice Ellen?

— E mândră ca un păun. Margie era aşa de emoţionată că de-abia mai putea să vorbească. Ziarele vor să-i ia interviuri – şi televiziunea – va apărea la televiziune. Îţi dai seama că noi nici măcar n-avem televizor, ca să-l putem vedea? Margie spunea că putem să privim la aparatul ei. O celebritate în familie! Ethan, ar trebui să avem şi noi un televizor.

— O să cumpărăm. Este primul lucru pe care am să-l fac mâine dimineaţă; dar de ce nu comanzi tu unul?

— Ne putem permite, Ethan? Am uitat ca prăvălia e a ta, pur şi simplu am uitat! Înţelegi? O celebritate.

— Sper că vom putea trăi împreună cu el.

— Să-l laşi să se bucure de victorie. Ar trebui să ne întoarcem acasă. Ei vin cu trenul de şapte şi optsprezece. E bine să fim acolo, ştii, să-i facem un fel de primire.

— Şi un tort.

— Am să fac.

— Şi serpentine.

— Sper că nu eşti gelos şi meschin.

— Nu. Sunt copleşit. Cred că serpentinele sunt o idee minunată; le împrăştiem prin toată casa.

— Dar nu şi prin curte. Ar părea ostentativ. Margie propunea să ne prefacem că nu ştim nimic şi să-l lăsăm pe el să ne spună.

— Nu sunt de acord. Poate devine timid. Ar fi ca şi când nouă nu ne-ar păsa. Nu, trebuie să se întoarcă acasă în ovaţii şi strigăte de triumf, primit cu un tort. Dacă aş găsi vreo prăvălie deschisă, aş cumpăra nişte artificii.

— La standurile de pe şosea…

— Aşa-i. În drum spre casă – dacă or mai fi rămas.

Mary îşi aplecă o clipă capul, ca şi când s-ar fi rugat.

— Tu eşti proprietarul prăvăliei, iar Allen e celebru. Cine ar fi crezut că toate astea se pot întâmpla în acelaşi timp? Ethan, ar trebui să pornim către casă. Ar trebui să fim acolo la sosirea lor. De ce te uiţi aşa?

— A trecut peste mine ca un fel de val… Cât de puţin cunoaştem oamenii! Mă trec fiorii. Îmi aduc aminte că de Crăciun, când ar fi trebuit să fiu vesel, eu aveam velsmerţ.

— Ce-i aia?

— E ce-am înţeles eu când mătuşa Deborah a spus Weltschmertz.

— Şi ce-i aia?

— Senzaţia că pe mormântul tău se plimbă gâştele.

— Oh! Asta e! Eh, să nu te molipseşti de boala asta! Cred că azi e cea mai frumoasă zi din viaţa noastră. Am fi ingraţi dacă n-am recunoaşte-o. Acum zâmbeşte şi uită de velsmerţu' ăla. Ce caraghios, Ethan, velsmerţ! Du-te şi plăteşte nota. Eu am să fac valizele.

Am achitat nota cu nişte bani ce fuseseră împăturiţi strâns într-un pacheţel pătrat. Şi l-am întrebat pe domnul Cârtiţă:

— Mai aveţi artificii la standul de cadouri?

— Cred că da. Să văd… da, sunt. Câte doriţi?

— Toate, câte aveţi, zisei eu. Fiul nostru a devenit o celebritate.

— Zău! În ce fel?

— Există un singur fel.

— Vreţi să spuneţi ca Dick Clark sau aşa ceva?

— Sau Chessman, sau Dillinger.

— Glumiţi.

— O să apară la televiziune.

— La care post? La ce oră?

— Nu ştiu – încă nu ştiu.

— Am să urmăresc. Cum îl cheamă?

— La fel ca şi pe mine. Ethan Allen Hawley – i se spune Allen.

— Pentru noi a fost o cinste să vă avem pe dumneavoastră şi pe doamna Allen aici.

— Doamna Hawley.

— Desigur. Sper că o să mai veniţi. O mulţime de celebrităţi au stat aici. Vin pentru linişte.

Pe drumul aurit către casă, în şarpele lent şi scânteietor al maşinilor, Mary şedea dreaptă şi

mândră.

— Am cumpărat o cutie întreagă de artificii. Peste o sută.

— Asta e mai aproape de firea ta, dragule. Oare Bakerii s-or fi întors?

Capitolul XIX

Fiul meu s-a comportat bine. Era degajat şi amabil. Nu s-a răzbunat, n-a ordonat să fim executaţi. A primit fără orgoliu, dar şi fără modestie exagerată şi onorurile şi complimentele, ca şi cum i s-ar fi cuvenit. Înainte de transformarea celor o sută de artificii în nişte beţe carbonizate, s-a îndreptat spre scaunul lui din camera cea mare şi a deschis aparatul de radio. Era evident că ne iertase nouă greşelile noastre. N-am văzut niciodată un băiat care să primească gloria cu mai multă graţie.

A fost într-adevăr o seară a miracolelor. Dacă uşoara înălţare la cer a lui Allen era surprinzătoare, reacţia lui Ellen era cu mult mai neaşteptată. Câţiva ani de observaţie atentă şi continuă îmi spuneau că domnişoara Ellen o să fiarbă şi o să explodeze de invidie, că va căuta un mijloc prin care să minimalizeze victoria fratelui ei. Dar m-am înşelat. Deveni sufletul sărbătoririi lui Allen. Ne povesti cum, după ce petrecuseră o seară încântătoare, se aflau într-un elegant apartament de pe Strada 67, ascultând întâmplător la televizor ultimele ştiri ale postului C.B.S., când s-a anunţat triumful lui Allen. Şi tot ea ne relată ce a spus fiecare şi cum au reacţionat, cum erau gata-gata să leşine. Şi în timp ce Ellen încerca să ne descrie cum va apărea fratele ei la televiziune, împreună cu ceilalţi patru câştigători, cum o să-şi citească lucrarea, privit şi ascultat de milioane de oameni, Allen şedea calm şi

absent, iar Mary cotcodăcea fericită în pauze. Am aruncat o privire către Margie Young-Hunt. Era la fel de concentrată, ca atunci când îmi ghicise în cărţi. În cameră se strecură o linişte întunecată.

— Nu există nicio scăpare, zisei. Evenimentul reclamă sirop de la gheaţă pentru toată lumea.

— Îl aduce Ellen. Dar unde e Ellen? Apare şi dispare, ca un fum.

Margie Young-Hunt se ridică nervoasă.

— Aici este o petrecere de familie. Eu am să plec.

— Dar bine, Margie, trebuie să stai cu noi. Unde s-a dus Ellen?

— Mary, nu mă obliga să recunosc că sunt cam obosită.

— Ai avut două zile grele, draga mea. Uit mereu. Noi ne-am odihnit minunat, nici nu poţi să-ţi închipui – şi asta numai datorită ţie.

— Mi-a făcut multă plăcere. Mi-ar fi părut rău să pierd acest prilej.

Dorea să plece, şi cât mai repede. Primi mulţumirile noastre şi ale lui Allen, şi fugi.

— Nu i-am spus despre prăvălie… zise Mary calm.

— Să lăsăm asta, deocamdată. Ar însemna să nedreptăţim pe Eminenţa Sa. Azi e rândul lui. Unde s-a dus Ellen?

— S-a dus la culcare, zise Mary. E frumos ce spui, dragule, şi ai dreptate. Allen, azi a fost o zi mare. E timpul să te duci şi tu la culcare.

— Cred că am să mai rămân câteva clipe, zise Allen blând.

— Dar ai nevoie de odihnă.

— Mă odihnesc.

Mary se uită la mine, cerând ajutor.

— Acestea sunt momentele care pun la încercare

sufletele bărbaţilor. Pot să-i trag o săpuneală, sau să-l las să triumfe chiar şi asupra noastră.

— În fond nu-i decât un copil. Are nevoie de odihnă.

— Are nevoie de o mulţime de lucruri, dar odihna nu face parte dintre ele.

— Toată lumea ştie că mai ales copiii au nevoie de odihnă.

— Lucrurile pe care le ştie toată lumea sunt de cele mai multe ori greşite. Ai auzit vreodată ca un copil să moară de surmenaj? Nu – numai adulţii mor de prea multă muncă. Copiii sunt prea deştepţi să păţească una ca asta. Ei se odihnesc exact atunci când au nevoie.

— Dar e trecut de miezul nopţii…

— Într-adevăr, iubito, şi mâine o să doarmă până la prânz. Dar noi doi trebuie să ne sculăm la şase.

— Vrei, cu alte cuvinte, să te duci la culcare şi să-l laşi pe Allen să rămână aici?

— El trebuie să se răzbune pe noi fiindcă l-am adus pe lume.

— Ce tot spui? Despre ce răzbunare e vorba?

— Hai mai bine să încheiem un pact. Văd că începi să te superi.

— Da, mă supăr. Eşti stupid.

— Dacă până într-o jumătate de oră după ce ne-am dus la culcare, Allen nu se urcă în cuibuşorul lui, am să-ţi plătesc patruzeci şi şapte de milioane opt sute douăzeci şi şase de dolari şi optzeci de cenţi.

Ei bine, am pierdut şi va trebui să-i plătesc! Trecuseră treizeci şi cinci de minute după ce i-am spus noapte bună, când scara a scârţâit sub picioarele celebrităţii noastre.

— Nu pot să te sufăr când ai dreptate, zise Mary a

mea. Se pregătise să-şi petreacă toată noaptea trăgând cu urechea.

— N-am avut dreptate, dragă. Am pierdut, din cauza celor cinci minute. Avantajul meu este doar că ţin minte.

Şi Mary a adormit. N-a auzit-o pe Ellen strecurând-se pe scară în jos, dar eu am auzit-o. Tocmai contemplam punctele roşii jucând în întuneric. Nu m-am dus după ea, căci am auzit ţăcănitul uşor al cheii de alamă, răsucindu-se în broasca vitrinei. Ştiam că fiică-mea îşi încarcă bateria.

Punctele roşii erau agitate. Apăreau, dar dispăreau imediat ce îmi fixam privirea asupra lor. Bătrânul căpitan mă ocolea. Nu mi se mai arătase clar, de mult – de la Paşte. Eu nu semăn mătuşii Harrieta – „fie-i ţărâna uşoară” – dar ştiu că atunci când nu sunt împăcat cu mine însumi, bătrânul Căpitan nu mi se arată clar. E un fel de test al raporturilor mele personale cu mine.

În noaptea asta l-am silit. Am stat întins şi ţeapăn, la marginea patului. Mi-am încordat fiecare muşchi al trupului, mai ales gâtul şi bărbia, mi-am încrucişat pumnii strânşi peste burtă şi mi-am impus să evoc ochii mici şi reci, mustaţa albă şi zbârlită şi umerii aplecaţi înainte, care dovedeau că omul avusese cândva un trup puternic şi că se folosise de el. L-am făcut chiar să-şi pună şapca albastră cu cozoroc scurt şi lucios, cu un *H* de aur făcut din două ancore, şapca pe care o purtase destul de rar. Bătrânul se cam împotrivea, dar eu l-am silit să vină, şi l-am aşezat pe malul năruit al Portului Vechi, lângă Refugiu. L-am pironit pe nişte pietre de balast şi i-am fixat mâinile împreunate pe

măciulia bastonului din os de narval. Cu un asemenea baston puteai să dobori un elefant.

Simţeam nevoia să urăsc pe cineva. Nu un om ca tata – ca să-mi pară rău şi să mă arăt înţelegător. Pe cineva pe care să-l urăsc cu adevărat, să-mi pot vărsa tot năduful.

Memoria-i puioasă. Începe cu o imagine clară şi bine întipărită până în cele mai mici amănunte, şi apoi dacă se porneşte, îşi dă drumul, înainte sau înapoi, ca un film.

Bătrânul Căpitan schiţă o mişcare. Arătă cu bastonul:

„Trage o linie, de la a treia stâncă de după capul digului, până la Capul Porty, când apele-s mari, şi pe urmă mergi cu linia în jos, cam jumătate de ancablură. Acolo zace ea, adică atât cât a mai rămas din ea.”

„Cât înseamnă o jumătate de ancablură, domnule?”

„Cât? Păi, cât să fie? Cam vreo sută de metri. Era ancorată şi tocmai începea fluxul. Ultimii doi ani fuseseră foarte grei. Jumătate din butoaiele pentru grăsime erau goale. Eram la uscat, când a luat foc, cam pe la miezul nopţii. Când s-a aprins grăsimea, oraşul s-a luminat ca ziua, iar flăcările fâlfâiau pe grăsimea vărsată până la Capul Osprey. N-am putut s-o tragem pe nisip, de frică să nu se întindă focul şi pe chei. Într-un ceas a ars până la nivelul apei. Chila, ca şi chila falsă, sunt şi acum acolo – întregi. Erau din stejar de păduri virgine, din insula Shelter, ca şi coturile.”

„Cum a luat foc?”

„N-am crezut niciodată c-a luat din senin. Eu eram la uscat.”

„Cine avea interes să-i dea foc?”

„Cum cine? Proprietarii!”

„Dar proprietarul nu erai dumneata?”

„Eram proprietar numai pe jumătate. Eu n-aş fi fost în stare să dau foc unei corăbii. Aş vrea să mai văd lemnul ei – să văd în ce stare se află.”

„Acum poţi pleca, domnule căpitan.”

„Nu-ţi poţi baza ura numai pe faptele astea… Nu e de-ajuns.”

„E mai bine decât nimic. Am să scot chila la suprafaţă – de îndată ce voi fi bogat. Am s-o fac pentru dumneata – o linie dreaptă, de la stânca a treia până la Capul Porty, la nivelul fluxului, o sută de metri spre larg.”

Nu dormeam. Pumnii şi braţele îmi erau ţepene şi le apăsam pe stomac, ca să nu-l las pe bătrânul Căpitan să dispară, dar când i-am dat drumul, somnul m-a cuprins dintr-odată.

Când Faraonul avea vise îşi chema experţii, care i le tălmăceau, spunându-i ce urma să se întâmple în cuprinsul regatului, şi foarte bine făcea, pentru că regatul era el. Când vreunul dintre noi are un vis, ne ducem la un expert, care ne lămureşte ce se petrece în ţara noastră lăuntrică. Eu avusesem un vis, care n-avea nevoie de niciun expert. Ca majoritatea oamenilor moderni, nu cred în prevestiri sau în farmece, şi din această cauză pierd jumătate din timp încercând să le descifrez.

Astă-primăvară, simţindu-se deprimat şi solitar, Allen ne anunţase că a devenit ateu, ca să-i pedepsească pe Dumnezeu şi pe părinţi. I-am spus să n-o ia razna, deoarece, devenind ateu, nu va mai putea să se teamă trecând pe sub scară sau să scuipe peste umărul stâng când va vedea vreo pisică

neagră şi nici să-şi pună ceva în gând când va vedea luna nouă.

Oamenii pe care îi înspăimântă propriile lor vise încearcă să se convingă că n-au niciun fel de vise. Eu pot să-mi explic destul de uşor visul pe care l-am avut, dar asta nu-l face mai puţin înspăimântător.

Primisem un ordin de la Danny, nu ştiu pe ce cale. El trebuia să plece cu un avion, şi voia ca eu să mă ocup personal de anumite treburi. Voia o căciulă pentru Mary, din piele de căprioară maro-închis, cu blană de miel înăuntru. Trebuia ca pielea să semene cu nişte papuci vechi ai mei, căptuşiţi cu blană de miel, iar căciula să fie ca o caschetă de baseball, cu un cozoroc lung. Mai voia şi un anemometru – nu unul obişnuit, cu acele mici cupe de metal, care se învârtesc – ci un anemometru lucrat de mână, din cartonul subţire şi tare al cărţilor poştale oficiale, montat pe beţe de bambus. Mă chemase să mă întâlnesc cu el înainte de decolare. Luasem cu mine bastonul de narval al bătrânului Căpitan. De obicei, stătea în vestibul într-un port-umbrele, dintr-o labă de elefant.

Când am primit în dar laba de elefant, m-am uitat la unghiile mari, de fildeş, şi le-am spus copiilor:

„Primul puşti pe care-l prind că dă cu lac pe aceste unghii va mânca bătaie – aţi înţeles?”

M-au ascultat, aşa că am fost nevoit să le lăcuiesc eu însumi în roşu-aprins, cu lac de pe masa de harem a lui Mary.

La întâlnirea cu Danny m-am dus în Pontiacul lui Marullo, şi se făcea că aeroportul era în clădirea poştei din New Baytown. După ce am parcat maşina, am pus bastonul pe bancheta din spate; dar doi poliţişti cu figuri agresive coborâră dintr-o

maşină a poliţiei şi-mi spuseră:

„Nu pe banchetă.”

„Este împotriva legii?”

„Aha, vrei s-o faci pe grozavul?”

„Nu. Întrebam pur şi simplu.”

„Atunci, nu-l pune pe banchetă.”

Danny era într-un birou din fund şi sorta nişte pachete. Purta pe cap căciula de miel şi învârtea anemometrul din carton. Avea faţa suptă şi buzele foarte crăpate, în schimb mâinile îi erau umflate ca nişte buiote cu apă caldă, parcă l-ar fi înţepat viespile.

S-a ridicat să-mi strângă mâna, şi mi-am simţit mâna dreaptă cuprinsă de o masă caldă, spongioasă. Îmi strecurase ceva în mână, ceva mic şi greu şi rece, cam de mărimea unei chei, dar nu o cheie – altceva, un obiect de metal care părea ascuţit şi lustruit. Nu ştiu ce era, pentru că nu m-am uitat la el, l-am pipăit doar. M-am aplecat spre Danny şi l-am sărutat pe gură, şi-am simţit cu buzele mele cât de uscate şi crăpate erau ale lui. Atunci m-am trezit, înfricoşat şi îngheţat. Se iviseră zorile. Puteam să văd lacul din tablou, dar nu şi vaca, şi încă mai simţeam buzele uscate şi crăpate ale lui Danny. M-am dat imediat jos din pat pentru că nu voiam să mă gândesc la asta. N-am mai făcut cafea, ci m-am dus drept la piciorul de elefant, şi am văzut că băţul, căruia i se zicea baston, se afla la locul lui.

Era ceasul tremurător al dimineţii, cald şi umed, iar vântul de dimineaţă nu începuse încă să se simtă. Strada părea de cenuşă şi argint, numai trotuarele erau murdărite de gunoiul omenirii. Cafeneaua *La Marinar* nu se deschisese, dar,

oricum, n-aveam poftă de cafea. Am intrat prin alee şi am deschis uşa din dos, m-am uitat în prăvălie şi am zărit în spatele tejghelei cutia de pălării. Am deschis o cutie cu cafea, am vărsat cafeaua în lada de gunoi, apoi am făcut două găuri într-o cutie cu lapte condensat şi am turnat laptele în cutia de cafea, am deschis uşa din dos şi am pus cutia pe prag. Pisica era într-adevăr pe alee, dar n-a vrut să vină să bea laptele până ce n-am intrat în prăvălie, în faţă. De acolo o puteam privi. O pisică cenuşie, lipăind lapte pe o alee cenuşie. Când şi-a ridicat capul, avea lapte pe mustăţi. S-a aşezat, şi-a şters botul, apoi a început să-şi lingă perniţele labelor.

Am deschis cutia de pălării şi am luat chitanţele de sâmbătă; toate trecute pe o listă şi prinse la un loc, cu agrafe. Am scos treizeci de hârtii de câte o sută de dolari, din plicul cafeniu de la bancă, şi pe celelalte douăzeci le-am pus la loc. Aceste trei mii de dolari vor constitui rezerva mea până când economia prăvăliei se va echilibra. Celelalte două mii ale lui Mary vor merge înapoi la contul ei şi, imediat ce se va putea, voi pune la loc şi celelalte trei mii. Cele treizeci de hârtii le-am îndesat în portofelul meu cel nou, care îmi umfla buzunarul de la spate. Apoi am început să car lăzi şi cutii de carton din magazie, le-am desfăcut sau le-am deschis şi am început să-mi umplu rafturile golite, iar pe o bucăţică de hârtie de împachetat am făcut o listă de mărfurile pe care trebuia să le comand. Cutiile de carton şi lăzile le-am stivuit pe alee, ca să le ia camionul colectorului, şi am umplut din nou cu lapte cutia de cafea. Dar cotoiul nu s-a mai întors. Poate că se săturase, sau poate nu-i făcea plăcere decât ceea ce reuşea să fure.

Probabil că anii nu se aseamănă între ei, fiind tot atât de diferiţi ca tendinţe, climă şi atmosferă, după cum o zi poate să difere de alta. Anul acesta 1960 era un an al schimbărilor, un an în care temerile ascunse ieşeau la iveală, iar nemulţumirea înceta să mai rămână latentă şi se schimba treptat în mânie. Nu numai în mine, sau în New Baytown. Alegerile prezidenţiale se apropiau, şi în atmosferă nemulţumirea se transforma în mânie, cu toată acea nervozitate pe care o aduce cu sine mânia. Şi nu era vorba numai de poporul nostru; lumea întreagă era plină de nemulţumire şi nelinişte, pe măsură ce îngrijorarea se transforma în mânie, iar mânia îşi căuta o ieşire în acţiune, în orice fel de acţiune, numai violentă să fie – Africa, Cuba, America de Sud, Europa, Asia, Orientul apropiat, toate erau agitate ca şi caii de curse în faţa obstacolului.

Ştiam că în acea marţi, 5 iulie, se vor petrece mai multe evenimente decât în alte zile. Cred chiar că ştiam şi ce evenimente aveau să se întâmple, încă dinainte ca ele să se fi întâmplat, dar cum s-au şi întâmplat, n-am să mai fiu niciodată sigur dacă am ştiut într-adevăr.

Cred că ştiam că domnul Baker, în pieptul căruia funcţiona un ceas anti-şoc, cu şaptesprezece rubine, va veni să-mi bată la intrarea din faţă cu o oră mai devreme de deschiderea băncii. Când a venit, încă nu ridicasem obloanele. I-am deschis, şi am închis uşa în urma lui.

— Ce lucru îngrozitor, spuse el. Eram departe şi nu puteam fi găsit. M-am întors imediat ce-am auzit.

— Despre ce lucru îngrozitor vorbiţi, domnule?

— Cum, n-ai auzit de scandal? Oamenii aceia sunt prietenii mei, prieteni vechi. Trebuie să fac ceva!

— N-or să fie nici măcar interogaţi înainte de alegeri – deocamdată sunt doar acuzaţi.

— Ştiu. N-am putea da o declaraţie că suntem convinşi de nevinovăţia lor? Chiar un anunţ plătit, dacă e nevoie.

— Unde, domnule? *Bay Harbor Messenger* nu apare până joi.

— Ei, ceva trebuie făcut.

— Ştiu.

Rostisem acest cuvânt pe un ton cât se poate de convenţional. Trebuie să-şi fi dat seama că ştiam. Şi totuşi m-a privit drept în ochi şi părea sincer îngrijorat.

— Dacă nu facem nimic, aiureala asta va compromite alegerile municipale. Trebuie să propunem alţi candidaţi. N-avem încotro. E oribil, faţă de nişte vechi prieteni, dar ei ar trebui să fie primii care să înţeleagă că nu putem admite ca tot felul de netrebnici să reuşească în alegeri.

— De ce nu vorbiţi cu ei?

— Se simt jigniţi şi sunt furioşi. N-au avut încă timp să reflecteze. Marullo s-a întors?

— A trimis un prieten. Am cumpărat prăvălia cu trei mii.

— Bun! E un chilipir. Ai hârtiile?

— Da.

— Bun, dacă îţi face vreo figură, bancnotele sunt însemnate.

— N-o să-mi facă nicio figură. Vrea să plece. E obosit.

— N-am avut niciodată încredere în el. N-am ştiut niciodată în ce-i vârât.

— Era un escroc, domnule?

— Era şiret, se scălda în două ape. Dacă reuşeşte

să-şi vândă proprietăţile, face rost de o groază de bani. Da, trei mii – e de pomană.

— Mă simpatiza.

— Probabil. Pe cine a trimis? Mafia?

— Un funcţionar de stat. Ştiţi, Marullo avea încredere în mine.

Domnul Baker se bătu cu palma peste frunte, ceea ce nu-i era deloc în fire.

— Cum de nu m-am gândit? Dumneata eşti omul! Familie bună, demn de încredere, proprietar, om de afaceri, respectat… N-ai niciun duşman în oraş. Sigur, dumneata eşti omul!

— Ce om?

— Pentru postul de primar al oraşului.

— Dar nu sunt om de afaceri decât de sâmbătă.

— Înţelegi dumneata ce vreau să spun. Am putea aduna în jurul dumitale figuri noi, respectabile. Tii, asta-i calea cea mai bună!

— De la vânzător de băcănie, la primar?

— Nimeni nu s-a gândit la un Hawley ca la un vânzător de băcănie.

— Eu da. Şi Mary.

— Dar nu eşti! Putem să-ţi anunţăm chiar astăzi candidatura, înainte ca aiureala asta să se calmeze.

— Va trebui să analizez foarte amănunţit această propunere…

— N-avem timp de pierdut!

— La cine v-aţi gândit înainte?

— Înainte de ce?

— Înainte de a fi luat foc consiliul municipal. Dar este mai bine să discutăm ceva mai târziu. Sâmbătă a fost o zi cumplită. Aş fi putut să vând până şi cântarul.

— Poţi să faci ceva serios din prăvălia asta, Ethan.

Te sfătuiesc s-o pui la punct şi apoi s-o vinzi. Ai să ajungi cineva prea important ca să mai poţi servi clienţii. Ai vreo ştire, cât de mică, despre Danny?

— Încă nu. Până acum, nu.

— N-ar fi trebuit să-i dai bani.

— Poate că nu. Credeam că fac o faptă bună.

— Sigur că da… Sigur că da…

— Domnule Baker… – ce s-a întâmplat cu *Belle-Adair?*

— Ce s-a întâmplat? A ars…

— Ştiu, în port – dar cum a izbucnit incendiul?

— Ciudat moment pentru o asemenea întrebare. Nu ştiu decât ce-am auzit. Eram prea mic pe atunci ca să pot măcar să-mi aduc aminte. Vechile corăbii erau îmbibate cu prea multă grăsime. Bănuiesc că vreun marinar a azvârlit un chibrit aprins. Bunicul dumitale era căpitanul corăbiei. Cred că atunci se afla la uscat. Tocmai se întorsese.

— Dintr-o călătorie ghinionistă.

— Aşa am auzit.

— Au fost greutăţi cu încasarea asigurării?

— Societăţile trimit totdeauna anchetatori. Nu, după câte îmi amintesc, deşi a cam durat; totuşi şi Hawley-ii şi Bakerii au încasat prima.

— Bunicul meu credea că focul a fost pus.

— De ce, pentru numele Domnului?

— Pentru a încasa banii. Industria care folosea untura de balenă era falimentară.

— Eu nu l-am auzit niciodată spunând asta.

— N-aţi auzit niciodată?

— Ethan, unde vrei să ajungi? De ce reînvii fapte petrecute atât de demult?

— E oribil să dai foc unui vas. O crimă. Într-o bună zi am să scot chila corăbiei la suprafaţă.

— Chila?

— Ştiu exact locul unde e scufundată. La o jumătate de ancablură în larg.

— Şi de ce vrei s-o scoţi?

— Aş vrea să văd dacă stejarul mai e bun. Era stejar din pădurile virgine de pe insula Shelter. Dacă chila mai trăieşte, nici corabia nu e complet moartă. Dar cred că e mai bine să vă duceţi, dacă vreţi să vă daţi binecuvântarea la deschiderea seifului. Şi eu trebuie să deschid prăvălia.

În clipa aceea tic-tacul dinăuntrul lui s-a declanşat, şi domnul Baker se îndreptă spre bancă.

Cred că-l aşteptasem şi pe Biggers. Bietul om, probabil că cea mai mare parte a timpului şi-o petrece aşteptând pe la uşi. Acum, poate că aşteptase pe undeva, pe aproape, să plece domnul Baker.

— Sper că n-ai să mă iei de gât.

— De ce?

— Înţeleg de ce ai fost atât de susceptibil. Cred că n-am fost prea… diplomat.

— Da, poate că asta o fi fost.

— Ai mai reflectat la propunerea mea?

— Da.

— Şi ce părere ai?

— Cred că şase la sută ar fi mai bine.

— Nu ştiu dacă B.B. vor fi de acord.

— Treaba lor!

— Poate c-ar merge până la cinci jumate.

— Iar dumneata ai fi de acord cu jumătatea până la şase.

— Isuse, ce om. Eu credeam că dumneata eşti un băiat de provincie oarecare. Şi când colo, te pricepi, nu glumă.

— Dacă vrei, bine, dacă nu, iar bine.

— Ei, cam care ar fi volumul?

— Găseşti o listă, încă incompletă, acolo, lângă casă.

El studie bucăţica de hârtie de împachetat.

— Am impresia că m-ai prins în laţ. Şi m-ai stors, frăţioare, până la sânge. Pot să primesc toată comanda astăzi?

— Mâine ar fi mai bine – şi mai mare.

— Vrei să spui că ne vei da toate comenzile?

— Dacă joci cinstit.

— Dar, frăţioare, trebuie că-l ţii pe patronul dumitale de beregată. O să-ţi meargă?

— O să vedem.

— Eh, poate că am să găsesc ceva de băut la prietena voiajorilor comerciali. Frăţioare, trebuie că eşti rece ca o scrumbie. Află de la mine că dama aia e o bucăţică…

— E prietenă cu nevastă-mea.

— Aşa? Da! Înţeleg cum vine. E prea aproape de cămin, nu merge. Eşti şmecher! Dacă n-am ştiut-o înainte, acum o ştiu. Şase la sută! Isuse! Mâine-dimineaţă?

— Poate şi azi după-masă, mai înspre seară, dacă am timp.

— Să zicem mâine-dimineaţă!

Sâmbătă, vânzarea fusese o succesiune de asalturi. Acum, marţi, tempo-ul era altul. Oamenii nu se mai grăbeau. Voiau să discute despre scandal, declarau că e o poveste groaznică, tristă, ruşinoasă, dar în acelaşi timp se şi bucurau. Nu mai avuseserăm de multă vreme un scandal. Nimeni n-a pomenit nici măcar o dată de apropiatul Congres Naţional al Partidului Democrat, care urma să se

ţină la Los Angeles. Desigur, New Baytown este un oraş care ţine cu Partidul Republican, dar cred că pe oameni îi interesa mai mult ceea ce avea legătură mai strânsă cu localitatea noastră. Cu toţii îi cunoşteam bine pe bărbaţii peste ale căror morminte dănţuiam.

La ora prânzului veni comisarul Stonewall Jackson; arăta obosit şi trist.

Am pus pe tejghea bidonul de ulei şi am pescuit cu o bucată de sârmă vechiul pistol.

— Iată corpul delict, şefule. Ia-l, te rog. Prezenţa lui mă enervează.

— Bine, şterge-l, te rog. Ia’ te uită! Ăsta se numea pe vremuri pistol de doi dolari – *Iver Johnson.* Ai pe cineva să-ţi ţină locul în prăvălie?

— Nu, n-am.

— Unde-i Marullo?

— E plecat din oraş.

— Poate că va fi nevoie să închizi pentru câteva ceasuri prăvălia.

— Ce s-a întâmplat, şefule?

— Păi, azi-dimineaţă a fugit de acasă băiatul lui Charley Pryor. Ai ceva rece de băut?

— Sigur. Oranjadă, îngheţată cu sifon, limonadă, coca-cola?

— Dă-mi un *Seven Up.* Charley ăsta e-un tip ciudat. Băiatul lui, Tom, are opt ani. Şi-a băgat în cap că toată lumea-i contra lui, şi vrea să fugă de acasă, să se facă pirat. Oricare alt părinte i-ar fi dat câteva la fund, dar Charley nu. Nu deschizi sticla?

— Iartă-mă. Poftim. Ce legătură este între Charley şi mine? Bineînţeles, mi-e simpatic.

— Ei bine, Charley nu procedează ca toţi ceilalţi oameni. El îşi închipuie că metoda cea mai bună de

a-l vindeca pe Tom este aceea de a-l ajuta. Aşa că azi, după micul dejun, au luat o pătură şi o groază de merinde. Tom voia să ia şi o sabie japoneză, ca să aibă cu ce să se apere, dar era prea lungă şi s-a hotărât să ia doar o baionetă. Charley l-a suit în maşină şi l-a dus afară din oraş, ajutându-l să-şi înceapă călătoria cu bine. L-a lăsat în împrejurimile păşunii Taylor – ştii, vechea moşie Taylor. Asta era pe la nouă dimineaţa. Charley a rămas şi el un timp, să vadă ce face băiatul. Primul lucru pe care l-a făcut a fost să se aşeze pe iarbă şi să mănânce şase sendvişuri şi două ouă tari. Apoi a pornit la drum, de-a dreptul prin păşune, cu bocceluţa şi cu baioneta, iar Charley s-a întors acasă.

Acum, acum, se apropia… Ştiam, ştiam! Aproape că mă simţeam uşurat, ştiind că totul se termina.

— Pe la unsprezece, a ieşit în şosea bocind şi s-a întors acasă cu auto-stopul.

— Cred că bănuiesc, Stoney – e vorba de Danny?

— Mă tem că da. Jos, în pivniţa vechii case. O ladă cu sticle de whisky, numai două goale, şi un flacon de somnifere. Îmi pare rău că trebuie să-ţi cer asta, Eth. E de prea multă vreme acolo şi faţa este desfigurată de muşcături. Poate pisicile… îţi aduci aminte dacă avea vreo cicatrice sau ceva semne pe corp?

— Nu vreau să-l văd, şefule.

— Eh, cine vrea? Avea vreo cicatrice?

— Ştiu că s-a tăiat într-o sârmă ghimpată deasupra genunchiului stâng şi – şi avea şi un tatuaj ca acesta.

Vorbind, îmi suflecasem mâneca.

— Ne-am tatuat amândoi, când eram copii, cu o lamă de ras. În tăieturi am turnat cerneală. Se vede

încă destul de bine, nu?

— Eh, poate asta o să ne ajute. Altceva?

— Da – o cicatrice mare sub braţul stâng, i se tăiase o bucată de coastă. A avut pleurită cu pneumonie, pe vremea când nu existau medicamentele de azi, şi i s-a pus o drenă.

— Dacă are o coastă tăiată, este de-ajuns. N-o să mai fiu nici eu nevoit să mă mai duc pân-acolo. Să se mai mişte şi judecătorul de instrucţie. Va trebui să depui jurământ, pentru cicatricele alea, dacă e el.

— De acord. Dar să nu-mi ceri să-l privesc, Stoney. Era – ştii – era prietenul meu.

— Bine, Eth. Spune-mi, e ceva adevărat în zvonul pe care l-am auzit, că ai să candidezi pentru postul de primar?

— Aud asta pentru prima oară. Şefule, n-ai putea să stai aici două minute…

— Trebuie să plec.

— Numai două minute, până alerg peste drum să beau ceva…

— Oh! Desigur! Te înţeleg. Desigur, du-te. Trebuie să mă pun bine cu noul primar.

Am băut, şi am mai comandat o jumătate de porţie, ca s-o iau cu mine. După plecarea lui Stoney am scris pe un cartonaş MĂ ÎNTORC LA ORA DOUĂ, am încuiat uşile şi am tras obloanele.

M-am aşezat pe cutia de pălării, în dosul tejghelei, în prăvălia mea, am rămas nemişcat în întunericul verde-mohorât al prăvăliei mele.

Capitolul XX

La trei fără zece am ieşit pe uşa din dos, am dat colţul şi am intrat, prin uşa principală, în localul băncii. Morph mi-a luat în primire, în cuşca lui de bronz, teancul de bani şi de cecuri, plicul cafeniu şi hârtiile de depunere. A răsfoit prin registre şi apoi a scris, cu o peniţă de oţel care scârţâia, nişte numere mici şi ascuţite. Împingându-mi registrele în faţă, îşi ridică spre mine ochii voalaţi şi precauţi.

— N-am să-ţi vorbesc despre chestia aia, Eth. Ştiu, ţi-era prieten.

— Mulţumesc.

— Dacă o ştergi repede, poate reuşeşti să scapi de Creier.

Dar n-am reuşit. De altfel, poate chiar Morph a apăsat pe sonerie. Uşa cu geam mai de la birou s-a dat în lături şi domnul Baker, sigur de el, sobru şi îmbrăcat în gri, mi-a spus calm:

— Poţi să-mi acorzi o clipă, Ethan?

Nu mai puteam da îndărăt. Am păşit în vizuina cu geamuri mate şi el închise atât de uşor uşa, încât nici n-am auzit zgomotul broaştei. Sub sticla biroului se aflau nişte liste bătute la maşină, cu şiruri de cifre. Două fotolii pentru vizitatori aşteptau ca doi viţei de lapte gemeni, lângă fotoliul său cu spetează înaltă. Erau confortabile, dar mai joase decât fotoliul de la birou. Când m-am aşezat, a trebuit să mă uit de jos în sus la domnul Baker, ceea ce m-a pus în poziţie de solicitant.

— Trist lucru…

— Da.

— Nu cred că trebuie să iei toată vina asupra dumitale. Probabil că tot s-ar fi întâmplat.

— Probabil.

— Ştiu, credeai că faci o faptă bună.

— Credeam că mai are o şansă.

— Bineînţeles.

Ura îmi năclăia limba, ca gustul fierei, mai mult de greaţă, decât de furie.

— În afară de drama lui, de pierderea unui om, această sinucidere creează şi o dificultate. Nu ştii, avea rude?

— Nu cred.

— Cine are bani, are şi rude.

— El nu avea bani.

— Avea păşunea Taylor, liberă de orice ipotecă.

— Da? Ei, o păşune şi o gură de pivniţă…

— Ethan, ţi-am mai spus că noi am proiectat să amenajăm un aeroport, care să deservească întregul district. Păşunea e singurul loc neted. Dacă n-o putem folosi, amenajarea pistelor pe colinele din jur o să ne coste milioane. Iar acum, chiar dacă nu are moştenitori, totul va trebui să treacă prin tribunal. Va dura luni de zile.

— Înţeleg.

Mânia domnului Baker ieşi la iveală:

— Mă-ntreb dacă înţelegi! Cu bunele dumitale intenţii ai azvârlit în aer toată afacerea! Uneori cred că filantropii sunt cei mai periculoşi oameni din lume.

— Poate că aveţi dreptate. Ar trebui să mă întorc la prăvălie.

— E prăvălia dumitale.

— Da, nu-i aşa? N-am reuşit să mă obişnuiesc. Mereu uit.

— Da, uiţi. Banii pe care i-ai dat lui erau banii lui Mary. Acum n-o să-i mai vadă niciodată. I-ai azvârlit.

— Danny ţinea mult la Mary a mea. El ştia că banii erau ai ei.

— Da, şi mult o să-i mai ajute…

— Am crezut că glumeşte. Mi-a dat hârtiile astea.

Am scos cele două bucăţi de hârtie răsucite sui din buzunarul de la piept, unde le pusesem, ştiind că va trebui să le scot la vedere în felul acesta.

Domnul Baker le netezi cu mâna, pe biroul acoperit cu sticlă. În timp ce le citea, un muşchi de lângă urechea dreaptă îi tresări atât de violent, încât i se mişcă şi urechea. Le parcurse încă o dată cu privirea, căutând să le găsească vreun cusur.

Când puiul de căţea îşi ridică din nou privirea către mine, în ochii lui lucea teama. Vedea un om despre care crezuse că nu există. I-a trebuit un timp ca să se adapteze cu străinul, dar era om trecut prin multe. S-a adaptat.

— Cât ceri?

— Cincizeci şi unu la sută.

— Din ce?

— Din drepturile societăţii, combinaţiei, sau ce-o fi.

— E ridicol.

— Dumneavoastră vreţi un aeroport. Eu posed unicul teren disponibil.

Îşi şterse atent ochelarii, cu un şerveţel de hârtie, apoi îi puse pe nas. Dar nu privea către mine. Privea dincolo de mine, în cerc, lăsându-mă deoparte. În cele din urmă m-a întrebat:

— Îţi dădeai seama ce faci, Ethan?

— Da.

— Şi te simţi mulţumit de faptele tale?

— Nu mă simt altfel de cum s-a simţit şi omul care i-a dus o sticlă de whisky, încercând să-i smulgă semnătura pe o anume hârtie.

— Ţi-a spus el asta?

— Da.

— Era un mincinos.

— Aşa mi-a spus şi el. M-a prevenit că e un mincinos. Poate că e vreo şmecherie în hârtiile astea.

Le-am tras delicat din faţa lui şi am împăturit cele două hârtii murdare scrise cu creionul.

— Este o şmecherie, fără discuţie, Ethan. Actele n-au niciun cusur, au dată, au semnătura unui martor, sunt clare. Dar poate că el te ura. Poate că a vrut să te împingă spre descompunere.

— Domnule Baker, în familia mea nimeni n-a dat vreodată foc unei corăbii.

— Trebuie să mai stăm de vorbă, Ethan, vom face afaceri împreună. Vom face bani. În jurul păşunii, pe dealuri, va răsări un orăşel. Cred că acum trebuie să fii ales primar.

— Nu pot, domnule. Această funcţie înseamnă să fii prins între interese contrarii. În clipa de faţă, câţiva oameni, destul de trişti, constată tocmai acest adevăr.

Oftă – un oftat precaut ca şi cum i-ar fi fost teamă să nu-şi zgândăre ceva în gât.

M-am ridicat şi am pus mâna pe spatele rotunjit şi capitonat al fotoliului solicitantului.

— Vă veţi simţi mai bine, domnule, când vă veţi obişnui cu faptul că eu nu sunt un prostănac

simpatic.

— De ce nu mi-ai spus şi mie toată chestia de la început?

— E periculos să ai un complice.

— Aşadar, simţi că ai comis o crimă!

— Nu. Crima e ceva comis de un altul. Trebuie să deschid prăvălia, chiar dacă e prăvălia mea.

Tocmai pusesem mâna pe clanţă, când el mă întrebă calm:

— Cine l-a denunţat pe Marullo?

— Cred că dumneavoastră, domnule. Domnul Baker sări în picioare, dar am tras uşa după mine şi m-am reîntors la prăvălie.

Capitolul XXI

Nimeni pe lume nu e atât de strălucitoare ca Mary a mea când e vorba de o petrecere sau o aniversare. Nu din ceea ce dă, ci din ceea ce primeşte devine strălucitoare ca o bijuterie. Ochii îi scânteiază, zâmbetul ei cucereşte, râsul vioi dă consistenţă chiar şi unei glume banale. Când Mary îşi primeşte oaspeţii în pragul uşii, fiecare se simte mai simpatic şi mai inteligent decât înainte, şi chiar aşa se şi întâmplă. Mai mult decât atât Mary nu oferă şi nici nu e nevoie să ofere.

Când m-am întors acasă, toată casa Hawley strălucea sărbătoreşte. Steguleţe din material plastic, viu colorate, atârnau în ghirlande, de la lampa din mijlocul tavanului şi până la ramele tablourilor, şi alte şiruri de steguleţe din material plastic atârnau de-a lungul balustradei.

— Nici n-o să-ţi vină să crezi, strigă Mary. Ellen a făcut rost de ele, de la staţia de benzină Esso. I le-a împrumutat George Sandow.

— Pentru ce?

— Pentru tot ce vezi. E sărbătoare mare. Nu ştiam dacă aflase despre Danny Taylor, sau, dacă aflând, şi-l alungase din minte.

Bineînţeles că nu l-am invitat la petrecere, dar el se plimba, pe afară, încolo şi încoace. Ştiam că mai târziu va trebui să ies şi să mă întâlnesc cu el, dar nu l-am poftit înăuntru.

— Ai crede că nu Allen, ci Ellen a câştigat

menţiunea de onoare, zise Mary. E chiar mai mândră decât dacă *ea însăşi* ar fi sărbătorita. Ia uită-te ce tort a pregătit.

Era un tort înalt, alb, iar deasupra scria EROU, cu litere roşii, verzi, galbene şi albastre.

— Avem pui fript *şi* salată *şi* sos de măruntaie *şi* piure de cartofi, deşi suntem în plină vară.

— Bine, iubito, foarte bine. Dar unde e tânăra celebritate?

— S-a transformat şi el. Face baie şi se schimbă pentru cină.

— E o zi plină de semnificaţie, sibila mea. Te pomeneşti că vei mai afla că o catârcă a născut nişte catâraşi şi că pe cer a apărut o nouă cometă. Să facă baie înainte de cină! De neînchipuit!

— M-am gândit că vrei şi tu să te schimbi. Am o sticlă de vin, poate n-ar strica un discurs, sau un toast, sau ceva de felul ăsta, chiar dacă suntem numai între noi.

Mary aproape că inundase casa cu atmosfera de sărbătoare. M-am pomenit şi eu fugind sus, să mă îmbăiez şi să mă pregătesc pentru sărbătoare.

Trecând prin faţa camerei lui Allen, am ciocănit la uşă şi, auzind un mormăit, am intrat înăuntru.

Stătea în faţa oglinzii, ţinând în mână o altă oglindă, de mână, ca să se poată vedea din profil. Cu ceva negru, poate cu rimelul lui Mary, îşi pictase o mustăcioară subţire, neagră, şi îşi aranjase sprâncenele, ridicându-le capetele în sus, ca să aibă un aer mefistofelic. Când am intrat în odaie, tocmai încerca în oglindă un zâmbet atotcunoscător, cinic şi seducător. Şi îşi pusese la gât papionul meu cu picăţele albastre. Nu părea stânjenit că îl prinsesem asupra faptului.

— Fac şi eu repetiţie, zise el, punând jos oglinda de mână.

— Fiule, în vârtejul atâtor emoţii, mi se pare că încă nu ţi-am spus cât sunt de mândru.

— Este – ei, este doar începutul.

— Sincer să-ţi spun, nu credeam că vei ajunge să compui nici măcar cât Preşedintele[31]. Sunt tot atât de surprins, pe cât sunt de bucuros. Când ai să citeşti lumii lucrarea ta?

— Duminică la patru treizeci, şi se transmite la *toate* posturile din ţară. Trebuie să mă duc la New York. Vine să mă ia un avion special.

— Te-ai pregătit?

— Oh, am să mă descurc foarte bine. Ăsta-i doar începutul.

— E mai curând un salt, să fii unul din cinci pe toată ţara.

— Se transmite în toată ţara, zise el. Începu să-şi şteargă cu o bucată de vată mustăcioara, şi am observat, cu uimire, că avea o întreagă trusă de cosmetică, cu fard pentru ochi, fard gras şi coldcremă.

— Toate s-au petrecut în acelaşi timp. Ştii că am cumpărat prăvălia?

— Da. Am auzit.

— Ei, după ce se vor strânge steagurile şi toată pavoazarea, voi avea nevoie de ajutorul tău.

— Adică?

— Ţi-am mai spus: trebuie să-mi ajuţi la prăvălie.

— N-am să pot face asta, zise el, examinându-şi dinţii în oglinda de mână.

— Ce n-ai să poţi face?

— Sunt programat de mai multe ori la televiziune

---

[31] Este vorba de fostul preşedinte al S.U.A., D. Eisenhower.

şi pe urmă vor veni emisiunile *care sunt preocupările mele* şi *Musafirul misterios.* Apoi va urma un nou concurs, care se cheamă *Stoarce-ţi creierii.* Emisiunea asta poate că o să se transmită şi în străinătate. Vezi deci că n-o să am timp.

Luă un pulverizator şi-şi stropi părul cu un lichid lipicios.

— Vasăzică, ţi-ai ales cariera, aşa-i?

— După cum ţi-am spus, e doar începutul.

— Astă-seară n-am să asmut dulăii războiului. Discutăm noi mai târziu.

— Un individ de la N.B.C.[32] a tot încercat să te găsească la telefon. Poate e pentru un contract, fiindcă eu sunt minor.

— Băiete, la şcoală te-ai mai gândit?

— Cui îi mai trebuie şcoală, când are un contract?

Am ieşit repede din cameră, am închis uşa, am intrat în baie şi am dat drumul la apă, expunându-mi pielea duşului rece, lăsând frigul să mă pătrundă cât mai adânc, ca să-mi stăpânesc tremurul de furie ce mă cuprinsese. Când am ieşit din baie curat, frecat şi mirosind a parfumul lui Mary, stăpânirea de sine îmi revenise. În cele câteva clipe care au precedat cina, Ellen s-a aşezat pe braţul fotoliului meu, apoi mi s-a rostogolit în poală şi m-a cuprins cu braţele pe după gât.

— Te iubesc, zise ea. Nu-i aşa că e extraordinar? Şi Allen nu-i aşa că e minunat? Parcă ar fi aşa de când lumea.

Şi eu care crezusem că fata asta e foarte egoistă şi puţin cam meschină!

Înainte de a se aduce tortul, am ridicat paharul în

---

[32] *National Broadcasting Corporation,* Societate de radio-televiziune.

cinstea tânărului erou, urându-i noroc şi am încheiat zicând:

— „Azi iarna vrajbei noastre s-a schimbat prin soarele lui York, în toi de vară.”

— Asta-i din Shakespeare, zise Ellen.

— Da, prostuţo, dar din ce piesă, cine o spune şi unde?

— Nu ştiu, zise Ellen. E o întrebare de-aia, încuietoare.

Am dus cu ceilalţi farfuriile la bucătărie. Mary încă mai radia.

— Nu te enerva, îmi spuse ea. O să-şi găsească el un rost. O să se descurce. Te rog, ai răbdare.

— Bine, voi avea, preasfânta mea potârniche.

— Te-a căutat un tip de la New York. Cred că este în legătură cu Allen. Nu-i extraordinar să se trimită un avion special pentru el? Nu mă pot obişnui cu ideea că prăvălia e a ta. Ştii – în tot oraşul se vorbeşte că ai să fii primar.

— N-am să fiu.

— Ei, am auzit-o de la o mulţime de oameni.

— Nu pot să fiu primar, pentru că trebuie să mă ocup de prăvălie. Draga mea, mă duc puţin în oraş, am o întâlnire.

— Poate că până la urmă o să regret că nu mai eşti salariat. Atunci rămâneai serile acasă. Ce să-i spun tipului, dacă te mai caută?

— Să mă aştepte.

— N-a vrut. Vii târziu?

— Nu ştiu. Depinde de cum o să meargă.

— E foarte trist sfârşitul lui Danny Taylor. Ia-ţi haina de ploaie.

— Foarte trist, desigur.

Mi-am pus pălăria în vestibul şi am apucat

instinctiv, trăgându-l din laba de elefant, bastonul de os de narval, al bătrânului Căpitan. Ellen s-a ivit pe neaşteptate.

— Pot să merg cu tine?

— Astă-seară nu.

— Te iubesc.

O clipă am privit adânc în ochii fiicei mele.

— Şi eu te iubesc. Am să-ţi aduc bijuterii – ai vreo preferinţă?

Ea chicoti:

— Te duci cu bastonul?

— Pentru auto-apărare. Am ridicat bastonul de ivoriu spiralat „în gardă”, ca pe o floretă.

— Lipseşti mult?

— Nu prea mult.

— De ce iei bastonul?

— Ca un simplu ornament, de fandoseală, ca o ameninţare, de frică şi dintr-o rămăşiţă a necesităţii de a purta arme.

— Am să aştept până te întorci. Am voie să mă joc cu obiectul ăla trandafiriu?

— O, nu, micuţa mea floare de putregai! Obiect trandafiriu? Adică talismanul? Bineînţeles că ai voie.

— Ce e aia talisman?

— Caută în dicţionar. Ştii cum se scrie?

— *T-a-l-e-s-m-a-n.*

— Nu, *t-a-l-i-s-m-a-n.*

— De ce nu-mi spui tu?

— Dacă-l cauţi singură, ai să ştii mai bine. Mă cuprinse cu braţele, mă strânse şi tot atât de repede îmi dădu drumul.

Noaptea mă înconjura deasă şi umedă; ceaţa avea consistenţa unei supe de pui. Felinarele, ascunse printre frunzele grase ale arborilor de pe Strada

Ulmilor, împrăştiau în jurul lor un nimb lăţos de umezeală.

Un om cu slujbă vede destul de puţin din viaţa normală a lumii din timpul zilei. Nu-i de mirare că trebuie să afle noutăţile şi să adopte o atitudine faţă de ele, prin prisma spuselor soţiei. Ea ştie ce se întâmplă şi cine ce a spus, dar filtrează totul prin natura ei femeiască; de aceea majoritatea bărbaţilor care muncesc văd lumea din timpul zilei prin ochii femeilor. Dar noaptea, când prăvălia e închisă, sau orele de birou s-au terminat, atunci se naşte lumea bărbatului – pentru scurt timp.

Măciulia grea de argint a bastonului spiralat din os de narval, lustruită de palma bătrânului Căpitan, se lipea mângâios de mână.

Cu mulţi ani în urmă, când trăiam într-o lume diurnă, şi simţeam că m-am săturat de oameni, făceam o călătorie în lumea ierburilor. Culcat cu faţa în jos, cât mai aproape de firele verzi, deveneam una cu furnicile, cu afinele şi cu gândacii, încetam să mai fiu un uriaş. Şi în jungla feroce a ierbii, aflam uitarea care însemna pace.

Acum, în mijlocul nopţii, aveam nevoie de Portul Vechi şi de Refugiul meu, de locurile unde lumea inevitabilă a ciclurilor vieţii, timpului şi mareelor putea să-mi liniştească zbuciumul dezlănţuit al nervilor.

Am mers repede spre Strada Mare şi, trecând prin dreptul *Marinarului,* am aruncat doar o privire fugară spre prăvălia mea, străjuită de obloanele verzi. În faţa sediului pompierilor şedea maşina poliţiei, cu Willie, roşu la faţă şi transpirat ca un porc.

— Iar ai pornit-o în hoinăreală, Eth?

— Da.

— Teribilă, tristă veste, asta cu Danny Taylor. Era un băiat bun.

— Teribilă, i-am răspuns, grăbind pasul.

Trecură câteva maşini, stârnind o adiere, dar nu se zărea niciun pieton. Nimeni nu risca să transpire, umblând pe jos.

Ajuns la monument, am cotit către Portul Vechi. Se zăreau luminile câtorva iahturi şi vase pescăreşti ancorate în larg. Apoi o siluetă, cotind dinspre Strada Porlock, s-a apropiat de mine şi am ghicit, după port şi umblet, că era Margie Young-Hunt.

Se opri drept în faţa mea, barându-mi trecerea. Există unele femei care ştiu să pară răcoroase în nopţile cele mai înăbuşitoare. Poate că tremurul fustei de stambă înlocuia briza.

Spuse:

— Cred că pe mine mă cauţi.

Îşi potrivi o şuviţă de păr, care nu era deloc zburlită.

— De ce crezi asta?

Se întoarse, mă luă de braţ şi, apăsându-şi degetele, mă sili să merg mai departe.

— Eşti genul de bărbat de care am eu parte. Eram la *Marinar.* Te-am văzut trecând şi, bănuind că mă cauţi pe mine, am alergat de după cvartal şi ţi-am ieşit în cale.

— Cum ai ştiut că o voi apuca pe aici?

— N-aş putea să-ţi spun. Dar ştiam. Ascultă cum cântă greierii – înseamnă că zăpuşeala o să ţină şi n-o să bată niciun pic de vânt. Nu te necăji, Ethan, ieşim într-o clipă din bătaia luminii. Dacă vrei, poţi să vii la mine. Am să-ţi dau ceva de băut, dintr-un pahar înalt şi rece, de la o femeie înaltă şi fierbinte.

Am lăsat ca degetele ei să mă conducă prin întunericul unei grădini cu caprifoi sălbăticit. Nişte flori galbene, joase, luceau în întuneric.

— Asta e casa mea – un garaj cu o cameră de agrement deasupra.

— Ce te face să crezi că te căutam pe tine?

— Pe mine, sau pe alta ca mine, Ethan. Ai văzut vreodată o luptă cu tauri?

— Da, la Arles, imediat după război.

— Cel de-al doilea soţ al meu mă ducea să asist la luptele cu tauri. Îi plăcea enorm. Cred că luptele cu tauri sunt foarte indicate pentru bărbaţii care s-ar vrea curajoşi, dar nu sunt. Dacă ai asistat la o luptă cu tauri, ai să mă înţelegi. Ţii minte, cum, după toată frământarea consumată în faţa mantiei, taurul încearcă să omoare ceea ce nu mai există sub mantie?

— Da.

— Ţii minte cum devine nesigur şi neliniştit, iar uneori se opreşte pur şi simplu în loc, aşteptând parcă un răspuns? Ei, şi atunci ca să nu moară de inimă rea, i se oferă un cal. Taurul simte nevoia imperioasă să-şi înfigă coarnele în ceva solid, ca să nu-i piară curajul. Ei, eu sunt calul! Şi ăsta-i felul de bărbaţi de care am parte: nesiguri şi dezorientaţi. Dacă pot să-şi înfigă un corn în mine, au repurtat un mic triumf. După aceea, pot să se întoarcă la *muleto*[33] şi la *espada*[34].

— Margie!

— O clipă. Îmi caut cheia. Simţi cum miroase caprifoiul?

— Dar eu am repurtat chiar astăzi un triumf.

---

[33] Catâr (în lb. spaniolă).

[34] Spadă (în lb. spaniolă).

— Da? Ai împuns vreo mantie – ai călcat-o în picioare?

— De unde ştii?

— Eu ştiu de ce mă caută pe mine un bărbat, pe mine sau pe altă Margie. Fii atent la scară, e îngustă. Să nu te loveşti cu capul. Uite şi comutatorul. Vezi? O cameră de agrement, lumini discrete, parfum de mosc – iar la picioarele noastre marea întunecată.

— Cred că eşti într-adevăr o vrăjitoare.

— Sunt, ştii foarte bine că sunt! O biată vrăjitoare de târguşor de provincie, să-i plângi de milă! Stai jos acolo, lângă fereastră. Imediat dau drumul brizei artificiale. Conform formulei, am să mă fac comod şi pe urmă îţi aduc un explozibil pentru creieri, mare şi rece.

— Unde ai auzit expresia asta?

— Ştii prea bine unde am auzit-o.

— L-ai cunoscut bine?

— În parte. Acea parte a bărbatului pe care femeia poate s-o cunoască. Uneori asta e partea cea mai bună, dar numai uneori. La Danny, da. Avea încredere în mine.

Odaia lui Margie era ca un album cu amintirile altor odăi, era alcătuită din rămăşiţele şi piesele disparate ale altor vieţi, ca nişte note marginale. Lângă fereastră, aparatul de aer condiţionat scotea un zbârnâit uşor, aproape şoptit.

Se întoarse curând, într-un halat albastru, lung, vaporos, şi unduitor, aducând un nor de parfum. Când am adulmecat mirosul, mi-a spus:

— Poţi să fii fără teamă. E un parfum pe care Mary nu mi-l cunoaşte. Uite ceva de băut – gin şi tonic. Adică, am înmuiat buza paharului în tonic. Altfel e

gin, gin curat. Dacă agiţi gheaţa ţi se va părea rece.

Am dat băutura pe gât, de parcă ar fi fost bere, şi am simţit cum fierbinţeala ei uscată îmi cuprinde umerii şi mi se prelinge de-a lungul braţelor, făcând să-mi licărească pielea.

— Mi se pare că aveai nevoie, zise ea.

— Mi se pare că da.

— Am să fac din tine un taur curajos – am să-ţi rezist până când vei crede că ai repurtat o izbândă. Asta-i ceea ce îi trebuie unui taur.

Mi-am privit mâinile acoperite de zgârieturi şi julituri, din cauza lăzilor, şi unghiile nu prea curate.

Margie ridică, de pe divanul pe care îl lăsasem, bastonul din os de narval.

— Cred că nu te foloseşti de el ca să-ţi biciuieşti energiile…

— Oare ai devenit duşmana mea?

— Eu, singura femeie de viaţă din New Baytown, să fiu duşmana ta?

Am rămas pe gânduri atât de multă vreme, încât am început să simt cum devine agitată.

— Nu te grăbi, zise ea. Ai timp să-mi răspunzi toată viaţa. Am să-ţi mai aduc ceva de băut.

Am luat paharul plin din mâna ei; buzele şi gura mi-erau atât de uscate, încât a trebuit să sorb din el ca să pot vorbi, iar când am deschis gura, glasul mi-era voalat.

— Ce vrei?

— S-ar putea să mă fi hotărât pentru dragoste.

— Cu un bărbat care-şi iubeşte nevasta?

— Pe Mary? Nici măcar n-o cunoşti.

— Ştiu că e tandră şi dulce şi cam neajutorată.

— Neajutorată? E tare ca oţelul. Ea va rezista încă multă vreme după ce motorul tău va fi numai

bucăţele. E ca un pescăruş care pluteşte în văzduh, folosindu-se numai de vânt, neirosind nicio bătaie de aripă.

— Nu-i adevărat!

— Dacă v-ar lovi vreo nenorocire, ea o va trece plutind, iar tu te vei prăbuşi.

— Ce vrei?

— Nu ai de gând să sari hopul? Nu vrei să-ţi reverşi ura asupra bătrânei Margie?

Am lăsat paharul pe jumătate golit pe o măsuţă, dar ea – repede ca un şarpe – l-a ridicat şi a strecurat sub el o scrumieră, ştergând cu palma urma udă.

— Margie – vreau să ştiu ce-i cu tine.

— Nu juca teatru! Vrei să ştii ce cred despre isprăvile tale.

— Nu pot să-mi închipui ce vrei, până nu ştiu cine eşti.

— Cred că eşti sincer – vrei să faci o vizită de un dolar. O călătorie prin Margie Young-Hunt, cu puşca şi cu aparatul de filmat. Am fost un copil bun, o fetiţă isteaţă şi o dansatoare mediocră. Am cunoscut un bărbat mai în vârstă şi m-am măritat. Nu mă iubea – era doar îndrăgostit de mine. Pentru o fetişcană drăguţă şi isteaţă, era o ocazie servită pe tavă. Nu-mi prea plăcea dansul, şi mai ales nu-mi plăcea să muncesc. Când l-am părăsit, a fost atât de dezorientat, încât a uitat să introducă în hotărârea pentru pensia alimentară clauza recăsătoririi. M-am măritat cu un alt individ şi am trăit o viaţă agitată, care l-a băgat în mormânt. Şi cecul cu pensia alimentară apare în prima zi a fiecărei luni, de douăzeci de ani. De douăzeci de ani n-am făcut nici cea mai mică muncă; doar am mai recoltat câteva

cadouri de la admiratori. Parcă n-ar fi trecut douăzeci de ani, dar totuşi au trecut. Nu mai sunt un copilaş cuminte.

Se duse în bucătărioară şi reveni cu trei cuburi de gheaţă în mână, le dădu drumul în paharul ei şi turnă deasupra gin. Aparatul de aer condiţionat bâzâia şi aducea mirosul fundului de mare dezgolit de maree. Zise cu voce domoală:

— Ai să câştigi o mulţime de bani, Ethan.

— Ai aflat de tranzacţie?

— Chiar şi printre cei mai nobili romani se întâmplă să găseşti nişte ticăloşi.

— Spune mai departe.

Făcu un gest brusc cu braţul, ca şi cum ar fi măturat ceva din cale, şi paharul îi zbură din mână; cuburile de gheaţă se loviră de perete şi săriră înapoi, ca nişte zaruri.

— Primul meu bărbat a suferit săptămâna trecută un atac. Când se va răci, vor dispărea şi cecurile. Sunt bătrână şi leneşă şi mi-e teamă. Te-aş lua pe tine de rezervă, dar n-am încredere în tine. Eşti în stare să nu respecţi înţelegerea. Eşti în stare să devii cinstit. De asta mi-e teamă.

M-am ridicat; picioarele îmi erau grele, nu se împleticeau – dar atârnau greu şi parcă nu-mi mai aparţineau.

— Pe ce contezi?

— Şi Marullo a fost prietenul meu.

— Văd.

— Nu vrei să te culci cu mine? Mă pricep. Aşa-mi spun toţi.

— Eu nu te urăsc.

— Vezi, de-aia nu am încredere în tine.

— Vom încerca să aranjăm o combinaţie. Eu îl

urăsc pe Baker. Poate reuşeşti să-l prinzi pe el în laţ.

— Ce limbaj! Văd că băutura nu-şi face efectul.

— Eu îmi rezerv băutura numai pentru clipele fericite.

— Ştie Baker ce i-ai făcut lui Danny?

— Da.

— Cum s-a comportat?

— Bine, dar n-aş vrea să-i întorc spatele.

— Alfio trebuia să-ţi întoarcă spatele.

— Ce vrei să spui?

— Numai ceea ce bănuiesc. Dar aş putea să pun rămăşag pe bănuiala asta. N-avea grijă, n-am să-i spun. Marullo mi-e prieten.

— Cred că înţeleg; vrei să-mi provoci ura, ca să-ţi poţi întrebuinţa sabia. Margie, sabia ta e de cauciuc.

— Crezi că nu ştiu, Eth? Dar pe ceea ce-mi spune flerul pun rămăşag tot ce am.

— Poţi să-mi spui şi mie încotro arată flerul tău?

— Îţi spun. Pariez că zece generaţii de Hawley au să te înjure de mamă, şi când se vor plictisi să te mai înjure, nu-ţi va mai rămâne decât sau o funie udă, sau sare ca să-ţi oblojeşti rănile.

— Şi admiţând că va fi aşa – ce te priveşte pe tine?

— Vei avea nevoie de un prieten cu care să te sfătuieşti, şi eu sunt singura persoană din lume indicată pentru o astfel de treabă. Când ai o taină, te simţi teribil de singur, Ethan. Şi n-o să te coste scump, doar un mic procent.

— E timpul să plec.

— Bea-ţi ginul.

— Mi-a fost de-ajuns.

— Vezi să nu te loveşti la cap când coborî, Ethan.

Eram pe la jumătatea scării, când ea mă ajunse din urmă:

— Aveai de gând să-ţi laşi bastonul?

— Dumnezeule, nu!

— Ia-l. Credeam că l-ai lăsat ca un fel de... ofrandă!

Ploua şi ploaia face caprifoiul să miroasă şi mai tare, noaptea. Picioarele mi se înmuiaseră atât de rău, încât aveam neapărată nevoie de balonul de narval.

Grăsunul de Willie îşi pusese pe scaunul de lângă el un rulou cu şerveţele de hârtie, ca să-şi şteargă sudoarea de pe frunte.

— Pun prinsoare că ştiu cine e tipa!

— Ai câştigat.

— Ascultă, Eth, te caută un individ – într-un Chrysler mare, cu şofer.

— Şi ce voia?

— Nu ştiu. Întreba dacă te-am văzut. Dar eu am tăcut chitic.

— Willie, ai să capeţi un cadou de Crăciun.

— Ia spune, Eth, ce-i cu picioarele tale?

— Am jucat poker. Mi-au amorţit.

— Aha! Se întâmplă. Dacă-l mai văd pe individ, să-i spun că te-ai dus acasă?

— Spune-i să vină mâine la prăvălie.

— Chrysler imperial! O drăcovenie mare, lungă cât un vagon.

Joey-Băiatul aştepta pe trotuar în faţa *Marinarului* descumpănit şi ud leoarcă.

— Credeam că te-ai dus la New York, să bei o sticlă de whisky la gheaţă.

— Prea arde soarele. Nu m-am putut hotărî. Hai să intrăm, să-i tragem un pahar, Ethan. Mă simt cam

trist.

— E prea cald ca să bem, Morph.

— Chiar şi o bere?

— Berea mă încălzeşte şi mai rău.

— Asta-i viaţa mea! Când s-au făcut jocurile, n-ai la cine merge. N-ai cu cine vorbi.

— Ar trebui să te însori.

— Asta nu înseamnă că ai cu cine să stai de vorbă.

— Poate că ai dreptate.

— Ba bine că nu! Nu există bărbat mai singur, decât bărbatul cu nevastă.

— De unde ştii?

— Nu-i văd? N-am acum unu-n faţa ochilor? Mai bine iau nişte bere rece şi mă duc până la Margie Young-Hunt, s-o văd dacă n-are chef de joacă. Ea nu lucrează cu ore fixe.

— Nu cred că e în oraş, Morph. I-a spus nevestimii – în orice caz, aşa mi se pare – că pleacă în Maine, până se termină cu căldurile.

— Lua-o-ar naiba! Ei – paguba ei e câştigul patronului barului. Am să-i povestesc toate tristele aventuri ale unei vieţi pierdute. De altfel, nici el nu o să m-asculte. La revedere, Eth. Umblă cu Dumnezeu! Aşa se zice în Mexic.

Bastonul din os de narval bocănea pe pavaj, punctând o nedumerire: de ce îi spusesem lui Morph că Margie e plecată din oraş? Ea tot n-o să pălăvrăgească. Dacă ar face-o, şi-ar dejuca planurile. Era nevoită să nu scoată cuiul din grenadă. Nu ştiu de ce spusesem că nu-i în oraş…

Când am cotit din Strada Mare în Strada Ulmilor, am zărit Chryslerul tras lângă bătrâna casă Hawley; aducea mai mult a dric, decât a vagon; era negru, dar nu lucea, din cauza picăturilor de ploaie şi a

stratului de mâzgă cu care se acoperise pe drum. Avea faruri de parcare mate.

Trebuie să fi fost foarte târziu. Din casele adormite de pe Strada Ulmilor nu răzbătea nicio lumină. Eram ud şi cred că nimerisem şi într-o băltoacă. Când călcam, pantofii mei chifteau de apă.

Prin parbrizul stropit se zărea un bărbat cu şapcă de şofer. M-am oprit lângă imensa maşină şi am bătut cu degetele în geam; imediat geamul alunecă în jos, cu un fâşâit electric. Mă izbi în faţă răcoarea nefirească a aerului condiţionat.

— Ethan Hawley. Mă căutaţi? În întuneric se vedeau nişte dinţi – dinţi care străluceau în lumina felinarului.

Portiera se deschise ca de la sine şi coborî un bărbat subţire, bine îmbrăcat.

— Numele meu e Dunscombe, de la Brock şi Schwin, secţia de televiziune. Trebuie să vă vorbesc. Privi către şofer. Nu aici. Putem intra în casă?

— Cred că da. Probabil că toată lumea doarme. Dacă vorbiţi încet…

Omul mă urmă, pe poteca formată din pietre fixate în peluza spongioasă. În vestibul ardea o lumină slabă. Intrând, am înfipt bastonul în laba de elefant.

Am aprins lampa mică de deasupra fotoliului meu.

În casă era linişte, dar nu părea o linişte odihnitoare – era o linişte nervoasă. Am aruncat o privire pe scară, spre uşile dormitoarelor de la etaj.

— Trebuie să fie ceva important ca să veniţi la ora asta.

— Da, este.

Acum îl vedeam desluşit. Dinţii lui erau ca un fel de ambasadori, omul avea o privire obosită, dar

atentă.

— Nu vreau să se facă vâlvă. A fost un an prost, după cum ştiţi şi dumneavoastră. Culmea au atins-o scandalul provocat de concursurile *Cine ştie câştigă,* şi escrocheriile Payola, care s-au sfârşit cu anchete făcute de către comisiile Congresului. Trebuie să fim foarte precauţi. E o perioadă grea.

— Aş vrea să-mi spuneţi ce anume doriţi.

— Aţi citit lucrarea băiatului dumneavoastră pentru concursul *Iubesc America?*

— Nu, n-am citit-o. A vrut să-mi facă o surpriză.

— E chiar o surpriză. Nu ştiu cum de nu l-am prins, dar fapt e că ne-a scăpat. Îmi întinse un dosar albastru, îndoit. Citiţi ceea ce e subliniat.

M-am lăsat în fotoliu şi am deschis dosarul. Textul fusese tipărit, sau dactilografiat la vreuna din maşinile moderne, care scriu ca de tipar, dar era încadrat de linii trase cu creionul negru, de sus până jos, de o parte şi de alta a paginii.

IUBESC AMERICA
de ETHAN ALLEN HAWLEY II

„Ce este omul, privit ca individ? Un atom, aproape invizibil fără ajutorul lupei – o simplă pată pe suprafaţa universului; în timp, el nu reprezintă nici măcar o secundă, în comparaţie cu eternitatea incomensurabilă, fără de început şi fără sfârşit: o picătură de apă ce se evaporează din marile adâncuri şi e purtată de vânturi; un grăunte de nisip, curând reîntors în pulberea din care s-a născut. Poate oare o fiinţă atât de mică, atât de măruntă, atât de trecătoare, atât de inconsistentă, să se împotrivească mersului înainte al unei mari

naţiuni ce va supravieţui în vecii vecilor, poate să se opună lungului drum al posterităţii care, născut din pântecul nostru, va dăinui cât existenţa întregii lumi? Să ne îndreptăm privirea spre patria noastră, să ne înălţăm la demnitatea unor patrioţi sinceri şi dezinteresaţi, şi să salvăm patria de toate pericolele ce o ameninţă. Ce suntem noi, ce-i oricine, care nu e pregătit şi dornic să-şi dea viaţa pentru patria lui?”

Am răsfoit paginile şi toate erau însemnate cu creionul negru.

— Recunoaşteţi textul?

— Nu. Îmi pare cunoscut – parcă ar fi din secolul trecut.

— Exact. E discursul lui Henry Clay, rostit în 1850.

— Şi restul? Tot textul e din Clay?

— Nu – sunt diferite bucăţele şi fragmente, unele din Daniel Webster, altele din Jefferson şi chiar – Dumnezeule! – un paragraf din cea de a doua *Cuvântare Inaugurală* a lui Lincoln! Nu pot să pricep cum de a trecut! Probabil din cauză că s-au primit mii de lucrări. Mulţumesc lui Cristos că am descoperit-o la timp – după toate necazurile cu *Cine ştie câştigă* şi cu Van Doren şi toate celelalte!

— Stilul nu este al unui copil.

— Nu ştiu cum de s-a întâmplat! Şi ar fi putut să treacă neobservată, dacă nu primeam cartea poştală.

— Cartea poştală?

— O carte poştală ilustrată, cu Empire State Building.

— Cine a trimis-o?

— Era anonimă.

— De unde era expediată?

— Din New York.

— Daţi-mi voie s-o văd.

— E pusă bine, la păstrare, pentru cazul că s-ar ivi complicaţii. Dumneavoastră nu vreţi să ne creaţi complicaţii, nu-i aşa?

— Ce vreţi de la mine?

— Vreau să uitaţi toată chestiunea. Noi o să lăsăm totul baltă, şi o să dăm uitării toată povestea – dacă şi dumneavoastră o să faceţi la fel.

— Nu se poate uita prea uşor.

— Drace, eu nu spun decât să vă ţineţi gura – să nu ne faceţi greutăţi. A fost un an prost. Acum, în anul alegerilor, sunt mulţi care vor să dezgroape tot felul de istorii.

Am închis dosarul albastru şi i l-am întins.

— N-am să vă fac niciun fel de greutăţi.

El îşi arătă şiragul impecabil al dinţilor, ca nişte perle.

— Eram sigur. Le-am şi spus. Am făcut câteva sondaje în legătură cu dumneavoastră. Aveţi un dosar bun – o familie onorabilă.

— Acum, v-aş ruga să plecaţi.

— Vă asigur că înţeleg sentimentele dumneavoastră.

— Mulţumesc. Şi eu ştiu cum vă simţiţi dumneavoastră. Ceea ce se poate muşamaliza înseamnă că nici nu există.

— Nu vreau să plec lăsându-vă supărat. Lucrez în domeniul relaţiilor cu publicul. Am putea aranja ceva. O bursă, sau altceva asemănător – ceva onorabil…

— Oare păcatul s-a pus în grevă şi cere să i se majoreze salariul? Nu, acum plecaţi – vă rog!

— Vom găsi un aranjament.

— Sunt sigur.

L-am condus, apoi m-am aşezat din nou în fotoliu, stingând lumina, şi mi-am ascultat casa. Pulsa ca o inimă, poate era chiar inima mea, era foşnetul unei case vechi şi părăginite. M-am gândit să mă duc până la vitrină şi să iau talismanul în mână – m-am ridicat…

Atunci au auzit un strigăt şi un nechezat, ca al unui mânz înfricoşat, nişte paşi repezi în hol, apoi linişte. Pe trepte, pantofii mei chifteau de apă. Am intrat în camera lui Ellen şi am aprins lumina. Era ghemuită sub un cearşaf, cu capul băgat sub pernă. Când am încercat să ridic perna, Ellen a strâns-o şi mai puternic, încât am fost nevoit să i-o smulg. Din colţul gurii i se prelingea o şuviţă de sânge.

— Am alunecat în baie…

— Văd. Te-ai rănit rău?

— Cred că nu.

— Cu alte cuvinte, nu e treaba mea!

— N-am vrut să-l trimită la închisoare! Allen şedea pe marginea patului, purtând doar nişte chiloţi scurţi. Ochii lui m-au făcut să mă gândesc la un şoarece încolţit, gata să se apere de loviturile măturii.

— Pârâtoare scârboasă!

— Ai auzit totul?

— Am auzit ce a făcut pârâtoarea asta scârboasă.

— Ce ai făcut tu însuţi ai auzit?

Şoarecele încolţit atacă:

— Cui îi pasă? Toată lumea face la fel. Unora le merge, altora nu!

— Tu crezi într-adevăr ceea ce spui?

— Tu nu citeşti ziarele? Toţi, de jos până sus – citeşte jurnalele! Tu faci pe sfântul, dar mai bine ai

citi ziarele. Pariez că la vremea ta şi tu ai pus mâna, fiindcă toţi fac la fel! N-am chef să încasez eu pentru toţi. Nu-mi pasă de nimic. Doar de pârâtoarea asta scârboasă.

Mary se trezeşte greu, dar acum se trezise. Poate că nici nu adormise. Era la Ellen în odaie şi şedea pe marginea patului. Razele felinarului din stradă o luminau destul de bine, desenându-i pe faţă umbre mişcătoare de frunze. Era ca o stâncă, o stâncă masivă de granit, în mijlocul fluxului care creştea. Într-adevăr, era tare ca piatra, neclintită, neînduplecată, stăpână pe ea.

— Vii să te culci, Ethan?

Aşadar auzise totul.

— Nu acum, iubita mea dragă.

— Mai ieşi?

— Da, să mă plimb.

— Ai nevoie de somn. Şi plouă. Trebuie să te duci?

— Da. Este un loc unde trebuie să mă duc.

— Ia-ţi haina de ploaie. Rândul trecut ai uitat-o.

— Da, draga mea.

N-am sărutat-o. Nu puteam s-o sărut din cauza siluetei ghemuite şi acoperite de lângă ea. Dar i-am atins umărul, şi i-am atins obrazul, iar ea era tare ca o stâncă.

Am intrat un moment în baie ca să iau un pacheţel cu lame de ras.

Ajunsesem în vestibul, şi îmi căutam haina de ploaie în dulap, după cum îmi spusese Mary, când am auzit o vânzoleală, o busculadă, paşi fugind şi Ellen s-a azvârlit asupra mea, plângând şi inspirând zgomotos pe nas. Şi-a îngropat în pieptul meu nasul însângerat şi mi-a imobilizat coatele, îmbrăţişându-mă. Tot trupul ei plăpând tremura.

Am apucat-o de moţ şi i-am ridicat capul, sub lumina slabă a lămpii.

— Ia-mă cu tine.

— Prostuţo, nu pot. Dar dacă vii în bucătărie, am să te spăl pe faţă.

— Ia-mă cu tine. Tu n-ai să te întorci.

— Cum vine asta, tremurici? Fireşte că mă-ntorc. Întotdeauna mă-ntorc. Du-te sus la culcare şi odihneşte-te. O să te simţi mai bine.

— Nu vrei să mă iei cu tine?

— Acolo unde mă duc, n-au să-ţi dea voie să intri. Vrei să rămâi afară, în cămaşă de noapte?

— Nu te las.

Se agăţă din nou de mine, iar mâinile ei mă alintau şi-mi mângâiau braţele, şoldurile. Îşi vârî pumnii strânşi în buzunarele mele şi m-am temut să nu dea peste lamele de ras. Fusese totdeauna o fetiţă drăgăstoasă, mângâietoare, capabilă de surprize. Brusc, îmi dădu drumul şi făcu un pas înapoi, cu capul ridicat, cu ochii fermi şi fără lacrimi. I-am sărutat obrăjorul mititel şi murdar, simţind pe buze sângele închegat. Apoi m-am întors către uşă.

— Nu vrei să-ţi iei bastonul?

— Nu, Ellen. Noapte bună. Du-te la culcare, draga mea. Culcă-te.

Am ieşit în goană. Cred că am fugit de ea şi de Mary. O auzeam pe Mary coborând treptele, cu paşi măsuraţi.

Capitolul XXII

Fluxul era în creştere. M-am târât, bălăcindu-mă prin apa călduţă a golfului, până la Refugiu. Mareea se legăna încet, încolo şi încoace, şi, la intrare, apa mi-a pătruns prin pantaloni. Am simţit cum în buzunarul de la spate portofelul plin de bani începea să se umfle, dar când m-am aşezat, greutatea mea îl sili să-şi mai revină, pe măsură ce apa ieşea din el. Marea era, ca întotdeauna vara, plină de meduze mărunte cât boabele de coacăze, care îşi agitau tentaculele şi vălurile. Când mi-au atins picioarele şi pântecul, muşcăturile lor m-au fript ca nişte arsuri mici dar puternice; valul fluxului înainta şi se retrăgea lent din Refugiu. Acum, ploaia nu mai era decât o ceaţă subţire, prinzând în pânza ei toate stelele şi toate felinarele oraşului într-o lumină pe care o împrăştia uniform – într-o sclipire întunecoasă, estompată. Puteam să văd cea de a treia stâncă dar, din Refugiul meu nu se alinia cu punctul de la suprafaţa chilei scufundate a lui *Belle-Adair*. Un val mai puternic mi-a ridicat picioarele în sus, făcându-mă să le simt libere, despărţite de mine, şi un vânt viu se porni de nu ştiu unde, mânând ceaţa ca pe o turmă de oi. Atunci am zărit o stea – o stea care răsărea târziu, prea târziu, dincolo de marginea ceţii. O ambarcaţiune trecu pufăind, probabil o ambarcaţiune cu pânze, judecând după bătaia înceată, solemnă, a motorului. I-am văzut, peste profilul zimţuit al digului, lumina

de la catarg, dar cele două lumini, roşie şi verde, erau sub raza mea de vizibilitate.

Pielea îmi ardea de muşcăturile meduzelor. Am auzit scufundându-se o ancoră; lumina de la catarg s-a stins.

Flacăra lui Marullo ardea încă, ca şi flacăra bătrânului Căpitan, ca şi flacăra mătuşii Deborah.

Nu este adevărat că există o comunitate a luminii, un foc de tabără al lumii întregi. Fiecare îşi poartă flacăra proprie, singuratica lui flacără proprie.

Un banc de peştişori, porniţi după mâncare, trecu ca un licăr de-a lungul ţărmului.

Flacăra mea se stinsese. Şi nu exista nimic mai negru decât un muc de lumânare stins.

Înăuntrul meu îmi spuneam:

„Vreau să mă duc acasă – nu, nu acasă, ci de cealaltă parte a lui „acasă”, acolo unde se face împărţitul luminilor.”

Când se stinge o flacără, întunericul este mult mai profund, decât dacă flacăra n-ar fi strălucit niciodată. Lumea e plină de reziduuri întunecate. Există o cale mai bună – cei din familia Marullo, de pe timpul Romei antice, o ştiau – vine o vreme a retragerii demne, onorabile, fără gesturi dramatice, fără gânduri de auto-pedepsire sau de pedepsire a familiei – pur şi simplu un adio, o baie în apă călduţă şi o venă deschisă, o mare caldă şi o lamă de ras.

Valul fluxului năvăli în Refugiu şi-mi ridică picioarele, smulgându-mi-le parcă din coapse şi aruncându-le într-o parte, apoi se retrase luând cu el haina mea de ploaie împăturită şi udă.

M-am rostogolit într-o rână, mi-am dus mâna la buzunar, să-mi scot lamele, şi am simţit piatra

trandafirie. Şi atunci m-am surprins amintindu-mi de mâinile mângâioase, dezmierdătoare ale purtătoarei flăcării. O clipă, m-am zbătut ca să scot piatra din buzunar. Apoi, ţinând-o în mână, piatra adună în ea toate fărâmele de lumină, devenind roşie – de un roşu închis.

Un val mai puternic mă împinse până în fundul Refugiului. Ritmul mării devenea din ce în ce mai grăbit. A trebuit să mă lupt cu apa ca să pot ieşi afară, şi trebuia neapărat să ies. M-am rostogolit, m-am târât pe brânci, m-am cufundat în apă până la piept, iar valurile înspumate mă izbeau de digul bătrân.

Trebuia să mă întorc – trebuia să predau talismanul noii lui stăpâne.

Pentru ca să nu se stingă încă o flacără.

SFÂRŞIT

JOHN STEINBECK

IARNA VRAJBEI NOASTRE

COLECȚIA MERIDIANE

EM